

HERFORT
ÉS
KLÁRIKA.

VALAMI
az érzékeny szíveknek kedvéért.

NÉMETBŐL
MAGYARRA FORDÍTOTTA

Sz. I.

D. a.
124.

ELSŐ RÉSZ.

PESTEN, 1792.
FÜSKUTI LANDERER MIHÁLY
költségével és betűivel.

esztendőktől fogva valamely gazdag nemes familiának lakó-helyeül szolgált, a' kinek birtokában mindjárt nem mezfize szép jószágok valának. A' benne lakozók kitsiny térrel meg-elégedvén, nem gondoltak annak egyéb részeivel, mint a' mellyben laktak. Es minthogy az ő szükségekre két szobánál több nem kívántatott: a' várnak egyéb része el-düledezett, és a' baglyoknak, szárnyas egereknek, 's egyéb éjjeli madaraknak hagyattatott volt.

Ugyan ez a' vár vala, fok esztendők előtt a' bődogtalan Váldemár Rikártnak, 's annak tselédjeinek menedék helye. Barátjaitól el-hagyattatván, Creditoritól el-üzettetvén, ezt kellett ő nékie pompás palotájával fel-tserelnie.

Váldemár Rikárdra fok szép jószágok maradtak az Attyáról, ki is a maga idejében felette fősvény és uzsorás ember vala. Az ő jövedelmei meg-engedték, hogy fok és pompás költségeket teheffen: és mivel az ő attyának fősvény szíve reá nem származott; szívének pedig illy fel-tétele volt

volt, hogy az, a' kinek fok vagyona, fokot tartozik ki-adni, hogy így az ő gazdagsága köz-hasznává tétessék: tehát alig vette a' neki hagyatott gazdagságokat birtokába, midőn mindjárt meg-tetszett, hogy az előbbi zsobráksággal gyűjtött felesleg-valóság fogytára fietdegel. Egy pompás kastélyt épített arra a' helyre, mellyet ama' régi dülő félben álló vár meg-rútított. A' regulátlan 's gizzgaz fel-verte füves 's fás kerteket paraditsomokká tsináltatta, és mindenekben olly változásokot tett, mellyek egyaránt a' moitani birtokosnak gazdagságáról és jó guíztusáról beszéltetnek.

Rikárd nem a maga Attyánál neveltett-fel. Az Annya meg-hólt, midőn ő tizen-hat esztendős vala. Az ő bátyya ötet magához vévé, a' ki Máintzban nagy udvari szolgálatot viselt. Ez ötet betseffen neveltette, 's ez által derek emberré tette. Nem vala ő még egész huszonkét esztendős, midőn ötet attyának halála a' gazdagság-vifelésre haza kényszeríté. Minekutánna ő mindeneket a maga kedve fzerént-el-rendelt; ismét vizsgálta-méne Máintzba, a' hol

egy szegény kis-afszonyt, kit már egynehány esztendőktől fogva szeretett vala, Herfort Hedvigát feleségül el-vett, 's ezzel jószágára visszafert.

Rikárd a nagy és számos tárfaságoknak barátja vala. Az ő érzekeny szívet megtartá az örömöknek, és felette gyönyörködött abban, ha maga körül másokra gyönyörüséget és vígságot terjeszthetett. Mint-hogy pedig ő rendkívül bőven vendéglő és jóltévő vala; nem is hagyattatott látogatás nélkül. A' szomszéd városi 's falusi Uraknak mindég volt az ő asztalánál be-tsés és finom borok: így mivel ő minde-
neket szívesen fogott, tehát ritkán múlt-el tsak egy nap is, melly egy innepi vendé-geskedéssel nem végződött volna.

Effele élet-módja, akármi summába ke-rült is, hozzá fért Váldemár Urnak jöve-delmeihez. És el is győzhette volna ezt mindég, ha tsak egy keveysé nagyobb vi-gyázással lett volna gazdasága 's házi szol-gai eránt. Ezek ő nála mindnyájan meg-gazdagultanak, 's az ő jó szívbéli gondat-lan-

lansága még sem engedte-meg azt a' gyanú-ságot, hogy ezek az ő vagyonyából gaz-dagúlnak. Minden ő jobbágyi, egynehány esztendők után tulajdon jószágoknak birto-kosivá lettenek, vagy annyit gyűjtöttek magoknak, hogy azokká lehetnek volna. Mind ezeket látá Rikárd, és örüle. Min-den tselédjeinek bőven volt mindenek, 's egyedül arról szorgalmatoskodtak, mikép élheffenek olly formán azután is, ha Ri-kárdnak már semmije sem lesz. A' böl-dogtalan Rikárd, meg-bódítván a' szüntelen való lármás vendégségektől, alig vé-vé észre, hogy az ő jószágai egymás után adótságokkal terheltetnek. Gazdag, de máskép hamis emberek kínálták őtet az ő kintseikkel. Ő azokat fel-vette: el-pazér-lottá, mivel azt gondolta, hogy vannak ő néki elég forrásai, mellyeknek ki-folyá-fai mind azokat el-törölhetik. Sok hívség-telen hízkelkedőktől, alávaló tányér-nyalók-tól, és ehés tsapodár emberektől környül-vetetett lévén, egy barátjától sem vette-fel, ha az ő néki a fedelet szemérről le-húzni, 's az ő közel való el-pusztulását fel-fedezni akarta.

Egy véletlen eset felnyitá az ő szemeit, de már későn.

Egy szélveszes éjtfzakán, a' gondatlanság miatt, tűz támadott abban a f. luban, a' hol Rikárd lakott. Kevés szempillantások alatt közel fele a' házoknak hamubament, és csak nagy nehezen óltalmaztatott-meg az ő nemes háza. Könyvező szemekkel megtekinté Rikárd az ő szegény jobbágyinak szerentsétlenségét. Jól-tévő szívből elvégezé, hogy azoknak házaikat fel-fogná építtetni, 's így azoknak kárvaláfokat segítené hordozni. De melly irtóztató volt, a' mit mostan észre véve! Az ő erdeit, mellyek jószágának magához vévőkor az országban leg-szebbek valának, ki-vágva és igen szomorú állapotban találá. De hogy is lehetett volna meg ez külföldben? Az ő erdő' Ispányjai a' fával való kereskedésből gazdagokká lettenek, és a' neki költsönözök jobbára azokból húzták az árendát. Ez a' környül-állás kényszeríté őtet egyéb állapotjának meg-vizsgálására. Felséges Isten! melly nyúghatatlan-ságba esett, midőn találá; hogy minden jó-

szá-

szága a' Creditoroknak kezek alatt vagon. Segítséget kerest azoknál, a' kik fokszor vendégi valának, a' kiket jó barátjainak gondolt lenni: de minden próba-tétele haszontalan volt. Mindenütt szegény mentségekkel és ízepegő szánakozásokkal igazították-el őtet. Melly szomorúságos volt mostan az ő helyhezlete, mellyben vala! A' neki költsön adók meg-kérlelhetetlenek valának. Rajta estek, és el-foglalták minden vagyonját: nagy nehezen tarthatá-meg a' fellyebb említett romladékos falut, mellyről ő eddig még csak melleleg is alig gondolkodott.

Volt Rikárdnak egy öttse, a' ki Baviáriában hadi tífztségben volt, és házaftána után igen nagy gazdagságot kapott. Ennek egyedül lett volna módja benne, hogy Rikárdot az el-pufztulástól meg-mentené. De minthogy Rikárd ennek roszsz szívet esmérte, 's attól tartott, ne hogy kérése haszontalan legyen; tehát nem engedte-meg az ő rá-tartótsága, hogy ahoz forduljon. Így mindenektől el-hagyattatván, látá, hogy nintsen mit tennie egyéb, hanem hogy az

ő szép jószágait el-hagyja, és magát a' világnak tsúfolásitól el-vonja, tselédjeivel együtt ama régi Brukdorfi várnak dülédezett falai közzé rejtezkedvén.

Fel-tette ezt magában, 's e' szándékát feleségének is tudtára adá. Midőn a' felesége látta, hogy a' dolognak meg-kell lennie; tehát reá állott, mindazonáltal nem kevés boszfonkodással.

Karátson havának közepe felé, egy szomorú téli reggel, nap-fel-költe előtt, befogtak egy kopott, már régen heverő tszába két görhes szántó lovakat, a' kik az előtt a' hintó előtt parádroztak, most pedig az ekére 's ganéj-szekérre fogattattak. Egy öreg szolganak volt annyi szíve, hogy az ő Urát a' nyomorúságba is köveffe, a' ki önéki igazán szolgált, 's szegényen maradt. Meg-fogá Rikárd az ő feleségét, és ki-yivé erőszakos formán a' szobából: gyermekeit is jöni parantsolá. Bé-tevé őket a' kotsiba, és el-hajtatott.

Égett

Égett omladékok között menének-ki a' faluból. Irtóztató tsendesség uralkodott az egész természetben. Vastag felhők levegtek az egész égen, és a' reggelt sötétebbé tették. Senki az útafok közzül egy szót se szólla. Kiki nagy bámulásban volt, melly száját bé-zará, és ajakit el-petsélt; tsak néha-néha préfelődött-ki Rikárd' feleségének melyéből valamelly nagy fohász-kodás, melly teher módjára szállott férjének szívére.

Illyen környül-állások között mendegelt a' kotsi előre. Egy óra múlva ki-hasáda a' reggeli világosság a' felhőkből. Éjszaki szél támadott, és olly irgalmatlanul hordá a' havat, hogy szinte metfzette az ő ortzá-jokat. A' búsulásnak le-nyomó terhe miatt tsak úgy ült Rikárd, hogy egy helyre szegzte-le szemeit. El-bámúlt volt, mintegy érzékenység nélkül, haloványon és rántzos homlokkal ült, és hasonlított az epefzítő szomorúságot 's bánatot példázó jól ki-talált álló képhez. Mellette zokogva siránkozott az ő felesége. Ellenében által ült Vilhelm Úrfi, 14 esztendő s nyers és vad
gyer-

gyermek, és egy pumi ebnek leffegő füleivel jádzott, melly ötet a' nyomorúságra kéréserte. Szitkozódott némellykor, hogy olly kéfedelmesen vántzorgott a' kotsi, és kívánta: bár tsak a' Miska kotsis, és a' János kengyel-futó, 's a' négy tződör paripák vólnának jelen, mellyeken halkal 's febeffen egyarant lehetett menni. Ez mellett Klárika kis-aszfzony, egy szelid és szeretetre méltó tizenkét esztendőös leányka, az elő-kötőjét gondolkozva és szomorúan biberkélte. Meg-sejdté az anyjának búsongó maga-vifelését, szemet vetett lopva az ő attyának halovány bús ortzájára, a' kit ő szer felett való buzgósággal szerett; 's azután kebelébe alá-botsátá az ő szemeit, mellyeken a' könyv-víz ragyott. — E'képen folytatta e' bóldogtalan háznép az ő útját. Tsak úgy szakaszatott felbe a' tsendesség, ha Vilhelm Urfi az ő ebével, vagy Vid az ő lovaival beszélt.

Ebédkorra egy igen gazdag nemes embernek falujához jutának. Valdemárné aszfzony azt parantsolta, hogy a' falu megett menjenek-el, midőn pedig Vid azt monda-

ná,

ná, hogy arra femmi út nem mégyen, békeltett nékiek a' faluba menni. E' falunak birtokos Ura egy vólt azok közzül, kik Rikárd' asztalánál gyakorta jól laktanak. Ezt Rikárd a' maga barátjának lenni gondolta, és el-végezte, hogy hozzá bé-szóljon, 's valamit tőle költsön kérjen, a' mit jobb idejében meg-fogna fizetni. Meg-állítá a' kotsist, ki-fizalla és hozzá méne. Midőn bé-lépett az udvarra, az Úr az ablaknál állott. Alig pillantá-meg Valdemár Urat, midőn sietve ugrék, és egy szolgának meghagyá, hogy azt mondaná, hogy ő nem vólna oda haza. Rikárd jól látta ötet; de nemessen gondolkodván, egy fzót fem szólott e' difztelenségért. Keseredten fel-lépvén kotsijára, tovább méne.

Egyuehány órák múlva azután közelítettek már a' helyhez, a' hová menendők vóltak. Sohól fem láthatni illy maganos és szomorú tájéket, A' természet itten eltemettetnek láttatott. Vastag zuzmarázok húzták-le az eger-fa és mogyorós bokrok-
nak ágait. Tsak itt 's amott állának némelly magányos vén tölgy-fák, mellyeknek
ágain

ágain a' bújosó kányák nyugodtanak, és ízetlen nótájokat le-kakogták. Mészszére zengett az ehes bagolynak huhogatása, mellyel a' falu-ebeinek ugatása öfzve-elegyedett. — Mi igen nagy szomorúságokra voltak ezek ő nékiek! — Nem egyszer voltak fel-dülő félben, mellykor mindenha egy ijedő szózattal mindnyájan Jéfus Máriát kiáltottak, mellynek hangja az ekhótól fokszoroztatott.

Mire bé-kezdett alkonyodni, a' harasztból ki-vergődtek. El-jutának Pufzta-faluba, mellyben, mint a' koporsókban, olly tsendes hallgatás vala. Az ebeknek ugatása hívá ofztán elő a' lakofokat. Mikor pedig láták, kik volnának, a' kik oda érkeztek, viszsa-húzák magokat: mert így ítelt ember-szerető szívek, bár tsak Urokat, a' kit mind egyig szerettek, más formán láthatnák. Lopva kakutsálanak-ki az ő vakablakaikon, némellyek az odvas fűzfákból kandikálanak-ki, némellyek a' kapuknak hafadékein, és fenki fem vala talám közöttök, a' ki nem mondotta, vagy nem gondolta volna: óh! szegény Úr! —

Azon.

Azónban mendegelt a' kotsi, mellyet a' vén lovak már alig húzhatának, fáradsággal az ágból bogból készült töltéfen. Végre el-jutának a' kastélyhoz-is. Még volt a' napviláganak annyi ereje, hogy mindeneket rendbe szedhetnének. Szomorúbb szempillantás nem érte Váldemárné Afzszonyt egész fáradságos útjában, mint ez vala, midőn a' régi romladozott kastélyt meg-látta. Halatos foházkodás szökék-ki melyéből, 's e' szókya fakadván: Oh! ti minden Szentek! melly régi meg-átkoztatott haramják' barlangja ez! — Oda jára a' várhoz, mellynek fele már bé-düledezett volt. A' szél fiktólva fuvallott a' repedéseken által: ezen fiktóttal egyesült a' denevérek' szünetlen tsevegése, és a' huhogató baglyoknak kedvetlen hangja, mellyel a' közelítő éjjet köszöntötték. Hogy a' várba jutának, egy meg-élemedett öreg ember, az eddig való árendás, és egy idős meg-görbedett banya, amannak felesége, bújának elő a' háznak ajtaján. — Itt vagyok, édes öreg Hermánom! mondá ennek Rikárd szomorú szózattal, itt vagyok én, és az én tselédim! El-készítettétek é', a' mint meg-irtam,

B

szá-

Számomra a' szobákat? — Istennek Szent Anyja! kiáltá Hermán, és fira, hát az Úr az? Tekintetes Uram! hát az Úr vagyon itt? No, az Isten hozta! Már tegnapi vártam az Urat, 's bé-fogadására mindent el-készítettem. Ezen szók közben a' kotsihoz támolygott. Rikárd kezét nyújtá neki: e' pedig azt tsokolá, és könyveivel nedvesíté. Eredj izibe Mártha, monda az öreg, gyújts gyertyát, és készíts-el mindent, a' mint lehet. El-méne Mártha oly hamar, a' mint lehetett.

Rikárd ki-hágván a' kotsiból, ki-feggette feleségét és gyermekeit is. Vid holmi bőr-ládákat le-öldözván, ittállót 's abrakot kért. Hermán a' meg-érkezett ház-népet fel-vezeté a' gráditson, és bé-késéré őket a' számokra készített szobába, mellyben az ő hidegtől meg-merevedett tagaiknak nyugalommal találának.

Rikárd egynehány napokkal ez előtt ágyakat és más egyéb el-kerülhetetlen házi eszközöket küldött ide. Hermán és Mártha miundeneket olly jó rendbe szedtek,

a' mint lehetett és tudtak. Bátor azonban minden alkalmasint helyesfen vólt, még is Valdemárné Afzfzonymnak semmi kedve szerrint nem szolgált, azelőtt valók forogván elméjében.

Mihelyest meg-pihentek, a' jó szívű Mártha afztalt terített, és fel-adta, 'a' mi szegénységétől ki-telhetett. Hermán feleségevel szívesfen kínálta az Uraságot; de Vilhelm Urfin, és ennek Tyrász eben kívül senki sem vólt, a' kinek a' bú-bánat az evést meg-engedte volna.

Rikárd el-beszéllé Hermánnak szerentstélsége' szomorú históriáját. Azonban Valdemárné Afzfzony egy rongyos kar-szekben karjaira könyökölven, és sira, Klárika kis-afzfzony egy szegeletben zokogva, melette pedig Vilhelm Urfi és Tyrász az ő ebe versent horryogának.

Az első szomorú estve így ment el. Látván Hermán, hogy mindnyájan álmosak, el-hagyá az Uraságot, és el-méne, hogy remegő fejét a' vankofokba bé-takar-

ja. Jó éjszakát kívánt, és el-távozék a szobából. Klárka fel-költé az ő hortyogó bátyját, és attyoknak parantsolatjára mind a' nyugodalomra menének. Az útnak alkalmatlansága miatt el-fáradtak lévén, csak hamar édes álom zárá-bé szemeiket, és fenyevedt tagaikba nyugodalmat öntött.

Most Rikárdnak erős hartzot kellett hartzolnia. El-kezdé feleségét vigasztalni és a' nyugodalomra hívni. Ennek egész eddig el-nyelt kedvetlensége most gátot tört, melyre szíve' keserűsége ki-áradott 's férjét pirogatta. Férje pedig hallgatva, és a' földre szegeztetett szemekkel el-túrte a' szélveszes szemre-hányásokat. Midőn Valdemárné mindenből ki-fogyott, el-kezdé őtet az ő Ura kérlelni. Nagy munka és hizelkedések után ugyan csak ment valamire. Mivel nékie esküvésekkel meg-fogadta, hogy életét oly kedvesfé 's kellemetessé, napjait is oly örvendetessé tenni kívánna, mint tőle ki-telhetik; 's mivel azon fellyül még hozzá adta, hogy jövődöbéli szerentséjeknek elő-mozdítására jó reménységek vólva; így őtet valamennyire

meg-

meg-nyugofztalá. Mind a' ketten könyves szemekkel meg-ölelék egymást, és le-nyugovának. Egy jól-tévő álom, mely csak hamar reájok jött, el-hajtá gondjokat és bánjokat, és az ő epedt szívekbe új életet, 's el-fogyott testekbe új erőt öntött.

Egy kies hajnal ferkengeté az aluvókat. Némelly paraszt szekereknek zöreije, melyek a' keményen meg-fagyott földön, a' vár mellett, tsattogtak, véget vete a' bódogtalanok' édes álmának. Fel-kele Rikárd, és az ablakra méne. A' szoba napkelet felé fekütt. Gyönyörűséges és tőle még soha sem éreztetett látást látott az ő szeme. A' nap éppen akkor jött elő a' tornyos havas felhőkből, hogy a' világnak szép téli napot ajándékozzon. Egyenesen előtte a' falusi házoknak kéményeiből füst-öfzlopok kerekedének-fel a' tiszta levegőre, melyeket a' nap-sugári pirosítottak. A' házakon túl téres szántó-földek látszattak, melyek, úgy tetszett, mintha alacson bokrokkal bé-kerítve vólnának. Milliom brilliántok villogtak a' fagyos hónap kérgén. Ditső látás! Fel-buzdúla Rikárdnak szíve

B 3

a' belső érzékenységek miatt: vidámság és vigasztalás öntődött az ő szívébe. Szólla az ő feleségehez, és kép-író módjára rajzoló annak a' természetnek minden magát mutató szépségét. Már most is szép, úgy mond, a' természet, midőn fehér hideg ruhájába takaródzva vagyon, mennyivel szebb léfzen még, ha leg-szebb ékecségekben előfog állani, és mindenekre reménységet és örömet terjeszteni!

Ébren valának már a' gyermekekek is. Vilhelm Urfi, ki inas híjjával volt, nehezelt maga fel-öltözködni: de Klárka Kis-Afzfony csak hamar magára voná ruháit. Az ő édes attyát 's anyját fokkal vidámbaknak látá, mint tegnap. Ez és egy jó ízű álm, melly fellegeit el-ozlátá, és a' szép tiszta reggel, csak hamar örömré 's vígságra verék az ő gyenge szívét.

Alig fejdité-meg Mártha az Uraságnak talpon létét, egybe fel-hozá a' fölöstökömöt, egy nagy fazék lengyel herbathét, mellyet ő igen jól tudott készíteni. Így tsináltam, mondá Mártha, egész életemben
min-

minden reggel, ha a' férjemet jól akartam tartani. Mindenkor jó ízű volt az nekik; kívánom, hogy az Uraknak is jó ízű legyen, és jól efsék. — Ittak, és azonnal tapasztalák, hogy a' jó Mártának kívánsága rajtok bé-tellyefedett. Jó ízű volt nekik a' fölöstököm, inkább, hogy sem valaha éltekben. Rikárd Hermánt magához hivata, és tanakodott vele jövődöbéli életmódjának el-rendeléséről, fel-is vette jó tanátsát. Mindent szorosan számlálva, most az ő jövedelme 300 tallérokra ment. Ez ugyan tsekély summa egy olly családnak, ki jobbra és többre szokott. Azonban mindeneket fel-számlálgatván, igéré magának Rikárd, hogy ennyivel a' szükség ellen bátorságos lehet.

Tíz óra tájban meg-jelenének egynehány parasztk, és kívánának az ő Urokkal szólni. Fel-ereszté őket Rikárd. — Melly meg-illető jelenés volt ez! Ezek az emberek a' falnak deputatusi valának, kik az ő Urokat meg-köszöntsék. Egy öreg görbedett ember akara szólni, de nem mozdithatá ajakit. A' szánakozás, melly
B 4 ötöt

ötet csak nem meg-fojtotta, könyveket töltött szemeibe, mellyek ortzájának rantzai-ba szívárganak. Hofzfas maga meg-hajtá-sa után ofztán nagy nehezen így vakogott: ah! kegyelmes Uram! — örömeft monda-nám — — de bizony nem szállhatok — eleget meg-gondoltam — — de ki-ment az efzemből. A' háta megett álló társai is, jó szívű öregek, szemeiket törölgették. — Rikárd kezét nyújtá nékie, és azét barát-ságosan meg-szorítá. Tudom, így szolla siránkozó szemekkel hozzájok, édes bará-tim, mit akartok. Szívefen veszem közön-tésteiket, és azt, hogy részt vesztek az én szerentsétlenségemben. Jövendőben ná-latok léfzek lakos, a' ti barátotok léfzek, és ha nékem itt létemet gyönyörűségese teénditek, ti is az én barátim lesztek. — Ah! kegyelmes Uram! vízfzálá az öreg, melly kegyes az Úr! Azon léfzünk, hogy köztünk örömmel maradhaffon. — De még egy kérésünk vagyon: A' falu oda alá a' tsapház mellett holmi élésre és szükségre valót öfzve-hordogatott, 's kéreti az Urat, végye azt szívefen fel. Ha meg-engedi az Úr, tehát el-megyünk, és azt ide hordjuk.

Melly

Melly szép jele ez a' lakofok' nemes szívűségének! Rikárdnak érzékenyes tzi-ve egészen meg-illetődött, és hallgatva me-rőben állott. Felesége sírt. Kláríka na-gyon zöpögött. A' parafztok el-fordúlva szemeiket törölgették. — Utóljára Rikárd így szállhatott: Ti, valójában jó emberek vagytok, és a' ti nemes szívűbéli tselekedetek nagyobb gyümöltse igaz szívűeteknek, minthogy ajánláfstokat fel-ne venném. Hoz-zátok ide, a' mitek vagyon, el-vefzem: de jövendőben vízfzfa fizetem. —

A parafztok el-bútsúzának fzepen, és el-menének. Fél óra múlva ismét vídám te-kíntettel el-jövének, 's velek egy fzekér, mellyet ők mindennemű élésre valóval meg-terheltek, ezenkívül lent, és külfömbféle türet váfznokat is hoztak, a' mint tölök lehetett. Rikárd mind ezeket el-vévé, és álmétkodott az ő nemes szívűségeken; meg-illetődött szívűvel közönzetet is mondott nékíek.

Ebéd után Anshelm Úr, a' falubéli Pap, egy 48 eíztendőbe forduló tífztes férjű, jött

jött Rikárd házának udvarlására. Vidámabb ortzáju embert ennél senki nem láthatott. Első tekintetre már meg-kedvellette őtet Rikárd' háza-népe, és Rikárd maga attól a' naptól fogva barátjává leve annak.

Anshelm még életének virágjában lévő ember vala. Az ő vidám, barátságos tekintete szívének belső vígságát mutatá, és szemeiből nyugodott szíve látszott-ki. Első szava hozzájuk valamennyire szomorú vala, de azután vidám hanggal beszéllgett, mellyel ő keferüségek' fellegét el-öszlatta. Midőn el-méne, egy akarattal kikerék látogatásának gyakortább való vizszozását. Az egész ház-nép igen meg-kedvellette őtet.

Ez az érdeemes Egyházi ember az egész kösségtől rendkívül szerettetett, 's érdeemes is volt reá. Igazi barátjok volt a' szükölködöknek, az árváknak attyok, és a' betegeknek orvosok. Minthogy ő, az Anyaszentegyház törvénye szerént, nőtelen és tselédtelen volt: jövedelmét a' szegényeknek ösztogatta; tsak annyit hagyott meg,

meg, a' mennyit a' maga józan életének táplálására szükségesnek itelt. Alamizsnájának ösztogatafakor nem vette tekintetbe a' nemzetet és a' vallást; elég volt önéki, ha az, a' kinek nyújtott, ember, és ugyan segitsége nélkül szükölködő ember volt. Soha sem jött-ki száján ez a' sértő és szeretet-en szó: Eretnek. Az Istennek jól-tévő napja egyaránt süt minden öszágokra. Ő ad harmatot és esőt mindeneknek. Mindenféle szántó földeket termékenyít, és mindenféle réteket 's kerteket meg-öld. Szeret minden embereket, úgy mint tulajdon gyermekeit. Minket mindnyájunkat egy-atyafiakká és testvérekké tett. Szeressünk tehát mindeneket, és mutassuk-meg tselelkedettel is, hogy őket szeretjük 's a' t. Így gondolkodott ő, 's a' mit minden előforduló alkalmatofsággal a' parasztoznak nyomofan és érzékenyen meg-hagyott.

Más nap reggel Mártha kávé-t hozott-fel. Már ma nem fazékból, se nem kopott tsészékből ittak; egy tsinos kávé-s készület járult annak helyébe. Anshelm Úr küldötte azt, és keményen meg-tiltotta, hogy meg-

meg-ne mondanák, kitől való volna az. Azonban csak hamar el-ralálák azt, és a' jó lelkü Mártha inkább örült, mint sem azt el-hallgathatta volna.

Ilyen formán töltötték a' kedvetlen téli napokat. A' reá szokás és a' bé-álló tavasz el-vevék a' magános életnek keserűségét, mellyet eleintén éreztek. Rikárd és Anshelm szakadatlan tárfáságban éltek. Meg-járták a' bokrokat, ki-mentek a' mezőre, és mindenütt elég tárgyat adott nékiek a' látás magok mulatására. Azon idő közben könyveket-is olvasott Rikárd, mellyekkel ötet Anshelm tartotta, és más egyéb hasznos foglalatosságokat tett az ő házában. Valdemárné Afzszony a' gazdaság' wifelésével mulatgatta magát, mellyre ötet Mártha bizodalmasan oktatta. Vilhelm Urfi Hermán' unokáival és Tinázfzzával vadászni, vagy madarászni járogatott. Klárika Kis-Afzszony pedig szüntelen Anshelm' hűgánál volt, ki egy barna, kedves 17 esztendőös leányka vala. A' jó Anshelm magára vette azt a' fáradságot, hogy ötet a' vallásban, történetekben, és a' föld le-

írás-

írásban oktatta. Annak mind elméjét, mind szívét formálgatta, és szépítgette. Ha ideje volt, tehát Máriával együtt (így neveztetett a' Pap' hűga) olvasgatott, vagy a' klávikordiumot tanulta tőle verni, vagy kötött és varrott ő mellette, bizodalmas és hasznos beszélgetések között. Így múlt el a' tél, és a' tavasznak szomorúbb része. Az ezekre következett napok, mellyek a' fákat és bokrokat, mezőket és kerteket, új szépségekkel fel-ékesítették, kinekkinek elég tárgyat adtak az ezer-féle örömré és gyönyörűségre.

Rikárd írt az ő battyának, és meg-jelentette annak meg-illető ki-fejezésekkel a' maga szerentsétlenségét, mellyet vallott. Sokáig várta hűjába a' válaft, 's nem is tartott immár semmi reménységet reá, midőn végre egy reggel im' ez irgalmatlan és epeftő levelet nyere:

Édes Ötsém!

„Jól gondoltam én azt mindég, hogy
„egyfszer valaha afféle leveledet nye-
„rem, millyen az volt, mellyet utól-

„ján

„ jár hozzám küldöttél. A' mindenna-
 „ pi vendégeskedések, a' szünet nél-
 „ kül tartó pazérlás, ki-döntötték utól-
 „ jára a' hordónak fenekét, 's a' lyü-
 „ kon ki-ugrott a' matska. Többet köl-
 „ töttél a' gégédre három száz tallér-
 „ nál, melyet Istenben boldog Atyád
 „ fáradságosan ölzve - koport. Melly
 „ nagy véték ez már! Lám, kevés
 „ volt, a' mi én reám maradt. Húsz
 „ ezer tallérból, egy régi gyűrűből, és
 „ egy régi módi ezüst darabból állott
 „ az egész örökség. De még most is
 „ meg- van mind, mert én nem tékoz-
 „ lok, nem is tékozlottam. Így tsele-
 „ kedtél volna te is, ötsém: már most
 „ köldus nem vólnál, sem Pusztasalu-
 „ ban laknod nem kellene. Meg-érdem-
 „ letted bizony, Rikárd, meg, hogy
 „ úgy folyon dolgoz, a' mint folyik.
 „ Meztelen Kis-Afzfonyt vettél fele-
 „ ségül, holott száz ezer talléros Gróf-
 „ nét is vehettél volna, mint én tsele-
 „ lekedtem, és azt jól is tettem. Azon-
 „ ban most meg-átalkodtam, 's rajtad
 „ nem segíthetek. Tsak szorgalmatos-
 „ san

„ san dolgozzál ám, és jól 's takaré-
 „ kosan gazdálkodjál a' régi Pusztasala-
 „ lusi várban. — Tudod é mit? küld-
 „ el hozzám a' fiadat, azt magamhoz
 „ veszem, és fel-nevelem, kompaniám-
 „ nál tisztségre mehet. Gondot vife-
 „ lek róla, hogy hamar tisztségre lép-
 „ hessen. Talám hiszen derek betyár.
 „ Egy úttal valami keveset is küldök
 „ néked, most többet nem küldhetek.
 „ Vedd ezt jó néven, és költsed hazá-
 „ nosan. Légy jó egészségben!

Utánirás. „ Ha hozzám küldöd fia-
 „ dat, nem szükség egyebet vé-
 „ le adnod, mint egy dolmány-
 „ kát, lábbelit és inget, a' töb-
 „ bit nálam fel-találhatja. Légy
 „ jó egészségben!

Váldemár János.

Szegény Rikárd minden szemre-hányást
 dupplásan érzett, annyival is inkább, mi-
 vel mind azt egy olyan bátya tette, a'
 kit ő soha meg-nem bántott, sőt inkább,
 atya' életében, mivel ez semmit kezébe
 nem

nem adott, pénzel is fejtette, melyet öreg bátyjától nyert, és magától meg-vont. Ez az ő öreg bátyja egynehány ezteendő előtt meg-holt. Mindene az ő özvegyére és gyermekeire marada, ki-vévén az ő jószívűségét. Tehát Rikárd innét sem reménylhetett valamit.

El-olvastá Anshelmmel is e' barátság-talan levelet. Mind a' ketten sirának azon, ő ugyan bújában, e' pedig a siránkozás miatt. Midőn el-olvasták, széllyel tépé azt Rikárd, hogy feleségének szemei eleibe ne kerülne, 's az ő keferüése ki-ne újjúlna.

Mit tsináljak már most, kérdé Rikárd Anshelmet, az én fiammal? A' gyermek vad és tsintalan. Ottan korhelyé és dollog-kerülővé fog lenni. Az oskolába nem küldhetem. El-botsáffam é őtet az ő kemény bátyához? — Nem tudá Anshelm, mi tanátsot adjon néki. Nem tetstett nékie a' tisztnek indulatja: Vilhelm sem tetstett nékie, mert vad és goromba volt. Gyakort Klárika sirva panaszolkodott ellene; és olly jó volt, hogy attyánál el-árul-

ni

ni nem akarta, nem is merte az annyától, a kinek Vilhelm kedves fia volt. Utóljára még is el-végezé magában Rikárd, hogy Vilhelmét Münchenbe küldi, és meg-nyere nagy nehezen, hogy abban az ő felesége is meg-egygyezzen.

Vilhelm örömmel hallá az ő attyának szándékát. Tisztéleni, hadba menni, agyon löni, rabolni és égetni: ez vala minden beszedinek summája. Hermán' unokáival, Klárikával és Tirászfzával úgy kezdett banni, mint katona, szitkozódott, mint akár-mellyik kotsis, és verekedett. — Annyira erőt vett az ő latorsága, hogy attyának fienie kellett, őtet nyakáról le-rázni. Az attya fel-rasá őtet egy paraszt szekérre, és a' közel lévő városba el-küldá. Itt fel-vévé őtet Hermánnak egy rokotia, és Postán által-vivé magával Münchenbe. — Hadjuk itt egy darabig az ifju korhelyt, míg ideje leszén őtet elő-venni.

Már most a' várban fokkal nyugodalmasabban volt minden. A' sereg kutyáknak, mellyeket Vilhelm Urfi öszve-szerzett, mind-járt

C

járt

járt ki-merték a' ház helyet: Hermán' unokáinak pedig az oskolába kellett menniük. Klárka Kis-afszony már most meg-menedvén, örömeftebben volt otthon, mint azelőtt. E' gyönyörűséges, szelid leány virágozék, és ingerlő szépségüvé leve. Anshelm' húga, Mária, fel-piperézte ötet falusi módra, és tanogatta a' falusi tsinofságra. Egész napokat is el-töltének a' vármellyéki kertben, az egres bokrok megé le-ülvén; és vagy olvasának, vagy kötének 's varrának, vagy a' természet' szépségének megnyiták gyenge szíveiket. Néha némelly jó maga viseletű leányokat hívnak magokhoz, kikkel együtt virágokat szaggatának, bokréta'kat és koszorúkat kötének, és egymást a' réteknék ékeségeivel fel-ékesgeték.

Egy bizonyos napon, karon fogódzva mennének egy virágos rét mellett sétálni. Szép delutáni idő volt. A' nap méltóságos homályba öltözködött, és olly szép homályos napot adott, mellyen a' természetben tsendes melánkolia uralkodott; egy kis lengedező szellő mozgatta a' fáknek leveleit, és nem kellett a' rekkenő hévségre

panaszkodni. Mind a' két leányok vidámok voltak. Ugrált az ő gyenge ártatlan szívek melyeikben. A' természet körülöttek mosolygó szépséggel pompáskodott. A' szel tsendefen sifegett a' fenyő-fáknek tetején, és a' mogyoró-fák között. Énekelve ugráltak a' madarak a' fáknek ágain, és a' patsirta magasra fel-repedfett a' levegő égbe. Fel-vidítattak lévén a' leányok az erdőnek éneklőtől, le-telepedének, és el-kezdének énekelni. Mindeniknek kezében koszorú vala, 's az ő melyekre mindenféle virágok voltak tözdelve. Mintha a' réteknék és kerteknek Isten-Afszonyai tartottak volna itten tanátsot. Mit énekeljünk? kérdé Mária. Énekeljük ezt, mondá Klárka: Dámétás már régen jára 's a' t. Mindjárt elkezdék, és szépen 's természetefen danúlnak. Egy körülöttök repdeső pillét, melly a virágokat szopta, már régen észre vevének. Mindenik gondolta magában: bár tsak meg-foghatnám: de a' miatt tsak ugyan folytatak dalljokat. A'ig végezék-el a' danúlást, midőn Mária fel-ugorván, azt kiáltotta: a' ki meg-foghatja, egy koszorút nyer. Hirtelen fel ugrék Anshelm egy mogyoró-fa

fa bokor mellől, és meg-fogá a' pillét kaplájával. Utánna Rikárd jött elő. Mind a' ketten örömmel lesték, mikép vígadnak a' leányok. — A' leányok szörnyen megijedének, és háborodtság fogá-el az ő szíveiket. De az ő nyájas tekintetek, és a' Papnak barátságos hozzájok szollása el-üzésak hamar ijedtségeket, és visszsa-hozá előbbi örömeket és vigságokat.

De hol van az az ígélet? mondá Anshelm. Híszem azt ígérték, a' ki a' pillét meg-fogja, egy kofzorút nyer. Én már meg-fogtam. Tehát meg is nyerje az Úr a' kofzorút, kiálták a' leányok. Mindenik vígan le-húzá a' maga kofzorúját, és egy szempillantásban bé-vólt fúzve kofzorúkkal Anshelmnek feje és karja. Anshelm nyomon haszonra fordította az ott lételt. Elmélkedéft tartott azoknak tsudájára a' természetnek nálok esméretlen szépségéről. Ki-fejtegette némelly virágoknak bimbóit; meg-mutatta nékiek azoknak különös réteit, és tudokra adta azoknak nagy hasznát, mellyet, mint gyógyító füvek, hajtanak. Kiváltképpen a' pillének külömb-

külobmb-féle színű szépségénél tartózkodott, mellyel mint meg annyi rubintokkal, és smaragdokkal meg-vólt hintetve az ő szárnya. Látjátok leányim! úgy mond, melly széppé teremte az alkotó ezt a' kukatzot, melly először hernyó vala. De ti még ennél is szebbek és jobbak vagytok. Adjátok a' jó Teremtőnek szíves halálat, és ójjátok magatokat, hogy vétkek által megne rútljátok. Ezek után mindenikre reá mosolyodék, és ferkengeté őket a' másokri ártatlan vígaságra; azután ő Valdemár Úrral együtt el-távozanak tőlök. A' leányok még egy ideig múlattak, azután ők is haza térének, mindenik oda, a' hová való vólt.

Efféle gyakorlott vígaságok bővítették Klárikának ártatlan szívet, és abban olly érzéseket támasztának, melly minden szüz szívnek tisztességére válik.

Így el-folyt egy esztendő, meg a' mások's a' harmadik is. Most már Kláríka 15 esztendőket halladott-fel. Anshelmnek tanításai, mellyeket szorgalmatofan a' ma-

ga hasznára fordított, az ő fogható elméjét szép esmérettel gazdagították. A' klavikordiumot is tudta verni, nem szépen ugyan, de nem-is igen roszszúl. Szép, szelíd és kegyes leány volt ő. Az ő szépsége ugyan még csak bimbójában volt, de fok igéretű volt.

Ez idő tájban jött Herfort Úrfi, az aszfzonymnak közéről való attyafia, Valdemárnak látogatására. A' formáló természet kezéből ritkán jó szebb ifjú. Tizen-nyóltz esztendőse vala Herfort Úrfi. Egész ábrázata ajánló levél gyanánt szolgált mindenneknél. Kartsú, magas és derék termetű ifjú volt. Éppen Akademiáról jött, a' hol magának szorgalmatossága és fáradhatatlan tanulása által nem közönséges tehetségeket szerzett. Az ő Attya Tsászári hadi Tiszt volt, a' ki halála után az ő özvegyét gyermekeivel együtt gyámoltalan állapotban hagyá. Azonban az öregebb gyermekek hamar fel-nevelkedtek a' Hadi szolgálatra, a' leányok férjnek adattak; egyedül a' mi Herfortunk maradott-meg az Anyjánál, mint leg-kissebbik; ki ötöt igen szetette. Korán

rán már nagy hajlandóságát mutatta a' könyvekhez. Az ő Anyja mindent reá fordított, a' mit lehet, és mihelyest az ő ideje meg-engedé, a' Jésvitákhoz méne Oskolába. Tizen-kettődik esztendejében egy attyafia Bétsben vévé magához. Itt szép alkalmatossága volt arra, hogy a' tanúashoz való kívánságának eleget tehesse. — Glükstern, egy ifjú Gróf, igen nagy kedvét találta az ő jó indulatjában, és a' véle társalkodásban. Mind a' két ifjak szoros barátságot vetettek egymással, és csak nem szakadatlanul együtt voltak.

Herfort, a' kit a' bal fors láttatott kergetni, el-veszté az ő Bátyját Bétsben, és azzal minden gyámolát. Még meg-fem szünt annak halálát kesergeni, midőn azt hallá, hogy az ő Anyja is meg-hólt. Az ő gyenge érzékeny szíve ezzel nagyon meg-sebeítettett. Egyedül és el-hagyattatva üle az ő szobátskájában, és könyves fzemekkel arról gondolkoda, hogy 's mi-kép leszen az ő jövődöbéli forsa, midőn az ifjú Glükstern Gróf hozzája bé-toppant. Miért ülsz olly egyedül? kérdé az ifjú Gróf,

Gróf, miért nem jöttél ma hozzám? De mi dolog, Herfort, mi, hogy sírsz? Még is a' Bátyádat siratod? — Nem a' Bátyámat. Neh! olvasd ezt a' levelet. Neki adá Herfort a' levelet, mellyben nékie az ő Annyának halála hírül adatott. El-olvasá azt a' Gróf. Szegény ifjú! mondá síró szemekkel, biz' igen nagy a' te vesztésed! Jó volt-e a' te Anyád? — Ah! jó volt, édes Grófom, jó, mint a' szent Szűz. Mind a' ketten némán egymás mellett ülének, és firdogálának. Jöszte Herfort, mondá végre a' Gróf, menjünk-ki, mert most multság keil teneked bánatid' ofzlatására. Ezen szókra karjánál fogá, és el-menének.

Tsak hamar ki-érének a' kapun, és egy mulató kertnek vették útjokat. Minnekutánna a' Grófnak fok vígasztalási közben külömbféle sétáló útszákát meg-jártak volna, a' Gróf egy palatzk bort hozatott, 's annyira kínálgatá Herfortot, hogy ezt fokkal vidúlttabban vivé vízfzfa, mint onnét hazúl el-hozá. De mi tévő légyek már? kezdé Herfort a' Város felé mentekben.

Már

Már most nem folytathatom tanuláomat. Katonává legyek? ezt az életet nem szeretem. Ne aggódjál semmiről is, vízfzálá a' Gróf, holnap hozzám hordozóskodjál, együtt éljünk és együtt tanuljunk. A' mi az enyim, úgy nézzed, mint a' magadét.

Illyen beszélgetések között bé-jutának a' Városba. A' Gróf Herfortot magával házához vivé, a' hol el-rendelték, mi tévők légyenek, és mint éljenek jövendőre. Más nap hozzá is hordozóskodott Herfort. Mind a' két ifjak együtt tanulának szüntelen, egyik a' másik által fel-ferkentetvén. Herfort mind azokat meg-tanúlta, a' mikre a' Gróf a' leg-alkalmasb Mesterektől taníttatott. Irtóztatóul öregbedett a' mesterségekben és tudományokban; a' test-gyakorlatokban is tökéletessé tette magát, és semmit el-nem mulatott, melly által magát mind azokra el-készíthette, mellyek egy tökéletes Gavallérhoz meg-kívántanak.

Igy el-folyának öt éftendők, rész szerint a' közönséges Oskolában, rész szerint az Akademián, és Herfort tizen-nyol-

C 5

tza-

tzadik esztendőbe lépett, midőn az ifjú Gróf az ő Attyától haza kívántatott. Szomorú hír volt ez az ifjaknak, kiknek most meg-kellett válniok. Örömeft el-vitte volna magával a' Gróf az ő barátját: mivel-hogy pedig jól esmérte az ő Attyának komor és duzzogó elméjét, tehát nem mérésztette azt tselekedni, sem magára, sem Herfortra nézve. El-jött végre az a' szomorú nap, mellyen meg-kellett válniok. A' Gróf az ő el-bútsúzáfakor barátjának sós aranyakat ajándékozott, és azon fellyül mind azt annak hagyta, a' mi szobájában találtatott. Herfort el-késéré őtet egynehány mért-földekig. Az utolsó bútsúvételkor örökös barátságot kötöttek, és könyves szemekkel tsókolgatván egymást, elválnak.

Mivel Herfort mindentől el-maradtott, a' mi nékie kedves vólt, únalmassá lett néki az ő eddig való lakó-helye. Azonban nem tudta, hová fordítsa magát. Hofzszú gondolkozás után eszébe jutott, hogy megkellene Valdemár Sógor Urát látogatnia, a' kivel sokáig levelezett, és a' ki őtet

min-

minden levelében kérte, hogy menne egyszer hozzája. El-tökélette tehát magát. El-adta, a' mit néki az ő kedves Grófja hagyott, postára ült, és el-ment.

Alig érkezett a' Brukdorfi várba, midőn őtet mindenek meg-kedvellették. Rikárd őtet atyai buzgósággal szerette, az ő felesége szerentsésnek vélte magát azért, hogy illy rokona vagyon. Klárka minden tisztelettel vífeltetett eránta; és Anshelm, a' ki őtet mindenkor látható gyönyörűséggel szemlélte, meg-vallotta, hogy ő volna leg-tökélettefőbb ifjú azok közzül, a' kiket valaha látott.

Mindnyájan öszve-állottak őtet kérni, hogy a' vízfza-térésről ne gondolkodnék, hanem igérmeg, hogy leg-alább a' telen által, melly közelíte, nálok maradna. Herfort meg-ígérte a' meg-maradáft, mivel semmit sem mulasztott az által; az atyafiak pedig tetfzésére vóltak, és maga inkább a' magános, mint sem a' zajos városi életre termett vólt.

Igy

Igy Rikárdnak és Anshelmnek tárfasága egybe harmadik betses tag által foka-fodott. Az ő sétálásaik az által mulatságosabbak, vígabbak levének, és az ő füleik egész órákig-is figyelmezőnek Herfortnak elő-bezéléseire, mellyeket ez mesterkéletlen ékefen szózással tudott elő-hordani.

Már a' kemény és szélveszes idők eljöttek. Az esős szomorú napok bé-zárák őket a' szobába. Herfortnak foglalatos elméje elleisége volt a' henyességnek, azonban semmi könyveket sem hozott magával, Anshelmnek könyves háza pedig többire Istenes tanultságú könyvekből állott, ha abban mi egyéb könyvek találtattak-is a' szép Tudományokról, azokat Herfort már régen, többször, mint egyszer olvasta volt. Mit volt hát mit tennie? A' szelid, tsendes és szeretetre méltó Klárika már régen magára vonta az ő figyelmetességét. Taláthatott volna-e tehát kellemetesebb foglalatoságot, mintha Klárikát abban tökéletesebbé tenni igyekezett, a' mit a' jó Anshelmnél tanult? Klavikordiumot vett Klárikának az ő Attya, és Mária új Dalkokat adott

adott neki, mellyeket Anshelm Májatzból hozatott vala. Herfort tanitása, és Klárika foghatósága által annyira ment a' dollog, hogy Mária csak azt vette észre, hogy ötet Klárika fokkal fellyül múlja. — Midőn a' nap világos volt, akkor rajzolni tanult. És mind ebben, mind a' Frantzia nyelvben annyira ment, hogy az ő előmenetele mind Tanitójának, mind magának leg-nagyobb betsületére szolgált.

Igy fok órákat együtt töltöttek párosan. Hogyha a' tanulásban el-fáradtak; Herfort az ő szép tanítványának a' históriából valasait eleibe beszélt, vagy véle az országoknak, lakosoknak, ezeknek erköltseinek és szokásaiknak le-írását tsudáltatta. Herfortnak ajakira nézett, és az ő szelid kék szemeit reá függesztette. Egész nap-estig-is el-hallgatta volna únalom nélkül. Ha olztán szép teli este leve, a' hóld tisztán és világosan fénylett, a' tiszta égen a' tsillagok ragyogtak, és az út fagyos volt: akkor Rikárdal együtt, vagy néha magok is Anshelmhez menének. Akkor ezen kis tárfaságban örömmel egyéb nem vala. A' vig

víg és jó kedvű Pap femmit el-nem mulattott, melly által vígafságot szerezhetett. Ha egy darabig magokat víg beszédekkel, és tréfás furtsaságokkal mulatták, azután a' Musika-szerekhez fogtak. Klárka vagy Mária a' Klávikordiumon jádzottak, Herfort flautázott, Anshelm hegedült, és így egy Koncertet tsinálnak, melly a' maga nemében leg-szebb vala. Olykor Anshelm az asztalt és a' székeket el-szedte, és a' tántzra nótát vont. Herfort osztán Klárikával, vagy Máriával tántzba ment, 's így rájuk estvéledett, úgy hogy észre alig vették.

Eképpen tölt-el a' télnek első fele. Klárka napról napra tökéletesebbé lett. Már tizenhatodik esztendejébe lépett. Az ő ékességei mind tsak jobban ki-mutatták magokat. Szép, derék, idejét sokkal fellyül haladó eszű Leány volt ő, sze id mint a' bárány, kegyes, mint az Angyal, 's így olly kívánatos leány volt, hogy minden érzékenyes ifjúnak meg-tetszhetett. Naponként véle lenni, az ő tökéletességeivel esmerkedni, egész órákig is véle bi-

zodalmasan beszélgetni, az ő szép kebelét emelkedni, és gyenge ortzáját virágozni látni, és még is ötet nem szeretni: fel-lehet-e ezt egy olly ifjúról tenni, a' kinek szíve a' bé-nyomódásra való lágysággal és hamar meg-mozduló érzeménnyel bír vala?

Herfort, a' ki a' szerelemben még tudatlan vala, szereté Klárikát, minekelötte maga észre venné. Sohó sem volt ő szívesebben, mint annak társaságában. Ha ötet Anshelm némelykor valamely kies napon sétálni vitte, gondolatjaival mindenkor Klárikánál volt, nem beszéllett ezentül olly ébrékenyen, sőt néha az ő véle lévőnek feleletekkel is adós maradott, vagy annak tsak helytelenül és háborodva felelgetett. Ha visszont haza méne, leg-első pillantása is az ő Kedvesét hajhászta, és ha fel-nem találta, minden helyeket öszve-bóklázott, a' hol ötet gondolta lenni. Ha osztán vígan eleibe ugrándozott, 's ő tőle nyájasan tudakozá, merre voltak légyen: akkor repdesett az ő szíve, és meg-tölt vídám érzésekkel.

Ha Herfortnak így folyt dolga, egy hajszálnyival sem folyt különben az ő Kedveséjé. Ha Herfort távol volt, Klárika nagy óhajttal áhétozék az ő visszajövéséért: ha meg-jött, égybe eleibe ugrék, meg-fogá kezét, és szeretettel kérdezé, hol lett légyen, és mit látott? Herfort volt estve az ő utolsó, reggel pedig az ő első gondolatja. Klárika nem szerethette bnzgóbban Herfortot, mint szerette. Hogy is lehetett ez különben? Nem formás és friss ifjú volt-e Herfort? Nem tartozott-e Klárika hálával az ő fáradságáért, melyet Herfort az oktatásban magára vett, és a mellyel Klárikának hasznára volt. Ez a hálaadáság csak tsupán is hányszor nem szolgál egy érzékeny szívű Leánynak szeretetének forrásául? — Noha ugyan igen forrón szerették is egymást, még is egyikök sem gondolt arra a' szóra: Szeretet. Soha se jelentették egymásnak, hogy egymáshoz jók volnának, még akkor sem, mikor csak magok egyedül lévén, egymásra lankadt szemekkel tekingetének, és kezeket gyengédeden szorítgatak. Egyedül szívek, szemek szóllott, szájak halgatott.

Ek-

Ekkép' múltanak-el egymás után a' napok, és azokkal együtt a' szomorú tél. Ennek utólján Herfortot a' hideg-lelés ágyba döntötte. Az egész ház búba éfett miratta. Klárikának búsulása nehéz és éfzre vehető vala. Ki sem is lépett a' szobából, búslakodva tudakozá az ő állapotját, vigyázott minden mozdulására, és szüntelen félelemben és reménységben léledzett. — Azonban a' nyavalya nem is igen nehéz volt, nem is fokáig tartott. A' friss, erős ifjú hamar el-verte azt. Kevés napok múlva vízont meg-nyerte előbbeni egészségét, az egész ház-népnek gyönyörűségére, és Klárikának kiváltképen való szíve' örömére.

Alig törlé-le e' szelíd és magát kedveltető leány szemeiről a' könyveket, melyeket Herfortért hullatott, midőn új szomorúsága' forrása támadott.

Egy tündöklő dél utáni napon sétálni menének Anshelm, Rikárd és Herfort: vévé Klárika az ő kötését, és el-ment Anshelm' hűgához. Tsendefen nyitá-meg a'

D

ház-

ház-ajtót, és halkal bé-lopódzott a' szobába. Mária fel-támasztott fejjel ült az asztalnál, háttal az ajtónak. Klárka észrevétlenül háta megé lépdétselt, és a' vállán által a' könyvébe kakutsált, melly Mária előtt vala. Gellert' Svédi Grófnéját olvasta. — Herfort hozatta azt, és Máriának költsönözte olvasni. Éppen ama' meg-illető esetet olvasta, a' Stalaj és az ártatlan Kozák leányról. Buzogó könyhullatáfok gördülének-le az ő ortzáján a' könyv' leveleire. Alig fejdité ezt Klárka mindjárt ő-is sírva fakadott. Egy tsepp szem-vize Máriának nyakára tseppent. Mária oda tapíntott kezével, és hogy azt nedvesnek találá, viszsa tekintett, 's látá maga megett az ő síró barátneját. — Tszintalan leány! kiáltá meg-döbbenve, hogy jöttél-bé? Mind a' ketten öszve-ölekezének, 's Mária a' könyvet félre tévé.

Most nem tartották egymást olly vig beszéllgetéssel, mint máskor. Halovány volt Mária és szomorú. Ha Klárka Herfort felől szólott, az ő barátnejá mind annyiszor nehezen tarthatá viszsa hallatos

fohászkodását, le-üté szemeit, mellyek könyvbe teltek. Estve felé el-jöve Herfort Anshelmel együtt, hogy Klárikát haza késérje. Klárka vígan kezét kapá Herfortnak, és rendbe szedé annak hajkorkéját, mellyet a' szél öszve-kóztolt. Azután barátnejához vezeté őtet. Midőn Herfort Máriának kezét meg-fogta, 's állapotjáról tudakozódott, el-pirült, hogy minden észre vehette. Reszketett, és tsak egy fogású szókkal szólott. Herfort ekkor nem fokáig tartózkodott: Klárikával együtt haza méne. Szép tavaszi Est vala. A' hó.d vilagosan fénylett, tsak néha rejté magát valamelly vékony felleg alá. Olly szép, olly kellemetes Est vagyon ma, mondá Herfort, a' levegő-ég is olly igen tsendes, kerüljük meg a' Kastéiyt, és menjünk a' kert ajtóra.

Menének. Alig valának a' fal mellett, midőn mellettek egy nyerges ló nagy nyargalással el-futamlott. Jézus Mária! kiáltá Klárka ijedve. Hová lett a' rajta ülő? mondá Herfort. Azonban tovább menének. A' Leányka reszketett. Távólról

ember-nyögést hallottak, melly a' tsendes éjben igen félelmesen hangzott. Bizonyára, kiáltá Herfort, az lézzen a' szerentsétlen Lovas! Azonnal gyorsabb lépéseket tett, és Klárka az ő karján búsulva követte őtet. A' nyögés mind csak halhatóbb lön. Végre a' h öld világon egy emberre találta, a' ki a' földön hentergett. Mi szörnyen meg-ijedtek, midőn oda menének! Az öreg Vid volt, a' betsületes Vid, a' kit a' házban mindenek szerettek. Az Isten' kedvéért! el-jajdúla a' meg-ijedt Herfort, mikép történt ez? A' városból jövék Tekéntetes Uram, mondá nagy nehezen, itten meg-ijedt a' lovam, 's engem leve-tett. Öszve-szakúlt egész testem. Szegény szerentsétlen Vid! mondá Herfort, midőn őtet egyszermind fel-egyenésíteni akará. A' szegény ember kiálta, jajgata. Klárka sira. Végre meg-fogák mind a' ketten, a' mind tudták, a' szerentsétlent. Mihelyest a' kastélyba értek, egybe kotsit küldött Herfort egy Orvosért a' városba. Rikárd igen sajnálta az ő öreg szolgáját. Klárka apolgatta őtet. Mindnyájan iparkodtak rajta segíteni. A' következő napon el-ér-

ke-

kezék az Orvos. Meg-nézegeté a' beteg-et, és kevés reménységet nyújtott felőle, mert melye öszve volt törve. A' követ-kezendő éjtfzakán vér omlott-ki az ő szá-ján, és a' betsületes Vid meg is holt. — Mindenek meg-siratták, de csak ugyan fen-ki sem kefervefebben, mint Klárka.

Ezen szomorú eset el-üzé egynehány napra a' kedvet és vígaságot a' várból, és és kiváltképen Klárka' szívéből. A' kö-vetkezendő napon hozzájok jöve Anshelm. Az-is szánakozó könyveket ajándékozott a' meg-hólnak. Minekutánna sok ideig e' szerentsétlenségről szóllottak volna, Anshelm az ő hűgára téríté a' beszédet. Nem tudom, úgy mond, mit tsináljak én-is az én leányommal. Egynehány napoktól fog-va éppen nem az, a' mi az előtt volt. — Egyébkor mindég jó kedvű és vig volt, most egyszerre szomorúvá és melánkoliás-sá lett. Igen tsudálkozának rajta. Klári-kának szemei tsupa könyvbe fordulának. Kéré ezt Anshelm, hogy Máriát meg-látogatná. Dél után meg-is tselekedé. Úgy találá barátnéját, a' mint Anshelm mondot-

D 3

ta.

ta. Midőn azt forrón kebeléhez szorítá, kérdezé egyfzersmind szomorúságának okát. Mária el-pirúla, halgata, sira. Klárika nem hagyott békét. Ne kinozz engemet, felele Mária, a' te zsarolásfiddal. Mi hasznod van az én szenvedésimnek kútfejéből? Én egy bóldogtalan leányzó vagyok! Ezen szóra fejét Klárikának ölébe ereszté, és ott keservefen sira.

Látá Klárika, hogy semmit belőle ki nem vehet, azért el-állott róla. Még sok ideig sirának, osztán fel-kele Mária, a' Klávikordiumhoz méne, és azon egy siralmas nótájú, szomorú éneket vertt, megtörölgeté szemeit, és úgy látszott, mintha vigábbá lett volna. Nem sokára azután közibek jöve Herfort. Ez Máriának halvány ábrázatján tsak el-ijedett, fajnalkodott rajta, hogy nyavalyás; és mindenek szemeiből akarattjok ellen is, könnyek potyogának. Melly meg-illető játék vala ez! Hozzájok jöve végre Anshelm is. Rajta voltak, hogy vidámabb tekintettel lehetnének, de haszontalan. A' két melankoliás leányokat nem lehetett más

húr-

kúrra vonni. Tíz óra felé el-ment Klárika Herforttal együtt. Az ég szomorú vastag felhőkkel bé-borúlt, és a' szél nagy zuhajjal fúvott. Haza sietének, szomorúan hagyák-el egymást, és mindenikőjük búslakodva a' maga szobájába bé-vonta magát.

Más nap dél után Vidnek holt teste a' földbe tétetett. Rikárd és Herfort is a' temetőn valának. Midőn a' koporsót a' sirnál le-tették; a' falusi ifjúság meg-illető Halottit énekelt. Minden környül-állók éneklének és sirának. Le-eresztették a' holt testet a' sírbe. Midőn arra már földet hányának; Anshelm felséges imádságot mondott. Fejenként meg-illetődve térének vissza az ő házokhoz. Nehány napok után Rikárd tulajdon kezeivel Vid' sírjába feje felől fekete keresztet tűzött-le, mellyre ez vala írva: *Itt nyugszik a' hiv Vid, ki az ő Urát szerentséltenségében sem hagyá-el.*

Klárika Anshelm hűgánál vala. Herfort el-akará őtet hívni, de midőn hallotta, hogy Mária az ágyban fekünnék, és beteg volna, más szobába ment. Nagy fáj-

dalom fogá-el az ő szívét. Alá 's fel-járkált a' házban. Történetből a' szemébe akadt egy furtsa kosárka, melly az asztalon lévő tükör alatt vala. Meg-nyitá a' kosárkát, 's ime külömb-külob-féle pántlikák, és egyéb maga tsinosításához tartozó holmik találkoznak benne. Leg-fel-lyül egy kis író könyvetske vala. Fel-nyitá ezt. Az első felel Máriának neve vala: a' másik felét holmi aprólékos gazdaságbéli ki-adáfokról való számvetések tölték-bé. Midőn azt a' levelet el-fordítá, ki-esék egy levél, mellynek borítékja le-vala vétetve. Eppen viszfsza akará azt ten-ni a' nélkül, hogy el-olvasta, midőn hirtelen a' maga neve Herfort a' szemébe tűnt. Ez őtet kívánatolsá tette. El-bontá a' levelet egymástól, és meg-olvasá. Egy jó Barátnéja azt írta abban Máriának: hogy az ő véle minapában közlött hírek igen nagy öröme réltanak. Hogy ő örül ugyan a' kastélyban lakozók' nyájas tárfaságának, de az új Jövevénynek, Herfort Úrfinak tökéletességei' le-rajzolását igen részre hajlónak és szer felett valónak találja. Tréfát üzött azzal a' ditsérettel, mellyel neki

Her-

Herfort le-festetett; és kéré Barátnéját, hogy magára vigyázza, ne hogy őtet ez a' szép ifjú a' Gavalléroknak szokása szerént, a' maga gyönyörűségeinek fel-áldozza, és boldogtalanná tegye. 's a' t. Ennek a' levélnek alája következő szókat írta fel Mária: Ah! drága Kintsem! vajha tanátsodat fogadtam volna, úgy az én reménység nélkül való szeretetem engemet boldogtalanná nem tett volna!

Herfort tsak el-hültt ebben, és nagy álmélkodásba esett. Remegő kézzel tsinál-gatá őszve ismét a' levelet, és belé veté a' kosárkába, e' pedig bé-záródott. Most fejdíté-meg a' leányzó' szomorúságának okát, 's betegségének eredetét. Irtóztató állapot vala az, mellyben ő most vala. Az ő szíve, mintha darabokra szaggattatott volna. Vérzett. Őszve-tett kezekkel, és a' padlóra függesztetett szemekkel járkála a' szobában fel 's alá erős lépésekkel, majd meg-állapodott, majd ismét el-indült. Istenem! így kiálta-fel, melly boldogtalan vagyok én! Miért kell énnékem egy kedves, büntelen Leányzó' lélek-gyöttrő szer-

D 5

ve-

vedéseinek ártatlan szerzőjének lennem? Egybe azt végezte magában, hogy Brodundorfot kéfedelem nélkül és gyorsan elkelene hagynia. Az ajtóhoz siet. Elzébe jutta Kláríka, meg-állapodék, és ismét vízfza-voná magát.

E' küszködései és lélek-gyötrelmei közben bé-lepe Anshelm a' szobába. Az ajtónál bámúlva meg-áll. Egek! így kiálta, Herfort Uram, mi baja? Halovány, színtelen, komor. Úr Isten! mi lelte Magát? mi történt?

Erre fel-efzmelte magát Herfort, mint egy rettegető álomból. Vólt még annyi ereje, hogy magát öfzve szedhette. Semmi bajom fints', édes Uram! így hebege. Tsak — tsak a' szegény Vídnek szerentsétségéről gondolkodtam, és az ő halála előtt való szenvedéseiről, és a' máj meg-illető el-temettetéséről. Búba merüle szívem. Ez halaványított talám meg ez változtatta-meg talán színemet. Anshelm hitt szavának, vigasztalá őtet, és azután azt monda, hogy az ő húgának betegsége

ge éppen nem tetfzik, hogy annak nagy forrósága vagon, és hogy az néha igen öfzfe vízfza befzél. Herfort ezt szomorúsággal hallá: az ő szíve mély bánatba merüle.

Ott termett Kláríka is. Szomorú bánat üle az ő ortzáján, 's annak vonásaiban búsulás. Meg-tekinté Herfortnak sárgaságát, komorságát, és meg-döbbene. Melléje üle, meg-fogá kezét, és gyengédeden meg-szorítá. Alig vévé őtet Herfort észre. El-bámáfkodva, gondolatokban elbódúlva azt forgatá elméjében, hogy ő leve szerentsetlen kútfeje egy szegény, fajnalkodásra méltó Leányzó' kínjainak, a' ki mind ő töle, mind az egész világtól betsületet érdemel.

Midőn kevés idő múlva azután hazamentek, még akkor is tsak kedvetlen vala Herfort. Kláríka magához szorítá annak karját. A' szorítást nem vízfzálta Herfort, mint egyébkor szokta. Bádjadt szemeket vetett reája Kláríka. Mi baja, édes Bátyám Uramnak? kérdé meg-indúlva. —

Talám csak nem beteg? — Szerentsétlen vagyok, édes Klárikám, szánakodjék rajtam! Szerentsétlen? édes Herfortom! szerentsétlen? Hogy vegyem ezt? — Ah az a' szegény szánakozásra méltó Mária! — Meg-akadván itt, el-tsendefede. — Mostantól fogva, míg haza nem jutának, egy szót sem szólltak többé. Jó éjtfzakát kívánának szomorúan egymásnak, és el-vá-lának.

Rettenetes éjtfzaka volt ez, mellyen a' szegény Leányzó virrogatott, és tépelődött. Most vévé észre leg-először, a' mit még soha sem, 's nem is gondolkodott róla: hogy tudniillik Mária szereti Herfortot. Midőn szobájába bé-férkezett, patak mód-jára kezdtek szemeinek árjai folyni. Óh éni bóldogtalan! így jajgatott, óh én megsalatkozott bóldogtalan! Tehát Herfort Máriát szereti! Egybe kaptsoltt újokkal ki-nyújtá kezét, és meg-tsendefedett. Úgy van, úgy! kezdé újra, most fedeztetik-fel előttem Máriának titkos maga-viselete, eddig való szomorúsága és melankoliája. Szereti Herfortot. Herfort is szereti őtet, de

ő azt nem tudja. Ah! csak tudnád, édes barátném, mint szeret ő tégedet, mikép' búslakodik rajtad, és sírdogál miattad; még ma is fel-gyógyúlnál! Ismét el-hallgata. Szelídebben folyának könyvei. Egy hófzú vártatva vízfönt el-kezdé: de Herfort! háládatlan Herfort! nem vehetted-é elég-szer észre, melly igen szeretlek én tégedet? Nem mondtam ugyan azt néked soha, de nem vóltak-é az én magam-vise-lésében ezernyi szólló bizonyságok a' felől, melly nagyra betsül tégedet az én szivem? Múlattam-é el valaha csak egy napot is, hogy azt véled ne láttattam, vagy ne éreztettem? Óh Herfort! háládatlan vagy! te háládatlan vagy Herfort! én pedig bóldogtalan vagyok! —

Efféle jajos panaszok között múlt-el éjtfzakai óráinak egyik része. Nagy üdö volt már éjfel után, mikor ágyba ment. Semmi jól-tévő álom nem zárá-bé az ő szemeit. Fel-nyíltt szemekkel virrada-fel. Korán reggel fel-kele, fel-öltözék, és a' kertbe méne. Szép tavaszi hajnal vala. A' harmat tseppjei mint a' gyöngy, olly pom-pá-

páson ragyogtak a' tsemetéken, és a' fák-
nak levelein; 's a' tsirkázó nap-sugarival
fűz-féle színekkel jádzottak. A' levegő
égben magassan vígadva éneklé a' patsirta
reggeli énekjét, és a' Kenderitze a' fák-
ágain szökdétselvén gyönyörűen hangitsá-
la. Az egész természet mosolygott: de a'
bánkódó Leányzónak szíve homályba bo-
rult volt. A' kertnek végén egy ajtó szol-
gált-ki a' mezőre. Ki-ment azon Kláríka.
Egy keskeny gyalog út ment a' zöldellő
vetés földeken kukorgósan által. Ő körül-
lötte minden örömet kiáltott; de ő arra
nem figyelmeztet. Egy ravasz Karvaly
tsapott alá felé nagy suhogással: 's füttyöl-
ve szabadítá-meg magát a' patsirta az ő
körmeitől: egy pedig az ő lábaihoz húz-
ta magát. Le-hajola hamar, és fel-vévé
azt. A' Karvaly el-távozott. Édes kis ál-
latoskám, mondá ő, azt tzirokálván és tsó-
kolván, mint örülök, hogy meg-óltalmaz-
talak! Eredj-el a te nőstényedhez, vagy
ha nőstény vagy, a' te hímedhez. A' p-
atsirta hangitsáló örömmel el-repüle, Klári-
ka utánna néze, és azután vízfűz tére szo-
bájába.

Mind-

Mindjárt vízfűz-jövetele után a' fölös-
tökömre hívatatott. Már akkorra Her-
fort jelen volt. Herfort el-ijedett, midőn
Kláríkat bé-lépni látá, annak halovány szí-
nén és ki-sírt szemein. Az Attya-is figyel-
metefen meg-néze. Mi bajod, Klári? kér-
dé forrón, miért vagy olly sárga, halo-
vány? Kláríka fel-derítette magát, kén-
szerítve mosolygott, és Attyának kezét
szeretettel meg-tsókolá, mondván: Semmi
bajom fints. Herfort aggódva visgáló sze-
meket vetett reája, de nem merészlett reá
nézni.

Azonban Herfortnak is szinte olly szo-
morú éjtűzakája vala. Máriának sínlődési
eszében forgottak. Reszketett és sírt, ha
reá gondolt, hogy Mária talám meg-halna.
Ama' bóldogtalan Levél eszébe jutott. Saj-
nálta, hogy azt magához nem vette, hogy
az által el-ne árúlatnék, és Anshelmtől 's
az ő rokonitól újálatba ne vétetődniék. —
Reggel felé el-szunnyadott, és nem fer-
kent-fel elébb, mint a' fölöstökömre hívat-
tatott. Nagyon újult az ő keserűsége, lát-
ván, hogy az ő kedvese reá sem néz.

Kö-

Közelebb járult ahhoz, meg-akará szóllítani, de az ki-tért előtte. Egyszer oldalaslag reá tekintett Klárika Herfortra, és Herfort annak szemeiben könyveket látott tsilogni.

Irtóztató volt az állapot, mellyben most Herfort vala. Nem viselheté azt tovább, szobájába tére, ruháit magára aggatá, és a' Váron kívül ment. Mint egy eszeveszett öszve-tsatangoló a' réteket, meg-gázoló a' posványofokat, és a' túske-bokrok között járkált. Végre meg-akada egy tövis-bokorban, a' mellett le-düle és ott maradt. Fitzkándozva begetének a' fiatal bárányok anyaik körül. Távoladon a' Juhász víg nótát sipola. Bóldog Páfztor! kiáltá Herfort, bár tsak én lehetnék a' te helyedben! Virágokat szaggata, meg-szazgolá, el-tépe, fel-kerekedvén el-ballaga.

Már el-múlt dél, mikor haza jöve. Az étellel reá várakoztak. Komor volt. Az ő fel fodortt barna haja széllvel lógga, és az ő ruhája szakadozott. Váldemárné Afzszony tréfát üzött az ő formájából. Fér-

je nevetett. Herfort is erőlteté magát a' mosolygásra. Klárika hallgata és foházkodék. Az ételnél való beszélgetés kedvetlen és velőtlen volt. Mihelyest az ételtől fel-költek, Klárika az ő beteg barátnejához, Herfort a' maga szobájába méne. Mária még rozfszabbúl volt, mint tegnap. Klárikának jó szánakozó szíve könyvekre olvadt ugyan annak síralmas állapotján: még is azt nem egyébnek nézhette, mint a' ki az ő kedves Herfortját ő tőle el-idegenítette. Ez a' gondolat barátságtalanabbá tévé őtet, és alá szállítá az ő külömben szokott nyájas maga mutogatását.

Egynehány órákkal azután Herfort jöve. Tsendefen bé-méne az ellenben által lévő szobátskába, meg-nyitá a' kosarkát, ki-vévé az író-könyvetskéből ama' levelet, és magához dugá. A' külömben mindég víg Anshelmet, húga miatt, rend kívül szomorúan találá, melly által az ő szomorúsága is öregbült. Midőn egy keveysé azután Klárika is elő-jött, haza menének.

Viszont a' Várt meg-kerülték. Midőn a' szabadon valának : meg-ölelé Herfort az ő karjaival Klárikát, és szorosan magához szorítá. Klárika bádjadtt szemeket vetett reája, és mélyen fohászodék. Oh Herfort! végre így fohajta Klárika, és könnyhullatás' zápora borítá szemeit. Oh Herfort! meg-mondjam-é néki, hogy felette szereti Maga őtet? meg-mondjam-é néki, melly keservesen siratja Maga őtet? Talám majd jobban fog lenni? Bámúlva visszazálla a' meg-hükkent Ifjontz. Én? . . szeretem? . . néki meg-mondjam? . . Kit Klárika, kit hogy szeretek? — Máriát! Istennek szent Annnya! melly nagy értetlenség ez! Most értem, miért vifelte ma Maga magát olly formán erántam! A' Maga hidegségét, mellyel szívemet meg-szaggatta, lelkemet el-örlötte, most látom által. Oh Klárika! bódogtalan ifjú vagyok én, hogy maga engemet nem esmér! Az én szívem ép, egészen és egyedül a' Magáé. Hát az enyim, édes Herfortom! hát az enyim! Le-borítá Klárika Herfortnak ölébe, és az ő véle egy zombókra le-erészkedett.

Most

Most az ő tiszta szerelmes szíveik mennyei gyönyörűségben úszkálának. Soha forróbban és buzgóbban nem ölelték-meg egymást, mint most. Ajakot ajakra szorítván, az ő lelkeik öfzve-forródni látszattak. Egyőjök sem szólhatott egy szót-is, de az ő szívek hallatosan és érthetőképen szólla.

Midőn az első szeretetbéli támoltyásból fel-üdültek, tellyes világofságra jött köztök a' dolog. Herfort tudakozá az ő Leányától, mikép jöhetett arra a' gondolatra, hogy ő Máriát szeretné? Klárika azt felelé, hogy ő azt az ő maga-vifeleséből, s Máriának betegségén való búslakodásából következtette. — Ah! vajha ne kellene búslakodnom! kiáltá Herfort. Én vagyok, jóllehet ártatlan oka a' szegény Leány' betegségének. Bizony szánom! — Olvasd-el, édes Klárikám, olvasd-el tsak ezt a' levelet, és a mi alája vagyon írva, és szánakozzá szegény Herfortodon, és bódogtalan Barátnédon! El olvasá Klárika a' levelet, így kiáltá: Jaj nekem! az a' szegény leány! De meg-botsátom, meg-

E 2

bo-

botsátom ezt néki örömeft. Mert ki láthat tégedet Herfort, hogy beléd ne szeretne?

Még egyszer meg-ölelék egymást, és örök szeretetet esküvének egymásnak, felkelének osztrán, és karon fogva menének a' Vár felé erőffen egymás mellett. Mentekben el-vegezek magok közt, hogy visszéljék magokat Klárika' szüléi és Mária eránt. Soha sem éltek még e' két szeretők vigabb Estet, mint ez vala. Herfort, a' kinek szíveből a' szeretet minden szomorúságot ki-üzött, tsupa vidámsággá lett. Az ő vig tréfáira az egész ház-nép nagyon meg-vidúlt. Váldemár Úr nem nevetett még többet és szívefebben az ő szerentsétlen változásától fogva. Az ő Felesége nem egyszer ütött az öttének újjára, és Klárika olly szörnyen vitsogott, hogy az ő ortzái lángoltak, és az ő hó-szeg kebele szemlátomást fel-emelkedett. A' tárfaság tsak Anshelm' hijával vólt, de e' szegény szenvedő magánosan oda haza üle, és búsongott az ő kedves hűgán.

Éjféltkor széllede-el egymástól a' Ház-nép, és nyúgodalomra méne. Herfortnak megint álmotlan éjtszakája leve. Azon eszmélődött, hogy mint kezdje a' dolgot, hogy szerelmesét magaéva teheffe. Most szomorkodott életében leg-először azon, hogy szegény vólt. Az a' gondolat fúrta fejét, hogy Váldemár Úr, ha maga szegény is, de leányát egy szegény Nemesnek még sem fogná adni, hogy Klárikát jól férjhez adhaffa, és az által a' maga állapotjának meg-jobbitására is leheffen. Nem esmért semmi elő-kelő 's értékes atyafiat, a' kitől segedelmet reménylhetett vólna. Ezen gondolatok igen gyötrötték. Nem tudta, mit csináljon 's mibe kapjon. Végre eszébe jutta, hogy Bétsbe kellene vízfíza mennie, és ott a' Polgári, vagy Hadi rendben szerentséjét keresnie. Meg-marada e' szándékánál, nyúgodtabb leve, és el-aluvék.

Más nap reggel Klárikájával is közlötte ebbéli maga el-tökéllését. Ez zokogva reá néze, hogy ötöt el-kellene hagynia. De midön Herfort nékie értésére adá, hogy egyedül ez szolgálhatua eszközüln arra, hogy

véle öszve-köttethesék ; és midőn szentül meg-fogadta , hogy ötet szeretni , és néki gyakorta írni fog : így végre el-menetelére rá állott.

Az nap' dél után Anshelmhez menének. Ottan azt vették hirül , hogy Mária a' múlt éjtszakán mindég efze nélkül volt , magát szörnyen hánytva vetette , most pedig bádjadtan és erőtelenül szúnyadozik. Herfort szemeit törölgeté , és Kláríka hallatosan zokoga. Midőn Mária fel-ferkent , bé-méne hozzája Kláríka : mindjárt Herfortot is bé-hivatá. El-bámúlt Herfort az ő sáppadt , halovány ortzáján. Vérzett szíve. Könyvező szemekkel lépe annak ágyához , meg-fogá kezét , és kegyesen meg-szorítá. — Bádjadtt pirofság futotta-el ortzáját Máriának. Az ő mélyen bé-efett fekete szemei ragyogni kezdettek. Vízszonozá Herfortnak kéz-szorítását , és annak kezében hagyá kezét. Igen szelíd és meg-illető szó-zattal bátorította ötet Herfort , és hamarja fel-gyógyulását kívánta nékie. Minekutánna Herfortnak háborodtsága szűnék , és a' szép Beteg valamennyire vidámúlt , Herfort

fort vígabb beszéllgetéft indított. Kláríka erőffen segítette ötet. Anshelm meg-örülvén az ő szerelmes hűgának vidámságán , nevetkezve tréfálódni kezdett a' Beteg' ágya mellett , és Mária is vélek együtt mofolyga.

Mától fogva jobbúl ni kezdett a' bődog-talan Leányzó. Nyúgodalmafan alutt , és másik napon koránt is vígabb volt. A' két szerelmefek meg-látogaták ötet minden napon. Szemlátomást gyarapodék az ő job-búlása , és nyóltzad napra fel is kelhete az ágyból. Anshelm ennek nagyon örült , Kláríka pedig , és kivált Herfort bődogok-nak tarták magokat ennek egészségesülese miatt.

Ezen ki-állott szomorú napok után egy hétre Anshelm egy délutáni napon a' Vár-ba jöve. Az ő bús tekintete kedvetlen hírt jövendölt. Némelly beszéllgetések után azt jelenté , hogy ötet az ő hűga el-akarná hagyni. Kérdék annak okát : de ő azt nem tudá , mivel azt az ő hűgából femmiképp' ki-nem veheté. Kéré ösztán Kláríkat és

fortot, hogy beszéllék-ki ezen gondolatjából. Megígérék azt. Másod napon igéreteket tellyesedésbe hozák. Klárka az ő barátneját könyves szemekkel kéré a' megmaradásra. Herfort sem kéméllett semmi reá beszéllést: de mind haszontalan volt. Azon maradott-meg Mária, hogy Májntzba az annyához mégyen, az ötsét pedig maga helyébe el-küldi, Anshelm Úr' gazdasága' viselésére. Látván, hogy semmi kérelem nem fogna, reá állott mind a' két fél, de szomorúsággal, hogy el-meheffen.

Nyóltzad napra azután el-ment a' jó Leányzó. Mind a' két barátnek sirának a' bútsú-vételkor, egymást meg-ölelve. Herfort egy nyájas, szívés tsókot nyomott Máriának szűz ajakára, melyet Mária refzketéffel visszfa ada. Anshelm meg-vígafztalhatatlan vala. Elő jára a' kotsi: Anshelm hűgával bé-hágának, és el-menének. A' szeretők sirának, és Máriának utánna sírva sokszor visszfonozott Jó-egéséget kiáltozának.

Mi-

Midőn a' falu körül a' zöld mezőn által haza térének, jajgatott Klárka az ő barátnejának el-bútsúzásán. Herfort azzal nyugtató-meg ötét, hogy azt monda, hogy Mária leg-okofabban tselekedett, mert ez által orvosoltathatik-meg leg-könnyebben az ő haszntalan szeretetétől; és hogy talám még egéségenek helyre állása után visszfa-jövendő volna. Ez által meg-nyúgofztalá Klárkát: de még azt is meg-kellett ígérnie, hogy egy hólnapnak el-folyása előtt útnak nem indulna.

Kevés napok múlva visszfa fordúlt Anshelm Máriának ötséssel együtt. Bé-muttatta ezt a' várban lakozóknál is. De ez nem vala olly vidám, 's koránt sem olly szép, mint Mária: mindazonáltal bizonyossá tette Anshelm Klárkát, hogy ez is jó hív szívű leányka volna.

Mind ez ideig a' két szeretők egy egyenes, virágos ösvényen békével jártanak, de mostantól fogva tövifés úton kell járniok. — Érzékeny szív! a' ki ezeket olvasod, kívánj nekik állhatatóságot és erőt,

E 5

mert

mert nagy szenvedések azok, a' mellyek reájok várnak, és nehéz késértetek, a' mellyek nékiek készítették! Ha szivedre veszed az ő forfokat; tehát néha-néha potyogás szánakozó könyveket az ő szenvedéseiken, és vígadj vélek együtt, ha látod őket, a' nehéz ínségek alól, mint a' napot a' felhők alól elő-jöni. —

Egy ifzonyú égi háborút hozszas esős idő követett. Midőn ezután a' nap felderült, és mezők, rétek, 's erdők megújulni látszanak; ki-menének egy szép delutáni időn, Herfort, Anshelm és Klárka sétálni. A' mezőkön a' Jól-tévőnek áldó keze láthatóképpen nyugovék. A' gabona is kezdé fejét háyni: egy könnyű szelőlő, melly azon fáva, mint a' tengeri hullámokat, azt úgy hajtá. Közben-közben tarkádzának a' búza-virágok, mellyek ég, tiszta, piros és fejer színt mutatának, sárga tokokkal. Mennyei látás! A' három érzékeny szívek jól érzék ezt. Anshelm betses jegyezgetéseket téve arról, melly szólló tanú-bizonyságául vagynak, a' gyenge fű-szálak; a' leg-magassabb fáig, az Isten'

ten' lételének, és az ő mindenikünkhez való közel-lévőségének, 's az ő kegyelmes jóltévőségének. — A' szeretők szívesen jóvá hagyák szavát, 's így mind a' három bé-merülének a' felséges Teremtőnek ditséretébe.

Illy indulatokkal meg-járák a' mezőt, és által menének a' virágos réteken a' bértzre. Ennek közepén egy magas hegy emelkedett-fel, mellynek teteje mólval bé-nőtt. A' két fiatal szerető párok meg-fogák az ő öregebb barátjokat hónaly allja alatt, és így fel-kapaszkodának a' hegyre. Midőn annak tetejében valának, igen felségesen ötlött szemekbe a' Természet. Nézelődének, álmélkodának, hallgatának. Midőn Anshelmnek érzeményei szókra fakadának, így kiálta: melly felséges, melly tsudákkal rakva az Istennek világ-földe! Hogy lehetnek olly érzéketlen szívek, a' kik mind ezek mellett olly meg-illetődetlenül el-mehetnek? Oh bizonyára bóldog lehet az az ember a' világon, ha tsak akarja, de kell ám akarnia! — Nézzétek tsak, édes gyermekeim! melly külömb-külobmb-fé-

féle változásokkal tűnnek a' dolgok szemeinkbe! Amott mezszére egy széles, tekergős folyó patak. Annak szélein a' téres telekek, legellő marhákkal, lovakkal, és juhokkal. Ott iné egy bokrokkal környül vétetett falú. Itt előttünk egy áldott gabonás mező. Erre fekszenek zöld, ezerféle virágokkal béborított rétek. Itt lábunk alatt egy sűrű berek! Mi a' hegynek tetejében. Mi felettünk a' tiszta kék ég, ezüsts fellegekkel elegy. Azon vagy a' melegítő ragyogó Nap. — Ah! ki számlálhatja elő az Istennek ezerféle tsudait, mellyekkel a' világot olly jótévő módra meg-ékesítette, mellynek minket tett lakosivá?

Ez és efféle beszéllgetések után le-mázskálának a' hegyről. Által menének, vagy is inkább bújkálának a' berken, és már az igazi útra szándékoskodtak menni, midőn egy víg lovas katona ruhában előttök elment. Midőn a' lovas őket meg-látá, meg-állítá lovát. Ni, ni! kiáltá, Anshelm Atya ez? Mint van Atyaságod? — Hát ez itten Klára húgom? Az bizony! Mi az ör-

ördög! Leány! igen meg-nőttel, meg-vaskosodtál, beh szép színed vagy. Majd alig esmérlek-meg. — Hát ez itten kintsoda? Ördög legyen, Herfort ez! Nem Herfort Uram Kegyelmed? — Igen is, Uram, az vagyok. — Mindjárt gondolám, esmérem az Anyám' leveleiből. No! szeretem, hogy meg-esmerkedtem magával. — Most odébb ugratok a' Vár fele: jöjjetek hamar utánam! — Erre meg-farkantyúzá lovát, és el-igett.

E' kétség kívül a' maga Bátyya vala? kérdé Herfort Klárikától, a' ki el-halaványodott, és karjain reszketve méné, és abban tartózkodott, hogy el-ne íszamodnak. — Jaj nékem! biz' a' Bátyám! Még most is csak olly vad és zajos, és talám még inkább, mint az előtt! Istenem légy velem! Leszsz megint mit szenvednem! Anshelm bátorította Klárikát. Herfort erősen magához szorítá az ő karját, és fogadá, hogy ötet minden erejéből segíteni fogja: de csak ugyan el-nem üzhették az ő félelmét. Ah! nem esmerik Magok az én Bátyámat, mondá szív-fájdalommal. Anyám Afz-

Afiszony igen kényeztetéi ötét, és - - Hát az Attya? vizsgálá Herfort - - Ah az Atyám, felele Klárika, az én jó Atyám, fzelidebb és békeféségesebb, mint sem hogy ő Anyám Afiszonnyal valamiben ellenkez-
nék.

— E' beszéllgetések között a' faluba jutá-
nak. Anshelm haza méne, ők pedig a'
kastélyba. Midőn a' szobába lépének, egy-
gyütt ülni találák az Atyát, Annyát, és
meg-jött fiokat. — Lám itt vannak, kiál-
tá Valdemár Záfzló-tartó, és húgának nya-
kába esék. Valóban szép Leánnyá lettél,
úgy mond, jöfzte, hadd tsókoljalak-meg.
Meg-tsókolá gorombán, hogy ugyan tzup-
pant, Klárika pedig nyájafan által ölelé, és
melyéhez szorítá. Klárika után Herfort'
nyakába esett, és azt is meg-tsókolá, az-
után kardját le-oldá oldaláról, nagy zö-
rejjel az ablak' szegeletébe veté, topogva
járkála a' szobában fel 's alá, hogy farkan-
tyúi pengettek, fel-húzintá nadrágját, és
le-tsapá magát egy székre az Annya mel-
lé. Ezen estve türhető volt maga vifele-
te, némely átkokat és szitkokat ki-vévén,
mellye-

mellyeket étel felett ki-ereszte; hamar az
ágyba méne, kétség kívül mivel fáradt volt.
A' két szzeretők még egy órátskáig fenn
maradának, azután ők is nyugodalmat ke-
restek.

Más nap reggel Klárika mindjárt Her-
fort' szobájába méne, mihelyt ez fel-költ.
Gondos szzeretettel kéré Herfortot, hogy
az ő goromba bátyával ne fokat gondolna,
hanem annak rendetlenségeit nagy szívtűség-
gel el-nézné, ne hogy valami módon ösz-
ve zördüljenek. Ne aggódjál semmit, sze-
relmes Leány, vizsgálá Herfort fzeliden.
A' te bátyád tsak olly ifjú fzeleberdi. Az
efféle emberek tsak kérkedők szoktak len-
ni, bátraknak mutatják magokat, 's ha ar-
ra kél a' dolog, leg-félékenyebbek. Gon-
dolom fogsz mi rajtunk mind a' kettőnkön
még eleget nevetni. Ő nékem tsak elő-
szőr tehet valamit, de azután, merem
mondani, többször nem. Mindjárt ma ha-
tárt vetek néki, 's abban kél maradnia. E'
bátorítás által meg-vidúlván, tsókot nyoma
Klárika az ő ajakára, és ki-méne a' szo-
bából.

Most reggel nem volt a' Zászló-tartó fö-
löftökömön. Már tíz óra el-múlt, hogy
az ágyból magát fel-vevé. Az anyja nem
ditsérhető már eléggé: mind csak annak
nagyságával, erős széles vállaival, piros
ortzájával, és a' neki igen illő Tiszti dol-
mánnal foglalatoskodott. De, mondá az
Atya, ő énnékem igen bárdolatlan, vad,
erköltstelennek tetszik, és - - - Mit gon-
dolsz? félbe szakasztá beszédét a' felesége.
Hiszen ő még fiatal és vig, hát mindjárt
úgy meg-húzza-e magát, mint egy öreg
vén ember. Egy katonának mindég bátor
szívűnek kell lenni, 's úgy tartják valami-
nek. Úgy-é, Ötsém Uram, Herfort? Jó
az én Vilhelmem, és Magának is tetszik?
Az ő személyében, mondá Herfort, nin-
tsen hiba valójában: a' mi pedig az ő ma-
ga vifeletét illeti, az idő, mellytől fogva
ötet esmérni szereztem vala, rövid, hogy
sem felőle ítéletet tehetnék. Klárika jóvá
hagyást intett szemébe. Valdemár Úr hal-
gatott. Egy közikbe jövő Idegen félbe
szakasztá vélek a' beszélgetést, és a' tár-
faság el-szélljedett egymástól.

Az

Az ebédnél a' Zászló-tartó háló kön-
tösben, és háló süvegben jelent-meg. Most
véve még magának jól időt Herfortnak meg-
vizsgálására. Herfortnak tekintetes termete,
derék teste állása, 's igen szelid, nyájas
maga alkalmaztatása betsületre és álmélko-
dásra kényszeríték Vilhelmet, Vilhelmnek
appetitusa jobbnál jobb volt: de az ő er-
költsei és maga-vifeleti olyan nem valának,
erőssen prótestáának az ellen, hogy ő egy
Nemes ember legyen. — Beszélj már va-
lamit, édes fiam, beszélj valami újságot
Münchenről és a' te bátyádról, mondá Val-
demárné. Oh az az öreg götyögő! lehet-
ne arról eleget beszélni. Fösvény, mint
az ördög. Eleintén szidott, keményen tar-
tott, és bé-zárt, mint az agarat, de most
az ördög venné azt fel tőle többé, mi-
dön egyszer Tiszt vagyok. — Nints is
most annyi szükséged arra, hogy kemé-
nyen fogjanak. — De bizony még is most
utólján három napig koplaltatott az áristom-
ban a' vén vas-rágó! — Mit vétettél? —
Öfzsze veszttem a' gazdammal, az ilyen
olyan gaz emberivel, a' ki nem akarta meg-
szervenvedni, hogy a' szobámban egy kurvát

F

tar-

tartottam. Más nap estve két pajtársimat magamhoz vettem, mind be-vertük az ablakját. — Tsupán azért küldött az Oberster áristomban, mondá az Attya, 's nem büntetett-meg jobban? De Vilhelm, ha én akkor a' te bátyád lettem volna, le-huztam volna Tiszt-öltözetedet, lettél volna, a' ki voltál, 's olyl ötvent szabattam volna ületedre, hogy nem lett volna fél font só elég annak bé-sózására. Pfzt! kiáltá Váldemárné Afzszony, és éppen meg-akarta feddeni az Urát, midőn fia félbe hagyatá véle szavát. — Óh Uram Atyám! látni való dolog, hogy Ked még sóha sem volt katona, 's nem érti azt az életet. Nem szabad ám az Obersternak azt tselekedni, mert még a' dió-fáig nem mind az övé. No! már mond-el, szólta az Anya, szép város-é München? Bizony lelkem uttse! szép ám! az Udvar pompás, a' Város felséges! Hallod-é Klári? Münchent látnád ám egyszer, ott vannak leányok, mint a' babák, és fel-piperézettek, mint az Angyalok. — De mi bajja Herfort ötsémnek, hogy nem is szól! — Az Úr' beszéllgetése oly tellyes és tökéletes, hogy semmit

mit hozzá nem függeszthetek: azon fellyül a' beszéd a' hadi állapotról. vagyon, mellyhez én nem értek. — Helyén mondja biz' Ötsém Uram! De miért nem lett maga is katonává, oly nagy és derék fitzkó lévén. Ördög legyenek! olyan Káplár-páltzát szenedhetne, hogy ugyan tsak helyre. — Nem éreztem magamban arra hivatalmat, szükséges pedig afféle, én úgy gondolom, ha valami élet rendet választ az ember. Egy katonához, az én értelmem szerint, több kívántatik, mint egy Uniformis, nyakra-való, és kard, mellynek ezüst markolatja vagyon, mellyben fok esze-vefzett ifjak az ő Tifztségeket helyeztetik.

Herfort mind ezeket édomofsan és szép maga alkalmaztatásával mondá-ki. A' Zászló-tartónak még is volt míg annyi belső érzékenysége, hogy Herfortnak szúró beszédét meg-érté. Egy darabig meg-hökkenve tsendefen hallgatott, és tsak akkor kezdett megint okádni, mikor egynehány pohár bort a' garatra fel öntött. Az Anya tsak mosolygotta ötét; az Attya a' fejét

hajtogatta, Herfort szánakozva vállát vonogató, és Kláríka tsendefen le-felé néze.

Éppen szándékjok volt fel-kelni, midőn Anshelm hozzájok bé-lépett. Hah! kiáltá a' Zászló-tartó, hah öreg, tisztelendő Anshelm! Isten hozta! Isten hozta! Atyasága' egészségéért! midőn egy tele poharat felhajtott. Isten áldja-meg az ifjú Urat! Örvendek, hogy olly nagy termetben és egészségben láthatom! Míg a' Pap ezt mondá, ki-üríté amaz Gavallér módjára az ő tele poharat. — Jöjjön ide Anshelm Uram, itt van egy töltött pohár! Bezzeg a' mi Regiment-Papunk, az tud ám türtyölni, ő velünk jádzik, és velünk együtt korhelykedik. — Vélek együtt, ifjú Úr? Anshelm ezt szánakozáft és útalatot jelentő tekintettel mondá. Regiment-Pap? én ezt nem értem. Kérem, tetsék meg-magyarázni, mitsoda teremtés az? — A' mi Papunk köztünk, hadi nép között — álmélkodva — Ugyan mitsoda Pap az, hogy vélek iszik, jádzik és korhelykedik? Engedjen-meg nékem az Úr, már az nem Pap; én pedig, Zászló-tartó Uram, Regiment-Pap

Pap éppen nem vagyok. Ha az azt tselekefzi is, énnékem nints olly eb-szokásom.

Soha sem látta az ember, hogy valaki olly hirtelen meg-háborodott volna, és hogy valakinek színe úgy változott volna, mint a' Zászló-tartóé. Olly ostoba vala, mint a' birka, és egészen meg-nemült. Anshelm ofztán a' tárfasághoz fordúla. Valdemár Úr szívesen fogadá, de az ő felesége nem igen: Herfort az egyik kezét, Kláríka a' másikat szorítá-meg Anshelmnek. El-megyek, fel-öltözöm, mondá a' megletzkéztetett katona, és ki-lódúla a' szobából, mintha kergették volna.

Herfort és Kláríka az ablakhoz állának. Istenem! mit kelle szenvednem! fufogá Kláríka Herfortnak. Kézf volnék a' derék Anshelmet meg-tsokolni, mondá Herfort. De boszszút áll azért Vilhelm ő rajta, visszálá a' félekeny Leány. — Boszszút áll? Oh attól ne tartson! Boszszút áll mint a' nyúl az agarakon. Anshelm és Valdemár Úr is hozzájok állának, amaz az ő vig kedvével, ez pedig szomorú ábrázattal,

mellyet az ő pallérozatlan fia meg-homályosított. Egyről, másról beszélnének, dízfesen nyájaskodának egy pár galambokról, mellyek az ablaknak ellenébe egy szék oldalán ülve tsokolódnak. Így és efféle beszédekkel egy órát eltöltének.

Most a' Zászló-tartó vizsfajöve. Már egészen öfzve-szedte vette magát, és az ő öltözetében, mint valami paradára elő állott, barátságot és kedveséget mutatott.

Azt tsak helybe kell hagyni, hogy az ifjú Valdemár, a' mi a' külsejét illette, egy finom ifjú volt. Erős, vaskos és szép természetű. Az ő kerékded és virágzó ortzája fokát hasonlított Klárikához, tsak annak vonásai erősebbek és férjfiásabbak valának. Az ő bárdolatlan, erköltstelen maga viselése a' roszsz nevelésnek gyümöltse vala. Az Oberster, Valdemár János, az ő bátyja, a' maga szavát betsületesen megállotta, mert Vilhelmre a' teremtett világon semmit egyebet nem fordított, mint a' tartást. Ruházá őtet, enni inni ada, de vadúl és ostobán hagyá fel-nöni. Midőn elég nagyok, erős-

erősnek és elég vastagnak gondolta lenni, katona ruhába öltözteté, és Kompaniájába adá. Kevéffel el-jövétele előtt Zászló-tartóságra emelte, és most szabadságra hazakeresztette, hogy magát szüleinek bémutassa. Egy erköltös jó tárfaság könnyen el-pallérozhatta volna a' rajta lévő hibákat, úgy hogy ő belőle derek ifjú válhatott volna. Mert még nem volt késő, szorgalmatofság által magának mind azokat az esméretéket meg-szerezni, mellyek egy Hadi-Tisztnek el-múlhatatlanul szükségesek, ha ditsérettel, betsülettel és haszonnal kívánna Urának szolgálni. Mind ezeket tehát az ő tudatlanságát és erköltstelenességét szánakozva el-lehet nézni; de volt még ő benne valami, a' mit nékie meg-nem lehet botsátani, a' mi tulajdon gyalázatjára volt, és a' mit én nem örömeft emlétek, a' mellyet pedig a' következés olly nyilván kimutatott; tudniillik az ő romlott s' álnok szíve, mellyet ő, ha arra kelt a' dolog, a' barátságnak és maga kedveltetésnek színe alatt igen el-tudta rejteni.

Anshelm estve felé haza méne. Majd meg-tekintem a' régi Várnak környékét,

mondá a' Zászló-tartó. Jöjjön-el, Herfort örsém, jöjj-el te is Klári, járkaljunk egy kevéfsé. A' kerten által ki-menének a' mezőre. Valdemár Úr tsak nem mindég egyedül maga beszéllett. Hányta vette magát, dirsekedett, hogy miket nem tselekedett ő már, és hazudott, mi volna, ha mondanám, mint Ferus a' mesében? Minden harmadik szava esküvés vagy szitok vala.

De mondja-még nékem édes Bátyám Uram, kezdé vé-re Herfort, mit szitkozódik annyit? Vajmi kedvetlenül és dízstellenül hangzik az az ember' fülében! — Mit? Herfort! mit? Katona lenni, 's nem szitkozódni, hogy leheffen az? — Hát két egymással el-választhatatlanul öszve-kötött dolgok ezek? Meg-akarja hallgatni, majd én valamit beszélek. — Oh! igen is, Ötsém Uram, igen is. Örömeft figyelmezek az affélére. — Bétsben létemben egykor ebéden voltam egy öreg, híres, és nagy érdemű Generálisnál, Glükstern ifjú Gróffal együtt. Ez ifjúságától fogva katona volt, a' fegyver-vifelésben meg-is öszült, fok hartzokban jelesen vitézkedett,

és hazájáért fok vért ontott. A' Táblánál fok egvéb Tisztek, öregek 's ifjak egyaránt ülének. Végről ült én közöttem és a' Gróf között az öreg Generálisnak fia, virgontz és eleven ifjú. Sok tanúságos beszéllgetések után elő-hozakodtak a' szitkozódásról is. Tudsz-e te is már szitkozódni, Leopold? kérdé az ősz Vitéz az ő fiát. Az ifjú el-pirúlt, le-üté szemeit, és hallgata. Ehj! ehj! édes fiam! folytató a' Generális, jól hallottam ma, hogy te is tudsz immár. Kitől tanultad, nem tudom. A' te Tanítódtól bizonyosan nem tanultad, mert az egy derek és kegyes ember volt: én tőlem sem tanulhattad. — Vigyázz tsak édes fiam, mit akarok tenéked ezen számos gyülekezetnek füle hallattára mondani: jól figyelmezz, és tanuld-meg. — Az egész tárfaság tsendefen hallgatta. — A' Tisztnak, az ő rangjára nézve, mindenek előtt egy derekas jó embernek kell lennie. Minden alatta-valói ő reá vigyáznak, és ő tőle tanulnak. Kötelefségében áll, hogy jó példát adjon nekik követésre a' jóban. Mennél inkább ezt tselekefzi, annál nagyobb tekintete leszen, 's

annál örömeftebb engednek néki. Egy hadi Tisztnek kegyes embernek is kell lennie. Jól meg-értsd, a' mit mondok, nem azt akarom, hogy ő mindég imádkozzék, mint a' Barát, vagy szemével, szájával alá-zatoskodjék. Én itt a' tiszta, és kép-mutatás nélkül való kegyeséget értem, melly nem a' buzgókodásnak, és jónak látzó tzeremóniáknak színe alatt rejtezkedik; hanem mellynek a' szívnek belsejében vagy lakáfa. Az erkölts-tanítók ezt: belső jó-ságnak nevezik. Én néked olly helyesen ezt meg nem magyarázhatom: de az efféle belső jószág tselekedettel is ki-mutatja magát, nemes gondolatokat és indulatokat nemz, és az Istennél 's magunknál is be-kefekké tézzen. De egy Tisztnek azért kell kiváltképen kegyes embernek lenni, leg-elsőben is, hogy az ő alatta valóinak jó példával elől-járjon. — És a' tapasztalás tanítja, hogy a' kegyes katonák mindenkor a' leg-jobbak. Ezek az ő kötelességeket hívebben 's készebben tézrik, bátrabban vívnak, 's a' haláltól is kevesebbé irtóznak, 's a' t. mivel hamarább ki-múlhat e' világból, mint egyéb polgári ál-

lapotban való. Mert, mihelyest az Urá *Mars*-ot parantsol, tüftént a' táborba kell fietnie, a' hol a' fojtó halál uralkodik. Ha egyszer a' háborúban meg-febesítetik, és a' fájdalmaktól kínoztatik, nehéz akkor a' meg-térés, akkor már csak az marad, a' mi vólt, és ha istentelen vólt, annál siralmasabb. Már most mond-meg nékem Leopold, szabad-é egy jó és kegyes embernek szitkozódni? Sokszor hozza a' szükség magával, hogy az embernek haragosnak kelletik lenni, és keményen szóllani az ő legényeihez, mellyek által ugyan meg-rémítettnek, és még a' lelkek is meg-rázódik: de lehet keményen és ijesztő hangon szóllani, ha nem szitkozódik is az ember. Imé vegyük például az érdemes Obersterst, hiszem esmerik őtet az Urak. Az egész Armádiánál sem áll egy is a' Regimentnél olly tekintetben, mint ez a' magájénál. De ki hallotta őtet valaha szitkozódni? Egyszer egy pohár bort ittam nála. Éppen akkor hivatott magához egy ifjú Tisztet, a' ki a' leg-gonoszabb szitkos vólt, hogy az ő feslettségét szemére hányhassa. Meg-jelenék az ifjú. Soha élttemben

ben sem hallottam oly szivre és lefekre ható beszédet, mint attól az öreg Oberstertől, és még is leg-kifőbb szitok sem fertéztette meg az ő száját. Az ifjúnak ortzáján könyvek tsorgának alá. Jobbúlást igére, 's igazán meg is tartotta szavát. Most már ő a' leg-derékebb Tiszt, nem szitkozódik, hanem mindenekkel békeségben él.

Mit gondol, Bátyám Uram? jól szólott-e az öreg Generális? Nem bánom biz' én akármit szólott a' téjfel szakállú: elég az hozzá, hogy ezt nálunk így szokták, így a' módi. Fülöket se billentik az eb-lelkű fia, ha az ember nem káromkodik. Nálunk az egész Regiment úgy szitkozódik, mint a' jég-első, kivált az Oberst bátyám. — Hallgasson meg Bátyám Uram! Néha haragjában mondhat az ember szitkot, de azt a' szüntelen valót az emberek meg-szokják, 's azután fel se veszik. Ha pedig már szitkozódnam, tehát én azt egyedül a' Regimentnél tennem, nem pedig legalább az erköltsős és díszes társaságokban. — Jól van, jól Ötsém: vigye az ördög! hát én is el-hagyom; hogy ha hagyhatom.

Ezek

Ezek után Vilhelm egy fajtalan nótát dalult, Muskatéros módjára, mellyen Herfort bosszszonkodott, Klárka pedig el-szégnyenlette magát. Meg-rövidíték a' sétálást, és viszfa fordulásnak mind a' ketten, tsak hogy illy terhes és únalmas társtól megszabadúlhassanak.

Biz' értelmes ifjú a' Herfort, mondá az ifjú Valdemár az ő húgának; mindég oly okosan és tanultan beszéll. Sokáig kellett néki az iskolába járnia, máskép - - Tsak az kár, hogy igen rá-tartós, mintha Barát volna. — Dehogy olyan, édes Bátyám Uram! bizonyára nem olyan ő! Herfort egy vig és jó kedvű ifjú, tsak hogy nem mérték felett. Soha nem erefzkedik ki: egy igen áldott lelke vagyon ő nékie. — Van nékie? Már akár van; akár nints, énnékem itt ne moralizáljon. Ő tsak egy ifjontz, én pedig Tiszt vagyok.

Illyen formán telének a' napok! Klárka az ő bátyától gyakorta kizoztatott, búsitatott: de azért ötet Anshelm és Herfort is helyre rá-mára ízedték, 's letzkére

fog-

fogták. Azért is nem örömeft volt közöttök, hanem inkább oda haza annyánál maradt, egyedül, ha amazok magokat sétálással vidítottak.

Herfort a' maga szobájában most azzal foglalatoskodott, hogy magát 's kedves leányát le-rajzolja. E' napságtól fogva, mellyen Kláríka Herfortnak képét kezéhez nyerte, az ő melyén vífelé azt, Herfort is meg tartotta a' Kláríka' képét. Már a' hónapja ki is tölt Herfortnak, mellyet midőn Kláríkanak jelentett, halovány ábrázattal nézett ő reá. — Az Isten' és minden Szentek' kedvéért! kiáltá Kláríka, Herfort nyakába esvén. Édes, jó Herfortom! ne hadjon itt engemet, míg a' Bátyám itt leszsz. Oh Istenem! mint tsinálnék? Maga egyedül az, a' ki ötet feyítékben és tisztességben tartja; ha maga el-menne, ő mindjárt minden tsendefséget lába alá tapodna, és nyúghatatlankodnék. Herfort, a' ki ezt maga által-látta, és tudta, hogy a' Záfzló-tartónak szabadság' ideje majd hamar végre jutna, meg-igéré a' maradást; és ez által Kláríkanak ijedt szívét új bátorsággal meg-eleveríté.

Más

A' következő nap Vasárnap volt. Valdemár Úr, Kláríka és Herfort a' templomba menének, az ifjú Valdemár pedig otthon maradt az anyyával. Míg ama' három szívek magokat Anshelm' prédikáziójával építgették, és azzal együtt buzgó imádsággal a' véghetetlen jóságú Istennek Trónusához fel-emelkedének: addig ezek ketten otthon tsalárdságokat koholának, mellyek a' két ártatlan szeretőknek fejekre és veszedelmekre tzéloztanak. Az ifjú Valdemár jól által-látta, hogy az ő attyának értéke tsak közép szerü, és hogy töle valahára többet nem reménylhet, mint a' kis nyomorult Brukdorfot, melly esztendőt által három száz forintnál többet bé nem hajt. Az ő Bátyya, az Oberster, már régen fülebe súgta, hogy ha ő e' kis jószágotskát mind meg-akarná nyerni, azon kellene munkálódnia, hogy az ő húga Klaftromba vitessék, hogy így a' jószág osztályra ne menjen. Valdemár, mivel hógát foza sem szerette, meg-maradt azon gonosz szándékban, hogy ezen tsalárd fel-téteit véghez vigye.

Min-

Mindenek előtt az anyját hódítá a' maga részére. Midőn ez ötet szerette, mint majom a' fiát; tehát nem nagy fáradságába került Vilhelmnek, anyját arra venni. Valdemárné afzszony, ki az ő szép Leánya iránt soha jó anyai hajlandósággal nem viseltetett, mindjárt reá álla az ő átkozott tzeljára, és meg-igére a' segítséget. Azonban nem könnyű dolog vala ez! Valdemár a' leányát olly atyai módon és buzgón szerette, a' mint csak egy atya szeretette. Ezt találta a' felesége nagy akadálynak, ámbár külömben mindenre reá vehette. Mindazáltal, úgy mond, semmit sem kételkedem, Herfortot is segítségül vegyük. Felette nagyra tartja azt az én Uram, és mioltától fogva náunk vagyon, annak tanátsán jár. Herfort igen jó emberem, és kész szolgálatomra: ámbátor Klárika iránt minden elő-forduló alkalmatossággal különös barátságot mutat, 's véle magát kedvelteri: gondolom mindazonáltal, részünkön fog lenni, kivált mivel maga is kegyes, és tudja, hogy Klárika szentebb helyre nem tétetődhetik, mint a' Klastromba. Anshelm sem fogja-meg tőlünk, mint Pap, az ő se-

gítségét. Midőn ezt el-végezték, a' tsalárd szíví Záfzló-tartó gorombán néki erefskedett fekete szíve' örömeinek.

A' háznépnek jobbik része haza jöven a' Templomból, magával hozván Anshelmet is, hogy nálok ebédelne. A' Záfzló-tartó eleintén az afztalnál olly dízfesen viselte magát, a' mint az ő természeti tsintalansága meg-engedte. Külömb-féle beszégetések után kérdé Valdemárné Anshelmet, ha nem vólt már Máriának, az ő húgának, férjhez menésre való szerentséje? Vólt igen is! felele Anshelm, külömb-külömb-féle, és a' többek között igen hasznos is: de mindenikről le-mondott. Nem is akar talám férjhez menni? belé kottyana Valdemár Záfzló-tartó. Talám a' Klastromba akar menni? Ugyan tsak nem is lehet a' leányokat jobb helyre tenni, mint a' Klastromba. Hallod-é Klárika, azt gondolnám, te is Klastromba mennél? Te szegény leány vagy, ki vesz-el tégedet? Gazdag el-nem vesz, szegénnyel meg mit tsinálnál? Klárika el-pirúla, le-üte szemeit, 's búslakodva afztal-kefzkenőjét biberkélte. Kár vól-

na illy szép leányt Klafstromba zárni, mondá Herfort komor ábrázattal. — Oh Ötsém! Vannak a' Klafstromokban derék leányok, gyengék, mint a' harmat, és szerelmetefek: eleget láttam Münchenben: tsak egy éjjelre is szeretnék nálok fogságban lenni. Hagyja, édes Herfortom! közben szólla az öreg Valdemár, hagyja tsatsogni a' szelelt, nem ebre bizták a' hájat. Azonban fiam tsak szépen és okofán beszélj, és ne avasd magadat az afféle dolgokba, mellyek engem illetnek, és a' mellyekben tanátsoddal élni nem akarok.

A' fetsegő el-tsendefede. Valdemárné Afzszony haragos szemeket vetett az ő férjére. Anshelm jó ízűen hozzá látott az ételhez, és egy szót sem szóllott. Egynehány palatzk bort ki-hörpögetének, mellyből a' Zászló-tartó leg-többet kapott, mivel leg-jobban hozzá látott. Ez a' bor a' bé-vett pilulát ismét el-mosta, és Vilhelm színte olly víg és díztelen léve, mint az előtt. Az ő fetsegése átkokkal és szitkokkal volt elegyes. Anshelm már egynehányszor tsóvalta a' fejét, s láta Herfort, hogy

valami majd következnek, és örüle. Herfort elő-hozá, hogy Bétsben egyszer egy tsintalan Deák az úton egészen fel-hasította a' palástjának szárnyát, az ő kardjának hüvelyével. Kuty - - - kiáltá az ifjú Valdemár, hát nem állott boszszút rajta, Ötsém Uram? Az ördög vigyen-el engemet, ha mindjárt - - - Az Isten' kedvéért! kiáltá Anshelm ijedt szóval, midőn hirtelen felugrék, és az ablakon ki-nézne, mellynek a' Zászló-tartó háttal ült: mi lehet az? hoszszú palástban, ketske szarvakkal, ló-lábakkal? Isten légy velünk! Az ördög az! — Azonnal haloványodni, remegni és félni kezdett az ifjú Suhontz annyira, hogy az anyja mellé húzá magát, az egész társaság pedig nagy nevetségre fakada. Herfort még kezeivel is tapfolt. Maga Valdemárné Afzszony is, jóllehet a' dolgot azután nem jó szívvvel vette, nem tartóztathatá magát a' nevetéstől.

No! látja most? mondá Anshelm az el-haloványúlt remegő katonának, látja most Zászló-tartó Uram! ha egyszer el-jőne az az ördög, a' kivel magát annyiszor viteti?

Most sem tudja, hol van a' félelem miatt, hát ha valóságosan meg-jelennék, és az ő fas-körmű lábait a' Maga húsába akasztaná, 's az ablakon ki-vinné a' pokolba be, a' hol Magát még dupláffan is meg-köszöntenék, és örök gyötrelmekkel kínoznák. — Mit tsinálna akkor az Úr?

Jó darab ideig tartott, míg a' nevetségstől meg-szüntek, de nagyobb ideig, míg a' Zászló-tartó magához térhetett. Laffan-laffan öfzve fzedte gondolatit; de azután tsendefen maradt, 's fenkire reá sem nézhetett.

Bezzeg jól be-fizettek néki! mondá Herfort Klárikának, midőn az asztaltól fel-keltek. Nem mondtam-é hogy a' Maga Bátya egy oktondi? Az ugyan! felele Klárika. De nem tudom, mintegy érzem magamban, hogy ezért valami módon boszszút fog állani. Ostoba ő arra, felele Herfort, és bátortalan. Anshelm késő estvéig nálak marada, és a' társaságot víg kedvel, mindazáltal nem az illendőségnek határjain kívül, mulattatá.

Más

Más nap reggel fölöstököm után, hogy már Rikárd ki-ment volt, ki-küldé Valdemárné az ő két gyermekeit, valami helyes szin alatt, Herfortot pedig magánál le-tartóztatá. Én Ötsém Uramhoz mindenkor jó voltam (mondá Valdemárné Herfortnak barátságosan) hát Ötsém Uram jó-é én hoz-zám? Herfort mosolygott, és figyelme-tesse tétetett. — Ha jó vagyok-é Néném Aszfzonyhoz? Hogy támaszthat édes Néném Aszfzony ilyen furtsa kérdést? Hogy kételkedhetik az én hozzája való jószágomban? — Nem is kételkedem. Ha tehát jó hozzám Ötsém Uram, nem lenne-é nekem valamely fontos dologban segítségül? — Ha lehet tőlem, kötelességemnek tartom. Lehet ugyan Ötsém Uramtól, azért remény-lem is, hogy nem veti-meg kéréfemet. — Meg-mondom Ötsém Uramnak! A' mit tegnap Vilhelm az ebéd felett Klárikáról, és a' Klástromról mondott, nem történetből esett. Leányomat a' Klástromba akarom tenni — Herfort ezt hallván, mintha Alpes hegyének magas tetejéről egyszerre a' legnagyobb mélységbe fordult volna alá. Ki-rántá zsebjéből kezükenejét, köhögött,

G 3

és

és oly nagy buba merült, melyet megírni nem lehet. De az ő nénye ebből semmit sem vett észre. Annyira neki hevült, hogy Herfortnak köhögését és mozdulását természetieknek vélte lenni. Tsak elszaporázá, a' mit akart. Herfort abból semmit nem értett. Történetből a' nagy bú miatt kapá a' Bornótólóját, 's oly gerombán bánt a' bornót fel-szívással, hogy annak nagyobb része orra mellé, más része pedig a' szemebe hintődött. Ekkor az ő testi érzése fellyül haladá a' lélekét. Mint az esze-vezett fel-ugrott, futkofott mint a' meg-tébolyodott, és végre a' kúthoz szaladt. Valdemárné Afzfzony, a' kifelette buzgó volt, szörnyen meg-ijedt. Azt vélte, hogy Öttse meg-bolondult, azért utánna rándula a' kút felé, de midőn látá, hogy az magát mossa, meg-állapodék. Midőn Herfort magát már le-mosta, oda méne nényéhez a' szob-ajtóba, 's így le-tesendesíté Valdemárnét, el-beszélvén, mi történt rajta. Azonban hafznára fordította Herfort e' történetet magának, szemére tartá kezfkenőjét, szörnyü fő-fájásról panaszkodott, 's fel-botorkált a' maga szobájába.

Itt hasonló volt egy részeg emberhez, a' ki előtt minden kereng. Kláríka és a' Klafstrom oly két gondolatok voltak az ő fejében, melyeket egymással semmiképpen öfzve nem egyeztethetett, és a' melyeket az ő szíve szörnyen útált vala. Mintha üzték volna, úgy szalangálta a' szobát kerestül kosúl. Vévé az asztalán lévő önön magától rajzoltatott tartományokat, öfzve-tépe. Fogá azután furuglyáját, elveté az ágy mellé. Egybe-szórt, 's öfzve tört mindent, valami töredékeny jószág a' kezébe akadt. Midőn ezt az eszementiséget egy ideig folytatta, le-tsapá magát egy kar-székbe. Átkozott! örökké átkozott fel-tétel! így kiáltott. Kláríka a' Klafstromba! — de Kláríka be-nem mégy, ha mindjárt tulajdon kezeimmel kell is ezt az átkozott Kastélyt fel-gyújtanom, 's abban anyádat 's lompos bátyádat elevenen megégetnem! Utálatos, átkozott tsalárdságok ezek! esmérlek már benneteket, látom a' tzinkofságtokat! De Herfort! ha ezt megengeded, légy örökké el-vettetett!

Meg-nem szünt dühösködésétől, egészen szókát 's átkokat mondott; és csak lassanként tsendefedett-meg, mint a' tenger a' szörnyű szélvész után.

Soha életében illy dühösségben nem volt; sőt inkább olly szelid volt, mint a' barány, 's olly tsendes, mint a' lassan tsergő patak.

Minekutánna visszafért nyugodalma után magát meg-gondolta, egy darab ideig mély gondolatokban üle, el-merezített szemekkel. Istenem! kiáltá végre, légy nekem segítségül! Jaj! mit csináljak? Egy-néhány pertzentések után mondá magához: dühösködtél, de többé ne. Itten átkozott tsalárdság, pokolbéli álnokság lappang. De én is mást gondolok, álnokságot álnokság ellen, tettetéft tettetés ellen! Ki-tanúлом én a' ti pokolbéli szándéktokat, és meg-ígérem magamat segedelmesnek lenni: de azután fel-forgatom minden igyekezeteteket, és fűtbe ereszttem minden fel-tételeteket! Ezt egy gúnyoló vad nevetéssel fejezé. Most már nyugodtabb volt, rend-
be

be szedte fel-forgatott jószágát, fajnalkodott az ő el-tépett rajzolványin, mellyeket Klárikának akart ajándékozni. Békével jára a' szobában fel 's alá.

Midőn az ételhez hivatott, fel-deríté ortzáját, a' mint tőle meg-lehetett. Valdemárné Afzszony hahotán rá nevetett, midőn az ajtón bé-lépett. No! mint van Ötsém Uram? Jobban vannak immár a' szemei? Igen is jobban, édes Néném Afzszony! El-beszéllé erre Valdemárné, mi történt Herforton, 's annak furtsa esetét nevenségen le-írta. Klárika reá függeszté Herfortra szemeit. Az ebédnél Anshelmnek a' Zászló-tartóval tett tréfájáról szóllottanak. Az az ördögös Pap! kiáltá Vilhelm. De még én is fel-kötök neki valamit, azt csak el-hidje! Ne tselekedje azt Bátyám Uram, mondá Herfort: mert biz' az is fel-köt Bátyám Uram ellen, a' mi főkkal terhefőbb lészen; 's azon kívül jó végre tselekedte azt Anshelm, a' mit tselekedett, mert Bátyám a' rosfsz szitkozódástól akarta el-szoktatni. De ugyan én sem helyesnek talál-
tam ám a' tréfáját, nem igen illik egy lel-
ki

ki Atyának, hogy az ördöggel úgy tréfáljon. Miért nem, Szívem! mondá az öreg Valdemár, hiszem a' Papok az ördöggel úgy élnek, mint a' Komediófok, a' mint nekik leg-jobban szolgál végeknek el-érésére, és Anshelmnek tzélja, a' mint Herfort emlité, igen jó vala. Kívánom Vilhelm, hogy ez a' tréfa, mig valóvá nem leszsz, téged meg-jobbítson. A' szitkozódás igen botránkoztató, és mindég ollybá tartatik, mint-ha az ember az Istent tsúfolná.

Az ebéd után Herfort kézfakarva egyedül maradt Nénnyénél. Az átkozott bórnot ma meg-gátolt beszéllgetésünkben: mit akart Néném Afzfony nekem tulajdonképen mondani? Örült Valdemárné, hogy maga kezdte-el Herfort a' dolgot; 's azután fel-fedeze néki egész szívet. Herfort figyelmetesen halgatta, és tsak színből is némelly könnyü ellen-vetéseké téve. Mind azokat Valdemárné meg-tzáfolta. Midőn Herfort eleibe terjeszté, hogy férje nehezen fogna abban véle meg-egyezni, hogy Kláríka, a' kit buzgón szeret, a' Klástromba küldessék: erre Valdemárné ezt felelé:

ugyan

ugyan ebben a' pontban szükölködöm segítség nélkül. Vegye rá az Uramat: mert Magára igen fokot tart. — De hát ha Kláríkanak arra nem leszen kedve? — Oh! el-neveté magát a' Nénnye, akár leszen Kláríkanak arra kedve, akár sem, meg-kell annak lenni. — Utóljára meg-egyezett Herfort mindenben, és el-hagyá színlett boszszúsággal a' Nénnyét, a' ki a' meg-igértt fegedelmen örömmel bé-tölt vala.

Most Herfort alkalmatofságot kerest, szerelmes Kláríkáival egyedül szólni, hogy véle közölhetné, a' mi szívet terhelte, és hogy azzal öfzve-beszéllheffen. De meg-nem lehetett, hogy szándékát elérheffe. Kláríka vagy az attyánál vólt, vagy az ő paraszt bátyyával, vagy pedig az annya vala közel. Meg-boszszonkóván ezen akadályokra, szobájába méne, foga egy darab papiroft, és arra e' következő szókat írta:

Édes

Édes Klárikám!

Fontos dolgokat kell tenéked megjelentennem. Egyéb alkalmatóságnak szüke miatt, jöjj az éjjel a' szobámba, midőn mindenek alusznak, és tsendeség léfzen. El-ne múlsz, Klárika, és bízd magadat az én tisztaságomra, és a' te jámborságodra.

Herfort.

Kevéffel a' vatsora előtt kezébe nyomá e' leveletskét. Klárika azt el-vévé, és kebelében el-rejté. Annak étel után való el-olvasása után nagyon meg-illetődött az ő szíve, Mi lehet az a' fontos dolog, töprenkede magában, a' mit Herfort énnékem meg-akar jelenteni? Miért választá arra a' maga szobáját és az éjtzakát? — Nyúghatatlan gondolatok furdalták fejét: mindazáltal ismét le-tsendesedett. Herfort, úgy mond, kegyes és jó, szereti a' jámborságot. El-mégyek hozzája, és magamat, a' mint írja, az ő tisztaságára hagyom.

Her-

Herfort a' maga szobájába sietett. Öltözve egy kar-székbe ülven, várta szerelmes Leányát. Éjjel tájban ajtajára jött Klárika, fel-öltözve, és angyali ártatlansággal 's szentséggel környül-vétetve. Fel-kele Herfort, Klárika eleibe járúlván, édesdeden öszve ölelkezének.

Az első tsók után le-üle Herfort, Klárikát maga mellé voná, és ölébe ülteté. El-készült reá, miképpen hozza-elő a' dolgot Klárikának: de egész készülete fikeretlen volt, mert nem tudta, mit és miképpen szóljon. Végre Klárika maga kérdé tőle, mit akarna mondani? Ah! Klárika! felele Herfort rezkető ajakkal, ah! Klárika! a' te Anyád és Bátyád — tovább nem szólhata. — No! édes Herfortom! tovább mi van? — akarnak - - tégedet - - Klástromba dugni! — Isten! melly rettentő félelem járta által az ártatlan leányzónak lelkét! Istennek szent Anyja! selypegé ő alig halható szóval, és kábultan le-rogya Herfortnak zajos melyére. — De, mondá Herfort forró szóval, de inkább előbb minden Apátza Klástromok az egész Her-
tzeg-

tzegségben, sőt az egész világon menjenek füstbe, fel-perkelteffenek, el-égetteffenek, mint sem te a' Klastromba menj!

Ezen forró és meg-rendítő szók felébreszték az el-ijedett Leányzót. Így jajgata: Oh! nem mondtam-é tenéked, Kintsem! hogy mintegy érzem, hogy a' Bátyám rutúl meg-fog bennünket tsúfolni? — Ihol! meg is történt már, és még gonoszabbúl, mint én gondoltam. Oh! hogy-hogy mehetnék a' Klastromba? hogy-hogy vállatnék-meg te tőled Herfortom, szívem egye? Te veled el-lennék még a' vad pusztaban is; te kívülötted nem lehetnék még az égben is boldog!

Olly nagyon jajgata Kláríka, hogy Herfort attól tartott, ne hogy meg-hallatód-nának. Azért annak ajakait a' magáéhoz nyomá, és kéré indító szókkal, hogy tsendefednék-meg. Soha, úgy mond, Atyád meg-nem fogja engedni azt, meg-fe is engedje, és én most tenéked, Kláríka! nézd, meg-esküszöm, szentül meg-esküszöm az Istenre, és minden Szentekre, hogy mindent

dent fel-dúlok, gyilkolok, égetek, a' mi néked és nekem útamban akad. Anshelm és Atyád mindent le fognak előttünk paszkolni. — Oh! az Atyám nem fog engemet védelmezni, mondá Kláríka zokogva. Ha anyám aszfszony akarja: már akkor a' te bóldogtalan, örökké bóldogtalan leányod a' Klastromban fátyol alatt fetreng! Kláríka ezt Herfortját ölelve mondá, és olly meg-illető szókkal, hogy Herfortnak szíve az olvasztó bánatnak érzésétől egészen el-öntődött. Átal-ölelé Herfort, és az ő szenvedő szívéhez szorítá, 's a' melly záporok szemeiből ortzáján alá görgedezének, azok Kláríkanak kebelét áztaták.

Minekutánna mind a' ketten egynehány pertzentésig némán sirdogálának, el-kezdé újra Herfort Kláríkat vígasztalni ilyenképpen: Az én mennyei mátkám vagy te! az enyim vagy örökre! Ezen a' nyáron még nálad maradok, el-nem hagylak tégedet, hanem óltalmam alá veszlek mindenek ellen. Ezen utolsó szók fokkal jobban megnyúgofztalák, meg-vígasztalák őtet, mint más egyebek. Szelíden Herfortra tekinté,

és

és az ő még a' könyvektől tsillogó szeméből örömmek ságára villogott. El-tsókolá Herfort könyveit az ortzájáról, és folytatta az ő tikkadt lelkét új bátorításnak beadásával. Nem vólt haszontalan iparkodása.

Itt el-végezték magokban, mikép' vifeljék magokat Anya és Báltya eránt. A' bús Leányzó meg-igéré Herfortnak kívánságára, hogy egyikkel sem vetet valamit észre, és ha elő-hoznák is néki a' dolgot, attól való tellyes irtózását mutatja, és erősen ellent áll. Herfort ellenben azt fogadá, hogy mindjárt reggel az Attyának az egész lgyalázatos szándékot tudtára adja, azt illendőképben meg-tanítja; és hogy Anshelmet is a' segítségére únszolni fogja.

Már a' hajnal kezdett hafadni, és a' Nap a' hegyeknek teteit arany színbe borítani, midőn a' két szerelmefek egymáft a' leg-hívebb és szakadatlan szeretetnek fogadása között, a' leg-forróbb tsókok után el-hagyák. A' forró szeretetű leányzó lassú lépésekkel bé-méne a' maga szobájába. Herfort le-veté testéről ruhát, és még a

ágy-

ágyba méne. A' múlt napnak terhétől megfáradván, és az éjtfzakai küszködések miatt el-bádjadván, tsak hamar el-szunnyadott, fel sem is ébredett elébb, míg nem költöttek. Klárka is, minekutánna még egy óráig bánatofán sirdogála, meg-nyúgofztaltaték egy tsendes reggeli álom által, és ki-kérvén buzgó imádságában az Istennek óltalmát és hatalmas segítségét, fel-kele boldogabb időknek reménylésével, víg ortzával és nyugodt szívvel.

Mindjárt fölőftököm után, a' hol Herfort tsendefen mofolyga, Klárka is vidámnak tetette magát, szándékozék Herfort az ő fel-tételét tellyesíteni. El-hagyá Rikárd a' szobát. Kevés minuták múlva Herfort is követte őtet. Fel-találá Herfort Rikárdot a' kertben a' nyese ollóval, mellyel a' fákat nyirdelte. Jöjjön édes Sógor Uram, meg-fzöllítá szomorúan, midőn egy-fzersmind kezénél fogá. Jöjjön édes Sógor Uram, menjünk ki egy kevesé a' mezőre. Beh gyönyörűen kínaltatja magát a' reggeli idő. Híjuk-el a' jó Anshelmet is magunkkal, és járjuk-meg a' réteket.

H

Mind-

Mindjárt le-tévé Rikárd szelíden álló-ját, és el-menének. Mély gondolatokban menedegele Herfort ő melette, és nem szólott egy szót is. Anshelm mindjárt készen volt hozzájok tárfalódni. Hamar hátaak me-gé maradott a' falutska, 's egy keskeny gyalog-úton menének a' szántó-földeken ál-tal. Még a' gabonáknak fejei, mondá Anshelm, egy fejet le-szakasztván, egyenesen az ég felé állanak: de majd le-hajtják ma-gokat mélyen a' föld felé az arany színű szarakon; és a' gazda-embert bő áldással meg-örvendeztetik.

Hirtelen meg-állapodék Herfort, a' ki le-hajtott fővel, és hátára kaptsolt kezekkel elől menedegele. Mind a' ketten meg-ismérék az ő szomorú ábrázatján, hogy szíve gondokkal küszködik, mellyeket szá-ján ki-adni kívánna. Mi bajod jó ifjú? kérdé őtet Anshelm, szánakozó tekintettel meg-fogván kezét és szoritván. Az ifjú-nak könyvbe borúlának szemei, és virágzó ortzáin le-tsordulának. Bádjadva kiáltá: Oh Kláríka! bédogtalan Kláríka! — töb-bet nem szólhata, hanem zokoga.

A'

A' két barátok egymásra nézének, figyelmezőnek, és Herfortot esennen vizsgálák. Mit akar Kláríkaival, kérdé Anshelm döbbenve. — Oh édes jó Atyám! a' Klafstromba — kell mennie! — A' Klafstromba? álmodik-e Ötsém Uram? — Nem álmodok: itt állok, ébren vagyok, sírok, és mondom: hogy Klafstromba kell mennie. Nem foghatom-meg, mondá Valdemár Úr, Anshelmhez fordúlva, mit fantazial Herfort? Kláríkanak Klafstromba kell mennie? Ki akarja azt Ötsém? Az Úr' felesége akarja, a' Zászló-tartó akarja, mind a' ketten akarják. — — Ritka dolog ez! hát én akarom-e? — Nem gondolhatom, de az Isten őrizze!

Anshelm merőben Herfortra függesztvén szemeit, figyelmeztet. Magyarázza-meg, édes Úrfim, mikép kell ezt érteni? mondá Anshelm. Herfort vévé kezkenejét, törölgeté szemeit, és fel-fedezte nékiék az egész titkot. Igen is! mondá Rikárd haragosan: az egész dolog a' gyermektől jő, a' Zászló-tartótól, a' gaz embertől! Az az ostoba szamara még a' bátyjától, az Ober-

H 2

fter-

stertől hozta e' koholmányt. Az sem ért soha semmit is, és mindég veszett eszű volt. Az ő majom módjára szerető Anyja pedig jóvá hagyá minden bolondságait. — Tapasztaltam én azt, hogy szegény jó leányához soha sem volt jó: de most az egy szer meg-nem engedem, hogy szándékát véghez vihesse. Mit gondol Anshelm Uram? Lészen itt majd zivakodás!

Anshelm mély gondolatokban le-hajta fejét, és páltzájával a' porban jádzott, némelly hantokat öfzve zúdván, hallgatott. Nem szól az Úr? kérdé a' feleletre türehtetlenül várakozó Rikárd. — Igen is szóllok, Valdemár Uram! Útálok mint a' rútvétket, feleségének és fiának anyátlan 's atyafiatlan fel-tételeket. Eleit kell ennek venni, hogy végbe ne vitetődjek. Nékem ugyan, mint Papnak, a' dologban ellenkez-nem nem kellene, az én tárfaim azt nem tselekednék, sőt azt gondolnák, hogy az Eget meg-haragítják, ha az Anyaszentegyháztól egy Jegyest el-vonnak. De én szeretem az Istent, buzgó szívű barátja vagyok az Úrnak és Klárikának; és azt tar-

tom,

tom, hogy a' kényszerített menyaszfzonyok, valaminthogy okos szeretők nem lehetnek, úgy sem a' mennynek, sem az Anyaszentegyháznak nem használnak. Itten, Valdemár Uram, itten mind ideig, mind örökké való javában forog egy szerelmes gyermeknek a' dolog. Most az Úrnak drága köteletségében áll, akaratjával meg-mutatni, hogy Úr és Atya legyen a' maga házában. A' dolgot terjeszse a' maga feleségének okoffan eleibe, és ha az semmit nem fog használni, tehát éljen az Úr a' maga hatalmával, mellyet mind Istenni, mind emberi törvények meg-engedtek.

Anshelm ezen szókat tüzes ábrázattal, és erős hanggal botsátá-ki. Soha ötet Herfort forróbbnak és szeretetre méltóbbnak nem látá. Úgy tetfzett ő néki Anshelm, mint Istennek Prófétája, a' ki titkos jelentéseket beszéll. Meg-tölt az ő szíve szeretettel és betsülettel az eránt. Nem türtöztethette magát, Anshelmet mindjárt azon helyen meg-ölelni. Örömmel nyakába esék, melyéhez szoritá, és sira a' szeretet 's hálaadás miatt. Vígssággal meg-telve így kiál-

H 3

ta:

ta: Te vagy, a' millyennek kell lenned, te vagy az érdemes igazi Pap, a' betsületes nemes gondolatú férfiú, a' buzgó igaz Barát! Anshelm vizfzálá Herfortnak az ölelést, atyáiképen meg-szorítá kezét, és csak szem-pillogatással beszéltt véle.

Légyen úgy! édes Anshelm Uram! mondá Valdemár Úr, meg-fogok mindent tselekedni, mindent úgy, a' mint nékem megmondotta. Tsak fehéjjen ezután is jó tanátsával, és ha történetből szükséges lenne, feleségem ellen is. Az Isten légyen mindnyájunkkal, és fehéjtsen mindnyájunkat, óhajtá Herfort az égre függeztett szemekkel. Amen, úgy légyen! monda arra Anshelm, meg-fogá mind a' kettőnek kezét, és egymást magokhoz szoríták.

Most már tovább menének. A' két öregek még fokáig a' dolog felől beszéllgetének. Anshelm fok jót, de több roszszat mondott a' Klafstromról; el-számlálá azoknak első szerzőinek jó indulatjokat, és a' később Tanítványoknak azokkal való káros vizfza éléfeket; és fájlalta, hogy azokban

ban némelly jó lelkűek akaratjok ellen életet hervasztják, és a' mennyel, a' kinek ottan szenteltetteknek kellene lenniek, örökétig való pert visélnék. Az ifjúnak pedig szíve tellyesebb volt a' reménységes örömtől, minthogy a' beszéllgetésben részt vehetett volna. Leányához óhajtozott, 's azt kívánta, hogy a' sétálás el-vegeztetnék, hogy Klárikát hamar meg-nyúgofszalhatná azzal, a' mi köztök esett, és beszélltetett. Mi végre ki-húzta óráját, és a' két öregeknek meg-jelenté, hogy már majd tizen-kettő volna az órán.

Vizfza-fordulának, és mivel lassan balagának, és gyakorta fokáig álldogálának ki-mentekben, a' falut nem meszfze hagyák: azért hamar haza jutának. Meg-erősítették még egyszer, a' miről öszve-beszélltetek; meg-intették Rikárdot, hogy semmit észre ne vetetne, míg az aszfzony az eránt maga nem szóllana. El-válának.

Az ebéd után ismét ki-méne Rikárd a' fákát nyenesni, Valdemárné pedig magánál tartóztatá Herfortot: és azt kérdé tőle, ha

nem szállott-é már az Urával a' dolog felől? Herfort tagadá. — No! jól van tehát! én fogom néki elsőben meg-jelenteni. De még egyet, Ötsém Uram! még a' Papot is a' magunk' részére kell hajtanunk, mert az minékünk fokát használhat. Nem valólná magára azt reá beszélni? — Nem jó volna az, azt gondolnám, mondá Herfort. Hallja Néném Aszszony! hadd vállalja azt Zászló-tartó Uram magára! — Tsak attól félek, hogy ő a' dolgot nem tudná forgatni. — Ne féljen attól Néném Aszszony! A' Zászló-tartó véghez fogja régi Német módra a' maga dolgát vinni. Azon fellyül mivel tulajdon maga dolga forog benne, így a' dologról elevenen és hevesen szólhat. Jó hozzája a' Pap. Ha mindjárt némellykor meg-szólja is, az semmi, mert azt annak jobbulására tselekeszi. — No! ha tehát jónak gondolja, Ötsém Uram; tétetsünk Vilhelmmel próbát! De már a' szabadság' ideje egynehány hét alatt ki-telik: a' dolgon iparkodnunk kell, hogy el-menetele előtt el-vegeződjék. — Jól van! kegyes Néném! a' mi engemet illet, minden órában készen léfzek parantsolatjára!

Men-

Menjen tehát Ötsém Uram, kereffe-fel a' Zászló-tartót, és küldje hozzám: meg-tanítom, 's azután el-botsátom a' Paphoz, a' kit ma bizonyosan otthon talál.

Örömmel és félelemmel el-hagyá Herfort a' szobát. A' Zászló-tartót meg-találá a' ló-istállóban, és annyához küldé. Maga pedig Rikárdhoz a' kertbe ki-méne. Kláríka az Attya mellett üle némelly öszve-rakott ágakon; kötögete, és attyát ártatlan beszédekkel mulattatá. Szerelmes szemekkel mofolyogdogála Herfortnak eleibe. Herfort hasonlóképen. Tud már Kláríka valamit a' dolog felől? kérdé Rikárd Herfortot lassan. Meg-sejditvén Kláríka a' kérdést, egybe Attyának lábaihoz borúla, által-kaptsolá térdeit, szomorú ábrázattal néze reá, és nem szólhata. Herfort ettől meg-illetödvén, síra. Az attya édesdeden ki-nyújtá kezeit, fel-emelé leányát, és kegyesen szívéhez szorítá. Ne félj, úgy mond, édes Leányom! Atyád vagyok, fzeretlek, óltalmom alá veszlek, nem kell Klástromba menned.

H 5

Most

Most már szállhata Kláríka. Könyvei melegen potyogának az ő Attyának kezeire, mellyeket gyengédeden tsókolgata. — Köszönöm! forrón, szívesen gyermeki módra köszönöm, édes jó Atyám! ezt fokszorozta Kláríka: de többet szállani nem engedte az ő bús, el-fzorúlt szíve. Most mind a' hárman sírának. Meg-illető, szívre ható látás! A' ki ezt meg-illetődés nélkül képzelheti; az bal hónaly alyánál valaminek héjjával vagyon egy ólvadékony, érzékenyes szívnek. —

Mind a' ketten azon vetekedtek, mikép tsillapíthassák a' szegény síránczó leányt. Midőn azt véghez vitték, el-befzélé Herfort Rikárdnak, mitsoda dologban fog a' Záfzóló-tartó Anshelmhez küldtetni, az ő tanátsolására. — Ugyan bizony okos róka Ötsém Uram! Már jobbat elő nem adhatott volna! Hiszem az oftoba Vilhelm egy kanászt sem tudna valamire reá venni, a' ki ötíg is alig tud számlálni; annál kevesbé egy Anshelmet. Már előre nevetem, melly szép letzkét fog Anshelm nékie fel-adni. Jól vigyázzatok rá gyermekeim! itt lesz megínt valami nevetni való.

Alig végezé-el e' szókat, midőn a' Záfzóló-tartó nálok termett. Atyám! menjen izibe anyámhoz! Midőn ezt szeleberdi módjára teli torokkal ki-kiáltotta volna, el-méne, és egyenesen a' Paphoz. El-mehet a' goromba! mondá Valdemár. El-fogja majd Anshelm víg tréfával beszélleni, mint folyt a' dolgok. Tudom lesz majd mit nevetünk, tsak az én atyai szívemnek ne kelene miatta fájni! — nem félek. — Maradjatok itt gyermekeim! Meg-tsókolák mind a' ketten kezeit, és az el-méne.

Jó Isten! sóhajta a' remegő leány égre függefztett szemekkel, mi lesz mostan? Édes Herfortom! mi lesz mostan? Oh szegény, szegény Atyám, mit nem kell most szenvednie, én érettem szenvednie? Oh Istenem! hát Anyám Afzfzony mint fog én vélem banni? Légy békével Kláríka! mondá Herfort szelíd hangon. Jöjjön! menjünk-ki a' kert-ajtón a' mezőre. Ezen szókkal meg-fogván karját, el-menének.

Jó lesz a' dologból mostan, mondá Herfort. Végének kell most mindennek szakasz-

kasztódnia, mennél hamarább, annál jobb. Maga pedig Kláríka, az egész dolgot dugába dőntené, és engem el-árúlna, ha annyával a' felől valamit észre vetetne, hogy a' dolgot tudja. Tehát csak tsendefiségben legyen, és ne sirjon, hogy meg-ne esmérjék rajta, ha elő-hívják. Ezen szók közben el-ballagának a' gyalog úton a' búzák közzé. Éppen az ország-útra akarának lépni, midőn egy pár köldülő Barátok szent Ferentz' szerzetéből valók, egy kis gyermekkel mellettek el-menvén, őket nyájafán köszönték. Midőn látták, hogy éppen alamizsnát szedni mennének, magához szólíttá őket Herfort. Ihol Uraim! egy kevesét adok! (ada nékik egy forintot.) A' gyermek oda tartá a' perfelyt, és Herfort beleereszté a' pénzt. Imádkozznak érettünk, hogy az Isten velünk legyen, és vezéreljen életünkbeli inségeinkben, hogy jól legyen dolgunk. Meg-tselekezzük bizonyára, mondá az egyik, ki igen mosolygós-nak látszott, fájdalmasan. Egy illy szerelmes pár személyt, olly szép személyeket, mint a' világofságnak lakosi, egy olly jól-tévő Urat, hogy ne áldana-meg az Isten,

a'

a' jó Isten? Hogy azt tégye, efedezünk is ő nékie, mi és a' mi tárfaink egy szívvel és egyenlő indulattal: de Magoknak is kell ám azt tenniük, édefeim; máskép a' mi imádságunk semmit sem használ. — Meg-teszszük, jó Uram! meg-teszszük! Itt van még egy kevés! mondá Kláríka, kihúván a' maga zsebéből három négy krajtzárt, 's az oda tartott perfelybe tévé. A' Barát reájok mosolyga. Melly szép Angyal! ezt mondá. Az Isten fizesse-meg mennyei jó szívének, boldogítsa és tégye szerentsésé a' Leány Afzszonyt egész életében! — Engedje a' felséges Isten! vizsgálá Herfort, és meg-hajták magokat. El-menvén a' két Barátok, mind a' ketten sirának az öröm miatt, hogy illy két Angyalok jelentek-meg nékiek ember formában.

Ezen történet Kláríkat más hűrra vonta; és más formán kezdék beszédeket. — Ugyan jó, kegyes emberek valának ezek! mondá Kláríka. Azt mondják, hogy éjjel nappal imádkoznak, és szüntelen szent dolgokban foglalatoskodnak. — De Kláríka! csak némellyek jók és kegyesek. Ezeknek

nek egyike is bizonyosan az volt. Olly érzékenyen szólott, és az ő jó szíve szemem is ki-tündöklött. Mind olly jóknak kellene nékiek lenni, de, jó Isten! mellyik nyáj van rühes juh nélkül? — Hová mennek most azzal, a' mit öfzve szedtek? — Az ő tárfaikhoz a' Klástromba. — Oh Istenem! kiáltá Klárika el-íszonyodva, a' Klástromba-é? Most ismét szívébe ötlött a' Klástromról való tellyes gondolat. Herfort sajnálta, hogy azt a' szót gondolatlanul kimondá, 's nagy fáradságába is került, míg Klárikát meg-tsendesíthette.

Alkonyodni kezdett immár. Az égen tornyos felhők támadának. Távoloról menydörgött, és kukorgós villámok öfzlaták a' levegő-éget. A' természetén nagy tsendeség uralkodék, mint egy a' közel lévő Teremtőtől való félelem miatt, a' ki méltóságában fel-öltözködven, a' dörgő felhőkben jára. Semmi szellő sem hívesítette a' heves estvét, és egy madár sem énekele, kivéven egy filemilet, a' ki a' közel lévő bokorban az ő szép nótáját követhetetlen hangitsálással, majd szomorúan, majd víg fel-

fel-kapással változtatá. Egy darabig ott áldogálának és hallgaták. Oh jövel édes Herfortom! mert itt ér bennünket az égi háború, mondá a' gondoskodó leányzó. A' menés közben esennen a' felhőkre néze. Oh Istenem! beh nagyot villámlott, kiáltá ijedten, most mindjárt meg-dördül. Alig mondá ezt ki, midőn úgy is lett. Oh! Herfort! bizonyára irtóztató a' Teremtő! miképpen jár 's kél ama' fekete felhőkben, melly keményen dörgő szókkal beszéll alá! — Kedves Klárikám! mindenütt jelen van Ő, és mindenekben, a' mit tselekefzik a' jöttévő. Irtóztató és rettenetes Ő, de tsak a' gonosz-tévőknek, annak, a' ki őtet meg-nem esméri, vagy talám esztelenségéből szinte meg is tagadja. Ennek és ilyennek szól ő keményen és fenyegetőve, hogy őtet meg-rémítse, és jobbúlásra hozza. Te, kedves Klárikám, ne félj! Mert te kegyes, ártatlan és tiszta vagy, tégedet az Isten fokkal buzgóbban szeret, mint jó szülő Atyád.

Alig mondá-ki Herfort ezeket: hát egy forgó szél kerekedék-fel, 's arra nagy zür-

zavar következék. Egy harfogó Isten-nyila közel mellettük le-szálla, meg-ütött egy fát, és azt forgátsokra hafogató egymástól. Jézus Mária! rikoltá az el-ijedt leányzó, és el-ájúltan le-rogya. Isten! rettenetes Isten! kiáltá a' bús ifjú, meg-hólt! és az is le-rogya Klárikára. Egy sebes zápor eső erede, és az ébrefzté-fel mind a' kettőjüket az ijedtségből. Herfort meg-kapá a' leányt, és úgy futott véle a' Vár felé, mintha semmi se lett volna kezében.

Egy rozzant pajta alá vévé óltalmát. Le-tévé a' halál' sárgaságával festetett leányzót a' küszöbre, és hálákat ada az Istennek térden állva, hogy az ő szerelmes leányát meg-szabadította. Itt ülének most egymás mellett, remegének, és a' fergetegnek szünését meg-akarták várni. A' menydörgés irtóztató módon morog vala. Rettenetes láng színű és sárgás villámok járnak egymáson kereszttül kosúl. Az esső zápor módon szakada. Félelmesen suhogott a' szél a' pajtán által, hogy az szinte ropoga. Egy ifzonyú forgó szél le-kapá, a' düledezett pajta' fedelét.

Her-

Herfort nem sokáig gondolkodott. Fel-fogá leányát, és el-sietett véle az essőben, míg a' Várba nem jutának. Fél-hóltan bevezeté Klárikát a' szobába, le-ülteté az ajtó megett álló székre, 's ismét vízfőz-fzalada, el-méne sebeffen Anshelmhez, szaporán élesztő port kére tőle. Meg-nyervén azt, kéfedelem nélkül vízfőz futa, 's bé-adá azt maga a' leánynak.

Még azon a' helyen üle Klárika, a' hová ötet Herfort le-tette, és az első-víztől, melly róla le-tsorgott, potsóta áradott mellette. Kéré ötet Herfort, hogy menne a' maga szobájába, 's öltöznék szárazba. Elméne.

Még tsak most vévé észre, ki volt ő kívülöttök a' szobába. Valdemárné Aszfony az asztal mellett üle, könyökére támaszkodék, és kezét szeméi eleibe tartá, hogy a' villámást ne lássa. Egy fetét kusz-kóban meg Valdemár Zászló-tartó ült, egy énekes könyvet tartván fel fordítva kezében, és egy reggeli éneket dürmöge, melyet egy Udvarlójától tanúlt, ki azt regge-

I

len-

fenként énekelgetni szokta. Herfort ötsém! mondá Valdemárné az újjain által kakutsálván, Magáról a' víz tsepeg, 's az egész szobát be-nedvesíti. Menjen, vesse-le vizes ruháit. Biz igaz! felele Herfort, meghajtá magát, és ki-méne az ajtón.

Azonban, míg Herfort a' Paphoz fut, a' szobában e' következő beszéllgetés esett. Hogy ül ez itten? Tsordótig viz. A' ruháit egy szálíg el-rontotta. Hol vól-tál Leány? A' mezőre, édes Anyám! az első el-ért — bennünket. Az a' hasznod van a' kózfalásból. Hiszem láthattad vól-na, vén bolond! hogy a' szélvész jön: de jádzanak, katzérkodnak, vitsognak, 's harapdálódnak, egyebet a' világon femmit fem tesznek. Jobb vól-na, ha azon iparkodnál, hogy az alfeled szokuék az üléshez, mert még hasznát vennéd. Ezen szókra az aj-tót meg-nyitá Herfort, és az ízetlen piron-gatásnak véget vetett.

Midőn Herfort a' maga szobájából ki-jö-ve, éppen akkor jöve-ki Kláríka is a' ma-gából. Mint van kintsem! kérdé Herfort,
jól

jól úgy-é? — Jól kedvesem! testemre néz-ve: de itt a' szívem búsul és dőbög. Meg-szorítá Kláríkanak kezét szelídeden, és le-menének mind a' ketten az anyukhoz.

Midőn már az ég nem dörgött, Valde-már Záfzló-tartó az iftállóban, az Aszfzony pedig csak maga vala. Kláríka búslakodva szemeivel az attyát keresé. Ugyan retté-netes szélvész zivatar vala ez! mondá Herfort. De hol van Valdemár Úr? — Az Isten tudja hol van. El-ment még az első előtt valahová! Klári eredj-ki, nézd, ha készül-é a' vatsora: majd Atyád is va-lahonnét csak haza vetődik. Kláríka el-mé-ne. — Nem jól van a' dolog, Ötsém U-ram! Ma meg-mondottam az öregnek. — Nos? — Nem is akar rá hallgatni, rette-netesen meg-boszfzonkodott, 's boszfzúsá-gában el-ment innét hazúl. Csak rajta lé-gyen édes Ötsém Uram, hogy valamire ve-heffe. — Hát a' Pappal mit végezhetett Záfzló-tartó Uram? — Azzal fem lehet femmire is menni. Nem is arról a' dolog-ról, hanem más egyéb tanult dolgokról be-széllgettenek. — Tanult dolgokról? aja-

kát harapá. El-kellett volna azt Zászló-tartó Uramnak hagynia, 's a' rá bizattatott dolgot elő kellett volna hoznia. — Úgy, igen is, Ötsém Uram! de mint afféle fiatalok szokták — — Ezen szavait félbeszakasztá Vilhelmnek bé-jövele. — Roszszúl jártál-el dolgokban Vilhelm! rosszszúl! — Nézze, Ötsém Uram! elő-hozakodtunk a' könyvek felől, és ebben el-járt az idő. Ördögös tudós ember az a' mi Papunk, nekem igen jól meg-tetszett minden, a' mit mondott. Midőn éppen a' dolgot magát említeni akartam, szinte akkor el-kezdett az ég dörögni. Én pedig azt nem izenvedhetem, azért haza jöttem. Bár csak más-kor dörgött volna, most a' Papot igen jó kedvében találtam.

Valdemár Úr, a' ki szinte haza érkezék, el-végezteté vélek a' beszéllgetéft. Komor volt, mint a' múlt fergeteg. Hol volt az Úr? — Egy kunyhóba állottam-bé, míg az első el-takarodott. Ottan a' barátságos emberekkel ettem, ittam. Holnap egy ürüt adok a' helyett nékiek. Klárika! te készítsd-elő az ürüt. Klárikának
szí-

ve örömmel tellyes Igen-ist ada szájára. — Afzthalhoz ülének. Rikárd nem evék. Klárika sem; hanem néha néha bádjadt szemeket vete Annyára, Attyára pedig kedvesen néze, Herfortot megint buzgón tekingeté. Valdemárné Afzszony igen komor volt. Mihelyest a' Zászló-tartó jól lakott: háttas székére dűle, 's el-kezde hortyogni. Hébe hóba egy két szót szóllának Herfort és Rikárd. Igen szomorú vatsorálás volt ez! Hamar el-oszlanak egymástól, a' szeretők ugyan az ő szobájokba, a' Zászló-tartó a' maga félszékébe, a' két öregek pedig egy-gyütt maradának.

Herfort már régolta nem alutt olly édesen és nyugodalmasan, mint ez éjjel. Midőn meg-viágozódott, akkor serkent-fel. Klárika hasonló-képen. A' fel-keleő nap az ő szobájába sűgározott, melly ötet fel-költötte. El-hagyá ágyát, az ablakhoz méne, és azt fel-nyitá. Oh melly szép, melly pompás az Istennek gyönyörű napja! Mikép mosolyog minden a' mezőkön! Oh! melly rettenetes, melly félelmes voltál tegnap, felséges Teremtőm, a' menydörgés
I 3
kö-

között! és ma ismét kegyelmet mofolyog alá reánk a' te szemed! Légy nékem is kegyelmes ma és mindenkor, életemnek minden idejében. El-hallgata kegyeffen, és tsendefen imádkozék. Az ő lelke békes vala, szíve halkal verdegele, és nyugodalmas békeféség nyugovék ő rajta. Már a' patsirta is fityferész a' levegő égben magasán, fufogá magába, hangitsál a' háláadó patsirta, és az ő kellemes torkából reggeli nótáját énekli. Vévé ofztán ruháit, felöltözék, el-hagyá szobáját, és a' kerten által ki-méne a' mezőre.

Azon a' keskeny gyalog úton! akart menni, de nedves vólt, tehát kerefztül által az ország-útjára méne. A' két Barátok itten eszébe jutának, 's azokkal együtt a' Klaftrum is. Ez a' gondolat mint a' villám úgy hatott az ő lelkére. El-tűnt minden belső nyugodalma. Járkálván gondolkodék és sira. El-éré a' széllyel hafogatott fát is. Közel oda járúla, és azt meg-visgála. Egy széllyel szóratott madár-fészek függött két szálka között. A' földön öt mezitelen madár-fiak heverének. Ah! szegény ártatlan

ma-

madárkák (mondá sírva, és egyet kezébe véve) már oda vattok. Mint fog most a' fiaitól meg-fofztatott Pár búslakodni! Öfzve-szedé a' döglött állatotskákat, foga egy forgátsot, egy kis gödröt áfa, és bé-temeté azokat. Vifzfa-mentében a' rozzant pajtát le-dülten találá. Hálá légyen az Istennek, hogy minket tegnap agyon nem ütött!

A' fölőftökömnél szinte olly tsendefségben valának, mint tegnap estve. Rikárd ki-veré pipáját, és el-méne. A' Zászló-tartó még alutt. Klárika Attyának utánna ment, és így Valdemárné és Herfort egyedül maradának. — Most már hozzá fogok, kegyes Néném! Most el-vifzem az öreg Urat Anshelmhez. és ottan szóllok vélek mind a' kettőjökkel. — Sok jó szerentsét kívánok Ötsém Uramnak! — Herfort vévé kalapját és páltzáját, 's el-méne.

Mihelyest Anshelmhez jöttek, közöltek a' három egyenes szívü jó-akarók egymással, mi történt vólt rajtok. Rikárd befzellé elő leg-elsőben is, a' mi rajta történt, azután a' Pap.

Midőn Valdemár öreg Úr bé-ment az ő feleségéhez a' szobába, igen hizelkedve és nyájasan fogadtatott. Mit akarsz Fiam mondani? miért hivattál? Valami fontosat akarok mondani, Kintsem! A' mi gyermekünknek javát illeti — Szeretem, szeretem az affélét hallani — Jól tudod magad is, édes Férjem, hogy a' mi vagyunk igen középszerű — Tudom, tudom! de Istennek legyen hála! még naponként volt mit ennünk 's innunk: reménylem, úgy engedí az Isten ezután is — De a' mi gyermekeink — azok velünk egyenek 's igyanak, míg nékiek adhatunk — Vilhelm már alkalmasint keresheti a' maga kenyerét, de Leányunkról is örömeft gondot akarnék viselni. — Én is szinte úgy, édes Fiam! El-kell várnunk, míg Klárikát valamely jó ifjú el-vefzi. Még elég ideje vagyunk! — Úgy, de ki vefzi azt el? olly szegény leányt! Ha el-vefzi is valaki: még akkor is ki-kell annak a' jufsát adni, 's így a' szegény Vilhelmnek kevés marad. — A' szegény Vilhelmnek nints több jussa a' jósz'gban, mint a' Húgának. Fel-fogja őtet az ő bátyja fe-gélleni, a' kihez annyira hasonló; gazdál-

kod-

kodjék ofztán, és szerezzon magának — Nem az ő bátya, nem — hanem te vagy az Attya, tenéked kell róla gondot vifelned — Hogy tehetem azt tehát? — Azon légy, hogy az egész jószág kezére efsék. Hát Klárikát ki zárjam-é az örökségből, és miért tselekedném én azt? — Nem úgy, Édesem! (az aszszony meg-fogá hizelkedve a' kezét) Klárikát bóldoggá, egész életében bóldoggá tehetjük — Hogy úgy, Fiam? mond-meg! Vigyázz reám tsak édes Uram! azt gondolnám, hogy azt a' Klafstromba vinnénk. — A' Klafstromba? mon-dád, a' Klafstromba? a' Klafstromba? — Igen is, Kintsem! — Hogy tréfálódhatol, édes Feleségem? Klárikát a' Klafstromba! Ha! ha! ha! ha! — Ne neveys, édes Fiam! nem tréfálodom. A' fontos dolgokban jól tudod, hogy nem szoktam tréfálódni. — Ugyan mond-meg tehát egyenesen, valóságos kívánságod-é az? — Minden bizony-nyal az! — No! tehát nékem is most tré-fán kívül kell szóllanom: Klárika nem mé-gyen a' Klafstromba! — De miért nem? hi-fzem ott — — Mondom: hogy Klárika nem mégyen a' Klafstromba! Egy szó an-nyi,

nyi, mint száz! Olyan számár, oktondi fiúnak kedvéért tafzitanék én el egy leányt magamtól, a' kit szeretek, és a' ki ezer-fzerte jobb, mint Vilhelm? Ha ezt tselekedném, nem vólnék méltó arra, hogy az Isten nékem egy olly jó magzatot adott.

— Ne szólj Vilhelmről olly porondán! — Már az is meg-nőtt ember, és nagy Úr' szolgálatjában való Tiszt. — Bizony talám fenyegetni akarsz véle? Tudd-meg, ha az a' felma vesztég nem léfzen, vagy húgának békét nem hágy; fel-vetem egy szekérre, egy pár parasztot adok melleje ítrázsául, 's el-küldöm a' Regimenthez, a' hová való. Hallottad az én erős és el-for-díthatatlan szándékomat? Ezen szókkal kiméne a' szobából, és az ajtót olly mérgefen bé-tsapá, hogy a' ház is meg-rendült bele.

A' Parnál koránt is máskép és vigabban történt a' dolog. Midőn a' Zászló-tartó a' kertet el-hagyá, a' hol olly szép Komplimentet vágott, mint akarmeltyik hajós-legény, egyenesen Anshelmhez vévé útját. A' töltésen végig botorkáltában ezt danúl-

ta:

ta: Élek rózsám! nem holtam-meg 's a' t. Végre el-juta a' Pap' udvarára. A' szob'ajtot nagy zörejjel kotzogatta, és igen szeleffen ment-bé a' szobába. Anshelm a' könyvek között üle, és olvasgata. Húga pedig ki-tárt ablaknál ülve ráman himezett.

Szolgája Anshelm Uramnak! szolgája Mártha Leány-aszfzonymak! — Jó napot! édes Zászló-tartó Uram! nagy kedvemre vagyom, hogy egyszer valahára meg-látogat! Tetsék le-ülni — Közfönöm szépen, nem vagyok szinte fáradt. Tsak meg-kívántam látni, minekelötte el-mennék, mint foly a' dolog az Urnál. — Ejnye! mi a' guta, beh fok könyvek ezek! Vannak-é némeltyekben képek is? a' képes könyvek leg-jobbak. — Vannak igen is, Zászló-tartó Uram; itt mindjárt van egy, ha tetszik (Négyesbe való kötés völt, mellyben minden szerzetbéli Barátoknak formáik le-völtak rajzolva, azoknak külömb-féle vifeletek és öltözetek szerint. Azoknak meg-írása Deakúl vala) El-vévé ezt a' Zászló-tartó, és forgatá. — Hiszem kordás emberek ezek! hol van ezeknek a' hazájok?

Hát

— Hát nem esméri ezeket Zászló-tartó Uram? — Nem biz én! — Bizonyosan nem? — Hogy esmérném őket, mikor még foha-életbenem sem láttam. — Tehát megmondom, kik ezek: Ezek a' Zsidóknak akkori Hadi vezérjeik voltak, mikor Egyiptomból ki-jövének — Ugyan úgy-é? Nem hiába tehát, hogy mind olly katonás emberek. Ki ez, kinek kezében egy holt ember' kaponyája vagyon? — Az, ama híres Petrusnak jobb apja, a' ki a' múlt háborúban olly vitézül viselte magát. Mint katona Móses' Hadi-vezérsége alatt szolgált, 's azután Jérikónak Kommendánsává tétetett. Fejét osztán egyszer lovon nyargaltában el-lőtték egy iszonyú nagy hat fontos ágyú-golyóval. — Irtóztató formája is vagyon bezzeg! — Hogy mondják-ki, a' mi ide van írva? — az: *memento mori!* — Mit tesz ez Magyarul? — Ez annak a' vitéznek sýmbolumba volt; 's azt téfzi: Madár vagy egyél, vagy dögöljél-meg. — Mind ollyan furtsa! (el-fordítá azt a' levelet) Nézze, nézze Atyaságod! itt ennek a' garabontzás Deáknak mely rútvörös szakállá vagyon! Rút ugyan, Zászló-

ló-tartó Uram! — Kitsoda ez? — Ez Judás Iskariótes, a' ki a' Krisztust el-árulta. — Nem ezt vitte-é el az ördög? — De ugyan ezt! — Azt szeretem én! Tsak tartsa is ott az átkozott eretnekjét, majd tsak nem ollyan formájú, mint a' Kapuzinusok. — Régi lehet már ez a' könyv, úgy-é? — Régi ugyan, Zászló-tartó Uram! Még egy Református Prédikátor írta Párisban az özőn-viz előtt is fokkal. Nőe gyakorta olvasgatá a' bárkájában, ha el-únta magát. — Református Prédikátor? hát ezt színteretnek szerzette. (Félre tévé azt a' Zászló-tartó, és le-törölgeté újjait. Menél ostobább, annál buzgóbb, gondolá magában Anshelm, 's vállat vonított) Nem árt az efféle dolgokban, mellyek nem a' Vallás' dolgához tartoznak. (fel-vévé ismét a' Zászló-tartó a' könyvet) — De mitsoda nyelv ez? — Az Hoangitomalankitis nyelv. (Erre Mártha, Anshelmnek húga, hallatóffan el-nevette magát) Mit neveté te Mártha? — Ih! azon a' ritka nevezeten. — Ritka név ugyan, és nehéz, hogy alig lehet meg-fogni. Érti Atyaságod ezt a' nyelvet? Igen is. Hogy ne érteném?

Olvaſſon tehát valamit belőle, igen ſzeret-
ném hallani. (Anshelm egy Perioduſt el-
olvaſa) — No ! mi ez már ? — Ez, a'
mit olvaſék, éppen ama' levél, mellyet
Móſes Hadi-Vezér az ő módba-hagyott
Oberſterének egy Kozák Major által el-kül-
dött vala. Móſes ebben azt igen meg-pi-
rongatja, 's erőſſen le-hordja, hogy az ő
rendelése ellen meg-engedte, hogy a' zöld
mentés veres Húſzáróknak ſerege a' tábor-
nak határján által-menjen. Ezt jelentik a'
ſzók, mellyeket Zászló-tartó Uram előtt
el-olvaſtam: Soha életemben ſem láttam
még ſenkit is, a' ki a' ſzamárhoz oſtoba-
ságban haſonlóbb volna, mint te, kos-fe-
jű. Mindég is oſtoba fejű maradsz. —
Kutya volt még a' lelke! keményen volt
ez! Moſtani világban nem venné-fel ezt
az Oberſter a' Generálíſtól: talám mindjárt
kardot rántana ellene. — De Anshelm Uram !
majd el-is felejtém, miért jöttem tulajdon-
képpen. Szépen köſzönteti Anyám Afz-
izony az Urat, 's kéreti, tſlekedje-meg, lé-
gyen néki valamely fontos dologban ſe-
gítſégül. — Szíveſen, Zászló-tartó Uram !
Iziveſen, ha tehetségemben áll; kézſen lé-

ſzek

ſzek parantsolatjára. — Oh igen is! Azt
mond - - - Jézus! mi vala az ? Dörög az
ég ? Égi háború támad ! Jaj! majd meg-áz-
nék, máſkor, talám hólnap, iſmét el-jö-
vök. — (Reſzketve kalapjáért nyúla) —
Hiſz' itt is ſzárázon volna Zászló-tartó U-
ram. — Igen jól vagyon: de a' Várban kell
lennem. — Iſten maradjon az Urral! Iſ-
ten hozzád Mártha ! — Topogva viſzſza
botorkált iſmét, a' mint jött vala.

Ennél oſtobább ember a' föld hátán nem
lehet, mondá Anshelm az ő hűgának. El-
lenkezéseket ellenkezéseſſel tetéztem; még
is ſemmit észre nem vett. Iſtenem! fele-
lé Mártha, már tsak nem meg-fúlladtam.
Ugyan tudta hányſni Bátyám Uram a' Kala-
fintát; de hogy lehet a' mellett olly tré-
fatlan ?

Anshelm ezt ſzokott módja ſzerint vi-
gan el-beſzélé barátjainak. Herfort olly
jó ízűen nevetett, hogy egész teſte meg-
rázódott. Rikárdnak is kellett néha-néha
nevetnie; de ez az ő atyai ſzívét igen ſe-
besítette, a' mellyen majd ſírásra fakadott

vól-

vólna. E' három barátok egymással tökéletesen meg-elégedének, és most forró barátságú szívvel válnak-el egymástól.

Herfortnak még nagy dolga vala Valdemárné Afzfzonnal; ettől mentől hamarabb meg-akart szabadúlni. Tehát kerefett alkalmatosságot véle magánoffian szóllani. Akadott is egy. — No! Ötsém Uram! kérde Valdemárné kívánatofan, mennyire mehetett? Itten semmit, éppen semmit sem lehet végben vinni. — Mit mond a' Pap? Oh az a' Klastromokat szinte úgy gyűlöli, mint az öreg Úr. — Tehát a' Papon nem tett próbát Ötsém Uram? Sőt tellyes erőmből: de kettő ellen erőtelen valék. Utóljára engednem kellett, mert mind a' ketten meg-boszfzonzkodának. — En még annál is több próbát tettem. Klárikát is megszóllítottam, és a' Klastromról mindent elébe raktam, a' mi tsak szép és kívánatos; de keservefen kezdett sírni, és az Istenre, 's a' Szentekre erősítette, hogy kész inkább meg-halni, mint a' Klastromba menni. Valdemárné Afzfzony jó ideig tsendefen hallgata. No! tehát mondá végre főháfz-

háfzkodva, hadd maradjon abba, ha femmire se mehetünk. En jót gondoltam: jövendőben tselekedjék úgy az Uram, a' mint akar.

Senki jobban nem örült, mint Herfort. Minden aggódási el-széllyedének, mint az éjjeli gőz, ha a' Nap reá fugároz. Bóldognak tartá magát, közlötte mátkájával is e' hírt, és együtt örvendezett véle, a' mint az afféle bóldogtalanok szoktak örvendezni, kik a' hajó-töréstől való féltekben reszketnek, és osztán szerentséfen meg-szabadúlnak várások felett.

Azonban ez a' történet olly titkot fedezett-fel Valdemár Urnak szemei előtt, melly mind eddig elötte el-rejtetett vala. Abbéli fergolódásából Herfortnak, mellyel vólt Klárikának sorsa eránt, meg-esmérte, hogy ő Klárikát szereti, és Leányának magga viseléséből tsak hamar fejdité, hogy ő is szereti Herfortot. Az öreg Úr tellyes szívből jóvá hagyta e' szeretetet, örült rajta, és kívánta szívesen, bár tsak Herfort hamar olly állapotba helyeztetődének, melly-

be mind a' ketten öszve-kelhetnének. Erre való nézve nem tetfzett nékie, akár mi örömezt látta is Herfortot maga mellett, hogy ő az ő házában az időt veszi. Mivel ő esmérte Herfortnak fogható tehétségeit: tehát egy parányit sem kételkedett abban, hogy Herfort a' maga szerentséjét, ha keresné, valahol fel-ne találhatná. Minnekokáért azt óhajtá, hogy hamar a' nagy világba visszazárterne, és elő-menetelet munkálódná.

Egynehány napokig ezen gondolatokat főzte magában, és mind tsak meg-akarta Herfortnak jelenteni; de midőn arra a' pont-ra jött, hogy azt meg-tegye, el-esett szíve, 's nem tehete. El-végezte magában, azt Anshelmre bízni. Midőn azt Anshelmnek elő-hozá, ez arra kész-akaratu volt, és helyén hagyá gondolatját; azt is megjelenté egyszersmind, hogy ő e' két ifjú pár között való szeretetet már tudta, még mikor Mária nála volt. Anshelm ki-is nyilatkoztatá a' reá bízattatott dolgot, midőn arra alkalmas időt talált. Herfort ki-való néki költsönös szerelmeket, és meg-igé-

ré,

ré, hogy mihelyest a' Zászló-tartó visszazárterénd, ő Bétsbe menendő léfzen, hogy ott magának hivatalt és kenyeret szerezzen. Kéré egyszersmind a' Papot, hogy az ő távol-létében is élelztgeffe a' szeretet Klárikában. Anshelm fogadá ezt száj-jal, szívvel és parolájával.

A' békeféség így ismét helyre állittatott a' várban. Valdemárné afzfzony visszontagnyájafsa léve, és fenki a' Klastromot elő sem hozta. Azonban Herfort az ő nennyében azt tapasztalá, hogy az ő eránta fokkal tartózkodóbb lett, mint az előtt volt. A' Zászló-tartó mindenütt ki-tért az ő útjából, és ha együtt kellett lenniük, fokszor szinte pallérozatlanul viselte magát ő hozzája. Nagy óhajtással kívánta annakokáért Herfort, hogy annak szabadság' ideje hamar végezödjék, és ámbátor arra bús szívvel gondola, hogy azután nékie is meg-kell válnia az ő Leányától; mindazáltal azzal nyugofztalta magát, hogy efféle el-válás nélkül azzal öszve nem szövetkezhetik.

K 2

A'

A' napok el-múlának a' fzikott foglalatofságok, és a' mezei multságok között. Egy Vasárnap el-útazott Valdemárné a' Záfzló-tartóval együtt ***ba, és Szerdán tértek tsak vízfza. Ő ugyan vidám volt vízfza-jövedelekor, és azt adá Férjének tudtára, hogy tizen-négy napok múlva ismét oda kell mennie, 's akkor Klárikát is el-fogná vinni; mivel ő némelly materiákat vásárlott, a' mellyek Klárikának számára ott kézfittetnek-el. Az öreg Úr femmi ellenkezést nem tett ebben, hanem azt örömeft meg-engede. Klárika ellenben ezt hallván, meg-ijede.

Akármi ártatlan, tífza és kegyes volt is Klárika, még is a' tzifraságot rend kívül fzerette. Szerette magát a' tükörben nézegetni, és akármi kis rendetlenségét is öltözetének meg-igazítani. Herfort ezt örömeft látá, gondolván, hogy egy leányzó a' nélkül femmit fem ér, ha a' tükröt nem fzereti. Semmi Klárikának nem volt örvendetefebb, 's nem fzerzett nagyobb örömeft, mint az új ruha. Ekkor mindazonáltal az ő hívságotfka fzíve nem kapott ezen.

ezen. Akár mennyit beszélték is az új ruhákról: de ő néki az ez úttal ellene volt, és az azokról való gondolat a' koporsóra való gondolat gyanánt esett. Ezekben a' nyöltz napokban mindég a' fzíve fájt, gyakorta síra, és fzüntelen fzmorkodott, nagyon törödvén.

Hamar meg-fejdité ezt Herfort, 'a' miatt leg-fájdalmasabb keferüségét érze magában. Minden alkalmatofságot, mellyben véle magánofian szólhatott, és minden vígafztaló okokat, mellyek eszébe jutottak, arra fordított vala, hogy Klárikát fel-vidithaffa. Ebbéli igyekezete hafznált ugyan addig, míg maga jelen volt; de Klárikának fzmorúsága naponként nevedett. Anshelm előtt önté-ki annakokaért Herfort az ő búfongó fzívét. Az igaz fzívü Anshelm igyekezett ötet vígafztalni: Tsendefedjél-meg, úgy mond, kegyes ifjú! Légy békével! Ha a' Leányok valakit fzeretnek, ha valakit híven és forrón fzeretnek, tehát minden leg-kífiebb környül-állás is, melly fzereteket gátolni láttatik, nyúghatatlanságot okoz ő nékiek: Mert fzüntelen a' magok

gok szerelmesével kívánnának lenni. — — Herfort szeretettel meg-fzorítá Anshelmnek kezét, szemeiből a' könyvet törölgeté, és hallgata.

Midőn haza tere, az egész háznépet együtt találá, Klárikán kívül. Kérdé, hol volna az? Vélhetőkép az ő szobájában, felelé Valdemárné nyájafan. Nem tudom, folytatá tovább az Afzfzony, úgy tetfzik nekem, hogy az a' leány azolta igen szomorú szabású, miolta a' Klástromot említettük. Fájlalom, hogy szegényt az által nyúghatatlaná tettem. — Az tsak olly melleleg való gondolatom volt. Bár tsak meg fe is mondotta volna Ötsém Uram nékie. Magam is fajnalom, felele Herfort, hogy azt tselekedtem; de én azt jóra véltem. Valdemárné rá tekintett, el-hajtá fejét, és hallgata.

Midőn az Angyal bús ábrázattal, melly ugyan a' mosolygó tekintetnek alája rejtézet, a' társaságba jöve; szokatlan nyájassággal bínt vele az ő annva. Az attya buzgón reá néze, meg-fogá kezénél fogva,

és

és ortzáját fimogató, mondván: jöszte, édes Klárikám, verd-el énnékem azt a' viginótát a' Klávikordiumon, a' mellyet én olly örömeft hallgatok. Szaporán nékie mène Klárika, és keresé azt a' nótát. Herfort ki-rándúlt a' szobából, fel a' gráditson, elő-fogá furuglyáját. Ketten gyönyörűsegefen jádának. De Klárikának ábrázatja, és a' vígan pengő húrok nem egyezének meg egymással.

Az el-menetelnek napja mind tsak közelített, és a' szenvedő leánynak szomorúsága jobban-jobban ki-tetfzett. Az ő szemei ritkán száradtak-meg, ha maga volt. Nem kedvelte immár a' sétálást, a' kertet és a' mezőt. Herfortnak távol-létében, a' maga szobájában, mintha le-kötöztetett volna, úgy ült. Afztalkája mellett fejét kezére támasztván, mély gondolatokkal, vizsgálgató kedvesének képét, és sirdogála. Lankadt volt az ő szikrázó kék szemeinek tüze. Az ő rózsza színű ortzája hervadt piroságúvá leve, és a' leány már kezdett egy olly virághoz hasonlóvá lenni, mellynek gyökerét virágjában a' féreg meg-emészte.

K 4

és

és így apródonként az egész virág el-hervad, el-fonnyad.

Herfortnak lelkén a' bűnnek súlyos vasas keze feküvék. Látván, hogy szerelmes kintsét a' bú el-fogyasztja, el-sárgítja, el-fonnyasztja; az ő szíve azon való szomorkodásában el-olvada, mert nem nézhető kedves lelkének nyomorúságát. Minden bús tekintete Klárikának, mellyet ő reá vetett, fájdalmas szúrás gyanánt esett ő nékie.

Midőn egy dél után Herfort szomorúan az ő Leányáról gondolkodván, a' falun végig menne; hozzája közelíte a' posta, és egy levelet nyújta néki. Az ifjú Glükstern Gróftól, az ő szerelmes Barátjától való volt ez. Mindenkor kellők és örvendetek voltak Herfort előtt ennek levelei, mellyeket hozzája útasított; de az ő mostan szenvedő szívének állapotja nem engedte meg e' mostani levélen való örvendezését. Az egy fekete petsét, melly szembe tűnő volt, izgatá őtet a' fel-törésre. A' Grófnak betses, és barátsággal tellyes szívet

minden for hirdeté. Abban a' levélben az ő attyának halálát izené-meg, és kéré Herfortot szeretettel, hogy lenne az ő úta-zásaiban két hólnapok után késérője. Midőn a' Gróf nem kételkedett abban, hogy Herfort az ő kedvére azt meg-ne tselekedné, tehát küldött nékie egy úttal száz aranyokról való írást, mellyeket Májntzban Bétsig való útazásának meg-győzésére, és egyéb szükségére fel-vehetne. Kéré végre Herfortot, hogy hamar és ígérkező választ küldjön. Levelét osztán olly bizodalmas móddal fejezé-bé, mellyel egymás eránt voltak.

Más idővel efféle kínálás leg-kedvefebb és kellemeffebb lett volna nékie: de most meg-veté azt, mivel mátkája vala, kit tellyes lelkéből, és annak szánt szívéből szeretett. Édes Glüksternem! most az egyfzer le-mondok kínáláfodról, mondá Herfort. — El-megyek ugyan Bétsbe, meglátlak ottan, és háláadó szívvvel meg-ölelek: de nem megyek-el veled, ott maradok, a' magam és mátkám' szerentséjét munkálódom, éjjel nappal foglalatoskodom,

és nem nyúgfzom-meg előbb, míg az Isten azt az enyimmé nem téfzi. El-tévé a' levelet, és azon tünekedett, miképpen lehetten Bétsbe elő-menetele. — Hazza méne.

Midőn a' Várba juta, azt gondolván, hogy a' maga szobájába mégyen: mivel feje az ő kedves szívetől tele vala, bé-botlott akaraja ellen Kláríka' szobájába. Mihelyest meg-nyitá az ajtót, azonnal észre vévé, hogy a' járást el-vétette. Kláríka tüftént fel-ugrott, és elcibe futamoda. — Ah Herfort! bús szívemnek egyetlen egy vigafzталása! hólnap után, óh hólnap után, el-hagylak! Ezen szókkal, mellyeket bú-súlt hanggal monda-ki, által-ölelé Herfortot gyenge karjaival. Herfort meg-tsókolá őtet: és könyveknek zápora szakadott az ő szemeiből. Annyira meg-fásúlt szíve, hogy nem szólhatott a' fájdalom miatt. — Végre meg-keményítette magát, egy székhez vivé Kláríkat, le üle, és azt térdére vévé. Reménykedett Kláríkanak, hogy nyilatkoztatná-ki tulajdon okát epefztő keferúségének. Semmi nem egyéb, felele az, hanem hogy Anyám Afzfzonnnyal ***ba el-

el-kell mennem, és Magát itt kell hagynom. — Hifzem rövid napok múlva ismét vízfzfa-fordúl Kintsem! Nem kell ott maradnia. — Ah Kedvesem! eleget mondom azt magamnak; de semmit nem használ, nem vidúlhatok-meg. Itt van a' hartz, itt a' fzívemben! Mi légyen tulajdonképen, nem tudom, nem magyarázhatom-meg annak okát.

Herfort erőlteté az ő találmányos tehetségét valamelly ki-gondolható vigafzталásnak ki-keresésére, mellyet Kláríkanak nyúgfzталására fordítana; de az mind hijávaló és foganatlan volt. — Hát nem volna-e lehetséges, kérdé Kláríka, hogy maga is el-jönne ***ba? — Oh melly örömeft el-mennék! vízfzálá Herfort; de az Anya - - - No! jól van! felele Kláríka; így a' koporsóból ki-fzabadíthat-ki engemet? A' koporsóból? mit akar ezzel? — Az vala az én rettentő álmomnak foglalataja, mellyre má reggel fel-serkentem. Azt álmodtam, mintha itt a' Vár előtt egy ifzontató mély gödör lett volna. Anyám Afzfzony a' gödörnek szélén állott, és abba le-

le-tekintett. Nézd csak, Klárka, úgy mond, melly igen ragyog ennek a' gödörnek feneké. Oda mentem, és imé! Anyám Afzszony engemet katzagya belé taszított. Az ijedelemben fel-ébredtem. Oh! olly igen meg szállotta szívemet ez az álom, hogy azt tellyefséggel ki-nem verhetem a' fejemből! — Az csak álom, édes szívem! mondá Herfort. Hálá Isten! hogy nem igaz. Szerdán el-fognak indulni: Pénteken estvére haza jönnek. Adja az Isten! sohajtá Klárka. — Meg-is adja, hiszem az Istent, vizsgálá Herfort, és buzgó tsókot vága Klárikának égő ajakára. Fel-kele, el-méne.

A' Zászló-tartó is készült immár az útra. Annyával szándékozott *** ig menni, 's onnét útját München felé folytatni. Mihelyest Klárka vizsgálá jó, Herfort is azonnal útnak indul. Egy nappal az el-menettel előtt Anshelm meg-látogatá a' Várbélieket. Valdemárné Afzszony felette nyájas tekintettel fogadá ötet. Nagyon víg volt. — Ha még egyszer látogatásra haza jő Zászló-tartó Uram; (mondá Anshelm) akkor Kapitány Uramnak fogjuk nevezni. —

Re-

Reményilem, Anshelm Uram, egy két esztendő alatt meg-történhetik. — Szívemből óhajtom, mondá az Attya, 's kívánok eszt és okofságot, melly nélkül femmi betsületed fem ér femmit is.

Estve, midőn Herfort az ablaknál mély gondolatokba merülve állana, hozzája méne Klárka. Még fok beszédem vagyon te veled, igen fok! fugá néki Klárka. Maradj-fem ma; tizenkét óra után szobádba megyek. Herfort ezt meg-igéré, és meg-szorítá Klárka' kezét gyengédeden. Mivel korán reggel útnak indulandók voltak; azért a' Zászló-tartó hamar az ágyba méne, és Herfort is korán szobájába tére, mivel a' szóllásra most femmi kedve fem volt.

A' rendelt időre meg-jelent a' szomorú epekedő szerelmes. Meg-esmérhetőképpen uralkodott a' bú-bánat az ortzáján. Fel-öltözte ruháit is egy úttal, mellyeket az útra magán el-vinne, mert fel-tette magában, hogy nem fog az ágyba menni. A' tsüggendező ifjú eleibe méne Klárikának, és azt egy székre vezeté. Sokáig függött

Klá-

Klárka Herfortnak nyakán, míg meg-szólamlott. Oh kedvesem! mondá végre a' Leány rebegő és siralmas szóval; az én lelkemnek mélységében irtóztató módon felfog valami, csak igen lassúskán, mindazáltal igen hallódhatókép. Szomorú, homályos és félelmes gyanakodásim vagynak! Herfort! óh Herfort! úgy tetszik, nem látalak többé! Tovább nem szólhata. Egész könyveknek áradása vala a' meg-törődött szívü ifjúnak mellyén: patak módjára folyának ennek könyhúllatási is Klárkaéba.

— Szívemnek egy öröme! ez vala mind, a' mit Herfort mondhata. — El-kezdé ismét Klárka: óh Herfort! ha téged el-vesztenélek! ha téged el-vesztenélek! és el-tensdesüle. — Kevés órák múlva már tégedet, egyetlen vígasztaláfosmat, el-ha ylak, és osztán nem látalak — csak én soha sem! Irtóztató, rettenetes, borzasztó gondolat! melly körülöttem lebegdegél, szívembe szorítkozik, és halálofan sérteget. — Ezen szókat Klárka bőszülve, az ég felé emelt öfve-kaptsolt kezekkel mondá ki. — Herfort! életemnek tartalékja! Szívem, lelkem! Herfortom! Ha téged nem láthatnalak

lak többé: Óh! óh! melly kívánatos volna nékem a' halál, a' pufztító halál! melly kedves volna a' koporsó!

Herfortnak el-szikkadott elméje végre meg-vidámúla. Jó! kedves jó Leányom! (mondá lassú rebegő szóval) hogy adhatíz kelyt, kérlek, olly irtóztató, szívemet gyötrő gondolatoknak? Drága szerelmem! Az álmod valóban csak a' nehéz göztől, vagy nehéz vértől okoztatott: tehát ne engedd, hogy az tégedet olly szertelen epefszen. Meg-fogjuk vizfont egymást látni, vizfont meg-ölelni, és egymást el-szakaszthatatlan szíveinkhez szorítani. — Bár úgy lenne Herfort! vajha úgy lenne drága Jóm! vizszálá Klárka le-szegett fejjel.

Nézé Klárka Herfortnak óráját. Oh Istenem! kiáltá, már kettő az óra! Majd hamar meg-vírrad, és azután — eredj! Ujjolag patakok áradának szemeiből.

Klárka még egynehány pertzentésig mély gondolatokban marada: azután hirtelen ki-ragadá magát az ifjúnak karjai közül,

zül, térdre esék, és öfzve-tevé kezeit. Az ő buzgó imádsága lelkének mélységéből az Istennek trónusa eleibe fel-hatott. — Istenem! véghetetlen jóságú mennyei Atyám! a' ki még ekkoráig mindenkor jól-tévő kegyelemmel tekintettél alá szegény teremtedre, ki itt előtted a' porba leborúlt és sír; hallgasd-meg az én könyörgé-femet, mellyet szívemnek tellyefségéből te hozzád botsátok. Oh! ha egy féregnek könyhúllatárait is meg-nem útárod: tehát te-kints alá az enyimekre is, és hallgass-meg engemet, Istenem! — Láttasd-meg ismét velem, Atyám! ezen mellettem epefz-kedő ifjat, a' kit nékem ajándékoztál, ezen jó és betses ajándékot, mellyet a' te véghetetlen kegyelmed adott: Láttasd-meg ő-tet ismét velem, óh Atyám! Istenem! Atyám! — A' te szemeid, a' te kegyelmes szemeid mosolyogjanak alá a' mi tisztá szerezetűnkre. Hadjad azt a' te hatalmas védelmed által jóvá! — Istennek szent Anya! a' ki valaha hasonló módon szerettél; emberiképpen szerettél, lágyítsák-meg az én forró könyhúllatásim a' te anyai szívedet! Támogasd efedezéfeddel az én fohász-

ko-

ko-lásimat az Isten' kegyelmének trónusa előtt! Hallgasd-meg az én erős, meg-ronthatatlan, meg-másíthatatlan fogadás-tételemet: ha ezen ifjat ismét láthatom, óh ha őtet ismét láthatom, azután életemet, egész életemet szent és Istenes tselekedetek között töltöm-el, és tellyes napjaimat a' te Iftenségednek ditséretében folytatom szüntelen!

El-végezven imádságát, homlokával a' földet meg-illeté, és fel-kele. Herfort ő megette térdepelt. Most már jól van Herfort, mondá Kláríka, most már enyhűdtebb vagyok! A' Mindenható Istennek óltalma alatt fogok Májntzba utazni. A' jó Isten ott is velem léfzen, szárnyaival bé-fedez, és ha imádságomat meg-hallgatta, siráfo-mat meg-tekintette, tégedet viszontag meg-enged látnom. —

Ezen tisztá, szent Angyalkának hathatós imádságától Herfortnak elméje a' felhőkön is túl ragadtatott, és által-hata minden egeket a' Mindenhatónak trónusáig. Örömében meg-látá az Iftenséget, meg-

L

lá-

látá annak szemeiben a' kegyelmet, és meghallgatást: mintha álmából ébredett volna fel, úgy ugrék-fel, és meg-ölelé az ő szerelmését. Láttam, úgy mond, őtet! láttam a' jóságos kegyelmes Atyát, a' kihez imádkozál. Meg-halgattattunk! és bódogok vagyunk!

Most már nyugodtabbak valának. Megtsendefedett az ő elméjek, meg-enyhült az ő szívek. — Látad őtet? kérdé Klárka mosolygófan. Meg-hallgattattunk? Ah kedvesem! meg-vigasztaltál, ki-mondhatatlanul meg-vigasztaltál! mennyei örömet, angyali békeféséget töltöttél szívembe! — De már amarra napkelet felől hajnallik; a' világosság a' jövő napot hirdeti. Oh! mire ez a' nap el-múlik, akkorra távol léfzek te tőled, nem láthatlak, sirdogálok.

Valamelly tsörtölözés ijeszté-fel őket, melly alatt az udvarban esett. Klárka megdöbbenye fel-ugrék. Már vége van! Még egy forró tsókot adok, azután légy jó egészségben! Egy szerelemtől lelkesítettett tsókot nyoma Herfortnak ajakára, és eltűnék. —

Herfort még egy darab ideig szomorúan, és le-hajtott fővel jára a' szobában fel's alá. Végre meg-virradott. Fel-nyitá az ablakot. Az ég fekete vólt és homályos. Setét felhők ereszkedének alá, és nem vólt a' reggelnek femmi pirofsága. — Midőn alá jött a' szobába, ottan Valdemárné Afzszony és a' Zászló-tartó már kávéztak. Fel-ébredett már Maga is Ötsém Uram? kérdé az Afzszony. — Menj-fel Vilhelm, nézd, ha kéfzen van-é a' leány. Azonban elő-jött Klárka is. Sárga vólt az ő ortzája, mint a' halálé. Az ő fejer, tsinos, feszes őtözete nevelte az ő sárgaságát. A' koporsóban, ha bé-húnytá vólna az ő szemeit, hólnak tartotta vólna őtet az ember. Szüléinek kezeit megtsókolá, Herfortnak pedig meg-hajtá magát. Ennek szíve vérzett. — Mint vagy Klárka? kérdé az Attya. Jól aluttá-é te is? Igen halovány színed vagyon, édes gyermekem! Inkább itthon kellene ezt a' Leányt hagynod, afzszony! Tartok tőle, hogy az úton meg-betegül. — Lehetetlen az, Kintsem! Mert mértékét kell venni az ő ruháinak — Mértékét az ő kopor-

sójának is, gondolá Herfort magában: az ablakhoz állá, és könyvbe lábbadtak szemei. — Nem kellett volna rád venned fém ruhádat, (mondá Klárikának anyja) mert az úton igen el-porosúl. — Beteg tsak nem vagy? — Nem igen jól érzem magamat. — A' friss levegő-ég, és a' kotsi-rázás majd meg-igazítanak. — Mind el-tsen-defedének, hallgatának. Klárika meg-ivott egy findsa kávét kéntelenségből.

A' kotsi már elő jára. Midőn azt Klárika jönni hallá, egész teste fel-borsózott. Látá, hogy az Anyja a' háznak szegeletében valamiben foglalatoskodik, remegve Herforthoz méne: Kedyefem! így szólla lassú szóval: közföntsd ezerfzer nevemmel az én második Atyámat, a' jó Anshelmet: bizonyítsd ötet az én hozzá való szerete-temről és tiszteletemről. Meg-igéré azt Herfort maga meg-hajtásával; de nem szólhata.

Midőn a' Zászló-tartónak lovát előre hozták, ez az ő Attyától bútsút véve. Az Attya önéki még némelly-jó tanításokat ada: vég-

végre keferelve meg-tsokolá. Most Isten hozzád, Atyám! Légy jó egészségben! Isten te hozzád is Herfort Ötsém! Ha valaha Monachiumba vetődöl, keress-fel. Ki-méne a' szobából, fel-üle lovára.

Most már Klárika is az Attyához járúla. Az ő könyvei febeffen folyának: mely-re az Attya is el-keferede. Klárika nem szólhatott: de annál forróbb tsókokkal fedezé kedves Attyát. — Az Isten légyen veled, kedves Leányom! hordozzon szerentséfen! és hozzon vizfsza jó egészségben. — Adja azt a' jó Isten! sóhajtá Herfort. Klárika az ő Anyjától el-szorította, a' ki férjét hidegen meg-tsokolá.

Midőn Klárika Herforttól bútsúzek; majd nem el-ajúlt. Egyikőjük sem szólhattott egy szót is. Meg-fogá Herfort az ő szerelmesének kezét, és meg-tsokolá. Sűrűen potyogának könyvei. No! Klárika! jöfzte! kiáltá az anyja. Ki-késéré ötet Herfort a' kotsihoz. Klárika bé-hágott. Az utolsó szorítás a' szívig hatott. — A' kotsi el-indúla.

Mintha oda enyveztek volna, úgy állott az ifjú merően, és a kotsinak utánna nézett. Midőn az szemei elől el-tűnt, Valdemár ezt mondá: menjünk-bé a' szobába! Az ifjú ezt nem hallá. Hogy is hallhatta volna? Lelke, Nénnyének bal fele felől üle, egyedül teste állott ottan, mint az eleventelen bálvány. Midőn Herfort mint egy nehéz álomból fel-ébrede, meg-tére, mintegy meg-terheltetett a' szobába, ki-tára az ablakot, és a' vastag búrhós felhőkre bámúlt. Hirtelen kalapját kapá, 's lefuta a' gráditson. A' falun kívül repüle a' sűrű bokrosokon kerefztül, és fel-másza egy meredek hegyre, a' mellyen egykor az előtt Anshelmmel együtt az ő Angyalának oldala mellett a' természetnek tsudait magasztalta. Midőn annak tetejére fel-kapaszzkodott; szemeit *** Várofa felé fordítá. Éppen a' kotsi egy lejtőn méne alá, és szemei elől el-tűnék.

Moft körülötte minden pusztnak tetszett. Szíve fájt. Az ő könnyvei, mint valami két tsorgókból való ki-folyások úgy folyának ertzáin alá. Hofzítás bámúlása

után

után le-rogyék, és fekvé marada. Az első el-kezdett tseperegni. Sokáig fekvék az essőn, és tsupa latyakká lett. Azután le-szálla a' hegyről.

Az ő súlyosan meg-terhelt bánatos szívve vígasztalás után vágyakozott. Midőn a' faluba be-jutott, egyenesen Anshelmhez méne. El-ment immár! azt kiáltotta, és egy kar-fzékre le-rogyék. El-ment, vízfzálá Anshelm, és ismét vízfzsa fog jó ii. Oh barátom! itt van a' zaj, itt! Láttad volna tsak ötet, az én-lelkemet! meg-esett volna szíved rajta. Úgy ment a' lelkem, mint a' koporsóhoz!

El-hallgata, és kefergett. Anshelmnek szemei könyvbe fordulának. Érzé-egész szíve, mit kell az ő barátjának szenedni. Hízzem három napok múlva ismét láthatja Klárikáját, mondá nyájasan. Ezek majd hamar el-repülnek! Ne epefzse magát oly ok nélkül. Majd ha Klárika vízfzsa-tér, ismét vígadhat azzal együtt.

L 4

A'

A' szegény nyomorgó ifjú ezen vígafzáló szóktól szemlátomást meg-erősödött. Fel-kele, és meg-ölelé barátját. Midőn valamennyire enyhüdtebbnek érzé magát, meg-meg-beszéllé Anshelmnek mind azt, a' mi ő közötté, és az ő szomorú Angyala között esett a' múlt éjtszakán. Midőn annak imádságát említette, Anshelm az öröm miatt síra, és így kiálta: Oh ti kegyes, tisztá, és jó szerelmefek! jó az Isten: meg-nem utálhatja a' ti sóhajtásitokat! Bizonyára! bizonyára meg-koronázza a' ti tisztá Angyali szereteteket. Töröld-le a' könyveket szemeidről, jó Barátom! Az Isten meghallgatta kérésteket. Imé! a' te hív Barátod mondja tenéked, hogy az Isten beneteket előbb, vagy utóbb boldogokká téfzen.

Most Herfort ismét el-beszéllheté hebegés nélkül a' többit is. Végre eszébe jutott amaz álom is, melly Klárikát aluvásából fel-rettente. Az ő búsulása újjolag víszfa akart térni: de Anshelmnek vígafzáló szavai a' fellegetek, mellyek körülötte kerekedni akarának, el-olzlata. Herfort elő-

elő-húzá az óráját. Hálá Istennek! így fo-házkodék, már fél nap oda van, már tsak harmad fél — esztendök vagynak még hátra. Ez utolsó szót szívet illető szóval mondá-ki.

Már Anshelmtől bútsút akara venni, és az ő reája nézve puszta Várba menni. — Nem ugyan! mondá Anshelm, ma Herfort Uramat el-nem botsátom. Vagy pedig, mivel Valdemár Uram tsak maga vagyon, én is el-megyek Magával a' Várba, és ott ebédelek.

Valdemár ki-terjesztett karokkal fogadá az ő Barátját. Midőn Herfortot meg-látá: az Istenért! kiáltá, mitsoda színben van Maga? Beteg? Herfort tagadá. Ábrázolja ugyan szembe tűnő haloványságú volt. Sárga volt, és tsak alig gornyadozott. — Nem is lehetett ez másképpen! Fáradtnak kellett az ő tagjainak lenni, midőn egész éjjel semmit sem aludt, de kefergett. Mind a' ketten igyekezének Herfortnak kedvet hozni; de nem lehetett. Mihelyest vala-

mi fzemébe akadott, a' mi Klárikáé volt, ismét duplásson is visszazárt az ő bűja.

Étel után a' Klávikordiumhoz ült. Síra az ő szíve a' húrokon. Olly megillető módon jádzék, hogy a' szív olvadozott: a' mellett pedig fájdalmas ábrázattal vala, annyira, hogy az ő barátjainak szívek majd nem meg-hasadott. Hirtelen fel-ugrék, és elhagyá a' szobát. Ki-méne a' váron kívül. Midőn a' szabadon vala, keservefen kezdé sírni. Könyveinek folytával, úgy tetfzett, szíve is könnyebbedett. — De, mit kefergek? mondá magában. Miért telik-meg lelkem bánattal, és miért epefztődik az én szívem? holott Kláríka ismét visszazár fog jöni. — Ezen ijesztő gyanakodásokat tsak úgy ragasztotta reám. — Tsak álom volt, a' mit mondott! 's álom is marad! — De az ő ortzájának sárgasága! — Oh! óh ha meg-betegülne, és meg távozzál irtóztató, útalatos gondolat! — Mert ha meg-halna, azután én sem élnék tovább. Egyesülnöm kellene ő véle, az Angyallal!

A'

A' két Barátok, a' kik most feléje jövének, meg-gátolták őtet az ő töprenkedő elmélkedéseiben. Ezek rajta valának állhatatosan, hogy őtet meg-vidithassák. Az ő barátságos beszédeik hoztak is némellykor valami fényességet az ő fetét szívébe. Így múlt-el ez a' nap. Tíz órakor ment Anshelm haza: azután az Öreg és Herfort le-feküvének.

Az éjtszaka barátja leve. Elméjének és testének erejétől fogyatkozott lévén, mélyen el-aluvék. Az álom meg-nyugofztalta az ő fáradt testét, fordulás nélkül aludt világos reggelig, és nem költ-fel előbb, mint sem őtet Váldemár Úr ébresztette, a' ki igen aggódott, hogy Herfort sokáig kimarada. Fel-kele Herfort meg-újult erővel. Hálá legyen az Istennek! gondolá a' a' fel-öltözés közben, már el-múlt egy egész nap, és egy éj, hólnap estvére már haza jön a' Lelkem! Ezen gondolatok annyira meg-nyugofztalták őtet, hogy valamennyire vidám szabásúvá leve. Előtte való napon semmit sem evett. Az ő álom által meg-erősítettett teste kérte a' maga

jus-

jufsát. A' fölöstököm derekaffian tetfzett nékie, és az által még jobban meg-újította. Annakutánna mind a' ketten Anshelmhez menének, annál mulatának, és az ebédre is nála maradának. A' dél utáni idő nyájas beszélgetésekkel töltötték. Így múlt el a' másik nap is.

Végre fel-virradott az óhajtvá várt Pentekek is. Bár tsak már ez is el-múlt volna! ez volt Herfortnak elsőb kívánsága, midőn fel-ébredett. A' dél előtti idő szörnyü későn látzatott néki múlni. Tsak nem szüntelen kezében tartotta az óráját. Ennek mutatója a' minutákon fokáig kékett nékie. Dél után négy órakor el-ment az említett hegyre. Itt akarta meg-várni, míg a' kotsit szemébe vehetné, 's azután annak eleibe sietett volna. Le-ülte, és gondolá magában, melly örömmel fog az ő szerelmesének eleibe menni. — Így múltanak el tőle az órák.

A' nap végre el-nyugodott, és az éjnek árnyéka következett. Minthogy már nem meszfzéré láthatott, le-szálla a' hegyről,

ről, és el-ment az útján. Körülötte a' béalkonyodott természetben nagy tsendesség uralkodott. Ollykor ollykor reppent-fel egy fűrj, és hívá az ő nőftényét. Ha távulról zörgéft hallott, meg-állapodva hallgatódzott. Tíz óra után vólt már az idő, és nem jöve semmi kotsi is. El-múlt azon fellyül még egy óra, még sem jöve. — Már ma nem jön-meg, fohászkodá: vízfsza-tére szomorúan.

Otthon búsultában egy székre le-tsapá magát. Nem fokára azután az öreg Váldemár bé-jött eobe a' szobába. Már ma nem jönek vízfsza, mondá ez. Nem hiszem magam is, felele Herfort szomorúan. Alig mondá-ki ezt: hát a' kotsi a' Vár előtt meg-áll. Itt vannak még-is! kiáltá örömmel, fel-ugrék, kapá a' gyertyát, szalada az ajtón ki, és a' szél a' gyertyát el-öltá.

A' kő gráditson eleibe jöve a' Nénnye. Herfort erre reá merefztette szemeit, és azt meg-esmévén, mellette el-súramlott a' kotsihoz. Hol van Klánika? hol van? kérdé

dé rettege. Nem adódott felelet. — Jó-zsef! hol van a' Kláríka? hol van a' Kis-Afzfzony? hol? — Nem jött-el velünk, ott hagytuk ***ban. Ezt hallván, egy-be mintha a' menykö tsapott volna le mellette, el-merefztette magát, mint a' köbálvány.

Egy kemény taszítás, melly a' kotsis által a' bőr-ladával rajta esett, mozdítá-meg ötöt helyéből, mellyen úgy állott, mintha oda gyökeresült volna. Sebeffen fel-futa a' gráditson, úgy, hogy egy leányt is el-gázolt; és bé a' szobába. Néném Afzfzony! hol van a' Kláríka? kiláltá ifzonytú vastag szóval. Az ő szemei szikráztak, és teste reszketett. — Akarhol van, mi köze van ahoz Ötsém Uramnak? — De én nékem leg-alább van közöm hozzá (kiáltá az öreg Váldemár) Hol van az én gyermekem, az én Leányom? Le-esék Herfort Nénnyének lábaihoz, és által-fogá tér-deit olly erőffen, hogy az el-rikoltotta magát. Hol van Kláríka? édes Angyalom Néném Afzfzony! hol van? — Hadjon békét, udvariadan ember! talám agyon akar nyom-

nyomni? Mi köze Kláríkához? Nem kell Magának azt tudni, hol van? Egyfzeribe fel-ugrék, mint a' puska-por, ha lobbot vét. — Tigris téjen hizott! (meg-fogá Herfort Nénnyének melyét, és orofzlány-ordítással kiálta) Mond-meg, hol van Kláríka? Mond-meg! vagy mindjárt ezen kezimmal téplek öfzve, a' mellyeket itten reszketni látz. Váldemár közten jöve, és tartá Herfortot. Felesége ki-fejtődött kezei közzül Herfortnak: de a' nyakravalója kezében maradt. Herfort a' nyakravalót diribről darabra szaggatá, és annak darabjait széllyel reppegeté. Az ő szája erőssen tajtékozott. Az öreg Váldemárt gyorsan félre taszítá, Nénnyének méne, és azt egy szegeletbe szorítá.

Az ő rettentő, vad tekintete, a' száján való tajték, és az ő szemeiből szikrázó dühöség el-ijesztették Váldemárnét. — Meg-mondom, kiáltá, meg-mondom, hol van a' Kláríka, csak ereszszen-ki. Mond-meg mindjárt, addig egy nyommá sem bortsátlak! — Egészséges és jó helyen vagy on — De hol? — ***ban. — Melly helyen

helyen van ***ban? — A' Klastromban. —
A' Klastromban? Alig tévé ez utolsó kér-
dést, midőn agyarkodva újra Nennyének
méne. — De ez félre ugrott, és ki-futa
a' szobából.

Herfortot hasia rántotta, a' ki homlo-
kát egy széknél farkában meg-tsapta. Ir-
tóztató látvány! Az ortzája el-sárgult,
haja el-kótzolódott, az orrán a' vér bu-
gyogott, a' szája tajtékot hányt. Itt he-
vere most a' szép ékes ifjú útalatos tsúffal.

Váldemárnak szörnyü kiáltása a' házban
lakozókat öszve lázzasztotta. Mindent reá
fordítottak, hogy Herfortot magához té-
rítsefék, de haszontalan volt minden. —
Mozdúlatlanúl ott fekvék, és majd-majd
hólnak tartatott. Jajos sivás riváft kez-
dének a' szobában. Egyes egyig sirtak ezen
ifjúnak halálán, mivel az egész háznak lel-
ke tokja volt. Istenem! így kiáltozának
jajgatva, Istenem! a' szegény Úrfi! melly
igen jó, nyájas, és adakozó Ifjú volt ő!
Meg-siratja őtet az egész falu, kiváltképen
a' szegénység!

Egy

Egy nagy kar-székbe tévék őtet. Váldemár öreg Úr, és még mások tarták őtet,
míg hólt színü ortzáiról a' vért le-mosták.
Az öreg József nagy febrében a' szobába
szalada: Oh! édes jól-tévőm! ezt kiáltá,
a' ki az én mezítelen gyermekeimet ruház-
tad; magamnak is fokszor adogattál, melly-
ből éhező gyermekeimet táplálhattam. Olly
erővel reá tsapta magát, hogy a' hólnak
vélt Ifjú a' miatt fel-tenyészedett. Egy kis
mozdúlása adá jelét, hogy még van élet
benne.

Félre állatták a' jajgató kotsift, és min-
den igyekezettel rajta vóltak, hogy az If-
jat a' halálból ki-ragadhassák. Szörnyü
vonaglásai jelenték a' még benne lévő lel-
ket. Utóljára nagyot fohászkodott, és fel-
veté szemeit.

Egyszerre az egész szobában: Istennek
légyen hálá-t kiáltottak. — Hol vagyok
én? mondá Herfort erőtelen szóval, és
ijesztő pillogatásokkal körül tekingete. —
(Nyerfebb szóval) Hol van a' Klárika? —
A' Klastromba! (vad és szörnyü hangon)

M

Há!

Há! ez ama' rettentő gödör! Nezd Klári-
ka, beh fénylik a' feneke! és most — le-
veled a' gödörbe! — de téged, ki, az
ördögöt pedig bele! a' ki egy Angyalt
szüle! Ezen szókkal, mint valami Fúria,
fel-ugrék, és a' körül álló fokaságon erő-
szakkal által-szorítkozék, döntött mindent
maga előtt, ki-rohant a' szobából, és egye-
nesen Anshelmhez.

A' jó Anshelm tisztes nyugalomban
feküvök, az ő tselédjei az első álmában
valának. A' dühösködő zajosan zürgeti az
ajtót. Senki sem hallja. Másodszor is ko-
tzogat erőfebben. Senki sem hallja. Har-
madszor is kotzogat még erőfebben. Hi-
jába. Ekkor Sámsoni erővel meg-fogá az
ajtót, és egyszeribe ki-veté a' farkából.

Herfort, mint a' veszett eszű ember,
bé-rohának a' szobába. Anshelm meg-ijed-
vén, fel-ugrott az ágyból. A' szobában
égett az éjjeli lámpás. Istenem! mint el-
iszonyodott Anshelm e' látaton. A' vér
ferkedezett az Ifjúnak némelly tagjaiból.
Az ő haj-száli őszve voltak kótzolva. A'

szá-

szája habot hányt. Reszketett Anshelm, és
nem szólhata. El-veszett! kiáltá Herfort
ki-mondhatatlan vadsággal, el-veszett! min-
den el-veszett! — Mártha hamar gyertyát
gyújtott. — De imé! (Herfort jobb kezé-
vel kardot von, bal kezében a' gyertyát
tartván) Itt van fegyver és láng! Anshelm!
Barátom! Atyámfia! Jöszte! Segíts dűlnom!
Segíts rontanom, falakat döntenem, és a'
hol a' szükség úgy hozza magával, éget-
nem is!

Jézus! veszett eszű! mit akarsz? kiál-
tá Anshelm, ki-ragadá kezéből a' kardot,
és ötet egy székre le-nyomá.

Az ő irtóztató dühösége, és az ajtó-
nak erőszakos bé-törése már erejét meg-fo-
gyasztották. Alig üle egy keveset, ottan
el-ájúla. Ezen el-ájúlása még tartósfabb volt,
mint a' mellybe a' Várban esett. Mártha,
és Anshelmnek tselédjei forgolódtak ő kö-
rülötte. Míg ezek élelztgették, addig Ans-
helm flastromot kötött az ő homlokára,
meg-kené vak szemeit balsammal, és orra
alá egy kevesé meg-gyújtatott kén-gyert-
tyát

M 2

tyát

tyát tartott. Végre nagy köhögéssel felébredett.

Mint az olyan beteg, a' kit a' fokáig tartó hideg-lelés erejétől meg-fosztott, szinte oly fáradt és el-szakaszkodott vala. Anshelm kedves és szelíd szókkal közelíte ő hozzája, és kéré, mondaná-meg, mi okozta illy dühöségét? Oda van ő — Anshelm! oda van ő, és már talám eddig el is temettetett. — Ezeket lankadt szózatalt, és lassú, utánna következhetlen, meg-illető hanggal mondá-ki. — Kitsoda? édes jó Herfortom! kitsoda? Még azt kérdi, kitsoda? Kit gondolhatnék egyebet, mint amaz Angyalt, a' ki itten nálunk egy darab ideig emberi ábrázatban tartózkodék. — Hát Kláríka? Meg-hólt volna ez? — A' szegény, szegény Izenvedő Leányzó! Meg-érhette-é ő azt? Nem hasonlított már el-menetelekor is a' halott-hoz? — Az Istennek akaratjáért! Kedves, jó Herfortom? mi találta azt az Angyalt? — A' sírba taszította őtet az ő ú-tálatos otsmány Anyja! — Hol van tehát? — A' sírban, a' temetőben, az Apá-tzák

tzák temetőjében, Májntzban. — Ezen szót kat iszonyúsággal mondá-ki. Az ő dühösége vízfzátérüléssel fenyegetődött: de ereje nem akarta azt engedni.

Most Anshelmnek Könyvei, patak módjára, folyának, és Herfort is elsőben most sírhata. Oly keferveffen síra, és annyi könyvei tsorgának, hogy azoktól egész kebele meg-ázott volt. Ez által meg-könnyebbedett az ő szíve. Szabadabban pihéghete, és előbbeni dühöségének helyébe tsendes melánkólia következék.

Midőn jó résznyi élelftő port magához vett, el-kezdé a' Papnak beszélleni, hogy az ő Nénnye Kláríka nélkül jött-vízfzát, és hogy abból erővel ki-vette, hogy azt a' Klastromba vitte. — Tehát még sem hólt-meg, vízfzátá Anshelm. — Óh? félek rajta, felele Herfort, hogy már nem él. — Óh! tsendefedjék-le, mondá erre Anshelm. Még a' dolgon lehet segíteni. Azt az ő Attya vízfzát-kívánhatja, és fenki sem tarthatja-meg tőle. Még maga megnyerheti őtet — Meg-nyerhetem? édes

Anshellem! meg? Fel-ugrék, és meg-ölelé a' Papot olly forrón, a' mint azt az ő lankadtsága meg-engedé. Ismét visszafogófedett.

Egy kevés utánna gondolkodás utánna, el-kezdé: de el-kell mennem! meg-kell Klárikát látnom, és hogy meg-szabadítom, meg kell néki ígérnem! — Hová? — *** ba. — De már az éjjel nem? — Sőt most mindjárt! most megyek-el hozzája! — Nem lehet az meg! *** Városában, és körül belől több Klastromok is vagynak, mellyikben léfzen Klárika mind ezek közzül? — Nem tudom én azt, mit is törődöm azonn? — Mind fel-verem azokat egygyes egygyig! a' mellyikben meg-találom, onnét hozom-ki ötöt triumfuffal. Egy Légio erőtlen, félékeny Apátza tsak semmi énnékem. El-fut, mint a' farkastól meg-ijedett juh-fereg.

Ez nem egyéb, mint álmodozás, édes Jóm! ezt szélnek erefszük! mondá Anshelm szelídeden. A' mi homlokunk, a' mint a' magáé bizonyítja, nem vasból va-

gyon

gyon: innét falakat nem ollyan könnyű le-romtani! Nem használ itt semmit az erőszak. A' Juhoknak Pásztorok vagyon, ezek mellett Kavafzok vagynak, sokszor elkergetik a' farkast, sőt vérbe-fagyba hagyják. Légyen holnapig tsendeféségben, akkor el-menjünk a' Várba, és még előbb Váldemárnétól ki-tanuljuk, mellik Klastromban vagyon Klárika? Most menjen alunni! szükölködik a' nyugodalom nélkül.

Már az éjzaka múlt félben volt, amikor Anshelm Herfortot reá-vetette, hogy le-fekünnék. Az ő erejének egészen való elfogyatkozása bé-hunyatta az ő szemeit. Alúgyék szegény, el-lankadott Bús, gyűtsön magának újj erőt, a' jövendő, reá-várakazó szenvedéseknek el-vifelésére!

Azonban, hogy az a' Pap-házánál így esett, szörnyen versengének egymással az öreg Váldemár, és a' Felesége. Mihelyett Herfort dühödttében el-szalada: utánna kimenének a' szobában lévő emberek, Váldemár is utánna esett, de midőn látta, hogy a' Paphoz megyen, békét hagyott, és vissz-

M 4

fa

szá téré. Midőn az ő felesége észre-vette, hogy dühösködő Ötse el-ment, ismét szem elejbe jöve. Elég ideje vőlt magát a' viadalra előre el-készíteni, és magát az ellen jól fel-egyverezni: tehát bátran ment a' viadal helyre. Eleintén szintén olly heveséggel bánt az ő férjével, mint ez ő véle, és lármázó kiáltással mindüntalan azt vitatá, hogy ő jót tett, mind Isten előtt, mind a' világ előtt, és hogy kötelefségének tartotta, Férjének akarata ellen is, gondoskodni az ő két gyermekeiről. Midőn Váldemár ez által még inkább meg-mérgesítetett, és az Afzszony látá, hogy az Urán ki nem foghat, alább hagyott az ő bátorsága. Lassan lassan engedett, léptsőnként alább hagyott a' dúrtzával, annyira, hogy hizelkedéshez folyamodott, és végre meg-mérgesedett Férjének haragját, kérés, könyörgés és sírás által enyhítette. De Váldemár azt semmi módon, se fenyegetés, se kérés által ki-nem vehette belőle, mellyik Klastromba vitte Klárikát. Sőt az Afzszony ottan általában ifzonyú esküvőtt tett, hogy soha nékie azt meg-nem fogja mondani.

Mi-

Mihelyest Herfort fel-kelt, és ruháit felöltözte, izgatá Anshelmet, hogy véle a' Várba menne, hogy ott meg-tudhatnák, hol légyen az ő szerelmefe; hogy így heven-tében szabadításra való-eszközöket találhas-son. Meg-kelle fogadnia az ő Barátjának, hogy minden heveséget el-távoztat; és így el-menének. De ezen menéstől meg is ké-mélhették volna magokat. Mert mihelyest Váldemárné őket jöni látá, tüstént egy szobába zárkozák. Váldemár Urat harag és szomorúság között találák. Mind a' hárman sírásra fakadának, midőn az öreg Úr azt találta ejteni, hogy fél rajta, ne hogy a' szegény Leány a' bú és epekedés miatt el-szakáskodjék, és meg-haljon.

Mi igen nagy vőlt Herfortnak búja, midőn látá, hogy ő néki Váldemár Úr meg-nem mondhatja, mellyik Klastromban találkozzék az ő leánya. Mihelyest ez Herfortnak meg-jelenté, mellyik szobába zárkozott vőlt bé az ő Felesége, izibe annak ajtajára méne. Ahétatosan könyörgött Váldemárnénak, nevezné-meg a' Klastromot, mellyben Klárika vőlna; de az feleletet

M 5

sem

fem adott. Látván, hogy az ő kéréseinek nints hazna, meg-mérgesült. Itt is visszont bé-ütött volna, az ajtót ki-vetette volna, ha az ő két barátjai, kik reá vigyáztak, ötöt meg-nem fogták, és erővel el-nem viték volna.

Mit volt most tenniek? A' szabadítás-fal kellett sietniük, máskép a' szegény bé-zárattatott, hogy a' szomorúság és epekedés miatt meg-fog halni, félő volt. Mind-azáltal nem tudták, mikép fogjanak a' dolgozhoz; minthogy annak tartózkodását nem esmerték. Jöjjenek, mondá végre Anshelm egy kevés gondolkozás után; nints itt helye a' bátorságos gondolkozásnak; jöjjenek az én házamhoz. Követék ezt mind a' ketten.

Egy kis kamarába bé-menvén, mondá Anshelm: Vagyon ennékem ***ban egy jó Barátom. Az okos és derék ember, a' ki nek hiységére és kézfiségére, a' nekem való szolgálatra, magamat tellyesféggel reá hagyhatom. Irok én annak. Járjon-el minden Apátza-klastromokat, tudakozódjon min-
den

den szólló-rostélyoknál, és előbb meg-nyúgodjék, míg fel-nem hajhászsza, melyikben van a' mi Angyalunk. Ha azt ki-tanúlhatjuk, azután Klárika már a' miénk. Mert még nem tette-le az Szent fogadást, nem is teheti a' Próba esztendő előtt. A' felső hatalmosság sem tarthatja-meg azután ötöt, mint olytant, a' kit az ő Attyától tsalárdsággal el-loptak.

Alig mondá-ki ezen szókat, Herfort az ő nyakába esék tsokolgatta, Isteni Barátjának nevezte, azután sietve ki-futott a' Kamarából, és téntát, pennát, pápiroffat hozott. Ennékem kiáltá, száz aranyokról való íráfom vagyon, ígérje néki ezeket, Jó Anshelmem, és ha ki-kémlé, ígérjen néki még emyit. Meg-adja ezt az én kedves Glüksternem, ha kérem tőle. Nem úgy! édesfem! visszszálá Anshelm. Az én Barátom nemefen gondolkodó ember, ha nekem szolgál, barátságból szolgál; és ő engemet meg-útálna, meg is érdemleném, ha szolgálatjáért jutalmat ígérnék. Ez után le-üle, és írta.

Végre elkészíté a levelet Anshelm, és bé-petsélté. Csak ide! kiáltá Herfort, és a Kalapját véve — Hová akarja vinni? — ***ba. Magam viszem által Izárnyakon. — Mind a két Barátoknak nevetni kellett. Semmi sem lesz ebből, vizsgálá Anshelm. Másképp Váldemárné Afzszonynál gyanúságra esnék. 'S így nem írta-e mindjára a Klastromnak? — Megakadályoztatna minden kémlést, és elrekesztené az után a keresésre. Ez általa beszéltetett, a maradásra. — Egy nap számosnak adák a levelet, és el-vivé azt.

Most már fokkal nyugodtabb volt. A tsüggendező szomorúságnak helyébe örvendezettető reménység állott. Délre Váldemár haza méne: Herfort pedig a Papnál maradt, mert el-tökéltette magában, hogy többé a várba vizsgálja nem megyen. Dél után az ő barátságos gazdájának hivatalbéli munkái érkeztenek. Midőn az megsértett homloka miatt a házból ki-nem mehet, tehát oda haza töltötte az időt, úgy, a mint azt az ő nyúghatatlansága megenged-

gedte, majd a Papnak könyves-házában, majd annak hűgánál mulatgatván magát.

Hólnap (úgy mond egyszer a Pap hűga) hólnap temetésünk lesz. Ki az? kérdé Herfort bertelenében. A szegény öreg Szigfridnek egyetlen egy leánya. Oh! kiáltá, Klárka Leány-Afzszonynak jádzó társa volt ez kicsiny korában! Sokszor elő-hozta ő ezt énnékem. Mibe holt-meg a jó Leányzó? — Isten tudja. Azt mondják, bújában — Bújában? Mi miatt való bújában, édes Márthám? Ih! az öreg Ferentznek itt egy derek, posgás legény fia van, ez ötet egynehány esztendőktől fogva mind csak hitegette, hogy szereti. A Leányosztán, a mint mondják, igen bele szerelmesedett. Osztán a Legény ötet el-hagyta, 's egy másiknak adott kezet. — Ezen el-búsult a szegény el-hagyattatott Ágnes, annyira, hogy meg-betegedett, meg is holt. — Szegény Leányzó! De annak is gonosztévőnek kell lenni, a ki az ő szenvedését és halálát úgy el-nézhetet.

Ezen bezéllgetés ismét sírásra vévő őtét. Ő is az ő Mátkájáról gondolkodott a' koporsónak partján. Amaz, gondolá magában, meg-hagyja az ő szeretőjét halni, holott meg-szabadíthatná; melly örömeft meft meg-szabadítanálak én tégedet, Kintsem! Egyem! ki-vonnálak a' sírból, mellyben el-hagyatva fonnyasztod magadat, és — nem lehet, Istenem! — nem lehet!

Az ő Barátjának közbe-jövele meg-gátolá az ő melánkoliás töprenkedésit. — Herfort fokszor elő-elő hozta azt a' postát, a' ki a' levelet ***ba viste. Anshelmnek csak nem a' minutát is meg-kellett mondanja, mikor jöhet az vízfzsa. Az Est bezéllgetések között tölt-el, és a' szomorkodó ifjúnak álmotlan, nyúghatatlan éjtzfakája leve.

Máfod napon az ifjú Ágnésnek teste a' sírba tétetett. Látá a' Halott-késérőket az ablak előtt el-menni: látván a' koporsót, az ő szomorúsága nagyon öregbedett. Ez is el-hányta már a' virágját! gondolá magában, ez is egy idejének előtte el-herva-

dott

dott rózsra! Az ő szíve vérzett, szemeiből a' könnyvek potyogának. Talám te is már a' sírben fekszel, mennyei Leányzó! És én még itt jajgatok, a' koporsón innét, siránkozom talám már egy meg-ditsőtült Angyalon! — Oh! hogy ha már a' ditsőségben vagy: jelenjél-meg most énnékem, mennyei Lélek, és kiáltsad a' te vigasztalás nélkül való Herfortodat. Ezen gondolatokkal ki-méne a' szobából zokogva.

Örömeft a' temetőbe kívánt volna menni, hogy ott a' bújában meg-hólt Leányzót sírathassa: de mivel a' feje bé volt kötve, a' kertbe méne, mellyet csak palánkok választottak a' temetőtől. Innét nézé a' sírt. Midőn a' koporsót le-ereftették, és az első lapát föld arra nagy zuhajjal esett: öregbült az ő fájdalom, és könnyveinek zápori meg-eredének. Így zuhant akkor is, mikor az én Angyalomat el-temeték. Ezen gondolatra le-rogyék a' palánk mellé. Az ő szemei el-hómályosodtak, és ő kabúlt szobásúvá leve.

Itt

Itt fokáig fél holtan fektüvék, míg Mártha ötet fel-nem keresé. Midőn az ötet meg-szóllította, abban kelt-fel. Meg-döb-bent, mint a' ki az álomból fel-ijed. Fel-kele, bé-méne. Anshelm meg-esmérte az ő bús tekinteten, mi baja volt, és nagy fáradságába került, míg az ő bádjad szívet egy kevéssé fel-deríthette.

Későn estve el-érkezett a' nagy óhaj-tással várt Posta. Mihelyest ötet Herfort meg-sejdtette, hozzája ugrék, ki-kapá a' levelet kezéből, és fel-szakasztá remegve, és el-olvasá. Kevés ez! mondá szomorúan, kevés ez az én várásomnak! és a' levelet Anshelmnek adá. Az ő Barátja azt izené vízfíza, hogy ő a' reá bizott dologhoz képeft semmi fáradságát sem fogja sajnálni, a' néki meg-írt Leány-személynek fel-kérésére; és hogy ő azontúl tudósítáft fog adni, ha valamit ki-tudakozhat. — Légyen nyugodt elmével, édes Herfortom! mondá Anshelm. Elég ez előszörre! Az én Barátom a' Maga kedvéért mindent meg-fog próbálni, a' mit csak lehet.

A'

A' következendő napoknak egyike úgy folyt-el, mint a' másika! tsak hogy Herfortnak türehetetlensége nevedekten nevedede. Midőn még öt napok után sem jött volna semmi válasz is: a' felső gráditst érte már az ő nyúghatatlansága. — Mit heverek? mit lebfelek itten? mondá. Mit hivalkodom? mit töltöm hijába az időt, hogy azonban az én kefergő kedvesem bádjadjon? Hólnap magam mégyek-el ***ba, és magam kerese-fel az el-veszettet. Az ő barátjának reá kellett minden ékeffen szólását fordítani, hogy ezen fel-tételt kiverje az eszéből. Következendő estvéjén e' napnak, mivel szemmi válasz nem érkezett, ismét elő-hozá ezt, és ugyan olly hevefséggel, hogy az ő Barátjának ellen-vetései mind hafzontalanok valának. Végre Anshelm meg-igére, hogy ha a' következendő napon semmi levél nem fog jöni, őtet útnak eresztí. Herfort reá-állott.

Már az útra készítette magát. Anshelmnek erőltetéséből, az ő Nényétől, irásban kellett bútsút vennie, és ugyan ollyan ki-fejezésekkel, a' mint az ő Barátja kívánta.

N

Az

Az jelenté nékie, hogy hólnap Bétsbe fogna vissza fordulni, meg-köszönte a' tőle eddig házában vett jó-téteményeket, és kére, felejtse-el, a' mi az utolsó napokban közöttök esett volt. Ezen napon Estve hozzájok jött az öreg Valdemár, hogy bútsút végyen Herforttól.

Másnap volt az el-menetelnek napja. Mind a' két Barátok rajta voltak miképpen adhafsák leg-jobban értésére, melly nagy vigyázással kelljen az ő el-vezett kedvesének fel-keresésében járnia: és azt mondák nékie, hogy őtet örökre el-fogja veszteni, ha észre-véteti, hogy ő azt erőszakkal akarja meg-szabadítani. Herfort szentül megígéré, hogy vigyázva fogja magát viselni, és el-kerül minden hirtelenkedést. Hogy annál bátrabbak legyenek Herfort eránt, Anshelm írta az ő Barátjának, hogy Herfortra vigyázza, és egy lépésnyivel se eresztsze tovább, mint a' maga okofsága jónak találja.

Tíz volt az óra, midőn Valdemár Úr fel-kele, hogy Herfortot utóljára meg-ölelhes-

heffe; midőn egy Paripának robogására figyelmetefekké tétettek mindnyájan. Anshelm az ablakhoz léne, és éppen akkor lépe a' Lovász a' szoba ajtóba, lovát kin meg-kötven. Bé jöven a' szobába: ***ből jövök, úgymond, és ezt a' levelet Búkám Úrtól Anshelm Uramnak hozom.

Az Istennek legyen örökké hála! kiáltá Herfort el-vévé a' levelet, és fel-szakasztá. Mártha a' Levél-hordozót ki-vezette, hogy őtet meg-vendégelje. Villám szemekkel futá-által Herfort a' levelet. Istenem! Istenem! kiáltá, térdre esék, és a' levelet az Ég felé fel-tartá. Valdemár! Anshelm! Meg-van már! meg-van már! Él a' Lelkem! él a' lelkem! Bóldog vagyok! Ezen szók közben fel-ugrék, az asztalt előtte el-taszítá, és úgy meg-ölelte Anshelmet, hogy azt majd meg-fojtá. Néki adá a' levelet.

Midőn Herfortot egy keveysé le-tsillapították, Anshelm e' következő levelet el-olvasá:

Drága Barátom!

Végre ezer hazontalanul tett igyeke- zeteim után olly boldog vagyok, hogy hírt adhatok, és ugyan ollyant, mellyel a' mint reménylem, mindnyájan meg-fognak elégedni. Mindjárt utolsó levelem után reá adám magamat, hogy a' Magától reám bízatatott dolognak eleget tegyek. Leg- szorgalmatosabbán iparkodtam, hogy a' né- kem le-rajzolt Leányt fel-kereffem. Minek- okáért fok Klafstromokat meg-jártam, és kérdezősködtem, hogy a' kit kerefftem, meg- találhatnám: de ezen a' napon, valamint a' következő két napon is, hazontalan volt minden hajhászfám. Kérdezősköd- tem, tudakozódtam, de a' Valdemár Kis Afzszonyt senki sem esmérte. Harmad nap- ra délután, midőn leg-kissebb nyomába sem igazódhattam, vízfűza fordulék boszonzod- va; és egy Kávé-házba bé-térék. Mély gondolatok között ülék az én pohár-bo- rom mellett, és már tsüggedezni kez- dettem; midőn egy a' mi Ifjaink köz- zül bé-jöve, és a' mellé az Afzstal mellé üle, a' hol én, és még egyebek valának.

— Ép-

— Eppen a' ***i Apátság Klafstromából jö- vök, mondá ez az Ifjú. Ott van egy ro- konom, kit a' Nemzetséget illető dolgok véget kellett vólt meg-látogatnom. Való- jában szomorú állapotjok vagyon szegény Leányoknak, midőn a' falak között kell né- kiek epedniük. Bár tsak már a' szebbeket a' Világnak hagynák, 's tsak a' rútabbakat zárják-bé. Azt befzéllette nékem a' Né- nem, hogy nem régiben hozott oda egy szép Angyalt annak Annya, a' kinek szépsé- gét minden Apátság meg-tsudálták. De, hozzá mondá, nehezen tarthatják-meg azt, mert a' bú-bánat meg-emíszti. — Erre én fel-nyitottam füleimet. De nem mondotta az Úrnak Nénnye afzszony, (kérdém én tet- tetes hanggal) ki légyen az a' szegény Le- ányzó? — Igen is mondotta, vízfűzálá az. Egy kis Afzszony. Várjon az Úr, kinek is hívják? Valter vagy Valmer, úgy tetfzik. Talám Valdemár? kérdém én. Az, az! felelé az. Esméri talám az Úr? Tsak a' nemzetségnek nevét esmérem, felelélem tün्यान. — A' Boromat hamar el-költöt- tem: haza menék. A' reá következőt reg- gel lóhátra ülék. Annak idejében a' Falú-

N 3

nak

nak Tsap-fzékéhez érek. El-menék a* Klas-
tromba, és a' fzkott kérdések után bé-ve-
zettek a' szobába. Én Valdemár kis-Afz-
szonyal kívántam szólani. Egy öreg sza-
bású Apátza azt kérdezte: ki légyek én?
Úgy neveztem magamat, a' mint akkor e-
szembe jutott. Ez akkor el-méne, és egy
kevés vártatva ismét visszajöve, 's azt
kérdézé: mit akarnék a' kis-Afzszonyal?
Én annak rokona vagyok, adám feleletül,
annak Annyától jövök, és annak nevében
vólna véle valami beszédem. El-méne. Nem
fokára azután meg-jelenék az Apátza, és
amaz előbbi is véle együtt. Minthogy tsu-
pán tsak azért jöttem, hogy amaz ifjú em-
bernek hír-mondásáról bizonyos leheffek,
tehát nem tudtam hamarjában, mit szóljak.
Nem kérdezősködhettem a' másik Apátzának
jelenlétében. De hamar öszve-fzedtem ma-
gamat. Bátran Hugom Afzszonynak neve-
zem, és tsókot hozék nékie az Annyától.
Némelly nemzetségi dolgokról szóllottam,
mellyekből a' kis-Afzszony semmit sem ér-
tett. Midőn az Apátza látá, hogy én iga-
zat mondtam, tehát ott hagyta bennünket.
Most a' kis-Afzszonyal egyedül valék. Fel-
hú-

húzá ez az ő Takaróját. — Igazában An-
gyal vala! a' mennyire a' sűrű rostélyon,
meg-nézhettem, igen halavány vala. Most
meg-mondhatám nékie hogy én reám biza-
tatott, őtet az Urak nevében köszönteni,
és meg-fzabadításáról bizonyossá tenni.
Ezen hír mennyei izenet gyanánt esett ő
nékie. Vékony piroság feftékelte az ő
ortzáit. Éppen akkor akart felelni, midőn
az Apátza ismét rajtunk üte. Köszönetet
izent általam az Annyának, és minekután-
na ki-kértem vólna azt a' fzabadsagot,
hogy őtet ismét meg-látogathassam, el-jö-
vék, fel-ültem lovamra, vágatást haza fie-
ték, és kedves Barátomnak tüstént ezen le-
velet írást, mellyet szolgám által küldök.
Szíveffen várok tovább is az Úrnak paran-
tsolatira, és vagyok

hív Barátja

Bükám József.

Herfort mód nélkül örüle. Szemei szik-
ráztak, ortzái égtek, és egész teste tap-
solva vígadott. Tsendeffen, Barátom! mon-
dá Anshelm, jó, hogy egyszer tudhatjuk
hol vagyon; most azt fontoljuk-meg jól,

mi tévők legyünk, hogy ötet ki-nyerhefsük. Valdemár Úram ötet vizfsza kérje, mint olyan, a' ki tudta ellen, tsalárdúl el-vitetett. Senki ki nem veheti keze alól, a' Maga Leányát. Hogy kell a' dolgot leg-helyeffebben üzünk, azt kell most által-gondolnunk. Hallgata, és mindnyájan hall-gatának.

Herfort a' szobában nagy lépésekkel jár-kála, meg-meg-állapodék, és ismét el-indú-la. Valdemár Úr le-hajtá fejét, és szemeit egy helyre mereztvén, úgy üle nagy gon-dolkodásban. No! mit gondolt Valdemár Úram! kérdé Anshelm sok időre. — Nem tudom, kedves Barátom! mit tévő legyenek. Boszszúságos és kedvetlen dolog ez? Ha a' Leányt vizfsza kívánom: mindjárt sza-badon nem erefztik, 's azután az ő Annyát nyílvánságoffan fel-kellene adnom. Hogy tégyem ezt? Tudja Atyaságod a' Klastro-moknak nagy Jussait. Ez a' dolog nagy lármát ináltana, és útóljára az jőne-ki be-lőle, hogy semmit sem nyernék. A' felső Hatalmaság itten keveset hajtana az én kedvemre és javamra. — Még is próbát kell

kell tennünk, én ígérem az én magam, és Barátom' segítségét. — Jól van! De te-gyák-fel, édes Jóm! hogy a' dologból ki-hatolhatunk. Ha mindjárt nékem Kláríka vizfsza adatatnék is; nem koholna-e illy roszsz Aszszöny más tsalárdságokat, mel-lyek által engemet attól meg-foszthatna? — Hát mit tselekefszik az Úr már egyebet? — Nem tudom: tanátsoljon az Úr — Én u-gyan semmit egyebet nem tanátsolhatok, mint azt, a' mit már mondtam. — Val-demár újra gondolkozék. Hallgassa-meg! mondá végre. Tsupa vizfsza-kivánás nem használna: sőt szinte árthatna. — Kapnák a' szegény Leányt, 's el-vinnék meszszire más Klastromba. Sietnünk is kellene, hogy életben meg-maradhaffon. — Most törvé-nyeffen nem kívánom vizfsza. Menjen-el Herfort ***ba, és szabadítsa-meg ötet, a' mint lehet, 's hozza bátorságra. Ha nem léfzen szerentséje; azután ahoz nyúlok, a' mit külömben tselekedni általlanék. — Igen is! kiáltá Herfort tapfolva, Igen is! meg-fogom azt tselekedni! — Nem mondá Anshelm, ebben meg-nem egyezhetek a' vilá-gért is! Ha a' szabados utat nem választ-ják,

ják, én már tanácsot nem adhatok. Hogy azt Herfort orozva ki-hozza, azt nem tanácsolhatom, nem is akarom. Tselekedjenek az Urak, úgy, a' mint magoknak legjobbnak tetszik! Már így én magamat a' dologba nem avatom.

Mind a' ketten azon igyekezének, minden erejeből, hogy Anshelmet szándékjok-
ra vehessék: de midőn azt nem tették, és
ők még is, kiváltképpen Herfort, arról ei-
állani tellyesféggel nem akartak; tehát ab-
ban maradtak, hogy Herfort holnap ***ba
el-menjen.

Éjfél után, két órakor bútsúzott-el Val-
demár Úr Herfortól, ajánlván ő néki a'
szemes vigyázást és okofságot, azután kar-
jaival által-fogá, szereztsét kívánt az ő
Kezdeményéhez, és haza méne. Midőn
ez el-ment, elő fogta Anshelm Herfortot,
és ki-akarta az ő fel-tételéből beszélleni.
Világossan eleibé-terjeszté a' veszedelmet,
mellynek alája veté magát; és eleibe raká,
hogy a' Kis-Afzfszonyt örökre is el-vezt-
heti; ha mostani fortélja el-bitzaklik. De

fem-

femmi eleibe-terjesztétek fem használtak.
Nyakaffan meg-kötötte magát, és nem vólt
mód benne, ötet meg-tartani.

Midőn az igaz ízivü látá, hogy min-
den jóra intézett igyekezetei hijába valók;
el-állott Herfortról. Író asztala mellé üle,
és Barátjának egy hoszszú levelet íra, bé-
petsérlé, de Herfortal el-nem olvastatá, ha-
nem csak úgy adá nékie, hogy vinné-el
magával.

Reggel hat órakor elő-hozta a' rendelt
Paraszt a' Lovakat; és Anshem' Tsézája
eleibe fogott. Mind a' két Barátok sírának
egymás nyakán. Anshelm kéré az Ifjat,
hogy Búkámnak, az ő Barátjának, minde-
nekben szót fogadjon. Azután Atyai for-
rósággal meg-tsókolá, és a' Kotsihoz ké-
séré. Az Ifjú fel-hágott, el-ment.

Midőn a' Kotsiban fél óráig mély gon-
dolkodásban ült vólna: fel-ébredt az őtet
az ott dolgozó Aratóknak és foglalatos Pa-
raszt-Léányoknak vig lármájok. — Ingerlő
Látat minden érzékeny utazónak!

A'

A' vig Paraszt ember soha sem örül jobban, mint akkor mikor az Égnek áldását veszi, mellyet ortzájának verejtékével arat danúlgatva. Ha mindjárt nehezen esik is nékie, még is tapsolva vígad az ő rakott tsüröjén.

Minekutánna Herfort ezeket fok ideig nézte volt, mondá az ő kotsisának, ki egy ürge, piros pófájú gyerkötze vala: Nézd tsak, Miklós? (néki egy forintot mutatván) ezt tenéked ajándékozom, ha szaporán hajtasz, és engem hamar Mäintzba viszelz. — Meg tselekszem Tekintetes Uram! felele a' Kotsis mosolyogva, megkorbátsolá lovait, és a' Kotsi ugyan sziporkázott, úgy ment.

Délben egy falusi Tsap-háznál ki-eresztettek. Mivel éppen az első tsöpörgött; azért bé-ment Herfort a' házba. Egy üveg bort hozatott, 's egy kis kenyeret kért. Alig sétikált a' szobában! egyfszer kétszer fel 's alá, midőn valamely útsnyomorúttak hozája bé-menének. Tudniük egy rongyos Anya, négy félig mezítelen

len gyermekeivel együtt, Tsetsemője pedig a' hátán volt. Nyomorúságot és végső szegénységet jelentett az ő külső formájok. Tsendeffen le-ülének egy futtonba. Az Anya vévé az ő ringybe rongyba pó-láltt tsetsemőjét, mosolygott reá, és szoptatá. Midőn a' kis gyermek szopék, könyvek potyogának az Anyának szemeiből.

Ezen Herforthnak érzékeny szíve igen meg-esett. Az ablakhoz fordult, hogy könyveit, mellyek szemeiből fatsarodának, el-titkolhaffa. Nézd tsak, Klárka (mondá az Anya lassan az ő mint egy kilentz esztendő's leányának) Nézd! be kegyes. Úr az! Bizony kegyesnek és jónak kell lennie, mert olly nyájasnak látszik mint szent János. Igen is! Anyám Afzfzony! susogá a' Leány. De gazdagnak is kell ő néki lenni, mert olly szép ruhája vagyon, és a' Kalapja szélin mitsoda tsillogós valami körrös-környűl. Óh! ha tudná, mint éhezünk, ajándékozna tsak egy karajtzárt is. Kérjek-é tőle? — Hallgass! mondá az Anya, ne kérj. Ha valójában olly jó, a' millyen-nek látszik, ajándékoz a' nélkül is, ha nem ké-

kérünk tőle. Kér helyettünk a' mi nyomorúságunk.

Herfort jól hallotta a' fufogó beszélgést. A' Klárka név olly megillető módon tsendült-meg fülében, hogy könyvbe fordulának szemei. Szánakozó szíve egészen meg-indult. Vévé kezkenéjét, megtörölgeté, és sétála a' szobában fel 's alá.

— Kik vagytok ti, szegény Afzfzony? — Szegény afzfzony vagyok valójában, édes Uram! Nints talám nálamnál szegényebb emberi teremtes, bődogtalannab fints talám! — Bizonyítja azt öltözetetek is, de ki vagy? — Koldús afzfzony vagyok, e' szegény ártatlan férgekkel. Se Uram, se hazám, a' szabad ég alatt mindenütt ott-hon vagyok. Tizennégy napok előtt elégett a' Falunk. A' mi kúnyhókn lett legelsőben is hamuvá. Egyebemet semmimet sem menthettem-meg, mint őt Gyermekemet. Az Uram, a' ki nap-fzámós volt, a' tűzben akkor el-veszett, mert egy gerenda öszve-zúzta. Teste szegénynek öszvestült. Most kéregetek őt Árváimmal. — Mind ezeket a' Koldús Afzfzony, megillető

lető szókkal könyvhúllatáfok között beszéllé. Az ő három kis rongyos nyomorútljai, a' Kotsmárosnak kiss kutyájával jádzottak. Klárikája maga mellett álla, és véle együtt síra, és könyves szemeivel efennen Herfortra néze.

Minden pillantása, mellyet e' nyomorútlakra vetett, febet tsinált az ő szívén, és a' mit hallott, az, az ő lelkét igen meg-illette. Gyorsan ki-méne a' szobából, és fel-keresé a' Tsappároost. Meg-találván, azt kérdé tőle, mi enni valója volna? femmi fints egyéb, felele az, mint egy kiss Disznó-zsódér irós-vaj, és fajt. Jól vagy-on! felele Herfort. Hozzon nekem egy egész zsódért, egy egész Kenyeret, és egy palatzk bort. — Mindjárt! — Mihelyest a' Tsappáros, a' mit kíván, el-hozta, annak a' szobába utánna méne. Hogy ez? — fél tallér. — És az én borom? — Nyóltz krajtzár. — Hát a' Kotsis költsége? — Egy Húfzas. — Itt van!

No! jöjjetek most ide, szegény Bődogtalanok, jól tartalak benneteket. Egyzerebe körül-fogák őtet az éhefek. Le-met-fzett

szett a' zsóderből és a' kenyérből mindeniknek jó darabot, és kérdé: melyiket hívják Klárikának? Engem! kiáltá a' Leányka, engem hívnak Klárikának! Neh! ezt néked adom. Várj! ezt add Anyádnak! A' többiek is mind egy darabot nyerének.

Míg a' gyermekek, mint a' kiss farkafok úgy evének; nézé őket a' bódogtalan Anya, és síra az egekre emelt szemekkel. Az ő szopósa Tsetsén tsendeffen aluvék. Herfortnak szemeiből sűrűen hullának a' könyvek; de az ő szívében mennyei örömek támadának.

Istennek Angyala! kiáltá a' koldúsné zokogva, örömeft meg-akarnám az Úrnak közfönni: de tudja az Isten, nem lehet tölem: nem szólhatok: tsak nem meg-hafad a' szívem. — Egvél, szegény Anyok! és légy tsendefségben! Ne közfönd azt nekem. Jútalmam az én öröömöm. Jöszte ide, Klári! a' Leányka oda szalada. — Idd-ki ezt, Klári! ki ivá. Meg-tölté újra. Vidd ezt Anyádnak! A' szegény Anya meg-ivá azt, és könyvek hullának a' borb-

ba az ő szemeiből. Meg-itatá még a' hármát is ki-ürítven, el-ösztotta közöttök a' többi eledelt, melly meg-maradott.

Már, Tekintetes Uram! be-fogtam, mehetünk, kiáltá Miklos az ajtóban. De én még nem vagyok kézzen, felele Herfort. Ki-húzá erszényét, ki-véve két aranyat, és azt a' Koldúsnének adá. A' harmadikat a' Tsetsemőre tévé. Jöszte ide Klárika! A' nevedért! (még-tsókolá annak ortzáit, és síra) Ezt néked adom! — Egytallért adott nékie. — Ezt tinéktek! (Egy marok kis pénzt vetett a' földre) ki-szalada a' szobából, fel-hága, el-hajtata.

Melly nagy vólt a' jutalom, mellyet e' nemes tselekedetéért vett Herfort a' mennyei Atyától! — Az ő szíve mennyei, gyönyörüségekben úszkált. Az ő szép lelke vígaságok és örömek áradtanak. Folyának ugyan szeme-nedvei; de azok örömmek nedvei valának.

Közfönd az Istennek! Miklós! mondá a' Kotsisnak, midőn már egy darabot mentek.

Köszönd az Istennek! hogy engemet kényszerítettél ebben a' Kortszában le-fzállani!
 — Miért? Tekintetes Uram! — Oh! Miklós! életem teremtésében sem ettem olly jó ízűen funkát, 's nem ittam olly jó ízűen bort, mint most itten — örülök szívből rajta! — Azt kívánom néked is, Miklós! hogy minden ételed olly jó ízűen esék! — Köszönöm szépen: én is az Úrnak azt kívánom szívből. — Herfort erősen a' kotsi szegletében vonta magát, még egy darabig ele a' tiszta gyönyörűséggel; végre tsendeffen el-alúvék.

Négy óra tájban, dél után fel-ébrede, a' Kotsi zökögés miatt. Midőn szemeit felveté, láthatá *** Városát. — Ez-é az a' Város, Miklós? — Igen is, Uram! — Hála Istennek! — Esmerős vagy-é ezen a' tájékon? — Igen is, mint oda haza. — Mond-meg nékem, hol fekszik...? Amott oldalaslag! ostorával arra mutatván. Felállá a' Kotsiban, néze arra a' tájakra, és szíve lelke a' Klastromban termett. A' közbe-eső Látmányok el-vévék ofztán az ő látását. — Le-ült. — Nem sokára azután

tán meg-állapodék a' Kotsi Búkám' kapuja előtt.

Egy barátságos, szép termetű ember jöve-ki eleibe. Herfort le-fzálla, és köszöntötte Anshelm' nevével. Alig mondá - ki Herfort ezt a' nevet, mindjárt meg-ölelé őtet az említett ember. Isten hozott, jó Barátom Barátja! Maga a' Herfort Úr, úgy-é? Már régen esmérem Barátomnak leveleiből. Bé vezeté Herfortot a' szobába. Itt Herfort által-adá néki Anshelm' levelét: és egy-fzersmind meg-ölelé, mondván: most ölelem-meg az én leg-nagyobb Jóltévőmet, a' kit nékem a' Menynek jósága adhatott. Magának köszönhetem Valdemár kis-Azfzonyt, a' kit el-vesztettem. Végye fáradozásáért az én leg-szíveffebb köszönetemet, és szent fogadófomat egy örök hálaadatofásznak fejében. Minekutánna Búkám Herfortnak ezen szavait nyájas és bizodalmas móddal viszfázta, és további szolgálatjával is meg-ajánlatta volna; erőlteté őtet le-ülni.

Búkám Úr, kellemetes és friss színű ember, mint egy Anshelm idejebéli volt. Az

ő szívének vidámsága szemein világított. Igen vagyonos ember volt, és mivel három esztendőktől fogva özvegységre maradt, gyermekei pedig nem vóltnak, olly nyúgodalomban élt, hogy lehetett volna azt neki irigleni. Ő, és a' Pusztafalusi Pap, gyermekségektől fogva bizodalmas Barátok valának; és mindegyőjük megérdemlette egymást. Herfort ebben, és az ő szerelmes Anshelmjében tökéletes hasonlóságot talát, azért ötöt e' napságtól fogva szinte úgy szerette, szinte úgy betsülte, mint Anshelmet: és ő benne olly nagy bizodalmit vetette, hogy Anshelmnek tanátslásához képeft, egy lépéft fentett ennek tanátsa nélkül.

Mindjárt első napon, nagy vágyakozását mütatta Herfort, a' Kis-Afzszony látására, és azzal való szóllásra. Búkám már el-olvasta az ő Barátjának levelét. Kitanulta abból az Ifjúnak mostani indúlatjait, és e' szerént az ő okofsága el-tudta intézni; mint kelljen néki Herfortal bännia. Úgy nézé Herfortot, mint egy meg-szelidítetet orofzlány kölyket, a' ki, ha szeliden

den bánnak vele, békeségesen enged: de az ő vadsága ismét ezébe jut, ha felberzentik. Gondolta tehát, hogy Herfortot, tzirókálással előbb meg-nyerheti, mint zörgölődő szókkal. Midőn tehát néki Herfort a' maga kívánságát meg-jelentette; nem állott leg-kíffebben is ellen, hanem nyájas szókkal meg-mutatá nékie, melly szükséges légyen mind magára, mind a' Kis-Afzszonyra nézve, hogy előbb ahoz szükséges készületek előre járúljank. Jól van, édes Jóm! vizsgálá az ifjú tsendefen. — Légyen hát erántam annyi jósággal, végezze-el ezeket előre. Egéfszen a' Maga bölts vezérlésére hagyom magamat.

Minthogy Búkám holmi házi foglalatoságok iránt félre hivatott, Herfort addig az ablakhoz méne. Két Szerzetes Barátok, kik azon ballagván, magok a' nap' le-mentével az ő szoros szobáikban akarván rejteni, új képzelődéfeket nyújtának néki. Szoros vizsgálódások után egyiket annak esmérte lenni, ki egykor a' Kis-Afzszonyal való sétáláskor eleibe akadott, 's néki felette meg-tetfzett. Az egész dolognak

nak képe fel-újult az ő szívében, mintha az most történnék. 'S gondolá, mintha most-is karján tartaná kedves Klárikáját; mintha most-is hallaná a' jó Szerzetesnek áldását, és mintha most-is szemlélné a' remegő könyveket annak szemében; és megemlékezék annak ígéretéről, hogy ő érte, 's Matkájaért imádkozni fogna. — Úr Isten! imádkozott-é? De hiszem hív szívével ígerte — Talám nem hallgattatott-meg az ő imádsága? — Óh bár csak még meg hallgattatnék! Ezen gondolatok után mélyen fohászkodék. Midőn még több akkor történt dolgok-is észébe jutnának; példának okáért az, midőn az ő szerelmese a' menykő-tsattanástól el-kábúlt; az ő szíve meg-remült és reszketett. Midőn pedig arról elmélkedett, melly kegyelmesen megtartotta az Isten őket: az ő szíve mintegy meg-vidúla, oly reménységben lévén, hogy az Isten most-is bizonyosan birtokába keríti az ő szerelmest, kinek kebelében minden kínjait el-felejtethi. Ezen gondolatja újra fel-ébredt. Vízszaj-jövelekor Bukámnak hasonló volt Herfort' ábrázatja a' fel-kelő Naphoz, melly a' fetev felhőkből diadalmaffan elő-bújik.

Meg szorítá Bukám az ő kezét bizodalmaffan, és egymás mellé ülének; 's ott kezdék újra félbe-szakasztott beszéllgetéfeket.

No kedvesem! mondá Bukám, egy jutta eszembe: de ha nem tetszik; félre tetheti. Meg-győztem abban egészen, hogy Valdemárné jól gondoskodott légyen arról, hogy az ő Leányának létele titokban maradjon. Nehezen lehetne az Urfinak alkalmaztsága a' Kis-Afzszonnyal szólni, ha itt egy kis fortélyal nem élnék. Hanem írjon a' Kis-Afzszonynak úgy, mintha a' Levél az anyjától lenne. Tégyen abban; a' mennyire lehet, afzszonyi vonásokat, 's jelentse néki, hogy az Anyja az ő Battyát a' Klastromba fogná küldeni, az ő létéről 's egészségéről tudakozódni. A' Kis-Afzszonynak ezen Levelet elő kell mutatnia, és ez által majd rendelések tételnek a' Klastromba egy ifjúnak el-jövetelére, kit Klárika' Battyának fognak vélni. Ebbe zárjon egy tzédulát, 's jelentse, hogy rövidnap múlva meg-fogja őtet látogatni, az ő testvérjének neve alatt, és izenje-meg, mikép viselje magát a' jelen-lételkor, hogy

mind a' ketten el-ne árúttaffanak. Hólnap ezt a' levelet el-vizsem a' Klafstromba. Ott már esmérnek engemet, mint Kláríka atyafiát, 's majd könnyen bé-botsátnak; de az után három egész napokig kell túrtóztatnie magát, míg Kláríkával szembe lehet.

Ambár az utolsó kívánás nem Herfortnak vágyódása szerint való volt; még-is nagy örömmel Barátjának nyakába esék és, azt meg-tsókolá. — Drága Férjfiú! kiáltá, tehát úgy tselekedjünk! Nints ennél szentebb tanáts! Köszönöm, 's meg is fogadom. No jól vagyon! tehát számláljon most nékem valamit annak nemzetségéről, hogy a' Kis-Afzszonnyal arról annál bátrabban kotyoghassak, és hogy így engemet annál inkább attyafiának tartsanak lenni. Ezt-is meg-tselekedte az ő barátjának kedvéért.

Jóllehet a' múlt éjtszaka semmit nem aludt; még-is még azon Estve meg-irá hamar mind a' két levelet, úgy hogy más nap Bukámot femmi se késleltetné. Az a' levél, mellyet magának a' Kis-Afzszonnyak írt vala, oly forrósággal volt teli, mellyből

ből egész szerető szíve ki-tetfzett. Bé-pe-tsétle, és le-feküvék

Minekutánna az Istennek buzgó hálákat adott vólna, hogy reménységének világát fel-derítette, és néki Bukámban egy igaz szívü barátot ajandékozott; és Ő néki efe-dezett vólna az ő el-veszett Szerelmesének visszsa-adattatásáért; — végre el-szúnnyadott, és nyúgodalmas éjtszakája lett. Reggel új erővel, és vidám elmével költ-fel, és bé-ment Bukám' szobájába.

Ez már egészen fel-készült vólta az útra. Mindjárt fölöstököm után el-lovaglott, Herfort ő néki szerentsés útát kívánt olly egyenes szívvel, mellyel még tám soha sem kívánt fenki fenkinék-is.

Herfort az ő visszsa-jövetelét túrhetetlen kívánással várta. Midőn a' szobába fel 's alá járkálna, és képzelné magában, hogy az ő Barátja talám abban a' szempillantásban befzélget az ő szerelmesével; szembe tünt egy az ajtón függő Rajzolzomány. Egy Apátza térdepelve, és szólló ajakak-

kal állott a' Feszület előtt, és imádkozott. Az ő tekintete mennyei áhétatofságot, és buzgóságos imádkozást mutatott. Herfort ezen Rajzolását megilletődéssel nézegeté. Mondván: így terdepelt az én Angyalom is, és imádkozott az ő el-menetele előtt való éjtszakán. Illyen állapotban emelte-fel szemeit az ég felé. — Óh fájdalom! valóban igazzá lettek az ő szomorú gyanakodásai, melyeket én csak álomnak, és az ő rettegtető fantaziája szüleményének tartotam vala. — Lehetséges-é, hogy az illy áhétatos és szívbeli imádság Istentől megne hallgattassék? — Nem ugyan! jó az az Isten, a' kihez ő imádkozék! Bizonyára meg-látlak még valahára tégedet, óh Kintsem! meg-ölellek tégedet, és tapsolva magaménak nevezlek. Még fokáig állott mély gondolatban: midőn hirtelen egy idegentől, ki Bukámmal kívánt szállani, meg-gátoltatott. Ezen Rajzolásának vizsgálása volt fokáig az ő foglalatosága, míg Bukáknak házában volt. Ha az szemébe tünt, mind annyiszor az ő Szerelmese jutott eszébe.

Vég-

Vége hosszú fohajtási után látá az ő Barátját jön. Hála Isten! itt van már! Az ő vidám tekintete jó hírt hoz! Herfort kívánatos óhajttással méne eleibe. Jól van minden, édes Herfortom! igen jól! Én jó Hírmondó vagyok. Jó lesz-é azért hoz-zám Herfort? — Jó! szivemből jó! — De hamar! mint van a' dolog? — Olly jól, a' mint csak lehet. — Midőn meg-jelentetem, kivel akarnék szállani; és a' kérdésekre feleleteteket tettem volna, meg-jelenék a' Kis-Afzszony a' roftélyos ablakon. Egy ifjú követője volt, a' kivel ő bizodalmason jöve. Mind a' ketten félre húzák az ő fedő-fátyoljokat, és mindenike olly szép vala, mint az — Angyal. Ékes mosolygás terjedt-ki a' Kis-Afzszony' ortzáján, hogy engemet láta. Óh Bátyám Uram! Anyám Afzszonytól jó úgy-é? — Igen-is; édes Húgom Afzszony! szíves köszöntését hirdetem, és tőle ezt a' levelet által adom, Néki adám a' levelet, öszve hajtva, a' roftélozaton által. — Erőtelen vagyok igen, de valamennyire még-is jobban vagyok, mint a' minap, midőn Bátyám Uramat láttam. (Valóban színesebb-is most, mint a' minap)

Egés-

Egészséges edés Atyám? — Igen-is! — Mit csinál ama' jó Pap, az Anshelm Úr? — Az is egészségben vagyon. A' Kis-Afzszonyak Bátyja-is egészséges, kit rövid nap Afzszony Annya, a' mint a' levélben-is meg-léfszen írva, el küld a' Kis-Afzszony látogatására. Izen most a' Kis-Afzszony valamit? tehát örömmel hírül vízsem néki. — Az én testvér ajánláfomat izenem. — Még egy darabig egyről másról beszéllgettünk, míg egy haranguak tsengetése a' két Apázzákat el-nem hívá. Én bútsút vettem, s el-jöttem.

Herfort mint ezeket bámúlva hallgatá. Midön Bukám a' szóllástól meg-szünt, meg-fogá annak kezeit, mondván: Bukám! bizony Angyal az Úr! Mikép hálálhatom én azt meg, hogy lelkemnek békeféségét megszerzi? — Tehát nem olly halovány most Klárika, mint a' minapában? Óh Istenem! hálá legyen tenéked, hogy ötet erősítet! Tartsd-meg ötet tovább-is a' kegyeft!

Most immár ígérje-meg nékem edés Herfortom, hogy ezután jobb kedvű, és vígabb fog lenni: különben egy lépéft fem

té-

télszek többé a' Maga kedvéért. Azt megígérem, felelé Herfort mofolyogva, és egymásnak nyújták kezeket.

Herfort meg-tartá fogadását. Mostantól fogva némelly szomorú szempillantáfokat ki vévém, vígabb kedvű volt. A' mái ebédnél tellyes volt örömmel, mert az ő Barátja Bukám tréfa közben a' poharat gyakorta reá közföngette.

Most Herfort a' napoknak gyors szárnyakat kívánt. Örömeft a' három hagyott napot egygyé változtatta volna. Más nap reggel azt a' ruhát vette magára, melyet akkor vífelt, mikor az ő Barátjától, Glükstern ifjú Gróftól levelet kapott. Bé-nyúl a' zsebjebe, s a' Gróf levele véletlen kezébe akad, melyre az ő csoportos bajai között nem-is gondolkodott. El-ólvasván ezt újra, egy székre le-tsapá magát, és mély gondolatokba merült. Furtsa gondolat ütözött elméjebe. Nagyon helyes ez! mondá. Ezt hafznomra fordítom. Glükstern ki-nem ád kéréfemen, azt meg-fem álmodom. Fel-kele, a' szobában vígan séti-

ti-

tikála, és hasonlita olly emberhez, a' ki nek fok vesződtségei után valamelly boldog eset nyújtja kezét.

Az ő találmánya, melly az ő nemében a' leg-különösebbik volt, ebből állott: Szándéka szerint, akármijébe kerülne-is, ki-akarta a' Kis-Afzszonyt a' Klaftromból hozni. Erőssen fel-tette magában, hogy ha azt egyszer szerentséfen kezére veheti, egy könnyen ki-nem szalasztja abból, hanem ha a' halál azt el-ragadándja. Glükstern útra készült, és Herfortot, a' mint fellyebb említettett, igen kérte, hogy lenne úti-társa. Erre most örömeft reá állott volna, olly ok-vetéffel, ha a' Gróf meg-engedéni, hogy egy ifjú rokonja-is, a' kit ő igen kedvell, vélek utazhaffon. Ezen rokonján érté a' Kis-Afzszonyt férjfiúi öltözetben. Az alatt, míg a' Levél a' Grófnak kezéhez menne, és arra válasz jönne, addig ő a' dologhoz fogna, és ha szerentséje lenne, tehát addig a' Kis-Afzszonyt valami bátor-ságos helyre vinné, míg véle el-mehetne.

Rit-

Ritkaságos volt ez! De mit nem tsinál az ollyan állapotbéli ifjú, millyenben Herfort vala? Mire nem birja őtet a' szerelem, kiváltképpen az ollyan szerelem, mint Herforté volt?

Mivel ő néki Glükstern' barátságának erőségéről már fok próbái voltak; tehát esze' ágába fe tünt, hogy őtet a' Gróf magától el-igazítaná. Mihelyt azért Bukámnak erről hírt adott, és minthogy annak ellen-vetéseit egy haj-szálig meg-tzáfolta, ennek jóvá hagyását-is meg-nyerte; íra az ő Barátjának, Glüksternnek: eleibé terjeszté kérését hathatos szókkal; és kívánatofan le-rajzolta néki azt az Ifjat, a' kit úti-társnak ajánlandó volna. El-küldé a' levelet.

Tsak hogy (mondá Bukám kétséges tekintettel) mit fog ehez a' Kis-Afzszony' Attya, és a' jó Anshelm mondani? Meg fogják-e engedni, hogy a' Kis-Afzszony eféle utazást tegyen? Ezen kérdés meg-hűltötte Herfortnak szívét. Erről az ő ifjúságbéli hevefsége miatt nem-is gondolkodott. Mély gondolatba merült, és hallgata.

ta. Most fajnálni kezdé, hogy Bukámnak mindent olly nyílt szível fel-fedeze. Nem volt hihető dolog, hogy az öreg Valdemárnak ez a' fel-tétel tetfzésére légyen: annál kevesbé ígérhette azt magának Anshelm felől. Ha pedig e' szándéknak Anshelm ellene vala: ellene volt bizonyosan Bukám-is: és így ennek részéről-is femmi fegtséget fem várhatott.

Midőn fokáig hallgatva és gondolkozva ült volna az ő Barátja mellett, hirtelen fel-ugrek, és az ölebe szorítá. Egész szövevényem öfzve szakad, úgy mond, ha az 'Úr egy kéréfemet meg-nem fogadja. — Sem Valdemár, sem a' mi Barátunk, meg-nem fogják engedni, hogy én a' Kis-Afzszonyt magamnál meg tartsam. Hallgassuk-el előttök a' dolgot! — Ne ugyan azt! édes Jóm! Ez olly kérés, melyet én nem tellyesíthetek. Hogy hogy tsalhatnám én meg az én Anshelmemet? Most ismét oda volt Herfornak minden szíve. Meg-hökkenve le-üle, és szomorkodék. Az ő Barátja folytatá a' beszédet; de ő nem hallá. Még egyszer kéréshez folyamodott, és ezt olly

olly indító-képpen tévé, hogy Bukám megilletődött ugyan, de fel-nem indítatott. Midőn látá, hogy minden hijába-való, femmi fem használ: dühösködni kezdett. Nem kevés fáradságába került Bukámnak, míg ötet le-tsillapithatta. Nem is lehetett-meg ez előbb, mint míg az ő kérését meg-hallgatta, és néki meg-ígérte, hogy időnek előtte a' fortélyt Anshelmnek nem fogja hirtül adni.

A' két következendő napok lassan múldogálának-el Herfort elől, és annyival is inkább unalmassabbak voltak ő néki, mivel, ne hogy a' Városban esméretesfé légyen, nem volt szabad ki-mennie; Bukám is, a' házi foglalatoságok miatt, nem lehetett szüntelen nála. Végre fel-derült az óhajta várt Tsötörtök. Herfort igen korán felkölt. Nagy tsendesség vala körülötte, a' szíve dögött: gondolván, hogy ma kell szerelmesével szemben lennie. Istenem! fegélj! hogy azt a' szempillantást, melyben ötet meg-látom, el-vifelheffem, és magamat el-ne árúljam! Így foházkodék-fel. Efféle gondolatok között fel-öltözködött.

Kézfén lévén, fel-nyitá az ablakot. Az udvarra vólt a' ki-látás. Egy tsinos Leány forgolódott az udvaron foglalatofságiban, és énekelé az ő reggeli dítséretét. Az ő tiszta nótás szava Herfortot nyel-metefsé tévé. Hallgatódzott Herfort, és ezt hallá; hogy a' Leány énekelte :

Isten, te vagy bizodalom
Éltemben nagy örömem.
Hogy ha magam néked adom,
Nem leszlz semmi szükségem.

Istenem vagy,
Hatalmad nagy,
Mihelyt parantsolsz nékem,
Tsendes léfzen én Lelkem.

Itt az éneknek vége vólt, és a' Leány hallgata. Herfort még fok ideig hafalt az ablakban. A' Leánynak énekét elméjében forgatta, és olly vígasztalást talált azokban a' szomorú szívének, hogy ismét remény-sége derült jövendőre. Mind magára alkalmaztatta azokat, mind a' maga forsára illegette a' vígasztalásokat, mellyek az énekben valának.

Illy

Illy vídító mulatsága vólt, míg az ő Gazdája is fel-ferkent. Midőn hallotta, hogy Búkám fel-kelt mindjárt hozzája méne. — Lám már fel-ülő félben vagy az Úrfi ? kiáltá Búkám ő elejbe. Szeretné, ha már ott vólnánk, úgy é ? Herfort elemofolyodott. Búkám nevetkezett az ő látható türhetetlenségén: de Herfort tréfátlan maradott. Minden innepinek tetszett ő néki, és úgy rémlett előtte, mintha egy Angyalnak eleibe menendő vólna.

Nyóltz óra felé el-lovagoltak. A' jó kedvű Búkám Herfortot mind tsak vídítani akará: minekokáért fok fúrtsa hístóriátskákat beszéltett előtte, de Herfort azokra fülét se billentette. A' gondolatok miatt el-bámúlt vólt. Egyszer ezen a' szók ijeszték-fel őtet: Amott fekszik a' Klastrom ! Most Herfort mind a' két szemeit oda meresztette. Az ő lelke a' maga szerelmesének kamarátskájában lebegett. Gondolatjában maga annak döbögő meiyén nyugovék, hallá annak szíve' verését, fel-tekintgete annak kellemő, mosolygós ortzáira, és hallá annak szelíd szózatját.

P 2

Efféle

Efféle gondolatokkal mendegele előre a' lovon, a' Barátját pedig magában beszélgetni hagyá. Végre bé-jútanak a' faluba, le-fzállának a' Vendég-fogadóban, és Búkám egy üveg bort hozatott. Minekutánna Herfortot egynéhány pohár borral meg-frisíttette: el-indúlának a' Klastromba. Mentekben Búkám még egyszer magára való vigyázást javallott ő néki. Mert, úgy mond, nem szólhat magával a' Kis-afszzonnnyal: mindég egy más Apátza is jelen nagyon mellette. Reá-gondolkojjék, hogy azzal, mint Húgával, úgy beszéljen, 's úgy tselekedjék, mintha annak testvér Báltya volna. Sokszor Húgának nevezze, hogy az által arra emlékeztessék, hogy magát elne felejtse: mert ha magát most el-árúlja, soha többé meg-nem láthatja Klárikát. Herfort meg-ígéré, hogy az ő Barátjának tanácsát meg-fogadja. A' Klastromba érenek.

Búkám volt a' szószólló. Ezt már esmerték. Ez a' Kis-afszzonnnyat tudakozta, hogy Báltyát hozzá viheffe. Herfortot a' Klastromban erőssen meg-nézték. Midőn Búkám reá tekintett, haloványnak találá, és látá egy kevesé rezketni.

Egynéhány minúták után szabadságok jött, a' szólló-szobába menni. Bé lépének. Herfort néze a' roftélyra mellynek ő közöttte és szerelmese között kellett lenni. Óh! tsak le-szakaszthatnám! gondolá magában. Valamelly láb-tsofzogáft hallván: szívve erőssen kezdett verni. Fel-veté szemeit, és ímé, ott állott az ő — szerelmese.

Szerentséje volt, hogy valaki volt véle! másképp bizonyosan mindjárt első szavára is el-árúttatott volna. A' Kis-afszzonnny egy más koros Apátzával együtt jelenék-meg, a' kit már Búkám leg-először véle látott. Mihelyest az Angyal bé-lépett, Búkám kezdé leg-először is, ekképpen: Itt van Húgom afszzonnny! a' Báltya Ura! Ezeket hallván, ismét rendbe szedte magát Herfort. Az ő szerelmesét Húgának neve alatt köszönté: az pedig büzgő szózattal, Báltyanak idvezlé. Klárika félre-húzá szeméről a' fátyolt. Ekkor Herfort mintha egy Angyalnak ortzáját látta volna. Megpirosodott annak ortzája: kék szemei ragyogtak: és elég maga meg-tartóztatásával

tudakozta Annyát, Attyát, és a' jó Anshelmet. Az alatt, míg az ő nyelvek holmi dolgokról szólla; az ő szívek és szemek, szerelmefek módjára, öfzve-beszélének.

Azonban Búkám sem hivalkodott. A' máfik Apátzát szóval tartotta, és kellemetes beszélgetéfi által magára igyekezte húzni annak figyelmetefségét. Kivánsága szerént ment a' dolog. Az igen nyájasnak és beszédesnek tetfzett. A' két szeretők addig az időnek hasznát vették. Szem-szók által a' leg-forróbb dolgokat jelentgeték egymásnak, egymást reménységekre serkentgeték, és egymásnak örök szerelmet esküvének.

Búkámnak azt beszéllette az Apátza, hogy a' Kis-afszzony eleinten rendkívül búslakodott, de hogy már reménységek vagon a' felől, hogy meg-enyhüdik, és a' fedélhöz hozzá szokik, mert egynéhány napoktól fogva nem sír olly fokot, el is kezdett, jobb appetituffal emni, és hogy egy átaljában most már jobb kedve vagon.

Bú-

Búkám, a' ki ezen változásnak okát jól tudta, tetette magát, mintha annak örülne, és még azt is mondá, hogy már a' Kis-afszzonymnak Attya is, ki először igen ellenetzte annak Klastromba vitetését, el-végezte, hogy azt reá hagyja, és ellent nem áll.

Már ideje vólt, hogy el-váljanak. Ezt a' szeretők kedvetlenséggel hallák. A' Kis-afszzonym kérdeze az ő Battyát, meddig maradna a' Városban? — Három napokig, felele Búkám, midön Herfort éppen fel-tartotta a' száját. Klárika ofztán kéré, hogy ötet minden nap meg-látogassa; és minekutánna ezt Herfort meg-ígérte, el-válának egymástól, olly katszongatáfokkal, mellyekkel szíveik szóllottanak.

Vifzfza térének a' Vendég-fogadóba: borozának: lóra ülének, és ki-mentek a' falúból, a' nélkül, hogy Herfort mind ezekről valamit tudott vólna. Szíve, Lelke a' Klastromban maradott, a' rostélyozat mellett állot, szerelmesével beszélgetett. Búkám, tudván az ő Úti-társának szótalanságának okát, békét hagyott néki, és nem gá-

P 4

tol-

tolta az ő gyönyörűségkedését. Egy szót sem szóltak mentekben. Hirtelen víz-sza-terelé Herfort az ő Lovát. — Hova? hova? kiáltá Búkám. Hadjon békét nekem, felele amaz, hadd vizsgáljam azt a helyet, mellyben minden világi kintsek között legdrágább kintsem tartózkodik. Búkám meg-állta. Herfort a' Klastromon tartá szemeit; el-teltek tizenöt minúták, még sem indult ki helyéből. — Száljon - le, Herfort Uram: Űljön-fel erre a fára, nézheti itt a' Klastromot egész estvéig, senki sem akadályoztatja; én a' Lovakkal magam haza-megyek, 's otthon jól lakom. Midőn ezen szava közben annak vállát is egyszeresmind veregeté: tehát az Ifjú ismét észre vette magát. — Meg-botsáffon az Úr, hogy türodelmével víz-sza-élek! — Mennyünk tovább! — Hová akar menni? modá Búkám. Hiszen ismét víz-sza-megyén a' faluba! — Biz igaz! felele Herfort, és meg-tére.

Herfort egy bébukot sem szóltott. Jó darab időre így kiáltá-el magát: átkozott rostély! — Azt az Apátzát is oda hozta az Őrd, — — Ne többet! Herfort! —

Bez-

Bezzegh úgy! Hát szaggatta volna-le a' rostélyokat, kergette volna-el az Apátzát! szaladott volna-el a' Kis-afszzonnal! — Ne tsúfolódjék az Úr! ezt adá feleletül. Meg-állhat a' rostély, meg-maradhat az Apátza is; de a' Kis-afszzont karomra fogom, és el-szaladok véle. — Hát ha el-ejtetik véle? — Ha el-ejtetik vélem, mint az Orofzlán a' Barányt, úgy tépem őket körmeimmel szerte széllyel.

Ezen és efféle beszélgetések között bejutának a' Városba. Herfortnak apródoként a' bortól jó kedve dúzzant. Miért vetett Bátyám Uram, a' Kis-afszzonnynak tsak három napokat? mondá Herfort. Én, ha engem hagyott volna felelni, nyóltzat vettem volna. — Tsak nyóltzat? Tartok tőle, hogy még Májntznak lakosává kívánna lenni. De tréfa nélkül, igen el-felejté Herfort Uram, hogy a' dologgal lehető vigyázással bánjunk, hogy leg-kifőbb gyanút se indítsunk. Értette ezt a' Kis-afszzony! — Tehát én sem vagyok ellene.

A' következő napon tsak maga egyedül látogatta-meg a' Kis-afszzont. A' vén átkozott Apátza ismét véle vala, és még

egy máfik , a' ki a' Kis-afszonyal egy ide-
jünek látíztott, de a' kinek ortzáját nem
láthatta, mivel az a' fedelet nem húzta-el.
Most Herfortnak még szemefebben kellett
vigyázni, mint tegnap. A' Kis-afszony
azonban lankadtt szemekkel néze ő reá,
mellyből az tetíztet-ki, hogy kívánna a'
Klstromból mennél előbb meg-szabadítatni,
és véle egyefitetni. Herfortnak buzgó né-
zése azt a' feleletet adta, hogy mihelyest
lehetséges leszen, azt véghez fogja vinni.
Nem ment-el előbb, mint sem eszébe jutat-
ták, hogy már elég fok ideig ott volt.
Midőn el-ment, reá emlékeztette őtet Klá-
rika, hogy látogatását hólnapra is viszón-
tozza. Örömeft meg-ígéré ezt Herfort,
és el-méne, mivel kellett.

Harmadik napon Búkám is késérte őtet.
A' dolog úgy folyt mindenképpen, mint
tegnap; hanem hogy az öreg Apátza örö-
meft látá, hogy a' nyájas Búkám véle be-
szélget. Búkám azt olly kellemetes beszé-
dekkal gyönyörködteté, hogy az a' két
szerelmesekről egézfzen el-felejtkezett.
Ezek pedig az alatt szemeikkel többet adá-
nak

nak egymásnak tudtára, mint tíz más gon-
dolatlan fetsegők adhatnának tíz esztendeig.
Midőn el-váltak, firatta a' szerelmes Leány
szerette Battyának el menetelet: Búkám pe-
dig vígasztalá őtet, velős, ő töle el-érte-
tett szókkal, hogy tudniillik ismét láthat-
ná, és talám hozszabb ideig. Hogy most
annak el-kellene menni szükségesképpen,
valamelly bóldogságához tartozó dolognak
meg-tselekedésére. Én pedig, úgy mond,
gyakorta meg-fogom a' Kis-afszonyt láto-
gatni. Ezen meg-vígasztaltatván, örömmel
néze utánnok, midőn el-mentek.

Herfort az ő el-menetelekor eleinten szo-
morú volt. Az a' gondolat, hogy mennyi
idő fog abban telni, mig megint meg-lát-
hatja az ő Lelkének Mását, felleget vetet
az ő szívére. Végre Búkám által meg-vidí-
tatott. Ideje már, hogy lelkemnek minden
erejével arról gondolkodjam, miképpen sza-
badíthassam-meg szerelmesemet a' Zár alól.
Segéljen rajtam, édes Jóm! valamelly he-
lyes fortélynak ki-gondolásában. Búkám
ezt fogadá, és illyetén beszélgetések között
haza jutának.

Más nap' reggel ki - ment Herfort a' Klastromnak meg-kémlelésére. Ollyan folyatékra tsináltatta haját, mint a' köz-em-berek vífelik, fül-tő' hajait le-lóggatá, magára vett egy kopott kék Kaputot, és egy el-rifolt Kalapot tett-fel a' maga fejére. Illy kéz-ületben ment-el a' Klastromhoz.

Annak idejében oda júta. Köröskör-nyül járá az egész Klastromot. Az ő vis-gálló szemei olly-forma helyet hajháztak, melly alkalmas lenne az ő tsudás szándé-kának véghez-vitelére: de akarmi figyelme-tes kémlelődésével sem talált-ki femmi al-kalmas helyet is. Olly magasnak találta a' falakat, és minden hozzá férést, olly el-záratatottnak látott, hogy már tsüge-dezett.

Midőn már, el-végezte az ő mind fá-radtságos, mind haszontalan vitsgálódását, szomorúan és meg-szomorodva visszsa tér-ne; meg-állá a' Klastromba való bé-járás-nál; és gondolkodék. Nem jó volna - é, ha ama Kapu bé-fúrnám magamat a' Klas-tromba? Híszem tsak gyenge, félékeny Te-remtmé-

remtmények lakják azt. Tsak szólják ha-ragoffan, 's vefek reájok komor tekinte-tet mindnyáján el-rémülnek. Azután ven-ném az én Kedvesemet, és el-futnánk. To-vábbá így eszmélődött: tsak hogy ez Ans-helmnek tanátsa ellen vagyon, Búkám sem fogja helybe hagyni. Ez tehát tsak leg-ütolsó légyen, midőn minden egyéb for-tély el-hibázott. — Ezen gondolattal út-nak erede.

Nó! mit talált-ki? kérdé őtet Búkám → femmit sem! felelé szomorúan. Ha hólnap sem találhatok-ki valamit, azután dúlok. — Ennek az Úrfi békét hagyjon! Ennél roz-szabbat ki-nem gondolhatott volna. Egy szempillantásban ellene zendülne az egész talú! Nem menne húsz lépésnyire, már ú-tól érnék, meg-környékeznék, el-vennék ragadományát, és alig menekedhetnék-meg élete is. Mert azoknak az embereknek vé-lekedések szerént, halálofabb vétek, a' Klastromon gyalázatot tenni, mint az eget meg-bántani. Herfort által-látá az ő Barát-ja' mondásának egyefségét: le-hajtá fejét, és hallgata.

Másod napon ismét olly öltözetben, mint tegnap, el-ment a' Klastromhoz. Megkerülte vizont azt, és úgy találá, mint tegnap. Most már mérgeledött, mély gondolkodással járt, és végre el-fáradván, le-düle egy patakotska mellé. Terebely és eger-fák hajtának-bé a' patakba, és sűrű re-ketye bokrok fogák azt környül. Herfort ezt látá, és tsúdálá. Mély gondolatokkal nézé a' tsergő Patakot. Egy vízi bogárra vefzett az efze, melly az víz fel-ületén úszkorált: és a' víz folytával alá felé úszott. Fel-kelt, és ennek mindenütt utánna nézett, hogy jól meg-visgálhatná. Mind addig utánna ment, míg a' Klastromnak kerítése útját nem állotta.

Meg-állapodék itten. Alatson bólt-haj-táfon folydogált által a' víz, vastag vas-rostélyok között, mellyek fellyül, a' fal-ban, és alatt a' földben meg-vóltak erősítet-ve. Ottan efzébe juta, utánna nézni, mer-re folyik a' víz. Le szállott a' vízbe, melly nem vala mély: által nézett a' ros-télyon, és találá, hogy a' pataknak partja szép egyenes, és minden bokroktól meg-tisztíta-

tisztítatott vólt. Távolról, a' fáknek árnyé-ka alatt némelly Apátzákát is meg-fajdított, 's azok között egy Leány Afzszonyt, a' ki nem olly forma öltözetben vólt, mint az többi Apátzák. Ezt ő a' maga szerel-mesének vélte lezni. Az ő szíve az öröm miatt ugrált az ő mellyében. Hogy ötet észre ne vegyék, gyorsann ki-ment a' víz-ből, el-távozott a' köfáltól, 's azután mély gondolatokba merült.

Találtam már! találtam már helyet, a' millyent kereftem! mondá végre. Itten ki-hozom az én kedvefemet, 's el-repülök vé-le sebeffen.

Erre fel-kerekedék, és nagy fietséggel a' Városba méne. A' verejtek tsorgot-le az ortzáján, mire Búkámhoz ére. Öröm villogott az ő szemeiből. Búkám azontúl meg-esmerte rajta, hogy ma szerentséfebb vólt, mint tegnap. No! mi hír, Hefort Uram? Talám erőszakoffan bé is ütött a' Klastromba? — Nem ugyan én édes Bú-kám Uram! azt nem akarom tselekedni, nem is szükség! Enyim az én Leányom.

Maga

Maga fog ölembe jönni. Ennekutánna elbefzélle, melly szerentséffen a' roftélyra akadott, és azt mondá, hogy még a' jövő éjjel bele fog a' dologba kapni, hogy a' roftély vafakat ki-tördelheffe. — De hogy hogy viheti ezt végbe? — A' mennyire szükséges léfzen, el-fürészelem a' vafakat, 's azután vagy fel, vagy alá-felé hajtom; 's így mégyek tzelomnak végére.

Búkám meg-ijedett az Ifjúnak vakmerő szándékán: midőn pedig esmérte, hogy femmi ellenvetés fem fog rajta: békét hagyott az ő veszályos szándékának, és az előre vígyázást és okofságot ajánlotta nékie, 's azt is meg-ígérte, hogy a' mennyiben lehet, fegíteni fogja.

MoftHerfort szükséges szerfszámokat kért az ő Barátjától. Búkám adot néki rászpókat. Mihelyest bé-alkonyodott; el-méne Herfort. A' Klastromhoz közel léteben, efsében juttott, hogy más útra kellene ő néki kanyarúlnia. Midőn a' patakhoz oda jött volna, le-fekütt a' sűrű Tsadéban.

Azon-

Azonban be-fetétült. Olly tsendefség volt körülötte, mint a' koporsók között. Tsupán tsak egy kis estvéli szellő lenge-dezett az ágakon, és a' fa-leveleit tsendes sühogáffal mozgatá. Közbe-korban kahintottak egyet az ebek a' faluban. Fekve maradott mind addig, míg nem gondolta, hogy már késő éjtzaka vagyon, és hogy az álom már mindeneknek szemeit bézárolta. Minekelötte a' munkához fogott volna, fel-foháfszkodék az Istenhez, hogy néki erőt és áldást nyújtszon elő-vett kezdeményéhez. A' kö-fal kerítésénél le-szállott a' vízbe, elő-vévé ráspójját, és kezdett dolgozni. De a' Zörej, mellyet azzal tett, olly hallatos volt, hogy meg-kellet szünnie. Hamar más módot talált, le-térdelt a' vízben, és a' vafat a' víz alatt kezdte ráspólni. A' vas ottan, mivel a' víztől el-rozdáfodott, nem igen kemény volt: de az ő alkalmatlan helye, és a' dologhoz való szokatlansága, ki-mondhatatlanul nehézzé tévék az ő dolgát. Sokszor meg-kellett nyúgodnia, és az ő testének felső része szinte olly lotsos volt a' verejtéktől, mint annak alsó része, a' víztől. De az ő ked-

Q

vét

femmi el-nem vette, sem femmi akadály őtet kitsiny szívüvé nem tette. Már a' hajnal kezdett hafadni, midőn minden ereje el-fogyott, és a' vasáknak egyik szálát által metfzette. Most már próbálta, ha lehet - é azt fel-felé hajtani, és midőn látta, hogy az kevés erővel meg-lehet, ismét vízfsza hajtotta. Igen örült a' munkájának.

Fáradtan és lankadtan el-méne a' patáknak hoszfzában, 's egy helyen a' mellett le-fekütt, el-ment erejének meg-újítására. Itten által-gondolá, még mennyit kellene dolgoznia. Még tsak egy szálót ráspolt-el, ezenkívül még hármat kellett elfűrészelnie, következendőképpen még három éjjel egymás-után kellett dolgát folytatnia. De ezen fáradtságok egy tsepnyre sem ijeltették-meg őtet. Mert egy olly Leányért dolgozott, kit, ő tsak nem Isten gyanánt imádott, ki nélkül élete halál volt, és a' kit, ha az a' pokolban lett volna, onnét is ki-hozott volna, életének fel-áldoztatásával is.

A' nap' már fel-virradott. Látá a' napot, mint valami Meny-aszfzonyt, ékecségében, és tellyes ditsőségében elő-jönni. Soha sem látá ezt szebbnek! és soha sem volt előtte ennek fel-jövele olly pompás ékecségű. Melly felséges, melly pompás e' reggeli nap! mennyivel felségefebb ennek Teremtője! — — Ezen gondolatoktól el-ragadtatván, le-borúla a' porba, és buzgó lélekkel bé-mutatá az ő reggeli áldozatját. Esfedezék a' Teremtőnek óltalmáért, és hatalmas segítségéért. Fel-kele, el-méne.

Mikor haza jöve, rendkívül fáradt volt. Tsendeffen méne-fel a' gráditson, a' maga szobájába, le-fekütt, és szakadatlanul alutt egész estvélig.

Midőn fel-kelt, meg-újítatottnak, és az álom által meg-erősítettnek érezte ugyan magát: de kezeit alig emelhetette. Bé-méne Búkámhoz a' szobába. — Búkám kiáltá eleibe: Istenem! mennyit búsúltam már Magánn! Hol maradott olly fokáig? Tsak előbb jöttem haza, fél óra előtt, és Ma-

gát nagy búval kereftem. — Attól a fáradttságtól meg - kémélhettem volna magát, Búkám Uram, közelebb is meg - találhatott volna, visszszálá Herfort mosolyogva. Oda fel-fekütem, és úgy aluttam, mint a' meg-hólt. — Az ő Barátja örült, hogy femmi baja fem esett. Azután el-beszéltette véle a' múlt éjjeli fáradttságát.

Alig végezé-el ennek el-beszéllését, midőn az órát elől húza. — Már hét óra! mondá tsúdálkozva. Már mennem kell a' dologra! Légyen olly jó az Úr, adaffon valamit ennem és innom! — Ez meg-lészen: de el-nem megy. El-akarja-e egyszerre egészségét rontani? Ez éjjel ki-nyúgodjék: holnap estvére ismét el-mehet. — Nem! Búkám Uram! abból femmi fem leszsz. A' szentekre mondom! mihelyest ettem és ittam, el-lódulok! Látván a' jó Búkám, hogy a' víz ellenébe úszik, és hogy mind csak visszszá-vetődik: engede, és még magát is társúl ígéré a' dolgozásban.

Azonban, míg Herfort evék, el-méne Búkám előre. Mihelyest Herfort jól lakott, mind-

mindjárt utánna fiete. Éjfél tájban nyúlának a' dologhoz. Herfort kezdé-el a' munkát. Egy darab időre fel-váltotta őtet Búkám. De mivel őtet nem a' vágyakozás, fem nem a' szerelem ösztönöszte, tehát hamar ki-fáradott a' dologból. Herfort ezt észre-vévé, hogy a' dolog szunyátán és nem igen szaporán folyik. Kéré azért az ő Barátját, hogy botsátaná őtet a' maga helyébe. Valahára egyszer el-ráspolták a' másik szalot is, és így a' dologtól meg-szűntek. Hála Isten! e' kettő már! a' másik kettőre is reá segít az Isten. — A' szeretet léfszen ezért az én jútalmam. — Ezután haza menének, mindenik különöffen.

Az alatt, míg Herfort az ő kedvesének meg-szabadításánn, illy fáradhatatlanul munkálódott, a' Puszta Falusi Várban békefség volt. Váldemárné Afzszony hízkelkedéfsék által igyekezte az ő Férfjét megsillapítani, és az, mivel jól tudta kire bizhaffa magát, meg-enyhüdütt. Váldemár Úr foggatta ugyan az Afzszonyt, néha legalább színből, hogy jelentené - ki? mellyik Klástromba vitte volt légyen Klárikát: de

ezt tőle soha meg-nem nyerhette. Mivel azt gondolta Valdemárné, hogy az ő Leányának tartózkodását fenki ki-nem tudhatja, tehát a' felől nem sokat aggódott. Herfort öttse pedig, a' kit Béts közepében lenni vélt vala, nem is jutott már eszébe. Az igaz Anshelm mindenekről tudófitást vett. Herfort meg-írt néki mindeneket, a' mik történtenek, és hogy annál bátor-ságosabb leheffen, minden leveleit Deakül írta. Az ő leveleire való valaszok merő barátságból, és jó tanáts-adásfokból állottak,

Midőn Herfort egész nap' alutt volna, meg-újult erővel ismét a' dologra méne. Búkám is el-akart vele menni, de meg-nem engedé. A' dolog és a' környül-állások most is ugyan azok voltak. Által-metfzett egy szalot, haza méne, és nyugalomra bortsátá magát.

Most már kezdett más egyéb szükséges dolgokról is gondoskodni. Szabót hivata magához, és az ő öltözetei közzül egyből kifibb öttének valót tsináltatott. Midőn, a' mint mondta, a' mértéket oda ha-

haza felejtette; tehát tsak úgy írta-le, annak nagyságát és vastagságát. A' Szabó í-géré, hogy a' mennyire lehet, a' szerént fogja magát intézni.

A' negyedik éjtzakán el-vegeztetett a' kemény Herkulefi munka. Mi igen örültt ő, és melly bódognak ditséré magát, hogy azzal kéfzen lett! Midőn azt itellyeségre hozta, térdre esék, és hálákat adott az Istennek, az ő fegedelméért, és az néki ajándékozottatott erőért, és szívbéli örömmel méne haza.

Most egy nappal többet vetett a' nyugalomra. A' Szabó meg-hozta a' ruhákat. Más egyéb szükségesek már kéfzen voltak: semi hijjával fem volt, tsak az ő tsudás fel-tételének véghez vitelének hijjával. Le üle, és levelet írta a' Kis-afszonynak, annak Anyja' nevében, mint a' minap. Egy máfikban, mellyet abba rekefzett, meg-jelenté néki, mit mivelte ő annak meg-fzabadítására, és meg-írta néki, hogy azt el-nem tévesztheti, ha mindenütt a' pataknak hozsfzabau fog-menni.

Kéré a' Kis-afzfonyt, hogy igyekeznék, éjjel a' Klaftromból a' kertbe menni. A' börtöznél ötet meg-találhatja. Hogy férj-fiú ruhák, és más egyebek már ott készen lennének. Hogy ő ötet, mihelyest megjelenék, lóra venni, és fietséggel el-vinni fogná. Azt is jelenté, hogy illy készülettel fogná ötet lesni a' máj éjszakától fogva, mind következő éjszakákon, míg a' szökéshez szerentse esnék.

El-vivé Búkám, az ő hívséges fegetője, a' levelet a' Klaftromba, és szerentsés-fen kézbe adá. Midőn már jó darabig mulatott a' Kis-afzfonnyal, és a' vén Apátzával, meg-jelenék maga a' Fő-apátza is a' rostélynál tekintetes személyében. Búkám igen tsudálta annak felette szép magamutatását, és kedves ékefen szóllását. Az ötet tudakozta, ha igaz-é, hogy a' Kis-afzfonynak Attya már nem ellenzi annak Klaftromban való maradását? Búkám ezt igazlotta, és még ezt fűggesztette hozzá, hogy az Attya maga is nem sokára meg-fogja látogatni. A' Matrona mutatá azonn való örömet, és nyájas pillantással távozott-el.

Mind eddig szerentséffen folyt a' dolog. Ki ne kívánna e' jó nemes Ifjúnak, ennyi fok fáradozáfai és nyomorúságai után, ennyi kemény bádjasztó dolgozáfai után, szerentsés ki-menetelt? Vajha hamar karjai közé vehetné az ő szerelmesét! vajha hamar kívánságainak végét érné!

Ahoz képeft való bátorsággal, és más egyéb szükséges szerekkel fel-készítetve, várá Herfort az Estvét. Búkám házában el-futott a' híre, hogy Herfort ló-háton útra akar menni. Herfort el-végezte magában, hogy ha az első éjszakán a' Kis-afzfony meg-nem jelenék, nem jönne többé a' Városba vizsza, hanem a' szomszéd faluban mind addig tartózkodnék, míg a' szerentse nem szolgálna. Midőn bé-alkonyodott, el méne Búkám az tudva való patakhoz. Herfort is azután ló-háton utánna méne. A' patak mellett meg-kötötte a' lovát, és le-fekűvének. Az Éj rendkívül fetét vólt, és a' vastag felhők minden tsillagnak ragyogását el-vették. Herfort ennek igen örült.

Midőn már vélték, hogy ideje léfzen, a' kő-falhoz oda mentek. Búkám a' lovat tartotta, Herfort pedig le-fzálott a' vizbe. Az ő fziwe erőfien vert. Minden leg-kisfebb, fokszor képzelt zörej is fel-ijesztette ötet. Oh! Istenem! bár tsak jöne! ez volt minden gondolatja. Tizen-egy óra után ofztán hallott is valójában valakit jöni: de mivel fzörnyű vastag fetétség volt, nem győződött-meg előbb az ő fzerelésének jöveteléről, míg az bé-fzállása által a' vizet meg-nem lótsantotta. — Hát te vagy mennyei Leányzó? mondá lafsú, refzekető szóval. A' Leányzó feleje közelített, a' nélkül, hogy felelt volna. Azonban fel-hajtá Herfort a' vasakat, mint-ha tsak vefzfzők lettek volna. A' Leányzó meg-hajtá magát, és által bújt a' lyúkon. Herfort érte nyújtá karjait, által-húzta, és fel-vivé a' pataknek partjára.

Friffen! Búkám! Tsak el-vasaljunk ám a' vas lötsstel! mondá Htrfort, és ki botstátá a' Leányzót. Ez mellette a' földre le-rogyék. Azonban, míg Herfort a' Kis-afzfzonyt fel-hozta, Búkám a' lovat egy

bokorhoz kötötte, és a' zsákot róla le-óldozta. Sietséggel ki-vévé az abban lévő darab öltözeteket, és most mind a' ketten az előttök fekvő Leányzóra esének, le-fzaggaták ruháit, és reá adák azokat, mellyeket ők magokkal hoztak. Egy fzezpilantásban készen vóltanak. No! most ló-dúljunk! mondá Herfort. Búkám elő-vezette a' lovat. Herfort a' nyeregbe veté magát; Barátja pedig a' Kis-afzfzonyt háta megé ülteté, hogy ötet által-foghaffa karjival. Búkám nékiek fzerentsés útát kívánt. Herfort meg-farkantyázá a' lovat, és gyorsan, mint fzárnyakon, el-nyargala onnét.

Légyen fzerentsés utazásod; fzerelmes Pár-fzemély! a' menny, a' ki eddig veled vólt, végezze-el minden fzenvedéfeidet! És te főképpen, nemes Ifjú! fzedegeffed bőven a' te mennyei Kíntsednek kebelében fanyarú igyekezetidnek édes jutalmait!

Még fokáig utánnok néze Búkám a' fetétségben. Egy ideig minden álmoknak rémlett előtte. Midőn magához tért, az ő igaz fziwe meg-telék örömökkel, azon, hogy

hogy az ő Barátjának kezdeménye olly szerentséfen, és kívántatott képen végbe ment. Menjetek békefényben! (ezt kíváná utánok tellyes szívéből) és örüljetek egymásnak szerentsés egyesülésekben! öfzve-szedé az el vitetettnek rúháit bé-raká a' zsákba, és veté azt egy előtte lévő sűrű bokorba, nem mefzfe attól le-feküvék, és gondolatjaival a' két szerelmes szökevényeket követdegelé.

Azonban Herfort az előtte jól esméretes Ország-útára jutott. A' lovat vágtatáft erefztette, és mivel az út egyenes, paripája pedig vérmes és fitzkándós vólt, tehát gyorsan előre haladának. Egygyet fem szóllott egyik is, ki-vévén azt, hogy Herfort a' Kis-afzfzonyt némellykor intette, hogy ő benne meg-fogódzanék. Úgy tselekedék a' Leányzó, és Herfort észre véve, hogy az igen refzket.

Igy el-tölt egy óra. Jó darab földet hátra hagyának. Herfort meg-állítá a' lovat, rész szerént, mivel tartott töle, hogy a' Kis-afzfzonyt a' szörnyü rázás meg-fog-

ná erőtlenteni, rész szerént pedig, hogy a' tajtékozó paripa is meg-pihennék. Azonban tsak ugyan el-léptetet. Hébekorban kérdezé a' Kis-afzfzonyt, mint vólna? E' pedig egy fogású szókkal felele. Herfort pedig a' felelemnek tulajdonítá az ő hallgatását.

A' mindjárt eleinten reá-szorítatott paripa fáradni kezdé, midön egyfzersmind hajnalot is. Laffanként világofabb léve, annyira, hogy már egy falut meg-fzemthetett, mellyet annak esmért, mellyet az ő Barátja néki meg-jegyzett. Hálá légyen az Istennek! szerentséfen által-jöttünk a' határon!

Ezen szókra meg-állá, által-vévé a' jobb lábát, és a' Leány felé fordúla. Búzgó szeretettü szemekkel néze arra. Menny! mint meg-rémült! mintha le-forrázták vólna! — szemeit két kezeivel is meg-törölgeté, ismét a' Leányra tekinté, refzketé, nem szólhata. — Isten! mi ez? kiáltá végre refzkető ajakokkal. Meg-bájoltak, vagy mi? — Az Istennek akaratjáért! kitsoda a' Kis-afzfzony?

A' szegény, bódogtalan, fajnalkodásra méltó Ifjú, nem az ő szerelmes, szíve mássa Kis-aszfzonyát hozta vala-el!

A' tett kérdés fel-óldozta az el-hozatottnak nyelvét. — Én vagyok egy fajnalkodásra méltó bódogtalan, drága Herfortom! a' ki meg-érdemlé, hogy a' Maga kezeitől meg-fojtassék! — Iszonyú vétkes vagyok! — Meg-tsaltam Magát, és a' bódogtalan Váldemár Kis-aszfzonyt, az én Barátnémat! — Álljon az Úr boszszút rajtam! öljön-meg engemet. — E' szókra le-efett a' Leányzó a' lórúl, és el-ájúlt.

Ezen eset hozá a' kábúlt Ifjat magához. Frissen le-ugrék. Ijedtsége öregbedett, midőn annak ábrázatját vérben fagyban látá, és a' vér bugyogott az orrán. — Melly aggodalmas búba esett most Herfort! Minden ki-gondolható reá-fordított, a' Leányzónak fel-élesztésére, de semmit sem tehetett véle. Meg-kötötte a' lovat egy tzővekhez az úton. Látá egy tótsát, hamar oda futamodék, és a' kalapjában vizet hozza, 's a' Leányzónak ortzáját meg-mosá. Ez használt! Az fel-nyitá szemeit, és észre jött.

Miért ragadott-ki engemet a' halálból, édes Herfortom? mondá firva. De jól értem! Boszszuállására akar engem meg-tartani, mellyet meg-is érdelek. Itt van, Herfort! az én meljem! a' Maga oldalán a' tör! Húzza - ki azt, és szurjon engemet által!

Ez Herfortot igen meg-illette. Légyen nyugott elmével, szép Esméretlenem! mondá Herfort szelíd szózattal. Nem bántom Magát, annál inkább nem fertéztetem-meg magamat vérevel! Keljen-fel! Akármiként esett is a' szerentsétlen tsere: még is botánatot ígérek. Azonban könyörüljön az Isten én rajtam, és a' szegény Kis-aszfzonyon! Utolsó szavait firva mondá-ki, az Esméretlennek kezét nyújtá, és fel-emelé.

Jöjjön a' Kis-aszfzony! itt nem kell késünk! Tsak gyalog ballagának: Herfort a' lovat zablájánál fogva vezetdegelé. Fél óra múlva bé-jutának a' Vendég-fogadóba. Herfort a' tikkadtt lovat a' Vendég-fogadós kezébe adá, hogy viseljen reá gondot. Azután bé-menének a' házba.

A' szoba teli volt útasokkal, a' kik most fölöstökömölének. A' jelen-lévők mindnyájan a' két Ifjura bámúlanak. Az Apátzán zöld ruha vala, keskeny arany pafzomantra. Ez, és az ő fehér ruhája tsupa véres vala. Herfort kék öltözetben volt, ezüstre. Mindeneknek szemei ő reájok nézetenek. Súgtak búgtak. Herfort ezt látá, és meg-érté. Hozzon egy kevés vizet! (mondá a' Vendég-fogadónak.) Ennek az Úrnak az óra vére igen folyt! Alig mondá ezt-ki: vizont el-eredett az Apátzának vére.

A' jelen-valók, kik már gyanúba vették volna őket, ez által meg-nyúgosztaltattak. Mindenik orvofságot szerzett a' vérnek meg-állítására, és mindnyájan tsudálkoznak a' vérző Ifjunak szépségén.

Herfort, a' kinek mindenféle társfág, főképpen ez, szenvedhetetlen volt, fölöstökömöt és külön-szobát kért. Mind a' kettőt meg-nyeré, és ki-menének. Le-ülének egy egy székre, és szótalanul üldögelének. Herfort a' földre függeszté szemeit, és keresztül vetette kezeit a' melyén, lá-
bait

bait ki-nyújtván. Ellenébe ült az Apátza, véres kezkenejét szemei eleibe tartotta, és nagyon zokogott. A' fölöstökömöt elhozták nekik, és az italt is.

Ezen utolsó meg-elevenítette Herfortot: jó kedve lett. Bort akart tölteni, el-döntötte a' kannát: kipezett kapozott. Az Apátza meg-ijedett. Mert haragosnak tartotta lenni, azért újjolag lábaihoz borúla. Még egyszer meg-bántódott Herfort! még egyszer mondom, öljön-meg engemet! — A' jajgató szózat szegeket vert az ő szívébe. Gyorsan le-hajola, és fel-emelé azt, mondván: Kérem a' Kis-aszfzonyt, legyen nyugodt elmével! Meg-botsátottam már mindent! Éljen! és legyen szerentséfebb, mint el-hozója!

Egy székre le-ülteté. Ki-méne, és más Kávét kért a' helyett, a' melly el-dült vala. Bé-menvén ismét a' szobába, rajta volt, a' mennyire az ő maga szomorúsága megengedte, hogy a' búsfongó Apátzát vidíthassa. Véghez is vitte ezt. A' Vendég-fogadós más Kávét hozott, és ők ivának.

Ennekutána kéré az Apátzát, hogy a maga szerentsétlen történeteit beszéllené elő. Herfort meg-illetődött szívvel, és könyvező szemekkel figyelmeze a következendő elő-beszéllésre.

Én vagyok egy elő-keelő embernek szerentsétlen, és el-tafzítatott iffjabbik Leánya. Az én Nemzetségem nagy, és temérdek gazdagsággal bir. Ifjúágomkori esztendeim a' bőség és egymást fel-váltó vígdozófok között folytanak-el. Nem akarok a' mellesleg-való dolgoknál tartózkodni, hanem egyenesen szerentsétlenségemnek elő-hozására fietek. Azok között, kikkel az Atyám szolgálatjában élt, találkozott egy Ifjú, alkalmas ember. Az ő szembe tűnő termete, szemnek való ábrázatja, és kellemes maga viselete által, meg-nyerte magának Szüléimnek kedveket, és az egész háznak hajlandóságát. Már én a' tizenhatodik esztendőt által-hágtam, midőn őtet leg-először meg-pillantottam. Őtet látni és szeretni, nálam mind egy volt. Azonban ártatlanabb voltam és a' szerelemmel esmértelebb, miut sem hogy én azt tudtam vol-

na,

na, hogy őtet szerétem. Örömeft néztem ő reá, örömeft voltam ott, a' hol ő volt, örömeft hallottam, ha mások felőle beszéllentenek, és örültem, ha őtet ditsérték, és ditsértem őtet magam is.

Hozzá való hajlandóságom naponként nevededett. Nem szívelhettem, ha ő én vélem mély tisztelettel, és tartózkodással szóllott. Azonban tsak hamar észre-vettem, örömömre, hogy ő mindenek felett én hozzám leg-hajlandóbb. Mivel ő többnyire mindenkor az én Bátyámnak szobájában dolgozott; tehát éltem ezen alkalmazottsággal, és oda járogattam, hogy őtet láthassam, az alatt a' szin alatt, mintha Bátyámat akarnám látni. Ezen gyakortás látogatófok el-vévék az ő tőlem való tartását, de annak helyébe valaminémü szemérmetség származott. Reszketett ő, midőn én feléje mentem, ha magunk voltunk, halgatott, és szomorkodott, s nem egyszer hallottam őtet foházkodni.

Forrón szerettem őtet, mellyet hogy el-titkoljak, nagy nehezemre vala. Egy

R 2

hév

hév napon dél után bé-mentem annak szobájába, tudván, hogy a' Bátyám ki-ment vala. Vilibáld a' párna-széknek szégeletében üle, és tsendefen aluvék. Halkal vizsgál akartam lépni, de egy pillantás, melyet az ő rósa színü ortzájára vettem, le-szegeze engemet arra a' helyre, mellyen állottam. Tsendeffen szemlégetém ötöt ottan álltamban. Nem egy alúvó Angyalnak képe-é ez? kérdém magamtól. — Óh! tsak meg-tsókolhatnám! Bizony meg-tsókolnám, ha tudnám, hogy arra fel-nem fogna ferkenni. Arra való ösztönöm olly erős vólt, hogy magamat nem-tartóztathattam. Lábam' hegyén hozzá mentem, és a' számat ajakira értettem. Az ő melyének szelid fel-emelkedése, midőn lélekzett, az ő tiszta kellemetes lehelete, az ő piros ortzái, örömet árasztának az én gerjedező szívembe. Vizontagolám a' tsókot, és a' gerjedelemtől izgatván, harmadszorra is ollyant nyomtam ajakára, hogy meg-érezte. Fel-veté szemeit. Az ijedtség miatt nem vólt tehetségem, el-futni. Az én tagaim ingadozának, és remegve reája le-roskadék. Meg-mozgatá magát, vér szemet vett, ál-

tal-ölelt, és egy forró tsókja üzé-el az átban lévő ájúltságotam.

Most egymást által-ölelvén, ott ülénk. Az Ifjú fzedte magát először elméjére. Buzgó és szerelmes névvel nevezett, böl-dognak dítseré magát, és meg-esküttünk egymásnak, hogy örökké fogjuk egymást szeretni. Most mindenünk ki-vallá, mennyit szenvedett eddig, és szenvedéseinket tsókokkal edesítettük. Midőn még egyszer öszve-ölelkeztünk, és el-végeztük volna, hogy szerelmünket mindenek előtt titokban fogjuk tartani: el-váltunk.

Azontúl naponként meg-látogattam ötöt az én Bátyámnak szobájában: és mivel mindenkor azokat a' szempillantásokat választottam, midőn maga vala: hová tovább öszve-szövetkeztek a' mi szíveink, és lelkeink el-választhatatlanokká levének, Vilibáld forró szeretőmmé léve.

Ez az én böl-dogságom hat hónapokig tartott, szakadás nélkül. Ezek után fellegek-homályosították-bé a mi egünkét. Ezek

egymás után öszve-huzakodván, rettenetes szélvész indítanak, és a' villámáfok bennünket külön-választanak,

Egy kedvetlen tapasztlás, mellyet tettem, keferüséget hintett a' mi eddig való szírelmünknek édefségeire. Két elzúzóval idősebb Néném szinte úgy megkedvelte a' szép és kívánatos Vilibáldot, mint én. Sokszor bádjadtt szemeket hányt rája, és fohajtozva foházkodott. Vélekedésem csak hamar bizonyossággá vált. Midőn egyszer dél után mind a' ketten Anyámnak, mellette dolgoztunk vala; bé-jöve Vilibáld, és Anyámnak valami izenetet mondott Atyántól. Anyám tréfálódott ő véle egy bizonyos szóért, mellyet szóllott vala. Vilibáld olly furtsa feleleteket adott néki, hogy nekünk szokszor fenyegetni kellett nevetnünk. A' Néném mosolygott. Vilibáld mélyen meghajtotta magát és elment. Derék ember ez a' Vilibáld! mondá az Anyám. Az én szívem örvendezett e' dicséretnek. Az én Nénémnek melyéből egy foházkodást hallék kiadni, könyvbe lábbadtak szemei, fel-kele,

és

és el-hagyá a' szobát. Már most kétségbe sem hozhattam az ő Vilibáld eránt való szírelmét.

Nyúghatatlanságom nevedek. Azonban botosánandó vétekkül tulajdonítam ezt az én Nénémnek. Mert az ő szépsége, és érdeme nagyobb 's szembe tűnőbb volt, mint hogy egy Leány, ki őtet látta, szírelmre ne bázdúit volna hozzája.

Ezen napnak estvéjén alkalmatosságom léve az Ifjúval magánafon szóllani. Tudakoztam tőle, ha nem vett volna-e valamit a' Nénémén észre? Le-üté szemeit, és azt mondotta: igen is. Hát te is szírelted őtet? Hívségtelen! kérdém ő tőle. — Talám szíreltém őtet: (felelé mosolyogva) ha e' házban egy Zsófia nem volna. Loppal meg-szorítám kezét, és ott hagyám, mivel a' Bátyám hozzánk közelített.

Nem sok napok után ismét magánafon találám őtet a' szobában. Vilibáld énnekem akkor szomorúnak és gondolkozóknak látszott. — Mi baja az én kedves Vilibáld-

domnak ? kérdém, meg-fogván az ő kezét. Nem vagy beteg ? — Az nem vagyok ! vizsgálá ő : de a' Maga fajnálatos Nénnye ! — Mi dolog ? szóly ! — Ma meg-val-lotta hozzám való szerelmét. — Meg-val-lotta ? mit feleltél néki ? Tettetém magamat, mintha nem is érteném. — Halld-meg Vilibáld ! ha te hozzám hív nem maradnál, én bizonyosam — meg-halnék ; de egy minútával előbb te is meg-halnál, hogy amott ismét meg-láthatnálak. Vilibáld e' gondolatot meg-mofolygá, és nékem hív, meg-nem szünhető szerelmet fogada.

A' Néném folytatta eránta való szerete-tét. Vilibáld ötet kerülte. Ezen maga-vifelete Vilibáldnak búsította Nénémnek ne-gédefségét. Azt gondolta, hogy meg-útál-tatik, és okát akarta tudni, miért ? Egy történet által ki-világofodott előtte minden titkunk.

Vilibáldnak el-kellett menni, Atyámnak foglalatofságiban egy falura. Elő-hozák a' Lovat, és reá üle. Anyám, én, és a' Néném az ablaknál állánk. Alig ült-bé a' nye-
reg-

regbe, a' ló véle együtt fel-ágaskodott, és ötet a' földre veté. Szörnyü látat volt ez ! Anyám és Néném el-rikoltották mago-
kar : én pedig ájúltságba estem. Midőn fel-tenyészedtem egy Zsófián találám magamat, és a' kit leg-első pillantáffommal meg-láték, Vilibáld vala, a' ki előttem egéfsé-
ges testel ott állott. Lehetetlen vólt, örö-mömet el-titkolnom. Hozzá nyújtám kar-jaimat, és világos jelét adtam, melly nagy közöm légyen az esett történethez.

Ezen szempillantáftól fogva ellenséges üldözönkké lett a' Néném. Anyám én re-
ám fokszor szomorúan tekintett, és Vili-báld eránt magát jobban tartóztatta. Atyám is szokatlan hideg szívüséget mutatott erán-ta. Bátyám izetlenül kezdett véle bánni.

Istenem ! mint el-álmétkodtam én ! midőn ezeket tapasztalám. Vilibáld előtt sem ma-radott a' dolog titokban. Látánk, hogy szoroffan reánk vigyáznak, azért felette meg-ójtuk magunkat. De a' fors tsak ugyan azt akarta, hogy bóldogtalanok lé-gyünk. Egyszer dél után, nem lévén ott-

hon, se Anyám, se Néném, se Bátyám, bé - lopódtam Vilibáldhoz. Alig valánk egynéhány minútáig együtt, hanyat hombok a' szobába ütött a' Bátyám, a' kit meszfizire lenni gondoltam, Haragos fizemet vetet reánk. Mi dolgod van itt mindég? (mondá nékem tsúfos tekintettel) Jobb volna ott maradnál, a' hová való vagy! el-pirúlva ki-menék.

Mit tsinál az a' Leány mindég itten? kérdé Vilibáldtól. — Egy kevés papíroft kért tőlem. — Semmit sem egyebet? — Nem. Ki volna olly együgyű, hogy ezt el-hinné! Vilibáld! tudja-meg! Magát okos Ifjúnak tartottam, meg-lehet hogy most is az: de a' fenn-héjazás meg-rontotta agyavelejét. Hogy juthatott valaha eszébe, szemeit az én Húgomra fel-vetni? Hogy felejtette-el azt a' közt, melly Maga és az én Húgom között vagyon? Igy gyalázza-meg azt a' Familiát, a' kinek tisztefésséggel tartozik, és a' kinek fok jót közfönhet. Megszomorodván Vilibáld e' váratlan és le-alázó pirongatáson, nem felelhetett. A' Bátyámból a' pirongatás tsak folytan folyt.

Vi-

Vilibáld maga tartósága pártot kezdett űtni, Bátyámnak gorombaságait úgy felelte meg, a' mint érdemlette, és végre úgy öfvezajdúltak, hogy kardot húzának: midőn szinte az Atyám a' szobába rohana. El-választá a' viaskodókat, Vilibáldal rofszúl bánt, és tífént el-üzte a' háztól.

A' gyalázattal illetetett Ifjú durtzáffan méne-el. Egy ideig az utfzákön járkált fel 's alá, végre egy kávé - házba vetődött. Ottan egy elő-kelő embernek a' fiával akada-öfzve, a' kinek Attya az enyimnek megesküött ellensége vala. Mind a' két Ifjak jó Barátok voltak. Vilibáld el-befzéllette néki, hogy mostan szolgálaton kívül vagyon, de okát meg-nem mondja, miért? Alig hallá-meg ezt az Ifjúnak Attya: azontúl hivata Vilibáldot, és tífzes helyet ajánlott néki az ő házában, Az Ifjú, a' ki szegény volt, és a' gyalázat miatt a' szíve fájt, reá-állott, hogy azt a' gondolatlan lépést tégye.

Az az ijedttség, mellyet én éreztem akkor, mikor Vilibáldnak el-menetelét meghal-

hallottam, meg-írhatatlan. Az én szomor-kodásom látszólagosabb volt, mint, hogy az szüleiemtől, és testvéreimtől észre-vétetlenül maradhatott volna. Az Atyám minduntalan kemény szókkal dörgött ellenem. Az Anyám szidott, de a' mellett fohászzkodott. Bátyám érezhető pirongatófokkal búsított: de még is fenki sem vitte olly fokra a' gyalázó tsúfolódásokat és kínzó vélem bánást, mint a' fenekedő Néném.

Igy egy el-hagyatott, belől gyötrődő, és minden felől ellenségesen tsúfoltatott bóldogtalan valék. Állapotom leg-irtóztatóbb volt, mellyet csak lehet gondolni. Szenvedéseim és a' szüntelen szíve-met tüző búbánat, el-temeték az én egészségemet. Sárga voltam, mint a' halál, és hasonló az árnyékhoz. Meg-fajdítá ezt Anyám, és meg-íratá. De az Atyámnak haragja, és Testvéreimnek boszszúja sem-miben sem kifebedett.

Az a' Leány, kit udvarlásomra tartottam, volt mindenek közzül egyetlen egy, ki síralmas állapotom miatt szánakozásra

indúlt. Ez azzal vigasztalt engemet, hogy vélem együtt kefergett, és nékem szolgálóját ajánlotta, ha hasznát vehetném. Elhívén, hogy bizhatom hozzá, kérdém tőle, ha leveletem nem adhatná-e Vilibáldnak kezébe? Örömmel meg-ígéré ezt. Megíram azt, és betsületeffen kezébe szolgáltatta Vilibáldnak.

Más nap estve választ is nyertem, ugyan ezen úton. Vilibáld egy szeretőnek búzongó hangján írt, fájnalatos állapotomat meg-illetődve fajnálta, és örök fere-tetéről újra fogadást tett. — Ezen Levél igen fel-épített engemet. Naponként íránk egymásnak. Vasárnapokon láttam őtet a' Templomban, és némellykor az ablakról, ha előttünk el-ment.

Egynehány hetekre Vilibáld obfitja után jó szerentséje akadott a' Nénémnek. A' dolog hamar egyenefségre méne, és hat hetek után egy leg-irtóztatóbb hóhéromtól meg-menekedtem. Mihelyt ez e' forgó kerék, melly a' többit is forgatta, a' házból ki-ment: viselhető lett az én állapotom.

Az Atyám nem volt azután olly igen komor. Bátyám is barátságoskodott; és a' jó Anyám elég bizonyosságait adta anyai szeretetének. Ez, és Vilibáldnak levelei annyira meg-erősítettek engemet hogy vízfíza-tért előb-beni egészségem.

De ezen tseudefség egy félelmes, reám következő szelvésznek elől-járója vala. A' változás, 's hozzám tartozóimnak magok-mutatása bátorságofsa' tettek engemet. Olly nagy vala az én kívánságom, Vilibáldal beszélgetni, az én ki-modhatatlan bajaim-ról, hogy kértem őtet, jönnék öszve va-lahová. A' Házunk megett való Kertet választottuk annak, a' hol külömbféle sü-rü levelesek valának. Blándina el-vivé a' levelet, feleletet is hozott.

A' rendelt éjszakára meg-jelent az én szerettem Ijám. Bé-vezettem őtet egy le-velesbe. — Maga, Herfort Uram, a' ki már a' szerelmet esméri, jobban képzel-heti magának, miképpen mulattuk magun-kat, mint én le-írhatnám. — Egynehány óráknak el-folyása után el-vált tőlem, mi-
dön

dön a' jövő éjszakára is vízfíza-oda ren-deltük magunkat.

Illy bódog és örvendetes órákkal mint egy tizennégy napokig éltem. Midőn egy bizonyos éjjel ismét együtt volnánk, és karjainkkal egymást által-kaptunk volna: egyszeribe zörgést hallottunk a' bokrokban. Nem volt időnk akkor, annak okáról aggód-ni. Hozzánk jöve a' Bátyám villogó Kar-dal. Az én rémülésem rendkívül való volt. — Há! Jó madár! itt vagy? Vilibáld fel-ugrék, félre-tsapá bal-kezevel a' kardot, jobb kezevel pedig a' magaét húzta-ki. Egy minúta alatt az én Bátyámnak kardja feje felett a' bokrokba reptüle. Vilibáld a' magaét hirtelen annak melyére szegezé. Meg-akar-é most ezen helyen halni? vagy életét az által meg-váltani, hogy betsüle-tére meg-fogadja, hogy el-hallgatja ide lett öszve-jövésünket? alig tévé ezt a' kérdést, midőn a' Bátyámnak inaffa a' bokor mellől fel-ugrott. Meg-támadák Vilibáldot mind a' ketten, mint a' dühös kutyák. Ezen szempillantásban látám, hogy a' Bátyám le-dül, az inas félre ugrék, és Vilibáld el-szalada.

Jézus! Mária! kiáltá az inas, vérzik az Uram! meg-vas szúrva. Én el-rikoltottam magamat, 's el-ájúltam.

Mire fel-üdültem: már az ágyamban találtam magamat, a' melly mellet Anyám síra, és egyik kezemet a' magáéban tartá. Az az állapot, mellyben akkor voltam, minden meg-íratathatást fellyül hallad. Anyám Afzfzony csak firdogála, és egy szót sem szóllot. A' házban ifzonyú zörej vólt, és nagy futkározást hallott az ember. — Mi baja a' Bátyámnak? tudakozám Blandinától, mihelyest Anyámat ki-hívták. — Óh Istenem! felele jajgatva, azt mondják, hogy meg-hólt. — E' szörnyü felelet minden véretem meg-hültötte, és el-ájúlék.

Mit miveltek vélemezem éjszakán más nap' délig, nem tudom. Mind eddig halálhoz hasonló érzékenységtelenségben feküttem. Végre midön fel-ébredtem, békötettve találám kezemet, és olly erőtlen vóltam, hogy nem telhetet-ki tőlem a' szóllás.

A' mi ismét valamennyire erővel meg-élesztett, az a' hír vala, hogy Bátyámnak nintsen femmi baja is. A' mellyébe ment ugyan Vilibáldnak szúrása, de a' feb-orvofok azt bizonyították, hogy ha magát jól tartja, meg-gyógyúl.

Mihelyest egy kevesé erőre kaptam, fzememre hányta Anyám Vilibáldal való tzimboráláfosmat: de ezt olly anyai módra tévé, és olly látszatós fzeretettel, hogy az által meg-győzetethettem, a' felől, hogy ha ő rajta állott volna, Vilibáld enyimmé lehetet volna.

A Bátyám napról napra épült. Ez nagy vigasztalásomra vólt: a' mi pedig ki-mondhatatlanul meg-keferített, az vala, hogy Vilibáld el-illant, és fenki fem tudta hová?

Az alatt az idő alatt, míg a' Bátyám beteg vólt, nem mentem Atyámnak fzeimei eleibe, keményen meg-hagyták, hogy előtte meg-ne jelenjek. Végre —

Itt fognak az Urak ma ebédelni? kérde a' Vendég-fogadós. Igen-is! felele Herfort. Tsak jó ebédet készítsen! Ki-méne ezzel a' Vendég-fogadós, a' boldogtalan pedig folytatá beszédét.

Végre a' Bátyám egészen meg-gyógyult. Egy kedves házaságbéli kínalat, melly Szüléimnek én reám nézve tétetett, új nyúghatatlanságba döntött engemet. Elsőben-is Atyámtól nyertem parantsolatot az asztalnál meg-jelenni. Tartottam tőle, hogy majd keményen és ifzonyúan fog vélem bánni: de első tekintete, mellyet reám vetett, úgy meg-illette az ő atyai szívét, hogy el-fordúla, és az ablakhoz méne. Látám, hogy törölgette szemeit. Hirtelen lábaihoz borúlék, és által-fogám térdeit: de nem adának ízót az ő ajakai. Kelj-fel, édes Zsófim! mondá végre könyves szemekkel, és kezét nyújtá. Istenem! gyermekem! mitsoda színed vagyon? Az Anyám zokogva síra, a' Bátyám-is mintegy könyvezett. Melly kegyesen ölébe szoríta engem az Atyám! Mindeneket mondott, a' mi tsak kedveltető lehetett; de a' mi né-

kem

kem még is leg-kedvesebb vólt, és kívánságom szerint való boldogságomra szolgált volna, nem jutott észébe, halálra gyűlölte azt, és ki-mondhatatlanul útálta.

Most újra fel-éledtem vólna, ha Vilibald távol nem lett vólna. A' felől való gondolkozásim éjcfakákká változtatták napjaimat.

Mihelyest tehetetőknek gondolták lenni, közlötték velem Filibert Úrnak ajánlását. Szörnyű reszketés mozgata-meg minden tsontaimat, midőn ezt az Atyám elő-hozá. Gondold reá magadat, mondá ő. Hólnap után ismét meg-kérdezlek. De tudd-meg előre, hogy azt kívánom, hogy igen-ist mondj.

A' gondolkozásra hagyott idő hamar oda vólt. Nékem ugyan nem is kellett. Vilibald annyira el-foglalta szívemet, hogy senki hozzá nem férhetett. Tudván én az Atyámnak keménységét, reszkettem, ha reá gondoltam, hogy akarolja ellen kell felelnem. Harmad napra hivatott. Magát

S 2

ta-

találtam a' szobában. No! Zsófi Leányom! így szólítá, akard-e Filibert Urat boldoggá tenni? Ő azt szívesen kívánja, és véle együtt Szüléid is. Én lábaihoz borúlék, és kérém, hogy engemet ezen kínálástól kémellene, és botsátana-meg, ha ki-adó feleletet mondanék. Látám leg-ottan, hogy ábrázatja rántzofodék. Kérdé mord tekintettel ennek okát. Én sírék és halgaték. — De mit kérdem? Vilibáld az útálatos ennek oka. De hogy sem Vilibáld az én nemzetségemet meg-nyalazza, kéz vagyok tégedet előbb meg-ölni! Takarodj szemem elől!

A' szelid anyai únszolás ellen szókkal nehezebb volt hartzolnom. Midőn az Anyám látá, hogy semmit sem tehet vélem, meg-szünt. Patakok áradtak az ő szemeiből. Irtóztató, úgy mond, a' mi reád következik. Ezen szókkal ott hagyta.

Két napok békével el-múlának; csak hogy az Atyám reám se tekintett. Harmad napra szombamba jöve a' Bátyám. — Atyád fog jöni, Zsófi! ezt mondá: távoztasd-

tasd-el Blandinát. Ha szeretted valaha Bátyádát, indítsál-meg, hogy ki-elégítő feleletet adjál. Meg-szorítá kezemet, és sebesen ki-futa.

Nem sokára meg-nyitá Atyám az ajtót. Én keferves pillantásokkal menék eleibe, és meg-fogám kezét. Hallod-e Leány, ezt mondá, mit akarsz néked mondani! Felelj-reá, a' mint gondold, és minden tétozás nélkül. Akard-e Filibert Urat férjednek? — Lábaihoz akarsz borúlni, de ő engemet fenn-tarta. — Légyen irgalmas nékem édes Atyám! Nem vehetem férjemnek. — De az átkozott Vilibáldot még-is akarnád? — Azt sem édes Atyámnak akarja nélkül. Hadjon engem hajadon maradnom — Nem tréfálsz? — Nem! — No! légyen úgy! tehát ne menj férjhez! Ezen szókra ki-méne, mérgefen bé-tsapá az ajtót.

Ott ülék most magánoffan és el-hagyatva, és siratám forfomat. Blandina nem jelenék-meg. Anyám felől sem hallék semmit is. Az ajtó egész estvélig bé-zárat-

va maradt. Midőn bé-alkonyodott: bé-jöve egy Udvarló, és gyertyát's vajas kenyeret téve afztalomra. Meg-illetőképpen pillogattam reá. Könyvek görjedeztek fze-meiből. Éfzre vévém, hogy az ajtóban valaki várakozik reá, azért nem merészlett szóllani.

Éjfél felé le-dülék az ágyamba, és azt könyveimmal áztatám. Vilibaldnak képe előttem lebegett. Látám, hogy én értem siránkozott, és nem vígafztala engem fenki-is. A' jövendőnek ijesztései mind előm-be állottanak. Nyomorúságom úgy fel-nevedék, hogy közel jártam a' kétségbe eséshez. Az éjtfzakának árnyéka feketén és félelmefen lebege felém alá. A' fzel sü-völtött, mint a' haldokló, a' ki életéért efedezik. A' mi tsak rettenetes lehet, környül-vett engemet. El-ment Vilibald! így szóllék. Soha sem láthatom már többé! Nála nélkül való életem rettenetesebb a' halálnál! — Meg-halok! Törölje-el a' halál keferüségimet!

Fel-állék egy székről az ablakra, hogy le-ugorjak. A' szék meg-tsúfzamlott, és én a' fzobába vízfza estem. A' szörnyű ijedtség hamar el-fzélyezftette melánkolia-mat. Vízfza-tére okofságom, bé-zarám az ablakot, és sírhaték.

Egy lelkeket szaggató kínok között által-jajgattatott éjtfzaka után hallék egy kotsit zörögni. Az ablakom az udvarra szolgált. Oda lépek, és látám, hogy a' kotsis vontá azt előre, és négy lovat fogott belé. Azután látám Bátyámat egészen útra készülten az Udvaron kereftül menni. Hová mennek illy korán? gondolám magamban. A' kotsi a' bóltózat alá állott.

Arra hirtelenjében meg-nyitá Bátyám az ajtómát. Még sem vagy, úgy mond, fel-öltözve? Fel-akaralak költeni, hogy öltözzél-fel. Ő ezt szomorú tekintettel mondá, és ott hagyá. Hová kell mennem? gondolám magamban. De akar hová, el-megyek.

Egy fzezpillantatra ismét hozzám jöve a' Bátyám. Nekem nyújta kezét, és fzi-

szakadva mondá: Jöjj utánnam, édes Zsófiám! Utánna menék, mint a Bárány az ő mézfárlója után. Senki sem vala alatt a házban, még csak egy szolgáló sem. Anyám után áhétozám, de nem láthattam. Bátyám felnyitá a hintónak ajtaját. Már egy rokonom benn üle, ki mindenkor ellenségem vala. Fel-hágék, 's el-menénk.

Senki sem szóllott egy szót-is. A' Bátyám szomorúan néze reám, és én foházkodám: de a' kábultság miatt nem sírhattam. Midőn két óráig szünetlen vágatva el-siettünk volna; meg-állá a' kotsi: a' rokonom bé-ment egy házba. Fél óra múlva visszajöve, és parantsolá, hogy szálljak-ki. A' Bátyám ki-emele a' kotsiból, ölébe szoríta, és könyveivel áztatá ortzamat. Légy jó egészségben, édes Zsófiám! többet nem szóllhata. Bé-menék a' házba, és imé látam, hogy az — Klaffrom.

Mihelyest a' Klaffrom' Előljáronéjának által-adattam, haza térének, a' kik el-hoztak. — Oh! Herfort! Sír az Úr? — Hogy írjam-le azt a' keferüséget, melly szívemet

ak-

akkor szaggatá. — Örökre el-szakasztattam vala most az én kedves Vilibáldomtól. Egy ajultság, óh! vajha az a' halál lett volna! érzékenységtelenné téve engemet. Midőn megint felnyitám szemeimet: egy síró Apátzának ölében találám magamat, a' többiek pedig körülöttem zokogának. — Azoknak meg-szemtéfe rettenetes volt énnékem. Rettenetes volt énnékem. Irtóztató dühösségbe estem. Nagy erőt fordítottak reá, míg engem meg-tsillapíthattak.

Egy kamarátskába vivének engem az ágyra. Egy nyájas Apátza vállalta-fel az én vigasztaláomat. Az ő szelid beszédei meg-nyiták könyveimnek forrását. Patak módjára folyának ezek, és meg-könnyebbedett szívem. Édes álom véve engemet öلبه.

Midőn sok órák múlva fel-ferkentem, elég erősnek találám magamat a' fel-kelésre. A' Fő-Apátzának eleibe vitettem. Az ő Anyai beszédei, és hathatós vigasztalásai bizodalmat támasztottak beunem eránta. El-beszéltem néki gyászos esetemet.

S 5

Min-

Minden napjaimat ezentúl búban töltöttem. Így múlt-el egy egész hónap, midőn Valdemár Kis-Afzszony is Anyja által a' Klastromba hozattatott. Az ő halovány képe, könyvező Istenhez siránczó szemei, az ő látszatós epekedése, figyelmeztetésé tettek engemet ő reája. Ez is boldogtalan szerető! gondoltam magamban. — ez is a' vad kegyetlenségnek véres áldozatja! Leg-ottan alkalmatosságot kerestem ő véle szólnani. A' mi egymásnak teremtett, öszve-hangzó szívünk mindjárt az első befélgetéskor meg-ésmérkedtek, és mi bizodalmafok lévénk. Én ő néki el-beféllettem történetimet: ő is hasonlóképpen a' magáéit, és így naponként együtt sírdogálánk.

Ezen mi egymáshoz bizakodó szívünk azonnal örökös barátságot kötött köztünk, és minthogy életünk egyezne, azonnal minden öszve-kelésünkör a' szabadulásról kezdtünk gondolkodni, 's minden ki-telhető módon útját 's módját ki-tanulni; a' Kis-Afzszonynak tettzett tanátsom.

Én

Én el-tökéltem magamban, hogy el-szököm a' Klastromból, ha életemnek vesztésével lenne-is. Ugyan azt tévé-fel magában Valdemár Kis-Afzszony-is, halván az én szándékomat. Kezdeink más fortélyokról gondolkodni, hogy azt végbe vihefsük.

Midőn a' Kis-Afzszony az ő Battyától a' leg-első látogatást nyerte, egy kevesé kiffebbült az ő keserősége. Midőn a' Battya ő néki Anyjától levelet hozott, majd meg-vidúlt. De akkor nem mutatá nekem az Úrtól való írást. Kevés napok múlva meg-látogatta őtet az ő Battya. Ez a' látogatás szemlátomást meg-vidította őtet. — Napról napra öregbedett az ő színe 's ereje. Azután tapafztalám-meg, hogy az Úr volt az.

Midőn egy dél-után éppen akkor mentem volna hozzája, mikor a' Battya el-ment tőle, látám, hogy egy levelet el-dugott. Ő akkor mely gondolkozású vala. Hirtelen a' maga kebeléhez szorított engemet, mondván lassan: Zsófi! jó vagy-e hozzám?
tel-

tellyes szívemből! — Valamit akarnék néked ki-nyilatkoztatni, ha hív vólnál hozzá, és segítségemre lennél. — Szólj, édes Lelkem! Én egészen a' tiéd vagyok — Igaz az, édes Zsófi? akarsz segíteni? — akarok! — Olvasd-el ezt a' levelet,

El-olvasám a' levelet, és a' színem elváltozott. — Istenem! azt kiáltá, halványulsz te! — Meg-keményítettem magamat. Oh Klárka! a' te szeretőd mérészkező szerető! De a' tanács veszedelmes! — Mit akarsz, hogy tselekedjem? — Segélj-ki engemet a' Klástromból a' kertbe, és vezess-el a' patakhoz, többet nem akarok. Én nem tudom a' Klástrom' tsinnyát: mert mind ekkoráig tsak a' keferűséggel foglalatoskodtam. A' kertet sem tudom, annál kevésbé a' patakot. Ha ezt tudnám-ís, miként menjek által a' bé-zárt ajtókon?

Én hallgaték, és mély gondolkodásba estem. Az az undok szándék, mellyet most szégyenlek, és mellyel két híveket boldogtalanokká tettem, kezdett az én szívemben tsirkázni. — No! mit szólasz hozzá

Zsó-

Zsófi? kérdé a' Kis-Afzszony. — Hadj békét, édes Klárkám! felelém, jól meg-kell a' dolgot visgálnom, és el-hagyám a' fájdalmas Leányt.

Herfort mélyen fohászokodék és síra. A' fzegény boldogtalan-is könyvekre ólvada, és így folytató:

Hogy a' szobámban vólnék, néki ereztém magamat a' gondolkodásnak. Úgy kezdém a' Kis-Afzszonynak tett tanácsot visgálni, mellyel ha én élnék, szabad lehetnék. Meg-rémülék magamon, midőn eszembe juta, hogy az által két jó lelkeket, a' hol egyikének örök barátságot esküdtem, veszedelembe döntének. De Vilibáldhoz való forró szeretetem, a' kit fel-keresni akartam, győzedelmeskedett az egyenes-ségnek és lelki-esméretnek ellen-vetésein.

De meg-öl tégedet a' meg-tsalódott ifjú, gondoltam magamban. Mint a' farkas a' bányt, úgy tép-el tégedet. — Hadján! gondolám magamban. Így örökre meg-szabadúlok! Klárkán tünödöm, sajnálám annak

nak jajgatásit, és sírék. De szívemnek ezen ellenvetésére-is meg-tudtam felelni. — Gondolám, hogy Herfort ötöt még is megszabadítja. Mit árt, egy két nappal tovább vagy kevésbb korig lenni a' nyomorúságban? De énnékem örökké kell vesztég kinlódnom, ha ez alkalmatofságot el-múlatom.

Midőn illy undok fel-tételt fogadtam; be-menék a' Kis-Afzszonyhoz. Előmbre repült, kérdvén, ha boldogultam-é gondolkozáfaban? — Igen-is! felelém: rajta leszek, hogy a' kert' ajtónak kultsait kezembe kerítheffem. Mint leheffen ez, még azt ezután gondolom-el: de ma a' te szökésedből femmi fe leszsz. Szomorúan nézett reám. De hólnap estvére, úgy-é? kérdé tőlem. Talám! talám! Kintsem! felelék én foházkodva. Sírva kért azután engemet, tégyek-meg minden próbát, hogy rajta segítheffek. Én meg-ígérém. A' szívem tsak nem meg-repedt. Ott kellett ötöt hagynom, és azolta nem láttam.

A' sűrű könyhúllatás miatt tovább nem szólhata. Herfortnak-is könyvei tsorgának, és úgy kefergének egymás mellett.

Hogy az Apátza egy kevéssé magához tért volna, bé-jöve egy virgontz Leány a' szobába asztalt teríteni. Az alatt amazok az ablakhoz állának. Egy ifjú útas, szép és jó öltözetben jöddögele jó-háton éppen azon Vendég-fogadóba szállván. Alig pillantotta-meg azt a' Boldogtalan közelről: zörnyen el-rikoltotta magát, és el-ájula. Herfortnak ijedelme rend kívül való volt. Ő és az asztalt-terítő Leány fel-emelék az ágyra, és ébrededtek. Végre nagy nehezen magához téríthették. Fel-nyitá szemeit, vadúl tekingetett, kérdvén: Hol van Vilibáld? hol? —

Most érté már Herfort. Amaz ifjú útas Vilibáld volt. Ki-küldé a' szolgálot, és kéré az ő Társneját, hogy nyugott elmével légyen, hogy el-ne árúlatnának. — Erre a' Vendég-fogadós a' szobába lépett. Ez őket kérte, hogy engednének egy útas vélek ebédelni. Szívefen! felele Herfort. Tsak vezeffe-bé, ha ideje vagyon.

Az Apátza mód nélkül reszketett. Az ebédet el-hozák, és Vilibáld-is bé-lépett.
Le-

Le-rogyott a' Leányzó egy székre. Herfort a' szép Idegent idvezlette annak módja szerint. 'S mind a' ketten meg-tetszének egymásnak első tekintetre. Az idegen meg-pillantotta az el-haloványodott leányzót, és meg-döbbsent. Annak artzúlatja esméretes volt, de az idegen ruha furtsának tetfzett neki. Hirtelenjében nyakába esék Zsófia, és el-ájúla.

Istenem! kiáltá az idegen, mi dolog ez? és le-ülteté a' Leányzót egy székre. — Zsófia ez, Vilibáld! mondá Herfort. — Az ifjú reá borúla, és ölelgetésivel mozdulóba hozta annak vérét.

Mind a' ketten öszve ölelkezének. Herfort ezt tsak úgy nézdegelé, Mátkájáról gondolkodott és sírt. Végre el-ereszték egymást, egymás szemébe néztenek, és visszont öszve-ölelkezének. Lassan-lassan elmúlt a' támolygás, mellyben voltak, és meg-eredett a' szavok. Végre meg-tsenedtenek.

Lehetetlen e' két egymást fel-találó szeretőknek örömet meg-írni. Vilibáld meg-ölelé Herfortot, és forrósággal szabadítójának nevezé. Herfort el-felejtette az ő bánatját, és együtt örült vélek.

Már most le-ülének enni. De az ő szíveik inkább foglalatoskodtak egymással, mint sem hasoknak jussait tekintetbe vették volna. A' Gazda nem haragudott, hogy úgy kellett az étkeket le-szedni, a' mint fel-adta. Egyedül a' bor érte-el az ő rendeltetését. Iddogálának, és el-felejtették, hogy valaha bódogtalanok voltak.

Zsófia el-befzéllette az ő meg-talált szeretőjének mind azt, a' mit eddig Herfortnak mondott vala, és azután folytató, a' hol elébb félbe kellett szakasztania.

Az én igyekezetemnek a' klastromból a' kertbe ki, jó következése volt. Helyes alkalmatosságom akadt a' kültsokat kezemhez venni. Midőn elég bátorságosnak vélttem lenni, ki-lappangék a' szobátskából. Egész testem remegett. Fel-nyitottam a'

kert-ajtót, és szerentséfen ki-jutottam a kertbe. A' rettegető félelem szárnyokon hordoza. Oly könnyen siettem a' patakhoz, és annak partján hofzszat, míg a' rendelt helyen a' szabadítót meg-nem találtam, mint mikor a' pelyhet a' forgó szél hajtja.

Es, Herfort! még egyfzer térdeimen esedezek. Botsáffa-meg nékem bódogtalanak e' gyalázatos ravasságot, és ha egyfzer meg-botsát, azután mondok, nemes szívü Ifjú! közönetet az ő szabadításáért. Szabadítsa-ki a' fájlalmas Kis-Afzszonyt is. Bizony szerentséltetik az Egek tselekedését. Könyveket hullatok azért. Adja-meg a' Mindenható az Urnak a' Kis-Afzszonyt, valamint engemet az én Vilibáldomnak! Tégye őket is bódogokká.

Herfort Zsófiát meg-ölelé, és síra az ő kebelébe. Vilibáld hozzájok felekezett, és most három lelkek sírának. Sokáig sirtak, tsókolódtak, végre meg-tsillapodtanak. — Midőn Vilibáld a' kertből el-fzaladott, mellyben az ő ellenségét halálra szuratott-

nak

nak gondolta lenni: sietséggel haza méne, öfzve-szedé mindenét, a' minek valami be-tse volt, és el-rejtezkedett. El-hagyá a' Vároft, és tsádén, bokron kerengett, míg egy faluba nem juta. Itt magának és Inasának paripákat bérelett-ki, szaporán el-pat-kolt, úgy hogy egy óra alatt közel két mért földet meg-halladott. Midőn ismét friss lovakat nyere, semmit fem kéfedelmeskedett. Végre a' határt el-hagyta, és batorságban volt.

Még tsak itten szedhette öfzve magát, és meg-gondolhatta, mit tselekedett légyen. Ő a' maga vélekedése szerint egy gyilkos volt, és a' mi nagyobb, az ő szerelmese' testvérjének gyilkosa. Midőn egy kevesse meg-nyhüdött; ira az ő Barátjának, az ő volt Gazdája fiának, és meg-jelenté néki, hol tartózkodik ő, és kéré hamarja tudósítását. A' levelet egy különös borítékba takará, mellyet a' Mosónéjának intézett olly véggel, hogy a' levelet adná-által.

T 2

Ke-

Kevés napok múlva azt válaszolták néki, hogy a' mátkájának bátyja ugyan meg-nem holt, hanem nagyon meg-sérült; mind-azáltal az Orvosok szava szerint, veszedelmen kívül vagon. Az ő barátjának Attya ötven aranyakat küldött néki, és bizonyította a' fejedelemtől, de egyszer-s mind meg-hagyá néki, hogy menedék helyet keressen tartózkodására, mind addig, míg őtet nem hívándja. Rend kívül meg-vigasztaltatott Vilibáld ezen hír által. Lelki-esméretének békefsége vízfza-tért, és tellyesféggel meg-nyúgofztaltatott volna, ha az ő barátja meg-mondhatta volna, hol vagon az ő szerelmes Lelke. De az annak szerit nem teheté, mivel ez az ágyban fekütt, és az is, a' mi a' házban történt, nagy titokban tartatott.

A' meg-haragittatott Atya, és az egész ház-nép halállal és véres bozfszúval fenyegették Vilibáldot, ha körmök közzé keríthetnék. Ez az ő barátját arra indította, hogy egy másik levélben kérné őtet, hogy tovább is rejtekben maradna. Vilibáld tehát mind addig rejtekben vólt, míg a' meg-sér-

sértetett egészen fel-nem épült. Még ekkor sem térhetett vízfza.

Hogy a' gyötrő bánat egészen meg-nem hervaszfa, és hogy légyen miben foglaltoskodjék; tehát egy gazdag Tiszt-vifelőnek szolgálatjába állott. Itt egy levélben azt adák tudtára, hogy szerelmese egyszerre láthatatlanná lett, és azt vélik, hogy a' Klástromba vitetődött. Ez a' kedvetlen hír meg-tölté bánattal az ő szívét, és mély szomorúságba esett. Kéré az ő barátját esenkedve, hogy femmit próbálatlan ne hagyjon, szerelmese' tartózkodásának ki- vizsgálásában.

Sokáig nem tanulhatta-ki azt az ő Barátja. Végre meg-nyeré a' kotsift. Ez nyakafan szabodott. Végre a' pénznek fénye, és az ígélet, hogy el-nem fog árúztatni, ki-vallatták véle, a' mit tőle erős fenyegetésséggel meg-tiltottak.

Mihelyt Vilibáldnak tudtára lett, a' mit kívánt: el-méne a' le-rajzolt Klástromhoz, hogy zár alatt tartatott szerelmesét ki-sza-

badítsa. Melly véletlenül és szerentséfen meg-találta azt, a' történet említette.

Vilibáld és Zsófia örömmek erefztettek volna magokat egészen, ha Herfortnak szomorúsága nem akadályoztatta volna őket. Mindent reá fordítottak annak vígasztalására; de az ő lelke bánattal borítva maradt.

Külömb-féle befzélgetések között béalkonyodott. A' szerelmesek fel-tették magokban, a' Vendég-fogadóban maradni. — Herfort is meg-maradott vélek, mivel már ma ***ba nem érhetett volna. A' Gazdának még egy ágyat kellett a' szobában kézfzíténie, mivel nem akartak egymástól külön válni.

'S hová szándékoskodott most menni Édefem? kérdéze Vilibáld Zsófiától. Az volt fel tételem, hogy Magát fel-kereffem, és ha meg-találnám, véle, ha pedig meg-nem találnám, magam egyedül Hollandiába menjek az Anyám' testvérjéhez, a' ki engemet felette kedvell, és ki-terjesztett karokkal fogadott volna. — De hol vet-

te

te volna a' szükséges úti költséget? Van pénze Magának? — Igen is. Bé-nyúlt a' zsebjebe, és ki-húzott egy kis tsinos iskátulyát. Ez volt történetből a' zsebemben, midőn engemet a' Bátyám el-hozott. Midőn a' Klaftromból ki-jöttem, a' kezemben tartottam ezt, és magamra vévén ezen öltözetet, ennek zsebjebe dugtam. Ezt egy bátyámtól nyertem ajándékban, kevésfel el-jöve telem előtt. Meg-nyitá az iskátulyát, és imé! egy brilliánt, egy drága gyűrűvel együtt volt benne.

Zsófia egy pertzentésig gondolkodott, forró szemeket vete Vilibáldra, azután Herfort' nyakába esék. Hová tehetem én ezt jobb helyre, mintha magának ajándékozom, nemes szívű ifjú? Ez légyen visszanyert szabadságomnak örökös zsákmánnya. És noha én azt illendőképpen meg-nem hálálhatom, tselekedje-meg az Úrfi, 's végye el ezen tsekélységet, mint leg-vékonyabb pótolékját vesztéségének! — Herfort meg-ijede. — Vilibáld is fegitette a' Leányzó-nak kérését; de a' nemefen gondolkodó Ifjú reá-vehetetlen vala. Szent esküvével bi-

T 4

zo-

zonyította, hogy fel-nem akarná venni. — Midőn látnák, hogy hafzontalan minden kéredek, szomorodva el-állának: mindazáltal Zsófia erővel a' gyűrűt az újjába dugá. — No! úgy mond, viselje tehát ezt leg-alább egy leányzónak emlékezetére, a' ki, mivel a' fors úgy hozta magával, a' Maga úgy is kietlen útjára tövifeket hintegedett. Herfort nagy nehezen reá vétetődhetett, és meg-tartá azt.

A' két bódogok most azt eszmélték, mi tévők légyenek tovább, és merre forduljanak. Végre abban maradtak, hogy Zsófia' bátyához fiesfenek, és annál kereffenek menedék helyet. Zsófia minden nála lévő drágaságot Vilibáldnak adá által, és egészen annak vezérlésére bízta magát.

Le-feküvének: Zsófia ugyan külön ágyba, amazok ketten pedig egybe. A' két szívek hamar el-szenderedtek: de Herfort a' nyugodalomban részt nem vehetett. Jól-lehet igen el-fáradott volt: de az ő szemei szüntelen nyitva valának.

Úgy rémlett előtte, mintha az ő fze-relmefe sírva állana előtte. Képzelé magának, mint búsul az most az ő hitetlen barátnéjének ravaszságán. Mi igen nagy gyötrelmek kínozták a' búslakodó Ifjúnak szenvedő szívét! Az ő könyvei tsordogálnak. Az epekedésben töltött éjtfzakának árnyéka távozni kezdett, a' reggel fel-virradott, és az ő szemeit nyitva, és könyvbe fordulva találá.

Midőn a' fölőftökömet bé-vették, megjelenék egy paraszt-kotsi az ajtó előtt, a' mint az előtt való estve rendelték vala. — Ezen akartak a' két szeretők a' közelebb való Városba menni, ottan Posta-kotsira ülni, és Hollándiába által-költözni. Vilibáldnak lova lóggóra kötötett. Bútsú-vételkor Vilibáld és Herfort egymáft meg-ölelék, és örök barátságot esküvének. Ezen frígyeket tsókokkal petsételték. Zsófia könyhúllatásával áztatá Herfortnak kebelét, közöné az ő szabadását. — Fel-üle Vilibáld mellé, és útnak eredének.

Óh bódog Barátim! gondolá magában Herfort, nem irigylem, bizony nem irigylem

lem szerentséteket ! De fáj a' szívem a' megszalódottnak jajgatási miatt, melyet tsupán ti okoztatok.

Az ő vizfsza-menetele fokkal lafsúbb volt, mint jövetele. Alig volt kívül a' falun, magát mély gondolatoknak, lovát pedig szabad zablán ereszté. A' ló lassanként ballagott, a' merre akart: dél tájban megállott egy magános ház előtt, természeti ösztönétől vífeltetvén. Ott egy kis gyermek jádzott a' porban. Vendég fogadó-e ez, édes fiatskám ? kérdé Herfort ? Igenis ! felelé a' kitsiny. Le-fzálla Herfort, meg-köté a' lovát egy tzövekhez, bé-méne, és egy üveg bort kért. Azonban míg ivott, és fel 's alá járkált, a' kis gyermek, a' ki véle együtt bé-ment, mulattatá őtet az ő tsatsogásával. Nekem is van ám kardom ! ni, ott lógg az ablakban ! — mondá a' gyermek. Vedd-le tsak, nézd-meg, jobb ám, mint a' tiéd ! Herfort, a' ki a' kis gyermeknek nem akarta kedvét szedni, az ablakhoz méne. Egyszeribe látá, hogy egy szép ruhás Ifjú a' lovát el-öldozza, és arra fel-ugorván el-nyargal.

Ki-

Ki-rándúla a' szobából, de már akkorra el-tűnt a' lopó. Lärmájára az egész ház öfzve-tsödült ; de már nem lehetett fegíteni. Szinte azon töprönködött, miképpen menjen immár haza, mikor a' ház itten magánosan áll, a' Gádának pedig lovai nem vólnának. Ezen közben három Paraszt jöve feléje ló-háton.

Nem látott az Úr egy gyerkőtzét zöld ruhában erre menni ? kérdék a' Parasztok. — Jaj ! felele Herfort, biz ő gyalog jött eddig, de innét tovább lovon ment. — Lovon-é ? Lelehetetlen az Uram ! Ki az ördög adott vólna néki lovat ? Hízfem mi nálunk van a' lova ! — No nints külömben. Itt az ajtónál álla a' lovam meg-kötve, leöldá, 's el-vafált véle. — Egész ördög az. De meg-tsípjük még ma, ha egész éjjel kergetjük is. Ezen szókra kettejek odébb ugratott, a' harmadik pedig, mivel rofsz lova volt, hátra maradott.

Az Úrnak a' lova már oda van ! mondá ez. El-vízi az azt az ördögbe. De mit-soda ember az ? kérdé Herfort. Miért ker-

ge-

getitek ötöt? — Tolvaj, és ugyan tanúit Tolvaj. A' múlt éjjel egy Apátzát-is ki-lo-pott a' Klaftromból, 's el-vitte magával. — Mihelyt ennek híre el-terjedt, lóra kaptunk, az útakra el-ofzlottunk, és utánna rándúl-tunk. Mi négyen már tegnap egész napon ide 's tova nyargalódtunk, végre meg-kaptuk ma ötöt az Apátzával, fél órányi-ra a' falutól, és bé-vittük ötöt. Meg-akar-tuk fogni; de ő ki-tsúszott a' kezünkéből, mint a' tsík: és el-ment az erdőbe. Egyi-künk az Apátzát erőssen tartotta, mi pedig utánna estünk az erdő felé, és idáig ker-gettük. Gondolom, amazok ketten útól érik ötöt: mert ferény paripákon ülnek.

Ezen beszéd igen figyelmetesé tette Herfortot, azonban nem mutatta az ő meg-zavarodottságát. — Tudjátok bizonyosan, hogy az lopta-ki az Apátzát? kérdé Herfort. — Ha tudjuk-é? Mit kérdi azt az Úr? Már az Apátza amott a' Tsap-háznál is van. — De bizonyosann az é az el-ho-zattatott Apátza? — Az; mert miért fut-na-el külömben az ifjú? — Ollyan öltözete van-é, mint egy Apátzának? — Nintsen.

Már

Már ő arról gondot viselt. Úri ruhája vá-gyon most, mint egy Hertzeznének.

Herfort erre nem felelhetett: de az lá-tá; hogy az ő Apátzája nem vólt, és hogy az emberek valamelly ártatlanokat üldöz-nek. Azonban a' környül-állások olly kí-vánatofsá tévék ötöt, hogy el-végezte ma-gában a' parafzttal együtt a' faluba menni, hogy ott közelebből meg-tudhaffa, mint, 's hogy van a' dolog?

Midőn még egy darab ideig a' többiek-re váraoztak vólna, viszsza méne a' Pa-rafzt, és Herfort is véle. Nem kevesé tsudálkozott, midőn a' tsap-házban egy jó ruhájú, ékes leányzóra talált, a' kit a' gyülevész férjfiak, afzszonyok, öregek, ifjak körül-vették. Herfort jelen létére a' fokaság két felé válék, és ő a' Leányzó-hoz méne. E' szegény ötöt valamelly ité-lő személynék gondolá. Szemérmefen fel-állá, udvariáffan idvezlé, és kéré, venné ötöt védelmébe a' háborodott nép ellen. — Herfort tisztelettel kérdé, ki légyen? A' leány el-pirúlván, le-üté szemeit. — Apá-

tza

eza volt-e a' Kis-Afzfony? — Soha sem voltam az, Uram! — Az ifjú ember, a' ki velem vagyon, az én rokonom. — Az ám! kiáltá a' fokaság. — Tsendefen édes Atyámfiai! vizsgálá Herfort szelideden. — Hadjatok békét, míg bizonyost nem hallunk. Ihol! ennek az Úrnak is el-lopta a' lovát, mondá a' paraszt, a' kivel Herfort jött vala. A' Leányzó igen meg-ijede, és keserves szemekkel tekinté Herfortra. A' nép a' paraszt' szavára úgy fel-berzenkedett, hogy Herfortnak minden tekintetét arra kellett fordítani, hogy a' Parasztok a' Leányzót meg-ne támadják.

Én egy híres gazdag embernek leánya vagyok. Óltalmazzon az Úr engemet! A' ló meg-lefesz fizetve. Alig mondá-ki ezen szókat, midőn egy azt kiáltá: meg-kapták már a' zsványt! amott hozzák ni! A' leányzó ezt hálván, majd el-hólt. A' gyűlevész ki-tolakodott, Herfort maga maradt a' leányzóval 's a' strásával. Óh Istenem! mondá a' személy, végy minket a' te hatalmas óltalmadba! — Herfort a' fzanakozásra fel-indulván, ígerte az ő lehetséges

segítségét, és szinte vigasztalta, midőn a' fzőkevényt bé-hozták. Alig látá-meg ezt a' Leányzó, sikoltva el-ájúlt.

Valóban irtóztató is volt nézni! Az Ifjúnak egész ábrázatja 's ruhája véres vala. A' lóról le-hengeredvén, nyomba érték. Az esésben meg-nyúzta az ábrázatját, és az orrán ifzonyúan ötlött a' vér.

Leg-első gondjok a' volt, hogy az el-ájúltat fel-élefszék. Senki sem tévé ezt nagyobb véréssel, mint Herfort. Külömb féle szerek után fel-tenyészedett. Az ifjú vigasztalá a' remegő Leányzót, és bátorítá őtet. — Az Úrnak a' lóva is itt vagyon! El-hoztuk azt is! kiáltá egy a' Parasztok között.

A' vérrel bé-mázoltatott Ifjú Herfort-hoz méne. Meg-botsáffon az Úr, mondván, hogy akaratom ellen el-kellett lovát ragadnom. Meg-nyerte volna bizonyosan azt az Úr ezután is, és ha alattam meg-döglött volna, meg-adtam volna az árrát. Ha valami módon le-tsillapíthatná az Úr

ezen embereket, kérem, szánakodjék rajtunk, és vigye véghez, hogy nekünk békét hagyjanak. Senkit közzülök meg-nem bántottunk, és nem is tudom, mi okból üldöznek bennünket.

Azt mondják, felele Herfort, hogy az Úrfi ezen személyt, ki Apátza volna, a' Klaftromból lopta-ki. — Bizony ritka eset! Ez soha élete' teremtésében sem volt Apátza, 's nem is látta még a' Klaftronnak belsejét is. — Majd el-válik, kiálták a' Parasztkok. Jöjjenek-el velünk a' Klaftrombe. — Addig is leg-alább betsületesen bánjatok vélek, mondá Herfort. Ha igaz az, a' mit felőlök mondotok, meg-lakolnak érte. — Helyén mondja az Úr, mondá egy ősz ember. Takarodjatok haza. Annyi itt az ember, mintha Vásár volna! A' kinek itt femmi kerefete fints, távozzon innét! — Azonnal el-széllyede a' tátott szájú nép, és senki ottan nem maradott, mint ama' négy parasztkok, az ősz ember, és a' Vendég-fogadós.

Herfort mindjárt meg-esméré, hogy e' két Üldöztettek két szeretők volnának. — Szívefen sajnálkodott rajtok, és örömeft meg-szabadította volna őket. Minthogy már az Est ott ütötte őket, haza nem mehetett volna, 's amazok' ügyének ki-meneteletét is szerette volna látni; tehát kéré a' Vendég-fogadóst, hogy ő néki, és ama' kettőnek különös szobát rendeljen. A' parasztkok el-leneztek a' foglyokra nézve, kiket ők magoknál akartak meg-tartani. Végre még is meg-engedték, de olly kötés alatt, hogy egy közzülök a' szobában maradna. — Herfort vatsorát készítettett. — Bé-menének mindnyájan az ellenben által lévő szobába.

A' Vatsora hamar el-készült. Tálaltak, le-ülének, 's vélek együtt az ő frázsájok is. Midőn amazok mind a' ketten ijedségben és szomorúságban valának, Herfort pedig a' maga ügyén búsult; tehát tsak nem femmit sem evének. Azonban, a' mit ők ott hagytak, azt a' frázsa jó izüen fel-falatozta. Jól lakván ő kegyelme, az ablak' farkához vonta magát, 's nem fokára hortyogni kezdett.

Ha meg-engedi az Úr, fogom közleni minden környül állásinknak egybe-függését. — Nagy kedvemre leszen, mondá Herfort magát meg-hajtvá. Az Ifjú el-beszéllé.

Ezen Afzfzony-személy egy gazdag Tiszt-vifelőnek leánya, a' ki innét hat mért földnyire lakik, és a' kinek én Író-Deákja voltam. Naponkénti tárlalkodásunk annyira öfzve-fzövetkezettette a' mi szíveinket, hogy lehetetlennek tartottuk lenni egymás nélkül való életünket. Midőn egy ideig egymással bődögül éltünk volna, ki-világosodott az Attya előtt a' mi szerelmünk. Melly minthogy az ő intézete ellen vala, tehát ki-adott rajtam, és nékem gyorsán el-kellett az ő házát hagynom.

Könnyen el-gondolhatja az Úr, miket kellett szenvednünk mind a' kettőnknek. — Azonban találunk alkalmatosságot magunkat levelezéffel mulatgatni. Én a' Püspöknek szolgálatjába állottam, és Mátkámhoz közel maradtam: de véle még sem szólhatam. Ez a' választék minékünk el-vifelhetlen vala. Levél által tehát el-végeztük,

hogy

hogy én ötet egy bizonyos éjtszakán ellopjam, és bátorságba vigyem.

A' múlt éjtszaka volt erre rendeltetve, 's azon szerentséfen el is hoztam. Szerelmefemet fel-vettem hátam megé a' lóra, és el-lódúltunk. Már bátorságban véltük magunkat lenni, midőn e' faluhoz nem meszsze négy Parasztoktól környül-vétettünk. — Itt vannak a' szökevények! itt! kiálták ők. Be-hozának osztán a' faluba bennünket, és ugyan ebbe a' házba, mellyben most vagyunk.

Az a' szó: Szökevények, ámbár illette reánk, igen meg-ijesztett engemet. Attól tartottam, hogy a' volt Uram heventében észre vette szökésünket, és az egész környéket ellenünk fel-lázasztotta. Én ebből a' házból, mihelyt alkalmatosságom leve, ki-súdamlottam, és el-rejtettem magamat az erdőben. Az alatt, míg a' Parasztok engemet a' sürűben keresgéltek, ki-vettem magamat, és ahoz a' magáos házhoz értem, a' hol az Úrnak lova állott. A' szoros kaptza tolvajjá tett engemet. El-öldottam a' lovat, 's el-nyargalék rajta.

A' félelem reá hajtott, hogy azt erősen meg-zaklaffam: egy helyen róla le-fentredtem, és a' Parasztk azonnal útol értek. Ez rövid, de igaz története e' két bóldogtalanoknak, kiket az Úr maga előtt lenni lát. Ha tehetségében áll az Úrnak, fegéljen bennünket szabadságba. Szegény leánynyal irgalmatlanúl bána az Attya, engemet pedig tömlöttbe vettetne. El-kezde a' Leányzó is Herfortnak efedezni. — Herfort meg-ígéré mind azt, a' mit tehet, meg-tenni; de nem gondolá, hogy a' Parasztk reá állanának. Ezen párnak szerentsétlensége igen szívére hatott, annyival-is inkább, mivel az ő miatta történt volt.

El-töltötték az éjtzakát, a' mint lehetett. Reggel korán az ajtóra jövének a' három Parasztk. — No! immár bé-van fogva, jöjjenek! el-kell mennünk! A' szeretők el-halaványúltanak. Herfort a' Parasztknak elő-hozá, hogy a' mint ő neki az Ifjú a' maga esetét el-befezéllette, látja abból, hogy ők tévelyegnek, és hogy a' Leányzó nem amaz el-lopatott Apátza lé-

légyen. — Már akár az, akár sem! el-kell mindeniköjöknek jöni a' Klastromba.

Nem használt femmi kérés. Herfort egy óra járó földnyire késéré őket; de azon kéréfeket, hogy jönne vélek a' Klastromig, nem tellyesítheté: mivel ötöt ottan esmértek, és a' maga hasznáért nem akart a' dolgba avatkozni.

Midőn szinte indulóba volnának, érkezék egy Útas. — Jó reggelt Verner Uramnak! kiáltá az Utas. — Jó reggelt Számtartó Uramnak! — Mit keres itt az Úr? hiszem azt mondják, hogy a' Püspöknél vagyon? — Ott vagyok? — Ni! ni! lám az Ilona Leány-afzfzony is itten vagyon! Jó reggelt a' Leány-afzfzonynak! — Ezt az barátságosan el-fogadá. — Szinte Bingenből jöväk, a' hol az Attya Ura' foglalatóságiban kéftem. — Éppen jókor jött Számtartó Uram, mondá Verner. Nagy szolgálatját mutathatná erántam! — Szívefen, Verner Uram! mit tselekedjem? Szabadítson-meg ezektől az emberektől, kiknél én 's a' Leány-afzfzony fogva vagyunk,

Fogva-é? Hogy-hogy lehet az? — Azután majd meg mondom: most csak erre feleljen-meg élő szavával, a' mit kérdeni fogok Szám-tartó Uramtól. — Ki vagyok én, Szám-tartó Uram? — Ez előtt az Ur Érik Uramnál volt Iró: most pedig a' Püspöknél vagyon. — Ki ez a' Leányzó? — Érik Uramnak Leánya. — Vólt-é ez a' Klastromban? — A' Klastromban? Négy napok előtt még nem vólt, gondolom, az alatt az idő alatt bé-nem ment.

No most, édes Embereim! mondá Verner, hisztek-é ezen érdemes Úrnak? A' Parasztnok egymás szemébe tekingetének. — Bizony nem szép, hogy a' betsületes emberekkel úgy bánják az ember, mondá a' Vendég-fogadós. A' Parasztnok el-szégyenlék magokat, és le-süték szemeiket.

A' Szám-tartó, mivel igen óhajtotta a' dolognak egybe-függését meg-tudni, e' következendő tudósítást vette. — A' Tiszt-vifelőnek kívánságára a' Leány-Azfzsonyt Kolóniába az ő Battyához viszem. A' nénye és ő maga el-foglalták a' kotsit, 's né-

kem

kem helyem nem vólt: azért ló-háton követém őket. A' közelebb való Városban Postára akartam véle ülni; Nénye pedig vízfsza-tért vólna. Innét egy mért földnyire meg-betegedett a' kotsis. A' lovak tsintalanok lévén, nem akartuk idegen kézre bízni: azokáért ott hagytuk a' kotsist, 's az egész tárfaságot; én pedig a' Leány-Azfzsonyt fel-vettem mellém a' lóra, hogy a' Városig mehetnék. Emitt a' falu előtt körül fogtak bennünket e' Parasztnok, és azt vitatták, hogy én a' Leány-azfzsonyt a' Klastromból loptam vólna el; meg is tartóztattak bennünket, 's most el-akarnak vinni.

A' betsületes, együgyü Szám-tartó el-hitte e' mesét. Protestált az ellen, hogy ezek el-viteffenek. Herfort, a' Vendég-fogadós, és más egyéb Parasztnok is fenn-fogták a' dolgot, és a' Parasztnok engedének. A' két szabadúltak meg-fogadák az ott álló kotsist, és el-menének a' közelebb való Városba.

Azok közzül, a' kik utánnok néztenek, egy sem kívánt nekik egyenesebb szízzel

U 4

fze-

szerezsés útát, mint a' nemes Herfort. — Örült, hogy az Ifjú a' maga ragadományával szerezsésen el-mehetett.

Mihelyt a' kotsi szemei elől el-tűnt, fel-üle a' lovára, és el-ment. Egész útjában azok a' ritkaságos és különös történetek forgottak az elméjében, mellyek azolta este-tenek, mióta az Apátzát a' Klaftromból el-hozta. Főképpen ez az utolsó, melly út-jától is meg-tartóztatta, nagy kedvetlenségére vólt nékie. Látá ebből, melly nagy lármát indított az Apátzának el-oroztatása, és az a' gondolat szomorította-meg őtet igen, hogy már ennyivel is inkább nehe-zebb, sőt tám lehetetlen lészzen az ő sze-relmesét ki-szabadítani. Erőszakról sem gondolkodhatott. Átal-látá most, melly igaz az, a' mit néki Anshelm, és a' jó Bukám mondottak vala. Azonban meg-maradott abban a' szándékban, hogy az ő Kedvesét meg-szabadítja, ha mindjárt éle-tének fel-áldoztatásába kerülne is.

Azonban, hogy a' szegény Herfort illy képtelen tsudákon által-ment, a' betsületes

Bukám szívesen örvendezett annak, hogy az ő fáradozásai használatosok vóltanak. — Azzal ketsegettette magát, hogy majd in-mentül levelet fog Herfort küldeni. Mivel lehetetlen vólt az ő örömet tsupa magá-nak meg-tartania; tehát tudósítást adott az ő Barátjának Anshelmnek is, mindenről, a' mi történt vala, és ezen levelet tulajdon embere által küldötte vala el. Anshelm a' hírt Valdemár Úrral közlötte, a' ki azon atyáiképpen örüle, és reménylette, hogy nem fokára meg-tudhatja, hová bújdosott Herfort az ő leányával. Tehát mindenk-örültek, tsak azok, a' kiknek örültek, epe-kedtek a' búban 's keferőségben.

Azonban Herfort a' sütős napon komo-ran, gondolkova és lassan ballagdogála. A' körülötte mosolygó természet, mellyet ő különben olly érzékenyen visgált vala, nem vontá őtet magához. Egy kotsi sú-ramlott-el mellette, mellyben egy pár szép fitzerezett Leányzók ülének, kik őtet nyá-jafan köszöntötték. Ezek őtet fel-ébrezt-tették. Reá gondolá, hogy még ma ***ba kellene mennie, ösztönözé lovát, 's így későre valahára a' Városba jutott.

Szinte ekkor Bukám az ablaknál állott, és a két szerelmes bódog Párról gondolkodott. Tekinte az útra, és egy olly formájú lovat láta, mint az övé volt, a rajta ülő lovasft pedig Herfortnak lenni esméré. Jobban meg-nézé, és álmélkodék a lónak 's lovasnak hafouló formáján, ki-törölgeté szemeit, és újjolag vizsgálá. Tsak el-hült, hogy Herfortot meg-esmérte.

Úr Isten! honnét jön ez? gondolá magában. Mit akar itten? Herfort le-szálla, az Inasnak adá a' lovat, és a' szobába méne. Maga-é az Úr Herfort, vagy tsak a' lelkét küldötte ide? — Én magam vagyok lelkeftől. — Mit akar itten? — A' Kis-Afzfonyt akarom el-lopni. — A' Kis-Afzfonyt el-lopni? — (Bukám meg-tapintá Herfortnak homlokát) Édes Herfortom! hiszem talám nem lett - - - bolonddá; azt akarja mondani az Úr? Kívánám, hogy azzá lettem volna, 's tsudáalom is, hogy azzá nem lettem, boszfonkodom is, hogy azzá nem lettem. — A' Kis-Afzfonyt akarja ki-lopni? Hát ismét fogva vagyon? — Úgy, mint az előtt. — A' Klafstromban!

Mel-

Mellyik Klafstromban? — A' mellyben volt. — Oh Bukám! ha most meg-bolondulnék, jótéteményül esnék!

Most az ő barátja boszfonkodott is. Kívánta a' néki fejthetetlen mesének meg-magyaráztatását. Hiszem a' Kis-Afzfonyt én magam fel-tettem a' lóra! — Azt véli az Úr; én is azt véltem, és tsak nem meg-dühödöm, hogy most is azt nem gondolhatom. Itten el-beszéllé Herfort a' dolognak egész szomorú folyását. Bámúlva hallgatta ötöt Bukám. — Bukámnak az egész dolog álomnak tetszett. — Hallott-é ember valaha az ég alatt tsudálatofabb történetet ennél? — Nem ugyan ennél! felele Herfort,

Mind a' ketten el-tsendefedve a' földre fegezék szemeiket. Hébe-korban kérdésöködések által szakasztá félbe Bukám a' hallgatást, mellyekre Herfort tsak rövideden felelgetett. — Szegény, bódogtalan Kis-Afzfony! mondá végtére, melly igen fog epekedni! Olly szépen ki volt minden gondolva, és nagy nehezen minden fe-

reg-

rentséfen, szerentsétlenül akarám mondani, folyt vala utóljára. Herfort! ama' ravasz Leányzót fogaim alatt morzsoltam volna diribról darabra! Ha én Magának lettem volna, soha meg-nem bocsátottam volna néki! — Képtelenített volna édes Bukámom. Hirtelenül lett bámulálfom foghatatlanná tett a' haragra. Az ő ajúlása, szép efedezései egészben meg-engefzteltek. Ha esmérné őtet az Úr, lehetetlen, hogy ne szeretné. Szép és kívánatos mint az Angyal! Szegény Leányzó fokát szenvedett, fok keferuséget kóftolt! Véle együtt kellett sírnom! És az ő Szeretője! óh annál szerelmesebb nem lehet! Kívánok nékiek szerentsét, fok szerentsét, és örülnék is nékiek, ha szívemet fekete felhők nem borítanak. Valóban nemes gondolkozású Ifjú Maga! de bezzeg a' szegény Kis-Afz-fzony? — Oh szegény! de még azt is ki kell vájnom, ha föld, pokol öfzve-fzakad is, ha ördögök frázsálnak is mellette, ha mindjárt a' pokolnak fejedelmei óltalmazták is őtet! Meg-kell nyernem őtet, avagy meg-halnom!

He-

Hevült indulattal ejté ezen szókat. Felugrék, és a' szobában fel 's alá futkosa — Bukám tartván tőle, ne hogy az Ifjú eszében meg-fogyatkozna, azért a' beszédet más hangra vévé. Anshelm és Váldemár Urak ajánlják magokat barátságosan. — Vette az Úr leveleket? Mit tsinálnak a' jó szíviiek? Mint van Anshelm? — Ő még most is szint' olly hajlandósággal vifeltetik, mint ez előtt. — Melly nagyon fog ő én rajtam sajnálkodni! Ez a' változtatás munkálódott a' meg-bőszült ifjúnak szívére, és az ő fel-lobbant tüze tsillapodott.

Bukám erőlteté az ő szomorú barátját, hogy egy keveset ennék, 's azután menne az ágyba. Tsendes álom nyomta-el az elbágyadt ifjat. Nyugodalmasan és félbe-fzakadatlanul aluvék más nap reggelig.

A' nap, melly őnéki az előtt olly kelemetes és kívánatos vala, fel-ébredtekor terhére esék. El-öfzlatta az éjjeli gőzőket, de nem öfzlathatta-el a' ködöket, a' mellyek Herfortnak szíve táján gőzölgöttek. — Az ő Szerelmese a' Klastromban epefz-

epesztí magát — Nints reménysége, hogy őtet meg-szabadíthaffa — Szomorú ki-látások vagynak a' keferves jövőre. — Mind ezen gondolatok olly félelmes gyászba borították az ő Lelkét, mint a' fetét éjtfzaka.

Magára véve ruháit, és le-ballaga szomorúan Bukámhoz. Az ő szánakozó Barátját is szomorúan találá. Mind a' ketten keveset szólának, tsak néha néha pillantottak egymásra, és azután törölgették szemeket. Bukám volt az első, a' ki terhe alól ki-vergődött. El-kezdé az Ifjat vigasztalásokkal élelztgetni. Herfort hallgata. — De mi tévő léssen mostan Herfort Uram? Nem tudom biz' én! Még nem gondolkodtam felöle, nem is gondolkodhattam. — Ujra meg-próbálja a' Kis-Afzfzonymak meg-szabadítását? Kétség kívül! Meg-próbalom, igen is, vagy meg-halok!

Bukám egy kis korig gondolkozva üle. A' szegény Kis-Afzfzonymt vigasztalni kellene, hogy meg-ne tsüggedne, mondá végre Bukám fohászokodva. — Irjon Herfort

Uram

Uram egy levelet, a' mint ennek-előtte szokott, én el-viszem a' Klastromba. Herfort örvendezve a' nyakába esék. — Ira, bépetsélté. Bukám el-vivé.

Azonban, míg Bukám távol volt, a' keresztül kosúl járó gondolatok örvénybe sodorták Herfortot. Ezer fortélyos gondolatok támadtak az ő fejében, miképpen nyerhetné kezébe Lelke' felét. Ismét nem tetfzének nékie, el-tűnének, és újjaknak adának tért. Vegtére még is femmit femtuda ki-süttni, homlokára tsapa, egy szék-re rogyék, és ott marada fokáig.

Nem térhetett előbb magához, mint mikor Bukámot visszsa-térni látta. Eleibe futamodék. Szomorú volt az ő barátjának ábrázatja. — Hijában jártam! mondá Bukám. A' lopás annyira meg-rezzentette az Apátzakat, hogy fenkit magokhoz nem eresztének. Itt van a' levél! — Rettentetes dolog ez! mondá Herfort. — Semmi fem tapasztalt az Úr? — Hogy tapasztalhattam volna?

Most

Most minden, valamit csak szomorúnak lehet mondani, szemei eleibe tódult. Ott állott, magát el-felejtve és el-merefztett szemekkel. Istenem! kiáltá egyszerre, kezeit öszve-tsapván, mi leszsz én belőlem? El-vettéd tőlem az én szívemnek kintsét — Rettenetes kínokat éreztem már az el-válastól fogva — Meg-faggattatott lévén a' sír felé tántorgok — Elégítefsél-meg! Végez-d-el a' te művedet, és ronts-el engemet!

Ezen szókra a' székre le-roskada. Mély gondolkozáfok, és minden búsúltságok szólának az ő tekintetéből. Bukám reá néze, érzé mind azt, a' mit Herfort szenvedett, és a' szánakozás meg-árasztá szemeit. Nem vigasztalható őtet: sem tanátsot nem adhattott néki. Hosszfú hallgatása után ezt mondá: az idő meg-tanít bennünket, szegény ifjú. Talám! talám mutat a' dolognak változása öly módot, mellyel ha él, bóldog és szerentsés lehet. — Álmodok ezek Bukám! Álmodok! mellyek mint az árnyék, el-tűnnek. Herfort febeffen fel-ugrék, ragadá kalapját, és ki-lódúla.

Bu.

Bukám követé őtet. A' Klastromi úton méne. Egy öreg meg-élemedett ember ballagott előtte. A' szél lebegtette az ő ezüft színü hajait. A' ruhája rongyos ugyan nem völt, hanem kopott és régi. Midőn ezt Herfort útól érte, barátságosan köszöntötte. Az öreg meg-állá, és le-vévé kalapját az ő kopasz fejéértül. Az ő tisztes ortzája fonnyadott völt. Betsületeség és jó szívűség valának annak főbb lineáji.

Mitsoda látat vala ez az érzékeny ifjúnak! Hozzája tárfalódott, és véle együtt ballagdogált. — Hová megy Ked, jó öreg? — Az előttünk lévő faluba édes Uram. Én is oda igyekszem. Mennyünk együtt. — De én csak lassan lassan mendegelek. Sok esztendőök nyomják már az én vállaimat. A' lábaim már eleget szolgáltak. — Nints siető dolgom; én is ballaghatok. — Ked idős ember lehet immár? — A' jövő hónapban telik 85 esztendőm, áldott légyen az Úrnak neve! — Erőtelen lévén, miért indul Ked öly meszfe? hiszem otthon maradhatna. — A' szükség kéntelenít édes Uram. Már nem dolgozhatom. Az étel pedig, hálá Istennek!

X

jó

jó ízű esik. A' városiak hamar meg-únják a' szegényt, úgy hogy végre el is piromgatnak. Ez pedig nehezen esik. Majd ím' e' faluban kéregetek Isten' nevében. — A' háláfon nem törődöm, mert mindenütt az Istennek földjén vagyok. A' hol megakadok, és meg-halok, ott el is rothadok. — Mi életbéli ember volt Ked? — Én hadi ember voltam, míg az erőmben tartott, most már alkalmatlan vagyok mindenre. — Hát kóldólni hagyják Kedet? — Jaj! hiszem nem lehet mindenkire gondot vifelni. Azon fellyül nem abban az Országban vagyok, a' mellynek Urát szolgáltam. A' rokonim hoztanak ide, de már azok el-haltak, és én még élek. De már testi rozzant sátorom fokáig nem állhat. — Nem bánom, ma vagy hólnap. — Az Isten tégye hátra maradott napjait nyugodalmasfokká, és áldja-meg Kedet böl dog halállal! — Meg-adja azt a' jó Isten, hiszem!

Tisztelettel mendegele mellette az ifjú. Egy mély fohászkodás, melly az ő melyéből hallatódott, okozá, hogy az öreg reája tekintett. Látá az ő deli fiatal ábrázatját, az ő tellyes rózsa-ortzáit, 's fekete

égő

égő szemeit; de szomorúságot és bú-bánatot tapasztala az ő tekintetében. — Szép ember az Úr! ruhái mikép tündöklenek. Tisztán tartott teste jó állapotot jelent, de hallom, hogy fohászkodik az Úr; talám valami búja vagyon? — Böl dogtalan Ifjú vagyok én, édes Apósom! — Böl dogtalan tudom nem lehet, ha tsak maga nem akarja. Én is fokszor azt gondoltam, hogy böl dogtalan vagyok, de jól meg-gondolván, még is külömben találtam forfomat. Én ugyan nem tudom az Úrfinak gondjait; de tapasztalásomból szóllok, az ifjúnak gondjai ritkán fontosok. Én fok szerentsétlenséget szenvedtem, fok nyomorúságot vifeltem, némellykor éhen bádjadtam, úgy hogy kitsiny szívüvé lettem; de mindenkor, mikor leg-fanyarúbb volt forfom 's állapotom; akkor derült-fel a' fetét homály alól az én fényes napom, és én ismét a' tavasznak kedves napjaiban éltem. Jönek vizfont napok, mellyekben el-múlnak minden gondjai az Úrfinak, és örülni fog. — Meg- emlékezzék róla, egy öreg ember mondotta. — Óh ha úgy vólna, kegyes öreg! Ha jó Próféta vólna! — Tekintsen az Úr-

Itt csak maga körül! mint mosolyogdogál minden körülöttünk! Melly tisztá a' kék égnek böltozatja felettünk! Melly tisztán alá tekint reánk az Istennek tündöklő napja! Mit hirdetnek mind ezek minékünk? Nem azt kiáltják-é mind ezek egyaránt: az, a' ki minket alkotott, és olly jól alkotott, véghetetlen jóságú! a' jótételben örül — azt akarja, hogy ő véle, és ő benne mindenek örüljenek, ama' porbán máfzó féregtől fogva szinte a' Fejedelemig, és így tovább. — —

Herfort érezé, a' mit a' betsületes öreg mondott. Világosság léve az ő lelkében. Az ő szíve nyúgodalmasan vere. Reménységnek ragyogása élesztgeté őtet. Nem tartózkodhatá magát. Mint a' fiú az ő Attyát, úgy meg-fizereté Herfort az öreget, és meg-fzorítá háláadósan az ő reszkető kezeit. — Atyám! Ked énnékem békeféségnek hirdetője! Édesek és erősítők a' Ked' vígafztaló szavai! miképpen háláljam-meg ezt, hogy hanyatló szívemet fel-támasztotta. Vajha magamhoz fogadhatnám Kedet: de nem vagyok gazdag, magam is egy jó, nemes szívű Barátomnak jótéteményiből élek, kit

né-

nékem az Isten adott. Azonban, a' mim vagyon, osztozzunk rajta. Zsebjebe nyúlta Herfort, elő-húzá erfényét, és ajándékoza nékie. Tüftént ott hagyá, és sietve el-lépegetett vízfíza.

A' mint vízfíza fordúla, Bukám' karjai közé futá. Az öreg áldáfokat kiáltott utánna: de Herfort nem tekintett hátra. — Meg-fogá Barátjának kezét. Szaporán menének és hallgatva.

Hallottam! mondá végre Bukám, hallottam jól, mit beszéllgetének egymással! Óh! méltó, méltó valójában ama' kegyes öreg, hogy fízereffed! Én jól esmérém! Jó és nemes tselekedetet vittél véghez; az Isten azt néked meg-fízeti. Az Isten végre boldoggá téfszen tégedet, az öregnek mondáfaként.

Herfortnak lelke ollyan vala, mint a' tsendes nyári éjtfzaka, mellyben a' hóld békével és felhők nélkül ballagdogál, és fényt botsát a' földnek fízínere: a' természetén pedig mély tsendefség uralkodik. — Kellemeffebb tsendefséget még nem tapasztalt. Még Bukám mellett is az öreggel beszélt gondolatiban. Óh-kegyes öreg! Jó-

nek nékem napok, mellyekben minden gondaim el-múlnak: jönnek annak is, a' ki nélkül nintsenek, nem is lehetnek víg napjaim — Igen is! jönnek annak is! hallá magában az öreget mondani, és gondolatiban buzgón meg-fzorítá annak kezét.

Dél után Herfort szokatlanul víg vólt, jó ízűen evék, remélt az Istenben, és hitt Bukám vígasztalásainak. Jó ízű álma vala, az öregről álmodozék, látá a' ditsőült lelkeket tiszta fényességben, és hallá azoknak szerentsét jövendőlkö szavaikat. Vidámúl kele-fel, mintha mennyből jött vólna alá.

Midőn Bukámhoz le-jöve, ezt már felöltözve találá. Ki akar menni? Kérdé Herfort. — Igen is, Édesem! A' Klaftromba akarok menni. Talám ma szerentséfebb léfzek. — Óh! beh jó barátom az Úr! — Bizonyára jó hozzám az Isten, másként nem ajándékozna nékem ily jó szívű Barátokat! Hadd láffam, hány jó barátaim vagynak nékem? Glükstern, Valdemár, Anshelm, Vilibáld, Verner, az Öregem, és kedves Bukámom. Bukámot szívéhez fzorítá. Azután Barátneit számlálta-el: —

Klá-

Kláríka, Mária, Zsófia, és Vernernek mánakája. Mind öfzveségefen tizen-egy nemes lelkek, kik között egy sints, a' ki igaz hív szívvel nem vólna hozzám. Óh! Bukám! melly bóldog a' te Herfortod! Kinnáld tizen-egy világgal tserében, nem tserélne-meg veled, ki-nevetne!

Épen tsókolgatók egymást, midőn valaki az ajtót kotzogatta. — Kiáltottak neki. — Bé-jöve. Az Úrnál lakik Herfort Uram? Igen is: itt vagyon jelen! — Uram, ihol egy levél! — Herfort nézé a' levelet, meg-isméré barátjának írását, és kiáltá: kedves Grófofntól való! — El-ólvásá a' levelet. — El-találtam: Glükstern barátom írta. Mindent meg-ígér, a' mit tőle kértem. De int, hogy sieflek jövetelemmel. Fordítá a' levélnek másik felét. Ismét egy írás esett-ki onnét, száz aranyokról való, váltó-levél, mellyek Herfort' ifjú rokonának számára valóknénekn. — Istenem! melly jó barátom ez énnékem! — hogy háláljam-meg jótéteményeit? — Ez a' tegnapért való, mellyet az öregnek adott az Úr, mondá Bukám mosolyogva. Ne gondolja az Úr, hogy az Isten a' költsönt vízfza ne fizetné!

X 4

Her-

Herfort nyitá már a' száját a' feleletre, midőn ismét az ajtót kotzogatták. Szabad! de fenki az ajtót meg-nem nyitá. Azt vélték, hogy talám fenki fem volt. — De a' szegény öreg vala az: a' ki Bukámot esmérte, és a' vegett jött mostan, hogy tőle ki-tudakozhassá az ő jól-tévőjét. — Megint kotzogatott. — Herfort meg-nyitá az ajtót: hát tsak el-hült, hogy az öreget ott látta. — Lám itt van, hálá Istennek! az az Angyal, a' kit keresek, mondá az öreg. Itt van Uram! az erszénye! Sok nékem nem használ. Szükségesebb ez az Úrnak! még nem nyitottam meg: vegye vissza, drága Úrfim, 's adjon énnékem tsak keveset belőle. Imádkozom azért érette, és ha meg-halok, a' mennyben is hirdetem azt.

Herfort el-bámúlt. Se ő, fem Bukám nem szólhattak. Az öregnek ortzáin tseppek hempergöttek-le, és le-potyogtak az ő kebelébe. — No! édes jó Uram! vegye-el a' magáét! — Nem tudom, édes Apó-fom! mit gondoljak Ked felől? Tegnap úgy tetfzett nékem, mintha jó vólna Ked hozzám. Örültem rajta; de ma látom, hogy meg-tsalt reménységem. Óh emberek

barátja! Vajha meg-nyithatnám előtte ez öreg melyemet, hogy szemlélhetné abban az Úrfi, mely igazi szeretettel vagyon szívem eránta! — Igaz az édes Após? — még az Úrfi kétségeskedik! Ha hazudok: hadjon-el engemet erőtlent az Isten! — De ha kérem hozzám való szeretetének bizonyosságát, meg-tseleksz-e Ked? — Igen is meg-tselekszem, Uram! — Adjon parolát! — Itt vagyon a' parola! itt vagyon meg-aggott szívem is. — Tartsa Ked magánál az erszényt, a' mint vagyon, különben nem az én barátimnak száma közzé tartozik Ked. Én Kednek adófsa vagyok leiki nyúgodalomért, és szívemnek békeféségeért! Ezek olly kintsek, mellyekkel femmi gazdagságok fel-nem érnek. Táplálja Ked abból magát vénségében, és ne menjen-ki a' falukra. Vegye-el Ked a' pénzt; és többé egy szóval fe vonogassa Ked magát. Az öreg az égre tekinté, az ifjúnak fogákezét, és azt kegyefen meg-szorítá. Sze-me' nedvei potyogának, 's tsendefen el-méne.

Bukám síra. Ah! Herfort! te tsupa Angyal vagy! Te a' te fok Barátaidon tsúdálkózál! De hol vagyon az-az ember, a'

ki emberi módra tud érezni, és téged még is, ha meg-esmerkedik veled, nem szeretne? — Ezen szók után lóra üle, és elment a' Klaftromba.

Herfort nem maga maradt. Minden Barátit 's Barátneit maga körül gyűjté, és a' menyinyben vala. A' bódogútnak vigadozáfaik, mellyek minden nevezeteket meg-halladnak, lebegtek ő körül. A' Bódogútnak közzül sugárzott-ki néki az ő kedves Mátkája. Közelíte ehhez, karjai közzé szorítá, azt, és ezt kiáltá: Öröké enyim vagy! — és fel-ébrede. —

A' többi időt, Bukámnak visszajöveteleig, azzal a' bizonyos reménységgel töltötte, hogy meg-fogja nyerni az ő Szerelmesét. Fel-kele ennekutánna, és vizsgálata az ajtón lévő imádkozó Apáztát. — Ez órától fogva el-tökéltette magában, hogy az ő Mátkájának ruhákat tsináltat, mellyekkel, elől adódó alkalmatofságkor, mindgyárt élheffen: és még ma végbe-vitte az ő tökéletét.

Az ő Barátja meg-érkezék; de úgy jöve, mint egy olyan, a' ki inkább hátra maradna. Boszfonkodás és szomorúság ele-

elegyedtek az ő tekintetébe. — Herfort ezt látván, meg-ijedett. — No! mint lett ma, édes Angyalom? — Vajha jobban lett volna! — Hírt hozott az Úr? — Semmi jót sem! — Refzketek, Bukám! Beteg a' Kis-afszony? vagy meg-hólt? — Ih! de hogy! — Nem eresztettek-bé. Ebből áll az egész dolog! — — Szomorúságos dolog ez! De hálá Istennek, hogy nem szomorúságosabb! — Én kívántam a' Kis-afszonnyal szólni. — Nem engedték-meg. Mondottam, hogy Leveleket hoztam az Annyától. Semmit sem használt. De amaz öreg Apáztát meg-nézhetem? kérdém — Azt sem. Irgalmatlan ke ménység! gondoltam magamban, és el-jöttem. — Ha fokáig így tart, Bukám, tehát én — — Ha fokáig így tart, Herfort, tehát Kaputzinufsá leszfz. Hogy ne hímeznek hámozzak, egyet előttem bé-eresztettek. Bukám! kész vagyok minden lenni: Angyal, ördög, minden, tsak véle egyesíthetem!

Minden öröme el-múlt most egyfzerre. El-tűnt a' világofságnak sugára, melly körülötte fénylett. Szomorúan álla, és mély gondolatokba merült vala. Tsak nem kell két-

kétségbe esni, Édefem! mondá Bukám. Juffon ezében az öreg Profétája. Az bizonyosan szüntelen könyörög a' Maga szerentséjéért: és mivel a' maga szerentséje Kláriban vagyon, annak imádságát pedig az Isten meg-halgatja: tehát meg-adatik a' maga szerelmefe. Ha ma nem, ha hólnap sem, ha talám fok hólnapokra sem: végre még is. Tűrés kívántatik tehát, és reménység, bátorság és bizodalom.

Herfortnak búsultsága távozik. Ortzája fel-derült — Tehát remélek; de hólnap leg-alább magam is a' Klastromhoz megyek, hogy ottan nézelődjem. — De ha a' Klastromhoz batorodik, és a' kapuhoz megyen; azután minden oda vagyon. — Nem fogom azt tselekedni, Bukám! Tsak távolról állok, és Klárikával azon egy levegő-eket szívom. — Nekem mindenkor olly jónak tetszett ottan lennem. Úgy tetézett, mintha körülöttem a' láthatatlan Angyalok' szárnyainak gyengédedes rezzegését hallottam volna. — Menjen-el tehát az Úrfi, és igyék eleget, mint egy valaki álmában. — Az álomban is vagynak vígaságok, míg az álom tar-

Hadd

Hadd kapkodgyak addig az árnyékhoz, míg egyszer a' dolgot magát szerentséfen meg-foghatom, melly az áruyékot veti.

Következendő reggel el-ment Herfort a' Klastromhoz. Midőn arra a' helyre jöve, a' hol az Öreget el-érte vala, egészen arra fordultak gondolatai. A' felől való gondolatjai között a' Klastromhoz jöve. Meg-állott a' Kapunál. Midőn sokáig itten gondolkodva állana, elméjével a' Klastromban járna, ottan a' Kamarátskában járna, mellyeknek egyikében az ő Mátkája vala; láta egy Kémény' tisztitót a' Kapuhoz menni, valamit ottan be-szöllani, és ismét el-távozni.

Egy homályos, még magától sem értett gondolat ütközött az ő elméjébe, és meg-kábítá őtet, mint a' villám. Egyszeribe arra az útra méne, a' mellyen a' Kémény-tisztító ment vala. — Jó reggelrel, szólítá-meg azt. ***ba mégy Barátom? — Igen is, Uram! — Én is oda megyek: együtt mehetünk-e? — Oh! részemről az nagy szerentse lészzen. — A' Klastromban valál, láttam: talám valami dolgod volt ottan? — Hólnap reggel a' kéményeket akarjuk meg-tisztítani. Ezt jelentetem meg.

meg. — Herfort halgata, mélyen gondolkodék. A' Legénynek szeme közzé néze, és meg-fogá kormos kezét. — Halod é, Barátom! Betsületesnek látszol, akármilyen fekete vagy is. Ha valamit néked ki-nyilatkoztatnék, és segítségül lennél énnékem, nézd! (mutata néki egynehány aranyakat.) — A' Legény reá nézett az aranyokra: mint érti ezt az Úr? — Meg-akarod-é ezeket, és még többeket szolgálni? — Akarom é? Ha meg-szolgálhatom, miért-ne akarnám? — Meg-szolgálhatod; de be-tudod fogni a' szádat? tudsz halgatni — Sinte úgy mint a' gyónató Atyám. — Meg-tudd, ha nem halgatšz; az én boszszúm tégedet üldözni fog: ha pedig el-tudod halgatni, a' mit néked mondok, tehát húsz aranyakat kapsz. — Óh Uram! én azt meg-tehetem. Annyi pénz! — —! No! hát halgass ide!

Ott a' Klastromban, a' hová hólnap kémenyt tisztítani mégy, van nékem egy szeretóm, a' kit örömeft ki-akarnék hozni. Te azt énnékem kezembe adhatod. Édes Uram! veszedelmes dolog ez! Inkább hoznék-ki valakit a' pokolból mint a' Klastromból!

ból! Hogy tehetném én ezt? — Azt én néked meg-mondom. Nem kell hozzá semmi egyéb, mint egy kis okofság, és egy kis bátorság, a' többit bizzad én reám. — Szerezhet-é énnékem ahoz tökéletesen hasonló ruhát, a' mi rajtad vagyon? — Meg-lehetne. — Es még egy más kifibbet is? — Azt-is szerezhetnék. — No! hát hozd el ezeket énnékem. Az elsőt magamra vészem, a' málikat pedig alája téfzem. Hólnap olyan öltözetben, mint te, bé-megyek veled a' Klastromba, ki-keresem a' Mátkámat. Ha meg-találom, reá adom eme kifibb öltözetet, és ki-hozom. — Akarod-é ezt, és az aranyakat? Igen is, Uram! az akarást akarnám: de még akadályok is vagynak. Mert én nem tsak magam vagyok. Négy inafok vagynak velem. — Annál jobb! imé! így tselekedgyünk: majd én a' Város előtt elejbétek megyek. — Hová igyekeztek? ezt fogom tőletek kérdezni bizodalmassan. A' Klastromban, sepreni. — El-menjek é veletek, segítőnek? — Ha el-akaršz jöni, el-jöhetšz.

A' seprő Legény gondolatokba merült. Biz' úgy jó volna: de kutya volt a' lelke!

ha

ha ki-tudódnék. — — Azután el-szaladnál, vagy el-fzőknél. Kémény-tisztító minde-
nütt lehet, 's lefesz hűsz aranyad is!
— Nem bánom! Uram! meg-tselekezem!
— Jöszte tehát velem, ama bokor mellé:
végezzünk ottan. — El-menének. Fél-
óra alatt mindent el-végeztek: azután el-vá-
lának, és Herfort a' városba fített nagy
örömmel, és tapsolva.

Bukám! olvasott az Úr már valamit arról
az emberről, a' ki a' fekete hollókat meg-
akarta fehéríteni? — Igen is. Bolond
vált az, mert a' természetet meg-akarta
rútítani. — Az meg-lehet, hogy bolond
vált; de én nem vagyok az. Tudok én
valamit, a' mi szinte olly nehéz. El-hi-
fzi nékem az Úr, hogy én a' fekete ör-
dőgből, magamnak való fénylő Angyalt
tsinállok? Az Úr? — Biz igen ritkaságos
dolog Herfort! — Ez is jó mesterség,
ha fekete ördögből Angyalt teremthet.

Most el-befzéllé Herfort szaporán és
örömmel, a' mi történt. — A' mint gon-
dolám, elég képtelen és ritkaságos dolog!
De a' kit a' fzerelem a' maga meg-gondo-
lásától meg-főzt, ez malmokat és Várokat
épít,

épít, 's el-felejtí a' fundamentomot meg-
vetni, azután mindene le-omol. — Ho-
gyan, édes Bukámom? — Hogyan? Hi-
fzen majd Maga a' Klastromban femmire
fem mehet, ha mindjárt bé-mehet is. A'
Kis-aszszony fem tud még femmit is a'
dolog felől. Hólnap kiáltsa-be minden ka-
marátskába: itt van-é Váldemár Kis-asz-
szony? Úgy é, édesem? Itt van a' bökke-
nője, úgy é — Herfort ott üle, mintha
pofon vágták volna. — Hallja é, Her-
fort! mint ropog? — Le-fzakad a' Vára —

Mit gondol az Úr? — Hogy igazán
mondja az Úr, 's hogy én bolond vagyok.
— Feketék maradnak-é a' hollók? — ör-
dőg marad-é az ördög? — Ne tsúfolód-
jék az Úr. Meg-érdemlem: de én bódog-
talan vagyok! — De bódog lehet. —
Óh! miként, édes Bukámom? miként lehe-
tek bódog? — Ha jól fogunk a' dolog-
hoz. Ha meg-tehetjük azt a' rendelést,
mellynek a' tselekedetet magát meg-kell
előzni. Ha ezt a' Kis-aszszonynak is tud-
tára adjuk, és ha egy jelben véle egyet
érthetünk. Azután már! —

Hirtelen Bukámnak nyakába esék Her-
fort.

fort. Bukám! Angyalom! Vezess engemet,
követlek! De fiess, míg el-nem késünk!
— Tsak halkal, femmit fem kell fietni!
Hadjon itt magamat egy szempillantásra:
gondolkodom. Ki-lódúla Herfort a' maga
szobájába. Egy kevés vártatra ismét Bu-
kámhoz szalada — No! mit gondolt az
Ur? — Ih! Lódúljon-ki, türhetetlen! Hi-
szem nintsen most szükségem Magára. —
Le-üle tsendeffen a' sarokban.

Bukám meg-húzá a' tsenetöt. Az inas
bé-jöve. Menj-el friffen Mólnárné Afzszo-
nyomhoz, és mondjad, kéretem, jöjön
hozzám szaporán. El-méne. — A' Mólnárné
az én Angyom! Jó egy özvegy, és nékem örö-
mest szolgál, ezt küldjük-el a' Klastromba.

Menjen izibe a' szobájába, irjon egy
levelet a' Kis-afszzonynak, olly formán,
mint ennekelőtte szokott írni. Abban, a'
mit a' Kis-afszzonynak Magának intéz, je-
lentse a' szándékját, és határozzon-meg
néki egy jelt, mellyet Maga ő néki adandó
léfzen. Ha el-készülnek a' levelek, majd
magam is által-olvasom őket. — Herfort
fel-ugrék és által akará ölelni — Majd
azután. Most tsak fiessen! menjen!

El-

El-jöve a' Mólnárné Afszzony. Bukám
kérté, hogy vigyen az ***i Apátza Klas-
tromba egy levelet, és tetteffe magát
mitha a' Valdemár Kis-afszzonynak Annyá-
tól küldetett volna, hogy a' levelet által-
adja. — A' Mólnárné kész volt reá. —
Bukám meg-tanította mindenre, mit tsele-
kedjek, mit szójon; és kéré hogy fietne,
mihelyt a' levél kezébe adattatik.

Nem fokára jöve Herfort. Bukám meg-olva-
sáa' tőleírott Leveleket. A' tzedula így vala:

Angyalom!

Jelen vagyon a' te meg-szabadítá-
fodnak órája. Hólnap reggel el-jövök a'
Kémény-tisztítókkal, kémény-tisztító öltö-
zetben, 's néked is ollyan öltözetet vi-
fzek. El-járom a' folyosókat. Mutasd ma-
gadat, és nyisd-meg nékem szobátskádat.
Te hamar az alakba öltözől, és ki-fietünk
a' kapun. A' Barátom ottan egy kotsival
fog várakozni reánk. Fel-ülünk, 's el-haj-
tatunk. Az Isten légyen velünk! —

Azonban, míg a' ki-menetelre várakoz-
tak, Herfort igen — — Vagy inkább, nem
lehet nem is akarom azt meg-írni. Mit
használ másnak az ő örvendező dőresége.

Y 2

Hadd

Hadd támolyogjon, mint a' részeg, vára-
kozzunk mi tűréssel és tsendeféggel!

Már öt az óra, édes Bukámom! Hol
marad Mólnárné Afzszonyom olly tenger
ideig? — Nem tehet ám az olly Óriás-
lépéseket, mint az Úrfi, mikor gondolati-
val mindent öszve-tsatangol. A' Klastrom
Dél előttől fogva egy lépésnyivel sem jött
ám közelebb. — Én el-megy — — Óh!
Hála Isten! Itt van! itt van! a' jó Afz-
szony! — Nó! véghez vittem a' dolgo-
mat. Néki adtam a' Kis-afzszonynak a' le-
velet. — Néki? Herfort az Afzszonyt
meg-ölelé, és úgy meg-szorítá örömeben,
hogy tsak nem meg-füladott. — Mitsoda
szinben vagyon a' Kis-afzszony, édes An-
gyom Afzszony? Kérdé Bukám. — Igen
halavány! és tsappant! — De még is
tsak vagyon ereje? — Nem hiszem, hogy
olly fok volna. De szép leány, azt meg-
kell vallani. Szebbet még soha sem lát-
tam. Édes Anygom afzszony! meg-fogom há-
lálni fáradtságát. Én is, édes Anyám! mon-
dá Herfort. — Az Afzszony el-méne.

Halavány, meg-tsappant! ah! Bukám!
— Mit kétségeskedel, midőn most kelle-
ne

ne leg-nagyobb bizodalmadnak 's bátorsá-
godnak lennie? — Ha a' harmat a' Ró-
zsának gyökerét meg-itatta; ismét fel-ele-
venül. — Ha a' beteg meg-gyógyúl, is-
mét erőre kap. — Ha a' bú el-töröltetik,
el-törli az idő annak helyét is. — Lé-
gyen az Úrfi nyugodt elmével. Semmi
most gondolatait meg-ne zavarja, külöm-
ben rajta fog-vesztteni. Herfort Bukámot
által-ölelé és halgata.

Mihelyest bé-fetétedett, el-jött a' Kémény-
seprő. El-hozta a' meg-kívántató ruhá-
kat, a' vakarót, és mi mást. Azt mondá
néki Herfort: hólnap engemet, Hermán
Bátyádnak nevezz, és úgy járj velem,
mintha mi leg-meg-hittebb Barátok volnánk.
Többnyire félénk se légy. Ha egyszer en-
gemet bé-vittél, azután gondom léssen én-
nékem a' többire. Ha készen lézlek, en-
gemet vizsont ki-vezess. A' húz aranya-
kat, és még egyet fellül reá, borra, hóln-
nap az úton kezedbe nyomom. — Jól
van, Uram, jól! Itt van még korom is,
hogy mind a' Maga, mind a' Mátkája or-
tzáját, 's kezeit bé-mázolhaffa. El-ne fe-
ledje ám az Úr ezt az utólsót, leg-főkép
a'

a' Kis-afzfzonymál, — Majd annak idejében elődbe megyek. Most el-mehetfz!

Bukám midenekről gondot vífelt. Herfort nem ment az ágyba. Alig yirradott vala-meg, mindjárt vévé az ő kormos ruháit, magára ölté, és a' Vakarót az övbe tűzé. A' Kis-afzfzony számára való öltözetet pedig imitt amott el-rejtette, a' zsebjeiben, melyéu, és még máfutt is, a' hová tehetta. Egy kis borsózás rázá az ő tagjait. Szíve erőffen-vert, és nehezen léledzett. Most, vagy soha sem ezt kiáltá.

Mihelyest a' rendelt óra el járt, egy tükröt téve zsebjébe, egy köpönyeget kerítet magára, és el-méne. Mihelyt a' kapun kívül vólt; néki rúgafzkodott a' bokroknak. Ottan elő-vévé a' tükröt, és megkené, a' mennyire szükséges vólt, ortzáját, nyakát, kezeit. A' köpönyeget a' Tsádéba veté. Itt várakozék keserveffen, Fridmánra.

Az alatt, míg ott állott, hozzá látott Bukám is a' maga dolgához. Fel-üle egy fél-fedelű Kotsira. Lábhoz egy Bör-ládát téve, mellyben Herfortnak és Klárikának ruhái valának. Midőu a' Vároftól jól tova vólt, meg-kívánt az ő szolgájától me-

ne

nekedni. — Bjnye! Gyurkó! Valamit othon felejtettem! — Mit Uram? — Ma Bíró Uram egy kéve zabot fog hozzám küldeni: fenki fints othon, a' ki el-vegye. Az inast a' mezőre ki-küldöttem. Mit tsináljak? Szálj-le, Gyurkó! Add kezembe ma a' Gyepőt, és az ostort, magam hajtom a' Lovakat. A' Kotsis el-méne. Bukám maga kotsizott.

A' kívántató időre el-jött, a' meddig akart. Ottan kotsifok módjára öltözött-fel.

Mihelyt Herfort Fridman legényt, és az ő Pajtárait jöni látá, az útra méne, és azon feléjek. — Jó reggelt, Herman Ötsém! Honnét jösz? — Emitt a' faluban sepretem tegnap, 's az éjjel ott háltam. Hová akartok menni? A' Klafromba sepreni. Mint tetfzik az újj Gazdád? jobb dolgod van-e nála, mint Kolóniában vólt? Még tsak máfod napja, hogy nála vagyok. Talám én is el-megyek veletek. Kellek é? Ha el-akarfz velünk jöni, ha nem tiltod fáradtságodat, beszélgethetünk az úton a' régi időkről.

Menének. Utánnok jövének a' négy kis feketék, átsorogtak egymással, és vígan valának. Herfort elő húzá az aranyakat,

kat, Fridmánnak kezébe nyomá, és annak köszönetét lafsú szóval nyerte. Így el-mendegelének. Herfort még egyszer vizsgálouozhatáa' Legénynek mivel az inafok hátra maradának, hogy mihez tartsák majd magokat, hogy nyakok belé ne szakadjon.

Már szemek előtt volt a' Falú és a' Klastrom. — Most, vagy soha sem! gondolá Herfort, és rezkedett. Mély gondolatokban méne. Mennél közelebb ment a' Klastromhoz, annál erőfebben vert az ő szíve. Annyivá vólt, hogy el-múlt minden bátorsága. Öszve-fzedé minden erejét, gondolá: most, vagy soha sem! és —

Szabad! — Tüftént jöjjön az Úr Ó Múltóságához, a' Ministerhez. Tsak hamar! —

Mi dolog?

Az Úrnak el-kell menni Commiffióra. — De jöjjön hamar!

Már megyek.

Nem boszszúságos é? Nyakig vagyok a' dologban, és éppen a leg-veszedelmesebb helyen félbe kell szakasztanom. El-kell mennem!

Vége az első Résznek.